

การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทยอื่นในจังหวัดสกลนคร

โดย

นางสาวมุลินทร์ ลักษณะวงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดสกลนคร

โดย

นางสาวมุลินทร์ ลักษณะวงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**A COMPARATIVE LEXICAL STUDY OF TAI DIALECTS
IN SAKON NAKHON PROVINCE**

**By
Mudjalin Luksanawong**

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF ARTS

Department of Thai

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2008

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ การศึกษาเปรียบเทียบ คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดสกลนคร ” เสนอโดย นางสาวมุลินทร์ ลักษณะวงษ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะดังกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ช้างขวัญยืน)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.โสภณา ศรีจำปา)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ อรพัช บวรรักษา)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ)

...../...../.....

49202210 : สาขาวิชาภาษาไทย

คำสำคัญ : ภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนคร / คำศัพท์

มูจลินทร์ ลักษณะวงษ์ : การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนคร.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ. สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. 209 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนคร จำนวน 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโซ้ย ภาษาลาวหรือภาษาอีสาน และภาษากะเลิง โดยมี สมมติฐานว่า คำศัพท์ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโซ้ย มีความสัมพันธ์กันมากกว่าภาษากะเลิงและ ภาษาผู้ไท

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างรายการคำซึ่งประกอบด้วยหน่วยย่อยจำนวน 800 หน่วยย่อย แบ่งเป็น 18 หมวด แล้วนำหน่วยย่อยทั้งหมดไปสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาทั้ง 5 ภาษา ภาษาละ 4 คน ที่ได้ คัดเลือกไว้โดยควบคุมตัวแปรทางสังคม คือ อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ และภูมิลำเนา เมื่อได้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกหน่วยย่อยที่มีความหมายชัดเจน ผู้บอกภาษาทุกคนรู้จักดี ตัดหน่วยย่อยที่มีความหมายคลุมเครือออก เหลือหน่วยย่อยจำนวนทั้งสิ้น 750 หน่วยย่อย จากนั้นนำหน่วยย่อยที่เหลือ มาวิเคราะห์คำศัพท์ตามกฎเกณฑ์ทางภาษาศาสตร์และนำคำศัพท์ที่วิเคราะห์ได้นั้นมาจัดเป็นกระสวนหรือ รูปแบบต่าง ๆ ของการใช้คำศัพท์ เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่ชัดเจน

ผลการวิจัยพบว่า การใช้คำศัพท์ภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนครทั้ง 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโซ้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง มีการใช้คำศัพท์แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ 1.การใช้คำศัพท์ เหมือนกัน 2.การใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา โดยพบว่าการใช้คำศัพท์ของภาษาญ้อ ภาษาลาวและ ภาษาโซ้ย มีความสัมพันธ์กันมากกว่าคำศัพท์ภาษากะเลิงและภาษาผู้ไท ซึ่งตรงตามสมมติฐานของงานวิจัย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสามารถจัดกลุ่มภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาตามความสัมพันธ์ได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโซ้ย กลุ่มที่ 2 ภาษากะเลิง และ กลุ่มที่ 3 ภาษาผู้ไท

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

49202210 : MAJOR : THAI

KEY WORDS : TAI DIALECTS IN SAKON NAKHON PROVINCE / LEXICAL

MUDJALIN LUKSANAWONG : A COMPARATIVE LEXICAL STUDY OF TAI DIALECTS IN SAKON NAKHON PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. SUWATTANA LIAMPRAWAT. 209 pp.

The thesis is a comparative study of lexical items in 5 Tai dialects used in Sakon Nakhon province : Yo, PhuTai, Yooy, Lao (Isan) and Kaloeng. The hypothesis of the study is that the lexical items in Yo, Lao and Yooy are more closely related than those in Kaloeng and PhuTai.

In this research, a wordlist of 800 semantic units, classified into 18 semantic fields was used to interview 4 informants of each dialect. Social factors including age, gender, education, occupation and locality of the informants were controlled. After the interview, 750 items in the wordlist which have relatively clear semantic properties were selected. These lexical items were then analyzed by using linguistic rules. Based on the analysis, the patterns of usage of these items and their relation were determined.

The research results show that the usage of these lexical items in Yo, PhuTai, Yooy, Lao and Kaloeng can be divided into 2 types : 1) the using the same lexical items and 2) the using the different lexical items. The lexical items used in Yo, Lao and Yooy are more closely related than those in Kaloeng and PhuTai. The results therefore, justifies the hypothesis

In addition, the result show that the 5 Tai dialects can be classified into 3 groups based on their relation. Yo , Lao ,Yooy are group 1. Kaloeng and PhuTai are group 2 and group 3 , respectively.

Department of Thai	Graduate School, Silpakorn University	Academic Year 2008
Student's signature		
Thesis Advisor's signature		

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์สุวัฒนา เลี่ยมประวัติน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้อุทิศเวลาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลยา ช่างขวัญยืน รองศาสตราจารย์ ดร.โสภณา ศรีจำปา และ รองศาสตราจารย์อรรพ พชรรักษา ที่กรุณาแนะนำและแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรองศาสตราจารย์ กัญญรัตน์ เวชศาสตร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุบล เทศทอง ที่คอยได้ถามความคืบหน้าของวิทยานิพนธ์ด้วยความห่วงใยเสมอมา ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุสย์จิรา ชิริเวทย์ ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ ที่กรุณาสละเวลาตรวจและแก้ไขบทคัดย่อภาษาอังกฤษให้ถูกต้องและสละสลวยยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณ คุณครูชัยมงคล จินดาสมุทร โรงเรียนธาดานารายณ์วิทยา จังหวัดสกลนคร และ นักวิชาการกลุ่มภูพานลุ่มน้ำโขง ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสกลนคร ขอบพระคุณผู้บอกภาษาทุกท่าน ที่สละเวลาอันมีค่าให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยความกระตือรือร้น ตลอดจนให้ที่พักพิงแก่ผู้วิจัยด้วยความยินดี

ขอบพระคุณ คุณครูทรงธรรม - คุณครูทิพากร วัฒนอมรเกียรติ และ คุณเสน่ห์ - คุณครูจันทร์ ประภา วงศ์ภาพสินธุ์ ที่ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นและช่วยอำนวยความสะดวกในทุก ๆ เรื่องตลอดระยะเวลาการเก็บข้อมูลภาคสนามที่จังหวัดสกลนครด้วยความเต็มใจ

ขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณสุชาดา เจียพงษ์ คุณอภิษฐา แก้วอุทัย และ คุณฉายสิริ พัฒนถาวร ที่คอยห่วงใย ให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มาโดยตลอด

ขอขอบคุณญาติ ๆ ทุกคนที่คอยได้ถามทุกข์สุขและความก้าวหน้าของวิทยานิพนธ์ด้วยความรักและความห่วงใยเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนเรื่องการศึกษา อีกทั้งคอยให้คำปรึกษาในทุก ๆ เรื่องด้วยความรักและความห่วงใย ตลอดจนเป็นกำลังใจสำคัญในยามที่ผู้วิจัยรู้สึกเหน็ดเหนื่อยและท้อแท้ ให้มีพลังในการต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
สมมติฐานของการศึกษา.....	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
อักษรย่อและสัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษา	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย	19
2 ภูมิหลังเกี่ยวกับท้องถิ่นและระบบเสียงภาษาไทยถิ่นในจังหวัดสกลนคร	25
ภูมิหลังเกี่ยวกับท้องถิ่น.....	25
จังหวัดสกลนคร	25
อำเภอเมืองสกลนคร	32
อำเภวาริชภูมิ	34
อำเภออากาศอำนวย.....	36
อำเภอเจริญศิลป์	38
อำเภอกุดบาก	40
ความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทในจังหวัดสกลนครและระบบเสียง.....	42
กลุ่มชาติพันธุ์ญ้อและระบบเสียง	42

	กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทและระบบเสียง.....	47
	กลุ่มชาติพันธุ์ขี้ไต้และระบบเสียง.....	52
	กลุ่มชาติพันธุ์ลาวและระบบเสียง.....	57
	กลุ่มชาติพันธุ์กะเลิงและระบบเสียง	63
3	การวิเคราะห์คำศัพท์	69
	หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์คำศัพท์	69
	เกณฑ์การพิจารณาด้านเสียง.....	69
	หน่วยเสียงพยัญชนะที่มีลักษณะทางสัทศาสตร์แตกต่างกัน	69
	หน่วยเสียงสระที่มีลักษณะทางสัทศาสตร์แตกต่างกัน	80
	เกณฑ์การพิจารณาด้านคำศัพท์	87
	การใช้คำศัพท์เดียวกัน	87
	การใช้คำศัพท์ต่างกัน.....	89
4	การเปรียบเทียบคำศัพท์	91
	การใช้คำศัพท์เหมือนกัน	91
	การใช้คำศัพท์ร่วมแท้	91
	การใช้คำศัพท์ร่วมเสียงปฏิกิริยา	92
	การใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา	95
	การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 4 ภาษา แตกต่างกัน 1 ภาษา	95
	การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา แตกต่างกัน 2 ภาษา	99
	การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา แตกต่างกัน 3 ภาษา	103
	การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา และอีก 2 ภาษา ใช้คำศัพท์เหมือนกัน ..	105
	การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา อีก 2 ภาษา ใช้คำศัพท์ต่างกัน และอีก 1 ภาษาที่ใช้คำศัพท์ต่างกัน	111
5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	134
	สรุปผลการวิจัย	134
	อภิปรายผล	136
	ข้อเสนอแนะ	139

	หน้า
บรรณานุกรม	140
ภาคผนวก	145
ภาคผนวก ก แบบทดสอบเสียงวรรณยุกต์	146
ภาคผนวก ข การเปรียบเทียบคำศัพท์.....	149
ภาคผนวก ค การแปรเสียงพยัญชนะต้น สระ และการเน้นเสียงของ ผู้บอกภาษาบางคนที่พูดภาษาไทยถิ่นทั้ง 5 ภาษา.....	201
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้บอกภาษา	205
ประวัติผู้วิจัย	209

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.	ตารางแสดงข้อมูลการปกครองและจำนวนประชากรจังหวัดสกลนคร	30
2.	ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาญ้อ	45
3.	ตารางแสดงหน่วยเสียงสระในภาษาญ้อ.....	46
4.	ตารางแสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแตกตัวในภาษาญ้อ	47
5.	ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาผู้ไท.....	50
6.	ตารางแสดงหน่วยเสียงสระในภาษาผู้ไท	51
7.	ตารางแสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแตกตัวในภาษาผู้ไท.....	52
8.	ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาโซ้ย	55
9.	ตารางแสดงหน่วยเสียงสระในภาษาโซ้ย	56
10.	ตารางแสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแตกตัวในภาษาโซ้ย.....	57
11.	ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาลาว	61
12.	ตารางแสดงหน่วยเสียงสระในภาษาลาว	62
13.	ตารางแสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแตกตัวในภาษาลาว.....	63
14.	ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษากะเลิง.....	65
15.	ตารางแสดงหน่วยเสียงสระในภาษากะเลิง	66
16.	ตารางแสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแตกตัวในภาษากะเลิง	67
17.	ตารางสรุประบบเสียงของภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาในจังหวัดสกลนคร	68
18.	ตารางแสดงจำนวนหน่วยวรรคและอัตราส่วนร้อยละของการใช้คำศัพท์ภาษาไทถิ่น ทั้ง 5 ภาษาในจังหวัดสกลนคร	115
19.	ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการใช้คำศัพท์ระหว่างภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา.....	128

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.	แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศจังหวัดสกลนคร	26
2.	ตราประจำจังหวัดสกลนคร	29
3.	แผนที่แสดงอาณาเขตของจังหวัดสกลนคร	31
4.	แผนที่สังเขปอำเภอเมืองสกลนคร	33
5.	แผนที่สังเขปอำเภอวาริชภูมิ	35
6.	แผนที่สังเขปอำเภออากาศอำนวย	37
7.	แผนที่สังเขปอำเภอเจริญศิลป์	39
8.	แผนที่สังเขปอำเภอกุดบาก	41

สารบัญภาพประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1.	แผนภูมิแสดงรูปแบบการใช้คำศัพท์ภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาในจังหวัดสกลนคร	120
2.	แผนภูมิแสดงการใช้คำศัพท์เหมือนกัน	121
3.	แผนภูมิแสดงการใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา	122
4.	แผนภูมิแสดงการใช้คำศัพท์เหมือนกัน 4 ภาษา แตกต่างกัน 1 ภาษา	123
5.	แผนภูมิแสดงการใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา แตกต่างกัน 2 ภาษา	124
6.	แผนภูมิแสดงการใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา แตกต่างกัน 3 ภาษา	125
7.	แผนภูมิแสดงการใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษาและอีก 2 ภาษาใช้เหมือนกัน	126
8.	แผนภูมิแสดงการใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา อีก 2 ภาษาใช้คำศัพท์ต่างกัน และอีก 1 ภาษาที่ใช้คำศัพท์ต่างกัน	127
9.	แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของการใช้คำศัพท์ระหว่างภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา	131

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาตระกูลไทเป็นภาษาที่ใช้พูดกันอย่างแพร่หลายในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สามารถแบ่งกลุ่มตามความสัมพันธ์ทางด้านเสียงและคำศัพท์ได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ (Southwestern group) ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดในประเทศไทย ลาว พม่า และอินเดีย เช่น ภาษาสยาม ภาษาไทใหญ่ ภาษาอาหม ภาษาไทพากะ เป็นต้น
2. กลุ่มกลาง (Central group) ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดในบริเวณชายแดนประเทศจีนกับประเทศเวียดนาม เช่น ภาษาไทขาว ภาษาไทดำ ภาษาไทลื้อ ภาษาเลปิง เป็นต้น
3. กลุ่มเหนือ (Northern group) ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดในประเทศจีนและบางส่วนของประเทศเวียดนาม เช่น ภาษาหวู่หนิง ภาษาป้อฮ่วย ภาษาเซเฮง ภาษาจ้วง เป็นต้น

ในประเทศไทยมีการใช้ภาษาตระกูลไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้เป็นส่วนใหญ่ โดยมีภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นภาษาราชการและมีภาษาถิ่นที่แบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ออกเป็น 4 ถิ่น คือ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นใต้ นอกจากนั้นยังมีภาษาถิ่นตระกูลไทอีกหลายภาษาที่พูดกระจายกันอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ได้แก่ ภาษาผู้ไท ภาษาญ้อ ภาษาพวน ภาษากะเลิง ภาษาโซ้ย ภาษานครไท ภาษาแสก ภาษาตากใบ ภาษาไตใหญ่ ภาษาไตหย่า ภาษาไตลื้อ ภาษาไตจีน ภาษาไตดำ ภาษาไตแดง และภาษาไตยอง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานของประเทศไทยตั้งอยู่บนที่ราบสูงโคราช ดินแดนที่มีความเจริญรุ่งเรืองมายาวนานตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีศูนย์กลางความเจริญอยู่ 2 แห่งด้วยกัน คือ แอ่งโคราชเป็นแหล่งอารยธรรมในดินแดนอีสานตอนใต้ และแอ่งสกลนครเป็นแหล่งอารยธรรมในดินแดนอีสานตอนเหนืออันมีเทือกเขาภูพานเป็นแนวแบ่งพื้นที่ของทั้งสองแอ่ง

จากการศึกษาทางโบราณคดีพบว่ามนุษย์อาจเริ่มเข้ามาอยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยตั้งแต่เมื่อ 12,000 - 6,000 ปีมาแล้ว กลุ่มคนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ พวกแรกยังไม่มี การตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์และหาพืชพันธุ์เป็นอาหาร อาศัยอยู่ตามพื้นที่สูงและแถบริมฝั่งแม่น้ำโขง ต่อมาในราว 6,000 - 5,000 ปีมาแล้วจึงเริ่มมีชุมชนเกษตรกรรมเกิดขึ้นในพื้นที่แอ่งสกลนคร โดยเฉพาะแถบลุ่มน้ำสงครามตอนบนและลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำสงคราม พื้นที่แถบนี้มีแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงและแหล่งอื่น ๆ ที่มีวัฒนธรรมเดียวกัน

กระจายอยู่ นอกจากนี้ยังมีแหล่งโบราณคดีสำคัญอายุสมัยใกล้เคียงกับบ้านเชียงปรากฏขึ้นในแถบพื้นที่ลุ่มน้ำพอง คือ แหล่งโบราณคดีโนนนกทา อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ส่วนแอ่งโคราช ยังไม่พบชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ที่มีอายุถึงช่วงเวลาดังกล่าว (สุรพล นาถะพินธุ 2532 : 65 - 66) จากหลักฐานทางโบราณคดีที่ปรากฏอาจกล่าวได้ว่าแอ่งสกลนครเป็นบริเวณที่มีความเก่าแก่และมีชุมชนมนุษย์ดำรงชีวิตอยู่มาอย่างต่อเนื่องมากกว่าแอ่งโคราช

แอ่งสกลนคร มีอาณาบริเวณครอบคลุมเขตจังหวัดมุกดาหาร นครพนม สกลนคร หนองคาย อุดรธานี และเลย (ธวัช ปุณโณทก 2530 : 51 - 52) ในแอ่งสกลนครนี้มีจังหวัดหนึ่งที่น่าสนใจ คือ จังหวัดสกลนครเพราะเป็นบริเวณที่ประกอบไปด้วยประชากรหลายกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น กลุ่มผู้ไท กลุ่มญ้อ กลุ่มโซ้ย กลุ่มกะเลิง กลุ่มกะโส้ เป็นต้น กลุ่มชนเหล่านี้ได้อพยพมาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงหลายครั้งนับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อครั้งเกิดเหตุการณ์กบฏเจ้าอนุวงศ์มาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 และได้แยกย้ายไปตั้งถิ่นฐานตามบริเวณต่าง ๆ จากหนังสือวัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกถัถยและภูมิปัญญา จังหวัดสกลนคร (2543 : 11-12) กล่าวถึงกลุ่มชนในจังหวัดสกลนครสรุปได้ว่า กลุ่มชนพื้นเมืองจังหวัดสกลนครเป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากเมืองทางฝ่ายซ้ายของแม่น้ำโขง มีภาษาพูดแตกต่างกันออกไป เช่น พวกผู้ไท พวกกะโส้ พวกญ้อ พวกกะเลิง และพวกโซ้ย โดยมีกลุ่มสำคัญ ๆ ที่รวมตัวกันและสร้างบ้านเมือง ได้แก่

1. กลุ่มผู้ไทเมืองพรรณานิคม อพยพมาจากเมืองวัง มีท้าวโสมกลางเป็นหัวหน้าตั้งบ้านที่บ้านปะขาวและบ้านพันนา ต่อมาได้ย้ายมาอยู่บ้านพันพร้าวหรือพรรณานิคม จากนั้นท้าวโสมกลางจึงได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระเสนานรงค์ เมื่อ พ.ศ. 2387
2. กลุ่มผู้ไทเมืองวาริชภูมิ อพยพมาจากเมืองกะปองในเขตเมืองเซโปน มีท้าวราชินิกุลเป็นหัวหน้า ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านหนองหอยและยกขึ้นเป็นเมืองวาริชภูมิ
3. กลุ่มผู้ไทเมืองจำปาชนบท อพยพมาจากเมืองกะปองเช่นเดียวกับกลุ่มวาริชภูมินำโดยท้าวแก้วบุตรของท้าวไชยเชษฐเจ้าเมืองกะปอง อพยพไปตั้งบ้านที่บ้านนางเหมืองและบ้านพังโคน ท้าวแก้วได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระบำรุงประชากราษฎร์ เจ้าเมืองจำปาชนบทในปี พ.ศ. 2401
4. กลุ่มกะโส้เมืองกุสุมาลย์ อพยพมาจากเมืองมหาชัย มีเพี้ยเมืองสูงและบุตรโคตรเป็นหัวหน้า ในปี พ.ศ. 2387 โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเพี้ยเมืองสูงเป็นหลวงธัญอาสาเจ้าเมืองกุสุมาลย์
5. กลุ่มโซ้ยเมืองอากาศอำนวย อพยพมาจากเมืองหอมท้าวมีท้าวติวชอยเป็นหัวหน้าพร้อมด้วยท้าวศรีสุราช ท้าวจันทนาม ท้าวนามโคตรไปตั้งบ้านอยู่ที่บ้านม่วงริมยามตั้งท้าวศรีสุราชเป็นหลวงผลานุกุลเจ้าเมืองเมื่อปี พ.ศ. 2390

6. กลุ่มโย้ยเมืองวานรนิวาส อพยพติดตามพระสุนทรราชวงศาไปอยู่ที่เมืองยโสธร ในปี พ.ศ. 2396 โดยมีจารย์โสมเป็นหัวหน้า เจ้าเมืองยโสธรให้คนกลุ่มนี้ตั้งบ้านอยู่ที่บ้านกุดลิง อำเภอสกลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในปี พ.ศ. 2404 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านกุดลิงขึ้นเป็นเมือง ต่อมาพวกโย้ยได้อพยพมาที่บ้านกุดแฮ่ชุมภู และบ้านชุมแสงห้วยนาซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองวานรนิวาสในปัจจุบัน

7. กลุ่มโย้ยเมืองสว่างแดนดิน กลุ่มนี้มีท้าวเทกัลยาเป็นหัวหน้า อพยพมาจากเมืองภูวไถ่เมืองมหาชัยกองแก้ว ได้รับอนุญาตจากเจ้าเมืองสกลนครให้ตั้งบ้านเรือนที่บ้านโพธิ์สว่างริมห้วยปลาหาง ครั้นถึงปี พ.ศ. 2406 ท้าวเทกัลยาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เลื่อนเป็นพระประสิทธิ์ศักดิ์ประสิทธิ์เจ้าเมือง ต่อมาย้ายไปตั้งบ้านที่บ้านเคือศรีชัยริมแม่น้ำยามและได้ย้ายอีกครั้งไปที่บ้านหัน อำเภอสว่างแดนดินในปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มพวกกะเลิงและญ้อที่อพยพมาจากเมืองภูวานากระแตง พวกญ้อที่อพยพมาจากเมืองคำเกิดและคำม่วงที่ได้กระจายเข้าปะปนกับกลุ่มอื่น ๆ ไม่อาจตั้งเป็นชุมชนขนาดใหญ่พอที่จะยกขึ้นเป็นเมืองได้

จากการสำรวจข้อมูลประชากรชนเผ่าในจังหวัดสกลนคร พบว่าปัจจุบันชนกลุ่มต่าง ๆ อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่หลายแห่ง ได้แก่ กลุ่มลาว อำเภोजेरูศิลป์ อำเภอส่องดาว อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอดำดงคำ กลุ่มกะเลิง อำเภอกุดบาก อำเภอภูพาน อำเภอนิคมน้ำอูน กลุ่มญ้อ อำเภอเมือง อำเภอเต่างอย อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอโคกศรีสุพรรณ กลุ่มผู้ไท อำเภอวาริชภูมิ อำเภอพรรณานิคม อำเภอพังโคน อำเภอบ้านม่วง กลุ่มโย้ย อำเภออากาศอำนวย อำเภอวานรนิวาส และกลุ่มกะโสี อำเภอกุสุมาลย์ (สำนักงานจังหวัดสกลนคร ม.ป.ป. : 22)

การกระจายตัวตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชนตามบริเวณดังกล่าวข้างต้น ทำให้จังหวัดสกลนครมีลักษณะเป็นสังคมพหุชาติพันธุ์และสังคมพหุภาษา เพราะเป็นดินแดนที่ประกอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละกลุ่มก็จะมีภาษาพูดเป็นของตนเองเพื่อใช้สื่อสารกันภายในกลุ่ม โดยนิยมเรียกชื่อภาษาตามชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตน เช่น ภาษาญ้อ ภาษาโย้ย ภาษาผู้ไท เป็นต้น ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ที่จัดอยู่ในภาษาตระกูลไทมี 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาผู้ไท ภาษาญ้อ ภาษาโย้ย ภาษากะเลิง และภาษาลาวหรือภาษาอีสาน ส่วนภาษากะโสีนั้นจัดอยู่ในตระกูลออสโตรเอเชียติก

ภาษาตระกูลไทในจังหวัดสกลนครจะมีลักษณะเฉพาะหรือมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น ภาษาผู้ไทไม่มีหน่วยเสียงสระประสม / / โดยผู้พูดจะออกเสียงเป็นสระเดี่ยว /

/ ภาษาญ้อ มีคำว่า สะเบือ / ² ¹ เป็นคำสร้อยท้ายประโยคบอกเล่าเพื่อยืนยันหรือเพิ่มความหนักแน่น โดยจะสื่อความหมายในทำนองเดียวกับคำว่า “จริง ๆ นะ” บางครั้งก็เป็นคำลงท้ายใน

ลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของภาษาไทยนั้นอาจกลายมาเป็นลักษณะร่วมกันได้ เมื่อแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีการติดต่อสื่อสารและไปมาหาสู่กันระหว่างกลุ่ม ทำให้ผู้พูดภาษาต่างปรับตัวเข้าหากันเพื่อให้สื่อสารได้อย่างสะดวกและเข้าใจง่ายขึ้น ปรากฏการณ์ทางภาษาที่เกิดขึ้น คือ การสัมผัสภาษา หมายถึง การที่ภาษาใดภาษาหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากเจ้าของภาษารับเอาลักษณะบางอย่างในระบบของภาษาอื่นมาใช้ เช่น การใช้คำศัพท์ปะปนกัน

การแบ่งภาษาตามกลุ่มชาติพันธุ์ของผู้พูดนั้นเป็นสิ่งที่ยึดถือตายตัวไม่ได้เพราะมนุษย์สามารถผสมผสานกันได้ในทางเชื้อชาติ อีกทั้งคนกลุ่มหนึ่งอาจใช้ภาษาของอีกกลุ่มหนึ่งก็ได้ การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ของภาษาที่อยู่ในตระกูลเดียวกันจะทำให้เห็นถึงลักษณะเหมือนและลักษณะต่าง ตลอดจนลักษณะเฉพาะด้านการใช้คำศัพท์ของแต่ละภาษาเหล่านั้น อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดกลุ่มภาษาเพื่อแสดงความสัมพันธ์ การจัดกลุ่มภาษาโดยใช้เกณฑ์ด้านคำศัพท์นั้น จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางเชื้อสายของภาษาต่าง ๆ เพราะภาษาที่มีความสัมพันธ์ทางเชื้อสายจะมีการใช้คำศัพท์ร่วมกัน คำศัพท์เหล่านี้เรียกว่า คำร่วมเชื้อสาย (Cognate Word) ได้แก่ คำศัพท์ที่ใช้เรียกอวัยวะในร่างกาย คำศัพท์เครื่องมือและคำศัพท์จำนวนนับ เป็นต้น (สร้อยญา เสวตมาลย์ 2542 : 41) ภาษาใดมีการใช้คำร่วมเชื้อสายเป็นจำนวนมากแสดงว่ามีความสัมพันธ์ทางเชื้อสายของภาษาที่ใกล้ชิดกันมาก และภาษาใดมีการใช้คำร่วมเชื้อสายร่วมกับภาษาอื่นน้อยแสดงว่ามีความสัมพันธ์กันทางเชื้อสายของภาษาน้อย ส่วนคำศัพท์เฉพาะหรือคำศัพท์ที่มีการใช้แตกต่างกัน จะแสดงให้เห็นเอกลักษณ์ในด้านคำศัพท์ของภาษานั้น ตลอดจนระบบความคิดและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้อีกด้วย

ด้วยเหตุที่จังหวัดสกลนครมีภาษาตระกูลไทจำนวน 5 ภาษาและการศึกษาเปรียบเทียบด้านคำศัพท์เป็นเรื่องที่น่าสนใจดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทดลองเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้คำศัพท์ของผู้พูดภาษาถิ่นตระกูลไทในจังหวัดสกลนคร ได้แก่ ภาษาญ้อที่อำเภอเมือง ภาษาผู้ไทที่อำเภวาริชภูมิ ภาษาโซ้ยที่อำเภออากาศอำนวย ภาษาลาวที่อำเภอเจริญศิลป์ และภาษากะเลิงที่อำเภอกุดบาก ผู้วิจัยได้คัดเลือกรายการคำเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลภาคสนาม จำนวน 100 หน่วยยอรรถจากรายงานการวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การใช้คำและการแปรของภาษาของคนสามระดับอายุในชุมชนภาษาลาวลุ่มน้ำท่าจีน” ของ สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ และ กันทิมา วัฒนะประเสริฐ และเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดราชบุรี” ของ สมทิธิชา พุมมา โดยคัดเลือกเฉพาะหน่วยยอรรถที่มีใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นหน่วยยอรรถที่ผู้บอกภาษาทั้ง 5 ภาษาสามารถรับรู้และเข้าใจได้ตรงกัน ผลการศึกษาพบว่าภาษาไทยถิ่นทั้ง 5 ภาษามีการใช้คำศัพท์

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ของภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนครทั้ง 5 ภาษาย่างละเอียด โดยการเพิ่มจำนวนหน่วยวรรณในการศึกษาให้มากขึ้นเพื่อให้ทราบลักษณะการใช้คำศัพท์ของภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาและสามารถจัดกลุ่มภาษาตามความสัมพันธ์ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน อีกทั้งคำศัพท์ที่นำมาศึกษาในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับนักภาษาศาสตร์ในการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประวัติและภาษาไทเปรียบเทียบเพื่อสืบสร้างหาภาษาไทดั้งเดิม อนึ่ง การศึกษาครั้งนี้อาจเป็นประโยชน์ต่อนักมานุษยวิทยาภาษาศาสตร์ที่สนใจศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสกลนครจากคำศัพท์ในหมวดต่าง ๆ ได้อีกด้วย

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการใช้คำศัพท์ของภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนคร ได้แก่ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโซ้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง
2. เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของการใช้คำศัพท์ภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา และจัดกลุ่มภาษาเพื่อแสดงความสัมพันธ์

สมมติฐานของการศึกษา

คำศัพท์ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโซ้ย มีความสัมพันธ์กันมากกว่าคำศัพท์ภาษากะเลิงและภาษาผู้ไท

ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนคร จำนวน 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาญ้อที่ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร ภาษาผู้ไทที่ตำบลวาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ ภาษาโซ้ยที่ตำบลอากาศ อำเภอากาศอำนวย ภาษาลาวที่ตำบลโคกศิลา อำเภเจริญศิลป์ และภาษากะเลิงที่ตำบลกุดบาก อำเภอกุดบาก
2. ศึกษาเฉพาะหน่วยวรรณที่รวบรวมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผู้วิจัยได้ค้นคว้าเพิ่มเติม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาษาไท คือ ภาษาที่มีอยู่ในตระกูลไททั้งหมด ทั้งที่ปรากฏใช้ในประเทศและนอกประเทศไทย
2. ภาษาไทถิ่น คือ ภาษาย่อยของภาษาตระกูลไท ที่ใช้แตกต่างกันตามท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดสกลนคร ได้แก่ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโซ้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง
3. หน่วยอรรถ คือ หน่วยของความหมายในแต่ละหน่วยอรรถ อาจแทนด้วยคำศัพท์จำนวน 1 คำศัพท์หรือมากกว่านั้นก็ได้
4. คำ คือ ข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์
5. คำศัพท์ คือ คำที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วว่าเป็นสมาชิกของแต่ละหน่วยอรรถ โดยที่คำศัพท์แต่ละคำอาจจะมีการแปรหรือไม่มีรูปแปรก็ได้
6. รูปแปร คือ รูปของคำศัพท์เดียวกัน ที่มีพยัญชนะหรือสระแตกต่างกันและสามารถอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง เช่น หน่วยอรรถ ‘กระทะ’ ดังต่อไปนี้

นอ. ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โซ้ย	ลาว	กะเลิง
กระทะ	3 1	4 1	3 1	3 1	4 2

จากตัวอย่าง หน่วยอรรถนี้มีคำอยู่ 3 คำ ได้แก่ ⁵ 1, ⁴ 1 และ ⁴ 2 หน่วยอรรถนี้ มี 2 คำศัพท์ คือ คำศัพท์ของภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโซ้ย และภาษาลาว ถือเป็น 1 คำศัพท์ ตามกฎรูปแปรของคำศัพท์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และอีก 1 คำศัพท์ คือ คำศัพท์ภาษากะเลิงที่ใช้แตกต่างจากภาษาอื่น ๆ

7. เสียงปฎิภาค (Sound Correspondence) คือ เสียงที่เหมือนกันหรือต่างกันอย่างมีระบบของคำที่มีความหมายอย่างเดียวกันในแต่ละภาษา เสียงปฎิภาคอาจมีทั้งที่เหมือนกันและต่างกัน
8. กระสวน (Pattern) คือ รูปแบบของการใช้คำศัพท์ภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนคร ซึ่งได้จากการนำคำศัพท์ภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษามาเปรียบเทียบกัน
9. คำศัพท์พื้นฐาน (Basic Words) คือ คำศัพท์สามัญที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในภาษาไทถิ่นต่าง ๆ เช่น คำศัพท์เครือญาติ คำศัพท์เรียกอวัยวะในร่างกาย คำศัพท์จำนวนนับ เป็นต้น
10. คำศัพท์ร่วมแท้ (Common Cognate) คือ คำศัพท์ที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมากที่สุด ในด้านพยัญชนะต้นสระและพยัญชนะท้าย
11. คำศัพท์ร่วมเสียงปฎิภาค (Correspondence Cognate) คือ คำศัพท์ที่มีรูปลักษณะต่างกันเพียงหน่วยเสียงใดหน่วยเสียงหนึ่งหรือพยางค์ใดพยางค์หนึ่ง เช่น หน่วยเสียงพยัญชนะหรือสระ หรือต่างกันที่พยางค์ท้าย เป็นต้น

12. ภาษาญ้อ หมายถึง ภาษาญ้อที่พูดในตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัด
สกลนคร
13. ภาษาผู้ไท หมายถึง ภาษาผู้ไทที่พูดในตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัด
สกลนคร
14. ภาษาโซ้ย หมายถึง ภาษาโซ้ยที่พูดในตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัด
สกลนคร
15. ภาษาลาว หมายถึง ภาษาลาวหรือภาษาอีสาน* ที่พูดในตำบลโคกศิลา อำเภอ
เจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร
16. ภาษากะเลิง หมายถึง ภาษากะเลิงที่พูดในตำบลกุดบาก อำเภอกุดบาก จังหวัด
สกลนคร

อักษรย่อและสัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษา

ญ	หมายถึง	ภาษาญ้อหรือคำศัพท์ที่กลุ่มชาติพันธุ์ญ้อเลือกใช้
ผ	หมายถึง	ภาษาผู้ไทหรือคำศัพท์ที่กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทเลือกใช้
ย	หมายถึง	ภาษาโซ้ยหรือคำศัพท์ที่กลุ่มชาติพันธุ์โซ้ยเลือกใช้
ล	หมายถึง	ภาษาลาวหรือคำศัพท์ที่กลุ่มชาติพันธุ์ลาวเลือกใช้
ก	หมายถึง	ภาษากะเลิงหรือคำศัพท์ที่กลุ่มชาติพันธุ์กะเลิงเลือกใช้
นอ.	หมายถึง	หน่วยอรรถ
ภษ.	หมายถึง	ภาษาถิ่นในจังหวัดสกลนคร
=	หมายถึง	การใช้คำศัพท์เหมือนกัน
≠	หมายถึง	การใช้คำศัพท์แตกต่างกัน
()	หมายถึง	กลุ่มภาษาที่มีการใช้คำศัพท์เหมือนกัน
~	หมายถึง	การแปรเสียง
/ /	หมายถึง	การถ่ายเสียงในระดับสัทศาสตร์
[]	หมายถึง	การถ่ายเสียงในระดับสัทศาสตร์และรูปแปรของเสียงหรือ คำศัพท์

* กลุ่มคนในพื้นที่ดังกล่าวเรียกตนเองว่าคนลาวและพูดภาษาลาว ในขณะที่คนในภูมิภาคอื่น ๆ จะเรียก
กลุ่มคนเหล่านี้ว่าเป็นคนอีสานและพูดภาษาอีสาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบลักษณะการใช้คำศัพท์ของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดสกลนครทั้ง 5 ภาษา ที่มีทั้งการใช้คำศัพท์เหมือนกันและแตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของภาษาไทยถิ่นดังกล่าวอันจะนำไปสู่การจัดกลุ่มภาษาได้อย่างถูกต้องและชัดเจน
2. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประวัติและภาษาไทยเปรียบเทียบ ในการสืบสร้างหาภาษาไทยดั้งเดิม ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อนักมานุษยวิทยาภาษาศาสตร์ที่สนใจ ศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสกลนครจากคำศัพท์ในหมวดต่าง ๆ
3. เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท ในการทำความเข้าใจ และประสานความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับคนในท้องถิ่น
4. เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย สามารถช่วยแก้ปัญหาการเรียน การสอนในท้องถิ่นที่มีผู้พูดหลายภาษา เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยมาตรฐานได้อย่าง ถูกต้องควบคู่ไปกับภาษาถิ่น อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอนุรักษ์และพัฒนาภาษาอีกด้วย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับระบบเสียงและคำศัพท์ของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดสกลนคร และภาษาไทยถิ่นในจังหวัดใกล้เคียง ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ 1.เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวกับระบบเสียง 2.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาคำศัพท์และเปรียบเทียบคำศัพท์

1. งานวิจัยเกี่ยวกับระบบเสียง

Thepbangon Boonsner (1984) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “ A Phonological Description of Yooy ” ศึกษาาระบบเสียงภาษาโย้ย ที่อำเภออากาศอำนวย อำเภอดอนจาน และอำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่าภาษาโย้ยมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 19 หน่วยเสียง สามารถเป็น พยัญชนะต้นเดี่ยวได้ทั้งหมด คือ / p t c k f h m n ɲ ɳ ɽ l ʈ ʣ ʡ ʋ ɰ ʁ / แต่สามารถเป็นพยัญชนะท้ายได้ 9 หน่วย เสียง คือ / p t c k f h m n ɲ / และมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 8 หน่วยเสียง ได้แก่ / pp tt cc kk ff hh mm nn / มี หน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง ได้แก่ / a ɛ e i o u ɔ ɔ̃ ɛ̃ ẽ ĩ õ ũ ɔ̃ ɛ̃ ẽ ĩ / และสระประสม 3 หน่วยเสียง ได้แก่ / ai au oi / ส่วนหน่วยเสียงวรรณยุกต์นั้นมี 4 หน่วยเสียง คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 ต่ำขึ้น (23) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 สูงขึ้น (45) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 ต่ำตก (12) และเสียงย่อยต่ำขึ้น (21) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 กลางตก(32) และเสียงย่อยกลางขึ้น (34) นอกจากนั้นยังพบว่าระบบ เสียงภาษาโย้ยกับภาษาญ้อมีความคล้ายคลึงกัน แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางเชื้อสายอย่าง ใกล้ชิด

Areeluck Tisapong. (1985) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “A Phonological Description of the Kaloeng Language at Ban dong ma fai Sakonnakorn” โดยศึกษาระบบเสียงภาษากะเลิงที่บ้านดงมะไฟ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ภาษากะเลิงมีหน่วยเสียงเสียงพยัญชนะทั้งหมด 19 หน่วยเสียง สามารถเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ทั้งหมด คือ /

/ แต่สามารถเป็นพยัญชนะท้ายได้ 9 หน่วยเสียง คือ / / และมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 8 หน่วยเสียง ได้แก่ / / มีหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง ได้แก่ / / และมีหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง ได้แก่ / / ส่วนหน่วยเสียงวรรณยุกต์นั้นมี 5 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 เสียงกลางขึ้น (34) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 เสียงต่ำตก (21) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 เสียงสูงขึ้นตก (454) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 เสียงสูงขึ้น (45) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 เสียงสูงตกขึ้น (434)

Wirat Pimpa (1986) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “A Tonal Comparison of Northeastern Thai Dialects in Khon Kaen Province” มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระบบเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นที่พูดอยู่ใน 16 อำเภอ กับอีก 4 กิ่งอำเภอ ของจังหวัดขอนแก่นโดยใช้เกณฑ์จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแตกตัวของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ช่อง A ผลการศึกษาพบว่าเมื่อใช้เกณฑ์จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 มี 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ อำเภอ / กิ่งอำเภอ สีชมพู ชุมแพ ภูเวียง และพระยืน กลุ่มที่ 2 มี 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ อำเภอ / กิ่งอำเภอ อุบลรัตน์ กระนวน บ้านไผ่ เขาสวนกวาง เมืองแวงใหญ่ ภูผาม่าน หนองสองห้อง แวงน้อย และน้ำพอง กลุ่มที่ 3 มี 7 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ อำเภอ/กิ่งอำเภอ หนองเรือ บ้านฝาง มัญจาคีรี เปือยน้อย ชนบท และพล เมื่อใช้เกณฑ์การแตกตัวเฉพาะวรรณยุกต์ในช่อง A สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มย่อย คือ วรรณยุกต์ในช่อง A แตกตัวเป็น 2 ทาง คือ A 123-4 ได้แก่ อำเภอ/กิ่งอำเภอ สีชมพู ชุมแพ ภูเวียง พระยืน และ ภูผาม่าน วรรณยุกต์ในช่อง A แตกตัวเป็น 3 ทาง คือ A 1-23-4 ได้แก่ อำเภอ/กิ่งอำเภอ อุบลรัตน์ กระนวน บ้านไผ่ เขาสวนกวาง เมือง แวงใหญ่ หนองสองห้อง แวงน้อย น้ำพอง หนองเรือ บ้านฝาง มัญจาคีรี เปือยน้อย ชนบท และพล

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2520) ได้ศึกษาภาษาผู้ไทยที่จังหวัดนครพนม* ผลการศึกษาสรุปได้ว่าภาษาผู้ไทยที่จังหวัดนครพนมมีหน่วยเสียงพยัญชนะทั้งหมด 20 หน่วยเสียง ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ทั้งหมด ได้แก่ / ~ / แต่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายได้ 9 หน่วยเสียง คือ / / และมีหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ 3 หน่วยเสียง คือ / / มีหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง ได้แก่ / / แต่ไม่มีหน่วยเสียงสระประสม มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 เสียงต่ำขึ้น หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 เสียงสูงตกลงต่ำ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 เสียงกลางตกลงต่ำ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 เสียงกลางเลื่อนลงต่ำแล้วเลื่อนขึ้นสูง และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 เสียงสูง นอกจากนั้นยังได้เปรียบเทียบเสียงพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ของภาษาผู้ไทยกับภาษาไทยกลาง และยังสามารถกล่าวถึงชนิดของคำ หน้าที่ของคำ การเรียงคำเข้าประโยค ลักษณะประโยคชนิดต่าง ๆ ตลอดจนอิทธิพลของภาษาไทยกลางและภาษาไทยอีสานที่มีต่อภาษาผู้ไทย อีกทั้งรวบรวมคำศัพท์ภาษาผู้ไทยไว้เป็นจำนวนมาก

กาญจนา คู่วณะศิริ (2524) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “วรรณยุกต์ในภาษาญ้อ” โดยเก็บข้อมูลที่จังหวัดสกลนครและจังหวัดนครพนม เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา คือ จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแยกเสียงวรรณยุกต์ ผลการศึกษาพบว่าภาษาญ้อกลุ่มที่มี 4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ คำบลขม้น คำบลเซียงเครือ คำบลดงชน คำบลดงมะไฟ คำบลตองโงบ คำบลท่าแร่ คำบลธาตุเชิงชุม คำบลธาตุนาเวง คำบลนาแก้ว คำบลนาตงวัฒนา คำบลบ้านโพธิ์ คำบลพังขว้าง คำบลเหล่าโพธิ์คือ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีการแยกเสียงวรรณยุกต์แบบ A B DL DS123-4 C1-234 และ คำบลเวินพระบาท อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม มีการแยกเสียงวรรณยุกต์แบบ A1234 , B DL DS 123-4 และ C1-23-4

กลุ่มที่มี 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ คำบลไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม มีการแยกเสียงวรรณยุกต์แบบ A1-234 , B C DL และ DS 123-4 คำบลท่าจำปา คำบลโนนตาล อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม มีการแยกเสียงวรรณยุกต์แบบ A1234 , B C DL DS 123-4 คำบลนาจั่ว คำบลบ้านเสียว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม มีการแยกเสียงวรรณยุกต์แบบ A DS 1234 B C DL 1234

* วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ ใช้ “ผู้ไทย”

กลุ่มที่มี 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ คำบลท่าอุเทน คำบลนาขมื่น คำบลบ้านค้อ คำบลโพนบก คำบลโพนสวรรค์ อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม มีการแยกเสียงวรรณยุกต์แบบ A1-234 , B C DL 123-4 และคำบลนาหว้า คำบลบ้านเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดสกลนคร มีการแยกเสียงวรรณยุกต์แบบ A1-234 , B C DL DS 123-4

พจณี ศรีธรรมาภรณ์ (2526) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบวรรณยุกต์ภาษาถิ่นผู้ไทยใน 3 จังหวัด*” คือ จังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนมและสกลนคร รวม 23 อำเภอ แล้วนำหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของแต่ละอำเภามาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่าง โดยใช้เกณฑ์จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการรวมตัวของหน่วยเสียงวรรณยุกต์

เมื่อใช้เกณฑ์จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์พบว่าภาษาผู้ไทยกลุ่มที่มี 4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ อำเภอลำชะอี อำเภอธาตุพนม อำเภอนาแก อำเภอเรณูนคร อำเภอปลาปาก และอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม กิ่งอำเภอลำดากกล้า จังหวัดสกลนคร และอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และภาษาผู้ไทยกลุ่มที่มี 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ อำเภอวานรนิวาส อำเภอบ้านม่วง อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอวาริชภูมิ อำเภอพังโคน อำเภอพรรณานิคม อำเภอกุดบาก อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอสมเด็จ อำเภอห้วยผึ้ง อำเภอลำม่วง อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ และอำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

เมื่อใช้เกณฑ์การรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B และ DL สามารถแบ่งกลุ่มภาษาผู้ไทยได้เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 B1234 = DL1234 ได้แก่ อำเภอวานรนิวาส อำเภอนาหว้า และอำเภอกุดบาก กลุ่มที่ 2 A 4 = B123 = DL1234 ได้แก่ อำเภอลำชะอี อำเภอธาตุพนม อำเภอนาแก อำเภอเรณูนคร อำเภอปลาปาก อำเภอเมือง อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอห้วยผึ้ง อำเภอเขาวง อำเภอบ้านม่วง อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอพรรณานิคม กลุ่มที่ 3 B123-4 = DL123-4 ได้แก่ อำเภอเมืองสกลนคร กลุ่มที่ 4 B1234 = DL4 ได้แก่ อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอสมเด็จ อำเภอพังโคน อำเภอวาริชภูมิ กลุ่มที่ 5 B4 = DL4 ได้แก่ อำเภอลำม่วง

* พจณีย์ ศรีธรรมาภรณ์ ใช้ “ผู้ไทย”

อรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ (2536) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาผู้ไทกับภาษาลาวโซ่ง” ผลการศึกษาพบว่า ภาษาผู้ไทที่อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์และภาษาลาวโซ่งที่อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีความแตกต่างกันในด้านหน่วยเสียงสระมากที่สุด กล่าวคือ ภาษาผู้ไทไม่มีหน่วยเสียงสระประสมแต่ภาษาลาวโซ่งมีหน่วยเสียงสระประสม 4 หน่วยเสียง ได้แก่ / / ซึ่งจะเป็นปฏิภาคกับหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาว /

/ ในภาษาผู้ไทตามลำดับ ส่วนหน่วยเสียงสระเดี่ยวมีจำนวน 18 หน่วยเสียงเท่ากัน ความแตกต่างที่รองลงไปคือจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ภาษาผู้ไทมี 20 หน่วยเสียง แต่ภาษาลาวโซ่งมี 19 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงพยัญชนะต้น / / ในภาษาผู้ไท จะเป็นปฏิภาคกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้น / / ในภาษาลาวโซ่ง ส่วนหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำในภาษาผู้ไทมี 3 หน่วยเสียง คือ / / และภาษาลาวโซ่งมี 3 หน่วยเสียง คือ / / เมื่อพิจารณาเสียงปฏิภาคของพยัญชนะต้นสามารถจัดกลุ่มภาษาผู้ไทและภาษาลาวโซ่งเป็นภาษาคนละกลุ่มย่อย กล่าวคือภาษาผู้ไทจัดอยู่ในกลุ่ม PH ตามการแบ่งของเชมเบอร์เลน หรือกลุ่มไท (Thai group) ตามการแบ่งของเรอเดซ ป็นเซียนซัดยี่ ส่วนภาษาลาวโซ่งจัดอยู่ในกลุ่ม P หรือกลุ่มไต (Tai group) เสียงวรรณยุกต์ของภาษาผู้ไทมี 5 หน่วยเสียง ส่วนของภาษาลาวโซ่งมี 6 หน่วยเสียง มีการแตกตัวของหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็น 2 ทางเหมือนกัน คือ ABCD 123-4 ทั้งสองภาษานี้จึงไม่จัดเป็นภาษากลุ่มลาวเพราะไม่มีการแตกตัวของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B และ B = DL อีกทั้งไม่มีการแยกเสียงระหว่างเสียงวรรณยุกต์ช่อง C 1 กับ C 234

พรสวรรค์ นามวัง (2544) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “วรรณยุกต์ภาษาอีสาน (ลาว) ที่พูดโดยคนอีสาน ผู้ไทยและโซ่* ในชุมชนตำบลนาเพียง อำเภอภูผามาศ จังหวัดสกลนคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบและสัทลักษณะเสียงวรรณยุกต์ในภาษาอีสาน ที่พูดโดยคน 3 กลุ่ม คือ อีสาน ผู้ไทย และโซ่ ในชุมชนตำบลนาเพียง อำเภอภูผามาศ จังหวัดสกลนคร โดยที่มีสมมติฐานว่าวรรณยุกต์ของภาษาอีสานที่พูดโดยคนผู้ไทยและคนโซ่จะมีการแปรเนื่องจากอิทธิพลของระบบเสียงในภาษาแม่ ผลการศึกษาพบว่าในชุมชนดังกล่าวมีการใช้ภาษากลาง 2 ภาษาถิ่น คือภาษาอีสานถิ่นตำบลนาเพียง ซึ่งเป็นภาษาที่พูดโดยผู้บอกภาษากลุ่มคนอีสาน และภาษาอีสานถิ่นอุบลฯ และขอนแก่นโดยจากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าภาษาถิ่นอุบลฯและขอนแก่นมีระบบวรรณยุกต์เป็นแบบเดียวกัน สาเหตุที่ต้องมีภาษากลาง 2 ภาษาถิ่น เนื่องจากในการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บอกภาษาชาวผู้ไทยไม่ได้พูดภาษาอีสานถิ่นตำบลนาเพียง แต่กลับพูดภาษาอีสานถิ่น

*พรสวรรค์ นามวัง ใช้ “ผู้ไทย” และ “โซ่”

อุบลฯและขอนแก่น ทั้งนี้เนื่องจากผู้บอกภาษาชาวผู้ไทยเคยมีถิ่นฐานเดิมอยู่ร่วมกับชาวอีสานที่ ย้ายมาจากจังหวัดอุบลฯและขอนแก่น นอกจากนี้ยังพบว่าผลการวิจัยไม่ได้เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ภาษาอีสานถิ่นคำบลนาเพียงที่พูดโดยคนโซ่ไม่มีการแปร ถึงแม้ว่าภาษาโซ่จะเป็นภาษา ตระกูลออสโตรเอเชียติก แต่ภาษาโซ่ถือเป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรีน้อยเมื่อเทียบกับภาษาอีสาน เนื่องจาก กลุ่มคนโซ่เป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่อยู่ในตำบลนี้ อีกทั้งยังเป็นภาษาที่ไม่มีระบบวรรณยุกต์ เมื่อกลุ่มคน โซ่พูดภาษาอีสานจึงสามารถพูดภาษาอีสานได้ดีเพราะภาษาอีสานเป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรีกว่า ส่วน ภาษาอีสานถิ่นอุบลฯและขอนแก่นที่พูดโดยคนผู้ไทยนั้นระบบวรรณยุกต์ไม่มีการแปรแต่อิทธิพล ภาษาแม่ของชาวผู้ไทยจะปรากฏบ้างในสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์บางเสียง กล่าวคือ ชาวผู้ไทย ยืมสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์บางเสียงในภาษาแม่มาใช้เมื่อพูดภาษาอีสาน

ปิ่นกนก คำเรืองศรี (2545) เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การแบ่งกลุ่ม ภาษาญ้อในภาคอีสานโดยใช้ระบบเสียงวรรณยุกต์” โดยศึกษาภาษาญ้อ 7 จังหวัด ได้แก่ สกลนคร นครพนม กาฬสินธุ์ อุดรธานี หนองคาย มุกดาหาร และมหาสารคาม เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง กลุ่มย่อยภาษาญ้อมี 3 เกณฑ์ คือ เกณฑ์การแตกตัวของวรรณยุกต์ดั้งเดิม เกณฑ์จำนวนหน่วยเสียง วรรณยุกต์และเกณฑ์การรวมตัวของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B และ DL

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มที่มีการแตกตัวของวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็น 2 ทาง จำนวน 5 หน่วย เสียงวรรณยุกต์ มีลักษณะการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ แบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 B1234 = DL 1234 ได้แก่ บ้านวังหัวจังหวัดมหาสารคาม กลุ่มที่ 2 แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ B1234 = DL123 ได้แก่ บ้านดอนปอ จังหวัดนครพนม บ้านโพนสิม จังหวัดกาฬสินธุ์ และ B1234 = DL123, C123 = DL4 ได้แก่ บ้านเลี้ยว จังหวัดนครพนม บ้านดงชน จังหวัดสกลนคร กลุ่มที่ 3 มี 2 กลุ่มย่อย คือ B123 = DL123 ได้แก่ บ้านพาน จังหวัดสกลนคร และ B123 = DL123 ,C123 = B4 ได้แก่ บ้าน โพธิ์หมากแข้ง จังหวัดหนองคาย กลุ่มที่มีการแตกตัวของวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็น 2 ทาง จำนวน 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ มีลักษณะการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์แบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 B123 = DL 1234 ได้แก่ บ้านหนองเหียน จังหวัดสกลนคร กลุ่มที่ 2 มี 2 กลุ่มย่อย คือ B123-4 = DL123-4 ได้แก่ บ้านดงเย็น จังหวัดมุกดาหาร บ้านโพนงาม จังหวัดสกลนคร และ B123 = DL123 ,B4 = DL4 ได้แก่ บ้านท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

ภาษาญ้อกลุ่มที่มีการแตกตัวของวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็น 3 ทาง จำนวน 5 หน่วยเสียง วรรณยุกต์ มีลักษณะการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ แบ่งได้ 5 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 B1234 = DL1234 ได้แก่ บ้านหนองใส จังหวัดสกลนคร กลุ่มที่ 2 B123-4 = DL123-4 ได้แก่ บ้านนาจ้ว จังหวัด นครพนม กลุ่มที่ 3 มี 2 กลุ่มย่อย คือ B123 = DL123 = C1,C23 = B4 ได้แก่ บ้านธาตุนาเวง

กลุ่มที่มีการแตกตัวของวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็น 3 ทาง จำนวน 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ มีลักษณะการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 B1234 = DL123 ได้แก่ บ้านสาสุข จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มที่ 2 มี 2 กลุ่มย่อย คือ B123 = DL123, DS 123-4 , C1-234 ได้แก่ บ้านทุ่งมน บ้านท่าแร่ จังหวัดสกลนคร และ B123 = DL123 , C DS 123-4 , A1-234 ได้แก่ บ้านนาหว้า บ้านนาผักพืด บ้านนาโน บ้านท่าจำปา จังหวัดนครพนม กลุ่มที่ 3 B123 = DL123 = C1, C23 = DL4 ได้แก่ บ้านธาตุเชิงชุม บ้านหนองกระบอก บ้านป่งน้อย บ้านโคก จังหวัดสกลนคร กลุ่มที่ 4 B123 = DL123 = C1 ได้แก่ บ้านง่อน จังหวัดสกลนคร กลุ่มที่ 5 B123 = DL123, A1-234 DS123-4 ได้แก่ บ้านตาลปากน้ำ จังหวัดนครพนม

มุจลินทร์ ลักษณะวงษ์ (2550) เขียนรายงานเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาผู้ไทและภาษากะเลิง จังหวัดสกลนคร” โดยเก็บข้อมูลภาษาผู้ไทที่บ้านห้วยหีบ ตำบลดงโขบ อำเภอโคกศรีสุพรรณ และภาษากะเลิงที่บ้านม่วงลาย อำเภอเมืองสกลนคร ผลการศึกษาพบว่าทั้งสามภาษามีความแตกต่างด้านหน่วยเสียงสระมากที่สุด กล่าวคือภาษาผู้ไทไม่มีหน่วยเสียงสระประสม แต่ภาษาไทยมาตรฐานและภาษากะเลิง มีหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง คือ / / ซึ่งจะมีปฏิภาคกับสระเดี่ยวเสียงยาว / / ในภาษาผู้ไทตามลำดับ ส่วนหน่วยเสียงสระเดี่ยวนั้นมี 18 หน่วยเสียงเท่ากัน ความแตกต่างรองลงมา คือ จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ภาษาไทยมาตรฐานมี 21 หน่วยเสียง ภาษาผู้ไทมี 20 หน่วยเสียง และภาษากะเลิงมี 19 หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำในภาษาไทยมาตรฐานมีจำนวนมากที่สุดจำนวน 11 หน่วยเสียง ส่วนภาษาผู้ไทและภาษากะเลิงมีจำนวน 2 หน่วยเสียงเท่ากัน คือ / และ / ส่วนพยัญชนะท้ายนั้นมี 9 หน่วยเสียงเท่ากัน ยกเว้นหน่วยเสียง /- / ที่ประสมด้วยสระเสียงยาวในภาษาไทยมาตรฐานจะเป็นเสียงปฏิภาคกับหน่วยเสียง /- / ที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นในภาษาผู้ไท ความแตกต่างอีกประการหนึ่งคือการแตกตัวของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานและภาษากะเลิงจะมีการแตกตัวเป็นสามทาง (Three ways split) แต่ภาษาผู้ไทจะแตกตัวเป็นสองทาง (Two ways split) ส่วนจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์นั้นทั้งสามภาษามี 5 หน่วยเสียงเท่ากันซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์แตกต่างกันเล็กน้อย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาคำศัพท์และเปรียบเทียบคำศัพท์

ทองคุณ หงส์พันธุ์ (2519) ได้รวบรวมคำศัพท์ภาษาถิ่นแถบเทือกเขาภูพาน ได้แก่ ภาษาแสก ภาษาโส้ ภาษาข่า ภาษาผู้ไท และภาษาญ้อ โดยนำคำศัพท์ของแต่ละภาษาไปเปรียบเทียบการออกเสียงกับคำในภาษาไทยกลางและภาษาไทยอีสาน โดยแบ่งคำศัพท์เป็นหมวดหมู่ ได้แก่ หมวดสัตว์ หมวดเครื่องมือเครื่องใช้ หมวดคำกริยา หมวดร่างกายคนและสัตว์ หมวดผักผลไม้ หมวดคำนาม หมวดสรรพนาม หมวดสถานที่ หมวดอาหาร หมวดธรรมชาติและปรากฏการณ์ต่าง ๆ และหมวดคำวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ นอกจากนั้นยังได้รวบรวมกลุ่มคำบอกอิริยาบถ คำแสดงความรู้สึกและบอกขนาดสิ่งของ รวมทั้งบทสนทนาสั้น ๆ เอาไว้ด้วย

พัชรารักษ์ เสวตสุวรรณ (2530) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาถิ่นอีสานที่ไม่ร่วมเผ่าพันธุ์ภาษาไทยกลางกับภาษาตระกูลไท” ผลการศึกษาพบว่า มีคำศัพท์ภาษาถิ่นอีสานที่ไม่ร่วมเผ่าพันธุ์ภาษาไทยกลางแต่ร่วมเผ่าพันธุ์กับภาษาไทถิ่นอื่น ๆ 574 คำและคำศัพท์ภาษาถิ่นอีสานที่ไม่ร่วมเผ่าพันธุ์ภาษาไทยกลางและไม่ร่วมเผ่าพันธุ์กับภาษาไทถิ่นอื่น ๆ จำนวน 873 คำ ผลการเปรียบเทียบภาษาถิ่นอีสานที่ไม่ร่วมเผ่าพันธุ์ภาษาไทยกลางแต่ร่วมเผ่าพันธุ์กับภาษาไทถิ่นอื่น ๆ พบว่า ภาษาถิ่นอีสานมีความสัมพันธ์กับภาษาโย้ยมากที่สุด รองลงมาคือภาษาญ้อและภาษากะเลิง ซึ่งทั้งสามภาษานี้เป็นภาษาไทถิ่นที่ใช้พูดกันมากในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนภาษาไทถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับภาษาถิ่นอีสานน้อยนั้นพบว่าเป็นภาษาไทถิ่นที่ใช้พูดอยู่นอกประเทศทั้งสิ้น

นันทพร นิลจินดา (2532) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาญ้อในจังหวัดสกลนคร นครพนม และปราจีนบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ภาษาญ้อทั้ง 3 ถิ่น มีการใช้ศัพท์แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) ใช้ศัพท์เหมือนกันทั้ง 3 ถิ่น 2) ใช้ศัพท์ต่างกันทั้ง 3 ถิ่น 3) ใช้ศัพท์เหมือนกันบางถิ่นต่างกันบางถิ่น การใช้ศัพท์ภาษาญ้อทั้ง 3 ถิ่น จึงมีทั้งเหมือนและต่างกัน ศัพท์ที่ชาวญ้อทั้ง 3 ถิ่นใช้เหมือนกันล้วนเป็นศัพท์พื้นฐานของภาษาญ้อ ส่วนศัพท์ที่ใช้ต่างกันเป็นศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาไทยกลาง เมื่อพิจารณาความต่างในการใช้ศัพท์ตามกลุ่มหน้าที่ความหมายจะเห็นว่า กลุ่มที่ใช้แตกต่างกันมากคือ คำขยาย รองลงมาคือ คำเรียกชื่อโรคและอาการผิดปกติในร่างกาย ซึ่งเป็นกลุ่มความหมายที่ใช้ศัพท์ต่างกันไปตามสภาพทางภูมิศาสตร์และกลุ่มเผ่าพันธุ์ที่อยู่ใกล้ชิด เช่น ภาษาไทยกลาง รวมทั้งได้รับอิทธิพลจากการคมนาคม การสื่อสาร และเทคโนโลยี

กอบกุล มาเวียง (2533) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “คำลักษณนามในภาษากะเลิง บ้านดงมะไฟ จังหวัดสกลนคร” ผลการวิจัยพบว่าภาษากะเลิงมีคำลักษณนาม 2 ประเภท คือ คำลักษณนามที่ปรากฏร่วมกับคำนามและคำลักษณนามที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา คำลักษณนามที่ปรากฏร่วมกับคำนามแบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) คำลักษณนามที่จำแนกตามคำนามที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ มนุษย์ อมนุษย์ สัตว์ พืช สิ่งของ สถานที่ และนามธรรม 2) คำลักษณนามที่บ่งการซ้ง ดวง วัด โดยประมาณ และมาตราต่าง ๆ ส่วนคำลักษณนามที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำลักษณนามที่ใช้กับคำกริยาอาการและคำลักษณนามที่ใช้กับคำกริยาแสดงสภาพ ตำแหน่งของคำลักษณนามในภาษากะเลิงปรากฏในวลีและประโยค โดยตำแหน่งของคำลักษณนามในวลีนั้นจะมี 2 ลักษณะ คือ นามวลีและกริยวลี ส่วนตำแหน่งของคำลักษณนามในโครงสร้างประโยคก็มี 2 ลักษณะ คือ ตำแหน่งของคำลักษณนามประเภทนามวลีและกริยวลีในโครงสร้างประโยคเดี่ยวและตำแหน่งของคำลักษณนามประเภทกริยวลีในโครงสร้างประโยคซ้อน

กนิษฐา รัตนโกเศศ (2533) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “ลักษณะคำซ้ำในภาษากะเลิง บ้านกรุกุ นครพนม” ผลการศึกษาพบว่า ภาษากะเลิงมีวิธีการสร้างคำซ้ำ 4 วิธี คือ นำคำพยางค์เดี่ยวมาซ้ำทั้งคำเกิดเป็นคำซ้ำสองพยางค์ นำคำสองพยางค์มาซ้ำทั้งคำเกิดเป็นคำซ้ำสี่พยางค์ เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์คำที่นำมาซ้ำในคำแรกให้เป็นเสียงสูงขึ้นเกิดเป็นคำซ้ำสองพยางค์ และนำส่วนเสริมมาประกอบกับส่วนตั้งซึ่งเป็นรูปคำเดิมที่มีความหมายหลักของคำ ทำให้เกิดคำซ้ำประเภทอุจจารณวิลาส รูปแบบของคำซ้ำในภาษากะเลิง มี 2 ลักษณะ คือ ซ้ำทั้งคำและซ้ำบางส่วน การแสดงความหมายของคำซ้ำในภาษากะเลิง มี 8 ประเภท ได้แก่ แสดงความหมายเป็นพหูพจน์ แสดงความหมายเน้นหนักยิ่งขึ้น แสดงความหมายอ่อนลงกว่าเดิม แสดงความหมายไม่เจาะจง แสดงความหมายแยกจำนวนเป็นอย่าง ๆ แสดงความหมายบ่งการเคลื่อนไหว แสดงความหมายเด่นและความหมายรวม และการสื่อความหมายจากลักษณะทางเสียง

บัญญัติพร สมบัติเมืองกาฬ (2533) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภูมิศาสตร์ภาษาจังหวัดสกลนคร : การศึกษาโดยใช้ศัพท์” ผลการศึกษาพบว่า ศัพท์ภาษาญ้อใช้พูดบริเวณตอนเหนือของอำเภอบ้านม่วง บางส่วนของอำเภอดาคดกล้า อำเภอวานรนิวาส อำเภออากาศอำนวย ตอนใต้ของอำเภอพรรณานิคม กิ่งอำเภอโคกสีสุพรรณ บางส่วนของอำเภอเมือง อำเภอกุดบากและกิ่งอำเภอเต่างอย ศัพท์ภาษาผู้ไทใช้พูดกันบริเวณตอนใต้ของอำเภอบ้านม่วง ตอนเหนือของกิ่งอำเภอเจริญศิลป์ บางส่วนของอำเภอสว่างแดนดิน บางส่วนของอำเภอวานรนิวาส อำเภอพังโคน บางส่วน

เอมอร์ เซวาน์สวน (2537) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาลาวในจังหวัดนครปฐมและภาษาลาวในแขวงบ่อแก้ว ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” โดยศึกษาภาษาลาวในจังหวัดนครปฐม 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาลาวครั้ง ภาษาลาวใต้ ภาษาลาวเวียงและภาษาลาวโซ่ง ภาษาลาวในแขวงบ่อแก้ว 1 ภาษา ได้แก่ ภาษาลาวบ่อแก้ว ผลการศึกษาพบว่าภาษาถิ่นทั้ง 5 ถิ่นมีการใช้ศัพท์แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) ใช้ศัพท์เหมือนกันทั้ง 5 ถิ่น 2) ใช้ศัพท์แตกต่างกันทุกถิ่น 3) ถิ่นใดถิ่นหนึ่งใช้ศัพท์แตกต่างจากถิ่นอื่น ๆ เพียงถิ่นเดียว โดยการใช้คำศัพท์ของภาษาลาวบ่อแก้วและภาษาลาวโซ่งมีความสัมพันธ์กันมากที่สุด รองลงมาคือภาษาลาวเวียงกับภาษาลาวโซ่ง ภาษาลาวบ่อแก้วกับภาษาลาวเวียง ภาษาลาวครั้งกับภาษาลาวใต้ และภาษาลาวครั้งกับภาษาลาวเวียง โดยการใช้คำศัพท์ของภาษาลาวครั้งกับภาษาลาวโซ่ง และภาษาลาวโซ่งกับภาษาลาวใต้ไม่มีความสัมพันธ์กัน

พระมหาณัฐพล โพไพ (2543) เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “วิเคราะห์คำศัพท์เครือญาติของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในภาคอีสาน*” โดยศึกษาคำศัพท์เครือญาติของกลุ่มชาติพันธุ์ 7 กลุ่ม ได้แก่ ไทยอีสาน ไทยโคราช ไทยญ้อ ไทยโย้ย ไทยแสก ผู้ไทยและไทยกะเลิง คำศัพท์ที่นำมาวิเคราะห์ กลุ่มละ 95 ศัพท์ รวมทั้งสิ้น 665 ศัพท์ ผลการศึกษาพบว่า คำศัพท์เครือญาติของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 7 กลุ่ม จำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ 1) ศัพท์ร่วมตระกูล มีกลุ่มละ 55 ศัพท์ รวม 385 ศัพท์ 2) ศัพท์ร่วมกลุ่ม แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ 1.กลุ่มไทยอีสาน ไทยโคราชและไทยญ้อ 2. กลุ่มไทยโย้ย ไทยกะเลิงและผู้ไทย 3. กลุ่มไทยแสก 3) ศัพท์ข้ามกลุ่ม พบศัพท์ของกลุ่มไทยอีสานมีการใช้ข้ามกลุ่มมากที่สุด 4) ศัพท์เฉพาะกลุ่ม พบในกลุ่มไทยแสกมากที่สุด

* พระมหาณัฐพล ใช้คำว่า “ไทย” สำหรับชื่อกลุ่มชาติพันธุ์และภาษา

โรชนี คนหาญ (2546) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “คำพื้นฐานภาษาผู้ไทย* : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์เชิงประวัติ” โดยเก็บข้อมูลที่อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงของคำพื้นฐานภาษาผู้ไทยในด้านเสียง คำ ความหมาย แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลคำไทดั้งเดิมที่นักภาษาศาสตร์เชิงประวัติสืบสร้างไว้ ผลการศึกษาพบว่าเสียงพยัญชนะมีการเปลี่ยนแปลง 5 ลักษณะ คือ การย้ายเสียง การกร่อนเสียง การเลื่อนเสียง การกลมกลืนเสียง การตัดเสียงและการเติมเสียง การเปลี่ยนแปลงเสียงสระพบว่าเสียงสระประสมในภาษาไทดั้งเดิมเปลี่ยนเป็นเสียงสระเดี่ยว ภาษาผู้ไทยในปัจจุบันจึงไม่มีเสียงสระประสม นอกจากนี้ยังพบการเปลี่ยนแปลงจากสระเสียงสั้นในภาษาไทดั้งเดิม มาเป็นสระเสียงยาวในภาษาผู้ไทยเป็นจำนวนมาก ภาษาผู้ไทยมีการแยกเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมแต่ละเสียงออกมาเป็น 2 เสียง และบางเสียงเปลี่ยนแปลงมาพ้องเสียงกับเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์ตายเสียงยาว การเปลี่ยนแปลงด้านคำมีเพียงลักษณะเดียว คือ การเติมคำ ส่วนการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายมี 3 ลักษณะ ได้แก่ ความหมายแคบเข้า ความหมายกว้างออก และความหมายย้ายที่

สมิทธิชา พุมมา (2546) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทถิ่นในจังหวัดราชบุรี” ผลการศึกษาพบว่าการใช้คำศัพท์ภาษาไทถิ่นในจังหวัดราชบุรีทั้ง 5 ภาษา คือ ภาษาไทโขง ภาษาไทยวน ภาษาลาวครั่ง ภาษาลาวเวียง และภาษาลาวเดิม มีการใช้คำศัพท์แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ การใช้คำศัพท์เหมือนกันและการใช้คำศัพท์แตกต่างกันโดยการใช้คำศัพท์เหมือนกันจะแบ่งออกเป็นการใช้คำศัพท์ร่วมแท้และการใช้คำศัพท์ร่วมเสียงปฏิภาค ส่วนการใช้คำศัพท์แตกต่างกันนั้น แบ่งออกเป็นการใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษาและการใช้คำศัพท์แตกต่างกันทุกภาษา ในด้านความสัมพันธ์พบว่าการใช้คำศัพท์ของภาษาลาวครั่ง ภาษาลาวเวียง และภาษาลาวเดิม มีความสัมพันธ์กันมากกว่าการใช้คำศัพท์ของภาษาไทโขงและภาษาไทยวน

* โรชนี คนหาญ ใช้ “ผู้ไทย”

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมการวิจัยด้านเอกสาร

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ การศึกษาภาษาถิ่นตระกูลไท ภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนคร การวิเคราะห์และเปรียบเทียบ คำศัพท์ การกำหนดรายการคำที่นำไปใช้ในการเก็บข้อมูล และข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา และโบราณคดี ของจังหวัดสกลนคร

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการวิจัย

2.1 สร้างรายการคำศัพท์ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการ กำหนดรายการคำศัพท์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกหน่วยยรรยง ตลอดจนกำหนดหน่วยยรรยง ขึ้นเองตามความเหมาะสมประมาณ 800 หน่วยยรรยง ซึ่งเป็นคำศัพท์พื้นฐานจากงานวิจัยดังต่อไปนี้

รายงานการวิจัยเรื่องระบบเสียงภาษาลาวของกลุ่มน้ำท่าจีน ของ กันทิมา วัฒนะประเสริฐ และ สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ

รายงานการวิจัยเรื่องวิเคราะห์การใช้คำและการแปรของภาษาของคนสาม ระดับอายุในชุมชนภาษาลาวกลุ่มน้ำท่าจีน ของ สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ และ กันทิมา วัฒนะประเสริฐ

การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาญ้อ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และ ปราจีนบุรี ของ นันตพร นิลจินดา

คำพื้นฐานภาษาผู้ไทย : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์เชิงประวัติ ของ โรชนี คนหาญ

การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาลาวในจังหวัดนครปฐมและภาษาลาว ในแขวงบ่อแก้ว ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ของ เอมอร เชาว์สวน

ภูมิศาสตร์ภาษาจังหวัดสกลนคร : การศึกษาโดยใช้ศัพท์ ของ บัญญัติพร สมบัติเมืองกาฬ

วิเคราะห์คำศัพท์เครือญาติของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในภาคอีสาน ของ พระมหาฉัฐพล โพธิ์

โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกหน่วยอรรถดังนี้

2.1.1 เป็นหน่วยอรรถที่ผู้ออกภาษารู้จัก มีความหมายแน่นอน และเป็นคำที่มีใช้ในชีวิตประจำวันของทุกกลุ่ม

2.1.2 เป็นหน่วยอรรถที่ไม่มีลักษณะพิเศษ คือ ต้องไม่เป็นคำสันธาน คำอุทาน คำขานรับ คำคะนอง ตลอดจนคำไม่สุภาพหรือคำหยาบ และคำยืมภาษาต่างประเทศ

2.1.3 เป็นหน่วยอรรถที่ผู้วิจัยคำนึงถึงความสะดวก ประหยัด และเหมาะสม ในการชักถาม สามารถหาอุปกรณ์ประกอบการชักถามได้

รายการคำศัพท์ทั้ง 800 หน่วยอรรถนั้น อาจจัดเป็นหมวดหมู่ได้ 18 หมวดหมู่ ดังต่อไปนี้

1. คำเรียกพืช ผัก ผลไม้
2. คำเรียกดอกไม้
3. คำเรียกธรรมชาติ
4. คำเรียกสัตว์
5. คำเรียกอาหาร
6. คำเรียกสิ่งของเครื่องใช้
7. คำเรียกเครื่องมือประกอบอาชีพ
8. คำเรียกเครื่องแต่งกายเครื่องประดับ
9. คำเรียกที่อยู่อาศัยและสถานที่
10. คำเรียกอวัยวะของคนและสัตว์
11. คำเรียกกิจวิทยาการ
12. คำเรียกเครื่องมือและสรรพนาม
13. คำบอกเวลา
14. คำถามและคำลงท้าย
15. คำเรียกรสชาติและคำเรียกสี
16. คำลักษณนามและจำนวนนับ
17. คำเกี่ยวกับประเพณี พิธีกรรม การละเล่น
18. คำบอกตำแหน่งและทิศทาง

2.2 การกำหนดจุดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการเก็บข้อมูลภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดจุดเก็บข้อมูลคือ เป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มคนที่พูดภาษาไทถิ่นนั้น ๆ อาศัยอยู่ มีความเข้มทางภาษาและมีขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชนอย่างชัดเจน โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์แถบลุ่มแม่น้ำโขง* ประกอบกับศึกษาเอกสารเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ได้พื้นที่ในการเก็บข้อมูลดังนี้

ภาษาญ้อ	ศึกษาที่	ตำบลธาตุเชิงชุม	อำเภอเมือง
ภาษาผู้ไท	ศึกษาที่	ตำบลวาริชภูมิ	อำเภวาริชภูมิ
ภาษาโซ้ย	ศึกษาที่	ตำบลอากาศ	อำเภออากาศอำนวย
ภาษาลาว	ศึกษาที่	ตำบลโคกศิลา	อำเภอเจริญศิลป์
ภาษากะเลิง	ศึกษาที่	ตำบลกุดบาก	อำเภอกุดบาก

2.3 การคัดเลือกผู้บอกภาษา ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้บอกภาษาดังนี้

- 2.3.1 เป็นผู้มิถูกล่าเนาอยู่ในพื้นที่วิจัย และพูดภาษาไทถิ่นนั้น ๆ ในชีวิตประจำวัน
- 2.3.2 เป็นผู้มิอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เพราะผู้บอกภาษาที่มีอายุมากจะรักษาคำศัพท์เก่าได้มากกว่าผู้บอกภาษาที่มีอายุน้อย
- 2.3.3 เป็นผู้มีการศึกษาไม่เกินระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 2.3.4 เป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง หรือไม่ได้ประกอบอาชีพ
- 2.3.5 เป็นผู้มิมนุษยสัมพันธ์ดีเต็มใจที่จะให้ข้อมูล
- 2.3.6 เป็นผู้มิมีอวัยวะในการออกเสียงครบถ้วนสมบูรณ์

ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้บอกภาษาจำนวนภาษาละ 4 คน โดยเป็นเพศชาย 2 คน และเพศหญิง 2 คน รวมผู้บอกภาษาทั้ง 5 ภาษา จำนวน 20 คน**

* สัมภาษณ์นายชัยมงคล จินดาสมุทร ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนธาตุนารายณ์วิทยา จังหวัดสกลนคร และ นักวิชาการกลุ่มภูพานลุ่มน้ำโขง

** ดูรายชื่อผู้บอกภาษาในภาคผนวก ง

2.4 เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

- 2.4.1 รายการคำศัพท์จำนวน 800 หน่วยอรรถ
- 2.4.2 แบบทดสอบเสียงวรรณยุกต์ภาษาตระกูลไทของเก็ดนีย
- 2.4.3 อุปกรณ์และภาพประกอบต่างๆ
- 2.4.4 เครื่องบันทึกเสียงและแถบบันทึกเสียง
- 2.4.5 ดินสอ ปากกา ยางลบ สมุดบันทึก
- 2.4.6 กล้องถ่ายรูป

2.5 วิธีสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา

ผู้วิจัยนำรายการคำศัพท์ จำนวน 800 หน่วยอรรถ ไปสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา ซึ่งมีวิธีการดังนี้

- 2.5.1 ผู้วิจัยให้ผู้บอกภาษาดูของจริงประกอบการซักถาม เช่น ผู้วิจัยชี้ไปที่ “ผ้าถุง” หรือ “เข็มขัด” แล้วถามว่า “สิ่งนี้เรียกว่าอะไร”
- 2.5.2 ผู้วิจัยแสดงท่าทางประกอบ เช่น “ร้องไห้” หรือ “หัวเราะ” แล้วถามผู้บอกภาษาว่า “ผู้วิจัยกำลังทำอะไร”
- 2.5.3 ผู้วิจัยให้ผู้บอกภาษาดูรูปภาพประกอบการซักถามในบางหน่วยอรรถ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บอกภาษาเข้าใจตรงกัน เช่น “พะอง” “ผ้าถุงเย็บเข้ารูป” เป็นต้น
- 2.5.4 ผู้วิจัยเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น ถามว่า “นกอะไรที่ร้อง กู๊ซูก กู๊ซูก มีตาโต ออกหากินในเวลากลางคืน”
- 2.5.5 ผู้วิจัยใช้คำถามประกอบการอธิบาย เช่น ถามว่า “เวลานอนเราต้องทำอะไรมาทางเพื่อกันไม่ให้ยุ่งมากัดเรา”
- 2.5.6 ผู้วิจัยใช้คำถามโดยตรง เช่น “แม่ของสามี เรียกว่าอย่างไร” หรือ “น้องสาวของพ่อ เรียกว่าอย่างไร”
- 2.5.7 ผู้วิจัยให้ผู้บอกภาษาเล่าเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตประจำวันให้ผู้บอกภาษาค้นเคยและสามารถเล่าได้อย่างไม่ขัดเงิน เช่น นิทานพื้นบ้าน ประเพณีพิธีกรรมต่างๆ ในหมู่บ้าน ผู้วิจัยสังเกตและจดจำคำบางคำ เช่น คำลักษณนาม คำบอกตำแหน่งและทิศทาง เป็นต้น

2.6 ภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาโดยใช้ภาษาลาวหรือภาษาอีสาน ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสาน จึงมีความถนัดในการใช้ภาษาลาวหรือภาษาอีสานเป็นอย่างดี และผู้วิจัยเห็นว่าการใช้ภาษาดังกล่าวในการสัมภาษณ์นั้นจะช่วยลดความประหม่าในการให้ข้อมูลและสร้างความเป็นกันเองแก่ผู้บอกภาษา ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลภาษาที่แท้จริง

2.7 วิธีเก็บและรวบรวมข้อมูล

2.7.1 นำรายการคำศัพท์และอุปกรณ์ประกอบการสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา โดยให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำละ 2-3 ครั้ง

2.7.2 ผู้วิจัยฟังเสียงของผู้บอกภาษาจนแน่ใจว่าเป็นเสียงใดบ้างแล้วจึงบันทึกด้วยสัทอักษร

2.7.3 บันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียง เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบข้อมูลภายหลัง

2.7.4 จัดบันทึกข้อมูลลงบัตรคำด้วยสัทอักษร

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล

3.1 นำบัตรคำทั้ง 800 หน่วยย่อย มาพิจารณาคัดเลือกเฉพาะหน่วยย่อยที่ผู้บอกภาษาสามารถให้ข้อมูลครบถ้วนทั้ง 5 ภาษา ตัดหน่วยย่อยที่มีลักษณะซ้ำซ้อนกันหรือมีความหมายกำกวมและไม่สามารถวิเคราะห์ได้ออกไป เหลือหน่วยย่อยที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 750 หน่วยย่อย

3.2 จำแนกบัตรคำทั้ง 750 หน่วยย่อย ออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

3.2.1 มีการใช้คำศัพท์เหมือนกันทั้ง 5 ภาษา

3.2.2 มีการใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา

3.2.3 มีการใช้คำศัพท์แตกต่างกันทุกภาษา

3.3 นำบัตรคำจากข้อ 3.2.1 การใช้คำศัพท์เหมือนกันทั้ง 5 ภาษามาวิเคราะห์ว่ามีการใช้คำศัพท์ร่วมแท้หรือการใช้คำศัพท์ร่วมเสียงปรากฏเป็นจำนวนเท่าใด โดยพิจารณาตามกฎการแปรเสียงทางภาษาศาสตร์

ขั้นตอนที่ 4 เปรียบเทียบคำศัพท์

นำผลการวิเคราะห์จากข้อ 3.2.2 การใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษามาวิเคราะห์เปรียบเทียบและจัดเป็นกระสวนหรือรูปแบบต่าง ๆ ของการใช้คำศัพท์เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่ชัดเจนมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยแสดงการจัดกลุ่มภาษาโดยพิจารณาความสัมพันธ์ด้านการใช้คำศัพท์ตลอดจนแสดงความสัมพันธ์ของภาษาไทยถิ่นทั้ง 5 ภาษา จากนั้นอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ แล้วจัดพิมพ์ตามรูปแบบของวิทยานิพนธ์

บทที่ 2

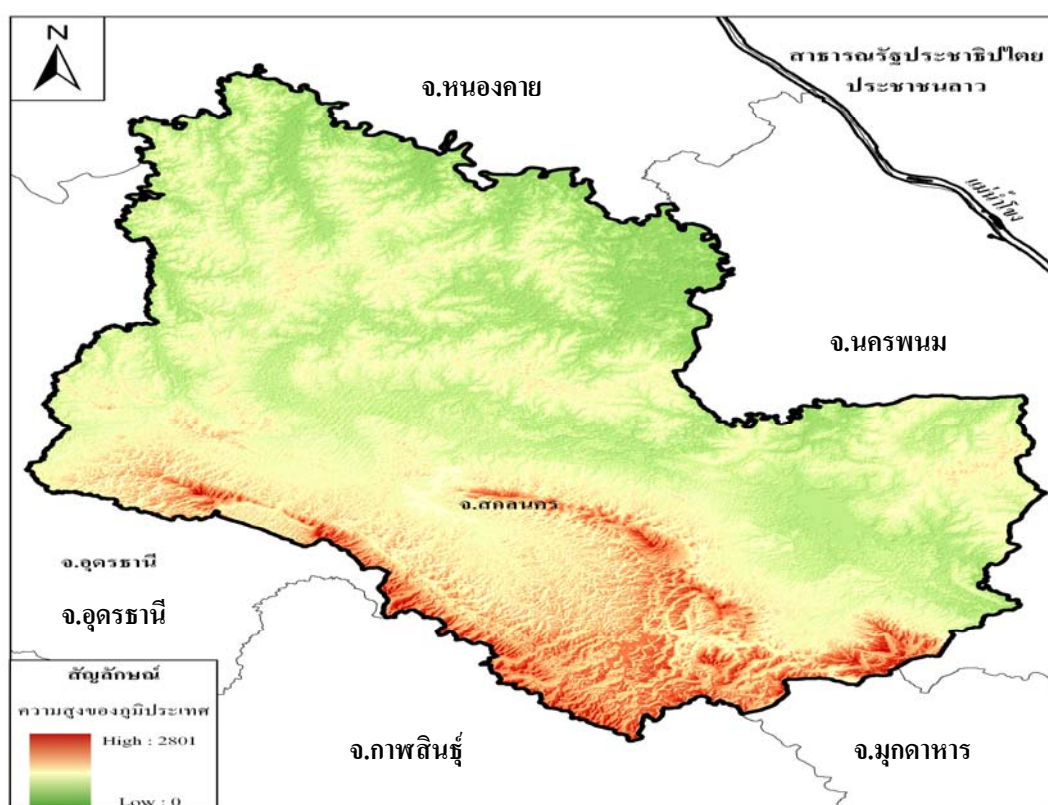
ภูมิหลังเกี่ยวกับท้องถิ่นและระบบเสียงภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนคร

ภูมิหลังเกี่ยวกับท้องถิ่น

จังหวัดสกลนครเป็นจังหวัดหนึ่งในจำนวน 19 จังหวัด ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทางประมาณ 647 กิโลเมตร ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 16 องศา 45 ลิปดา ถึง 18 องศา 15 ลิปดาเหนือ และเส้นลองจิจูดที่ 103 องศา 15 ลิปดา ถึง 104 องศา 30 ลิปดาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 157.5 เมตร มีเนื้อที่ประมาณ 10,553.7 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,003,602 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.62 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 9 ของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตดังนี้ คือ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอโศกพิสัย อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย อำเภอบ้านแพง อำเภอศรีสงคราม อำเภอนาหว้า อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเขาวง อำเภอสมเด็จ อำเภอนามน อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร และอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมืองนครพนม อำเภอปลาปาก และอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอหนองหาน อำเภอทุ่งฝน อำเภอไชยวาน อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี และอำเภอโซ่พิสัย จังหวัดหนองคาย (คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ 2543 : 1)

ลักษณะภูมิประเทศแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1. ที่ราบลุ่มหนองหาน ได้แก่ บริเวณรอบหนองหานซึ่งเป็นหนองน้ำจืดขนาดใหญ่ มีน้ำขังตลอดทั้งปี สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับลูกคลื่นลอนลาด อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอกุสุมาลย์ และอำเภออากาศอำนวย 2. ที่ราบสูงและเทือกเขาสูงทางใต้ ได้แก่ บริเวณที่ราบสูงระหว่างเทือกเขาต่าง ๆ ในแถบเทือกเขาภูพานซึ่งมีแนวเทือกเขาสำคัญสองแนว คือ เทือกเขาภูพานน้อยทอดตัวผ่านอำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอเมือง อำเภอภูพาน อำเภอกุดบาก อำเภอวาริชภูมิ และอำเภอส่องดาว ไปสิ้นสุดลงที่จังหวัดมุกดาหารมีความยาวตลอดแนวประมาณ 175 กิโลเมตร และเทือกเขาภูพานใหญ่ที่ทอดตัวผ่านอำเภอกุดบาก อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอวาริชภูมิ และอำเภอส่องดาว เทือกเขานี้ถือเป็นแนวแบ่งเขตพรมแดนระหว่างจังหวัดสกลนครกับจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดอุดรธานี สภาพพื้นที่ตอนใต้เป็นพื้นที่ราบสูงบนเทือกเขาภูพานและที่ราบระหว่างหุบเขา

มีสภาพพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนลาดอยู่บริเวณอำเภออุดบาก มีลำธารและลำห้วยอันเกิดจากเทือกเขาหลายแห่ง มีป่าไม้และทุ่งหญ้าเหมาะสำหรับการเลี้ยงสัตว์ 3. เขตที่ราบตอนกลางและตอนเหนือ ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำในเขตอำเภอพรรณานิคม อำเภออากาศอำนวย อำเภอวานนิวาส อำเภอบ้านม่วง อำเภอคำตากล้า อำเภอพังโคน และอำเภอเจริญศิลป์ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบสลับลูกคลื่นลอนลาด (คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ 2543 : 2-3) สภาพพื้นที่บริเวณนี้เป็นป่าปนไร่ ส่วนใหญ่เป็นป่าแดงโปร่ง เนื้อที่ตั้งอำเภออากาศอำนวยและริมแม่น้ำสงครามบางส่วนเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วม ซึ่งใช้ทำนาได้บางส่วนเท่านั้น ส่วนใหญ่จะถูกทิ้งร้างมีไม้พุ่มเตี้ยและต้นหญ้าปกคลุมทั่วไป (สำนักงานจังหวัดสกลนคร 2548 : 3)

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศจังหวัดสกลนคร

ที่มา : ดัดแปลงจาก กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. สารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสกลนคร. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2542.), 13.

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดสกลนครจัดอยู่ในสภาพภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อน เฉพาะฤดูหรือทุ่งหญ้าเมืองร้อนมีสภาพภูมิอากาศ 3 ฤดู คือ 1. ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ทำให้มีอากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกชุก 2. ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ จะได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือทำให้มีอากาศหนาวจัดและแห้งแล้งเกือบตลอดฤดู 3. ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ช่วงนี้เป็นระยะเวลาที่ดวงอาทิตย์กำลังเคลื่อนตัวผ่านเส้นศูนย์สูตรขึ้นไปยังซีกโลกเหนือ พื้นดินจะสะสมความร้อนไว้ทำให้อากาศร้อนและมีพายุฝนฟ้าคะนองเป็นครั้งคราว จังหวัดสกลนครได้รับผลกระทบจากพายุหมุนและพายุดีเปรสชันน้อยมากเนื่องจากทิศทางที่พายุเคลื่อนตัวเข้ามานั้นมีเทือกเขาในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวกั้นไว้ ทำให้พายุอ่อนตัวลงก่อนถึงประเทศไทยแต่ก็ทำให้เกิดฝนตกหนักและลมขนาดปานกลางได้ โดยเฉลี่ยจะมีดีเปรสชันผ่านปีละประมาณ 2 ครั้ง (สำนักงานจังหวัดสกลนคร ม.ป.ป. : 3) มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 26.10 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนโดยทั่วไปค่อนข้างสม่ำเสมอเพราะอยู่ใกล้กับบริเวณประจุมรสุมเฉลี่ยต่อปีประมาณ 1,500 มิลลิเมตร (คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ 2543 : 4)

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในจังหวัดสกลนคร ได้แก่ ทรัพยากรแร่ธาตุ เช่น เหล็ก หิน พบบริเวณเทือกเขาภูพานตามแนวร่องต้นน้ำสงคราม แร่โพแทส เป็นวัตถุดิบสำคัญในอุตสาหกรรมผลิตปุ๋ย พบมากที่สุดเขตอำเภอดงเจริญ อำเภอบ้านม่วง และอำเภอดงหลวง ลิกไนต์ ค้นพบที่อำเภอสว่างแดนดินและอำเภอดงหลวง ปีโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติสำรวจพบในเขตอำเภอดงเจริญ อำเภอดงเจริญ และอำเภอดงเจริญ ทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัดสกลนคร มีพื้นที่ประมาณ 870,469 หรือคิดเป็นร้อยละ 14.50 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ป่าที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์มากที่สุด คือ ป่าอุทยานแห่งชาติภูพาน แหล่งน้ำที่สำคัญ คือ หนองหานซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีน้ำขังตลอดปี เนื่องจากบริเวณนั้นเป็นจุดต่ำสุดของภูมิภาคประเทศในแอ่งสกลนคร มีพื้นที่ประมาณ 150 ตารางกิโลเมตร นอกจากนั้นยังมีลำน้ำสงคราม ลำน้ำยาม ลำน้ำอูน ลำน้ำคำ ลำห้วยปลาหาง ลำน้ำพุง และเขื่อนน้ำอูนที่เป็นเขื่อนขนาดใหญ่สามารถกักเก็บน้ำได้ประมาณ 524 ลูกบาศก์เซนติเมตร (คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ 2543 : 4 - 7)

สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดสกลนครส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตร มีข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือมันสำปะหลัง พื้นที่ในการปลูกข้าวมีประมาณ 1,840,690 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 71.46 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด นอกจากนั้นยังมีการผลิตในภาคอุตสาหกรรมซึ่งส่วนมากจะเป็นโรงงานที่นำเอาผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปได้แก่ โรงสีข้าวและโรงงานทำมันเส้นและมันอัดเม็ด สำหรับอุตสาหกรรมในครัวเรือนนั้นมีการทำอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ที่ทางราชการให้การสนับสนุน อบรมส่งเสริมวิชาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทอผ้าด้วยกี่กระตุก เป็นต้น โดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม จัดส่งเจ้าหน้าที่มาฝึกอบรมวิชาชีพอุตสาหกรรมตามความต้องการของราษฎรเป็นประจำทุก ๆ ปีเพื่อส่งเสริมให้ราษฎรมีวิชาชีพติดตัวสามารถนำไปประกอบอาชีพหารายได้พิเศษได้อีกทางหนึ่ง (องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2528 : 4 - 5) รายได้ของประชากรจังหวัดสกลนคร เฉลี่ย 25,642 บาทต่อคนต่อปี เป็นลำดับที่ 14 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอันดับที่ 71 ของประเทศ (สำนักงานจังหวัดสกลนคร ม.ป.ป. : 9)

ตราประจำจังหวัดสกลนครคือรูปเจดีย์พระธาตุเชิงชุม หมายถึง พระเจดีย์ธาตุเชิงชุมซึ่งเป็นปูชนียสถานคู่บ้านคู่เมืองมาแต่โบราณ เชื่อกันว่าเจดีย์นี้ก่อขึ้นเพื่อครอบรอยพระบาทของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ในภทรกัปนี้ ได้แก่ พระพุทธเจ้ากกุสันธะ โจนาคมนะกัสปะ และโคตมะ มินัยว่าพระศรีอาริยมตไศรยก็จะเสด็จมาประทับรอยพระบาทไว้ ณ ที่นี้ด้วย ตัวพระธาตุตั้งอยู่บนเนินในวัดพระธาตุเชิงชุม ด้านในก่อทึบสร้างด้วยศิลาแลง ชื่อเดิมของเมืองนี้คือ เมืองหนองหานและเมืองสกลทวาปี แล้วจึงได้เปลี่ยนมาเป็น “สกลนคร” เมื่อปี พ.ศ. 2381

คำขวัญประจำจังหวัดสกลนคร คือ “พระธาตุเชิงชุมคู่บ้าน พระตำหนักภูพานคู่เมือง งามลือเลื่องหนองหาน แลตระการปราสาทผึ้ง สวยสุดซึ้งสาวภูไท ถิ่นมั่นในพุทธธรรม”

ภาพที่ 2 ตราประจำจังหวัดสกลนคร

ที่มา : สำนักงานจังหวัดสกลนคร. บรรยายสรุปจังหวัดสกลนคร. (ม.ป.ท. ม.ป.ป.), 1.

ด้านการปกครอง จังหวัดสกลนครแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ 125 ตำบล 1,441 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 16 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 125 แห่ง ประกอบไปด้วยประชากรหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ กลุ่มญ้อ กลุ่มผู้ไท กลุ่มโซ้ย กลุ่มลาว กลุ่มกะเลิง และกลุ่มกะโสี ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม มีวัดทั้งหมด 1,679 แห่ง โบสถ์คริสต์ 40 แห่ง มัสยิด 1 แห่ง เขตการปกครองและจำนวนประชากรในแต่ละอำเภอสามารถแสดงด้วยตารางได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลการปกครองและจำนวนประชากรจังหวัดสกลนคร

อำเภอ	จำนวน			
	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	ประชากร
1. เมืองสกลนคร	16	170	3	187,733
2. กุสุมาลย์	5	69	1	44,846
3. กุดบาก	3	37	1	31,827
4. พรรณานิคม	10	130	1	79,378
5. พังโคน	5	66	1	52,014
6. วาริชภูมิ	5	71	1	59,967
7. นิคมน้ำอุ่น	4	29	-	13,507
8. วานรนิวาส	14	176	1	119,088
9. คำตากล้า	4	48	1	37,700
10. บ้านม่วง	9	94	1	66,889
11. อากาศอำนวย	8	79	1	66,716
12. สว่างแดนดิน	16	178	2	148,795
13. ส่องดาว	4	43	1	32,326
14. เต่างอย	4	32	-	22,958
15. โลกศรีสุพรรณ	4	53	-	33,653
16. เจริญศิลป์	5	52	1	41,989
17. โพนนาแก้ว	5	50	-	35,320
18. ภูพาน	4	64	-	35,913
รวม	125	1,441	16	1,110,619

ที่มา : ตัดตอนบางส่วนจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ. แผนที่แสดงเขตอำเภอ ตำบล เทศบาล และข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด พ.ศ. 2548. (กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.), 376.

ภาพที่ 3 แผนที่แสดงอาณาเขตของจังหวัดสกลนคร

ที่มา : ดัดแปลงจาก กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. สารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสกลนคร. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2542.) ,6.

การวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดสกลนครครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการเก็บข้อมูลภาคสนามภาษาไทถิ่น 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโซ้ย ภาษาลาวและภาษากะเลิง ดังนี้คือ ภาษาญ้อศึกษาที่ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง ภาษาผู้ไทศึกษาที่ตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ ภาษาโซ้ยศึกษาที่ตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย ภาษาลาวศึกษาที่ตำบลโคกศิลา อำเภอเจริญศิลป์ และภาษากะเลิงศึกษาที่ตำบลกุดบาก อำเภอกุดบาก โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับจุดเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1. อำเภอเมืองสกลนคร ที่ว่าการอำเภอเมืองสกลนครเดิมเป็นอาคารไม้ชั้นเดียว ตั้งอยู่บริเวณริมหนองหานและได้ต่อเติมเป็นอาคารไม้ 2 ชั้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2480 และต่อมาในปีพ.ศ. 2517 ได้ย้ายศูนย์ราชการไปตั้งยังบริเวณศาลากลางจังหวัดในปัจจุบัน ที่ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร ทั้งนี้เพื่อความสะดวกต่อการให้บริการและติดต่อราชการของประชาชน มีพื้นที่ประมาณ 3,447.213 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตของอำเภอเมืองสกลนคร ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอกุสุมาลย์ ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอเต่างอยและอำเภอโคกศรีสุพรรณ ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอโคกศรีสุพรรณและอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอกุดบากและอำเภอพรรณานิคม

ลักษณะภูมิประเทศตั้งอยู่บนที่ราบสูงล้อมรอบด้วยภูเขาและป่าไม้ อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 172 เมตร มีแม่น้ำสายสำคัญคือแม่น้ำพุง มีต้นกำเนิดในเขตอำเภอกุดบาก ไหลผ่านอำเภอเต่างอย อำเภอโคกศรีสุพรรณ และอำเภอเมืองสกลนคร แล้วไหลลงหนองหาน แม่น้ำสำคัญอีกสายหนึ่งคือแม่น้ำก่ำ มีต้นกำเนิดอยู่ที่หนองหานเป็นเสมือนทางระบายน้ำจากแม่น้ำพุงและน้ำในหนองหานลงสู่แม่น้ำโขง โดยจะไหลผ่านอำเภอเมืองสกลนคร อำเภอโคกศรีสุพรรณ ผ่านอำเภอนาแกไปยังแม่น้ำโขงที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม นอกจากนั้นยังมีหนองหานซึ่งเป็นหนองน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่เป็นที่รวมของลำห้วยต่าง ๆ หลายสาย มีเนื้อที่ประมาณ 123 ตารางกิโลเมตร มีน้ำตลอดปี มีความลึกประมาณ 3-6 เมตร มีเกาะแก่งมากมาย ปัจจุบันหนองหานเป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดสกลนครและยังเป็นสถานที่เพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดของกรมประมงด้วย

อำเภอเมืองสกลนครแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 ตำบล 170 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรประมาณ 187,733 คน มีเทศบาล 3 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 16 แห่ง

คำขวัญประจำอำเภอเมืองสกลนครเป็นคำขวัญเดียวกับคำขวัญประจำจังหวัด คือ “พระธาตุเชิงชุมคู่บ้าน พระตำหนักภูพานคู่เมืองงามลือเลื่องหนองหาน แลตระการปราสาทผึ้ง สวยสุดซึ้งสาวภูไท ถิ่นมั่นในพุทธธรรม”

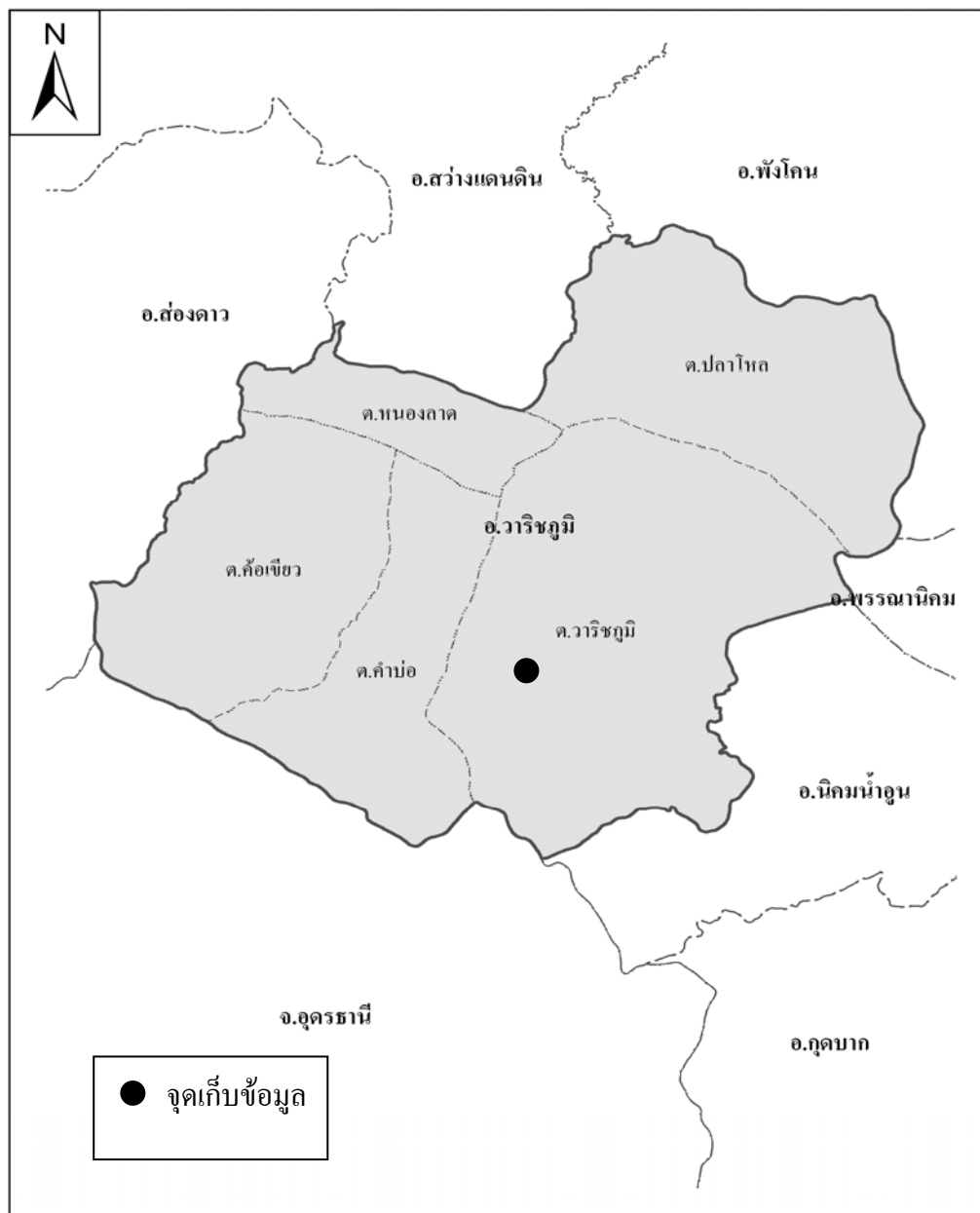
2. อำเภวาริชภูมิ ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวผู้ไท (ภูไท) ที่อพยพมาจากเมืองน่าน้อยฮ้อยหนูในแคว้นสิบสองจุไท มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านหนองหอยในปี พ.ศ. 2390 และได้ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภวาริชภูมิ เมื่อปี พ.ศ. 2440 ตรงกับสมัยของพระสุรินทรรักษ์ ที่ว่าการอำเภวาริชภูมิตั้งอยู่บนถนนสุรินทรรักษ์ ตำบลวาริชภูมิ มีพื้นที่ 296,876 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตของอำเภวาริชภูมิ ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอพังโคน ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์ และอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอนิคมน้ำอูน ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอส่องดาวและอำเภอสว่างแดนดิน

ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาและที่ราบสูง ทางทิศใต้และทิศตะวันออกจะลาดต่ำมาทางทิศเหนือ มีลำน้ำสำคัญคือลำน้ำยาม เป็นลำน้ำขนาดเล็กมีต้นกำเนิดบริเวณเทือกเขาภูพานในเขตอำเภวาริชภูมิไหลผ่านอำเภอส่องดาว อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอวานรนิวาส อำเภอพรรณานิคม และไหลลงสู่แม่น้ำสงครามที่อำเภออากาศอำนวย นอกจากนี้ยังมีลำห้วยปลาหางที่มีต้นกำเนิดอยู่บนเทือกเขาภูพานในเขตอำเภวาริชภูมิ ไหลผ่านอำเภวาริชภูมิ อำเภอสว่างแดนดินแล้วไปบรรจบกับลำน้ำอูนที่อำเภอพังโคน

อำเภวาริชภูมิแบ่งการปกครองออกเป็น 5 ตำบล 71 หมู่บ้าน มีประชากรประมาณ 59,967 คน มีเทศบาล 1 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 5 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ ตำบลปลาไหล ตำบลหนองลาด ตำบลคำบ่อ และตำบลค้อเขียว

คำขวัญอำเภวาริชภูมิ คือ “ห้วยแก้ววาริช แหล่งผลิตยางพารา งามตาผ้าไหมสาวภูไทสวยล้ำ อุทยานธรรมชาติ เรื่องโรจน์วัฒนธรรม”

ภาพที่ 5 แผนที่สังเขปอำเภอวาริชภูมิ

ที่มา : ดัดแปลงจาก กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. สารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสกลนคร. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2542.) , 6.

3. อำเภออากาศอำนวย เดิมเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ระหว่างเขตแดนจังหวัดสกลนครและจังหวัดนครพนม ชื่อว่า “บ้านม่วงริมยาม” เพราะมีลำน้ำยามไหลผ่าน ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้โปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านม่วงริมยามเป็นเมืองอากาศอำนวย ขึ้นกับจังหวัดนครพนม ต่อมาในปี พ.ศ. 2458 มีการยุบอำเภออากาศอำนวยลงเป็นตำบลอากาศให้ขึ้นกับอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2506 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ยกฐานะให้เป็นอำเภออากาศอำนวย เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2508 ที่ว่าการอำเภออากาศอำนวยตั้งอยู่บนถนนไทยพาณิชย์ ตำบลอากาศ มีพื้นที่ประมาณ 585 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตของอำเภออากาศอำนวย ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอพรรณานิคม ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอวานรนิวาสและอำเภอคำตากล่า

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มทางตอนเหนือและทางตะวันออก ส่วนทางใต้จะเป็นที่ราบสูง มีป่าโปร่งด้านตะวันตกและป่าทึบด้านตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนั้นจะเป็นทุ่งนา ลักษณะของดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก และมีลำน้ำที่สำคัญอยู่ 2 สาย คือ ลำน้ำสงครามซึ่งเป็นลำน้ำขนาดใหญ่มีต้นกำเนิดในเขตอำเภอส่องดาวไหลผ่านอำเภอสว่างแดนดิน อำเภอคำตากล่า อำเภอบ้านม่วง อำเภอวานรนิวาส และอำเภออากาศอำนวย แล้วไปสิ้นสุดลงยังแม่น้ำโขงที่อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม และลำน้ำยามเป็นลำน้ำขนาดเล็กมีต้นน้ำอยู่บริเวณเทือกเขาภูพาน เขตอำเภวาริชภูมิ ไหลผ่านอำเภอส่องดาว อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอวานรนิวาส อำเภอพรรณานิคม และอำเภออากาศอำนวย แล้วไหลลงสู่แม่น้ำสงครามที่ปากยามอำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม

อำเภออากาศอำนวยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 ตำบล 79 หมู่บ้าน มีประชากรประมาณ 66,716 คน มีเทศบาลตำบล 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลอากาศ องค์การบริหารส่วนตำบล 8 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลอากาศ ตำบลโพนแพง ตำบลลาใหญ่ ตำบลโพนงาม ตำบลท่าก้อน ตำบลนาฮี ตำบลชะฮั่ว และตำบลสามัคคีพัฒนา

คำขวัญอำเภออากาศอำนวย คือ “พระแก้วคู่บ้าน ศาลเจ้าปู่คุ้มเมือง งามลือเลื่อง ผ้ามัดหมี่ ประเพณีไหลเรือไฟ ปลาใหญ่ลุ่มน้ำยาม สวยงามไย้กองเลง”

ภาพที่ 6 แผนที่สังเขปอำเภออากาศอำนวย

ที่มา : คัดแปลงจาก กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. สารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสกลนคร. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2542.) , 6.

4. **อำเภอเจริญศิลป์** เดิมชื่อ “บ้านหัวทุ่ง” เนื่องจากมีหนองทุ่งมนซึ่งมีน้ำท่วมขังตลอดฤดูฝน เหมาะแก่การทำการเกษตรยิ่งนักโดยเฉพาะการทำข้าวนาหว่านจะได้ผลดีมาก ต่อมาชาวบ้านทุ่งมน บ้านหนองน้อย บ้านหนองแสง บ้านตาลโกน อำเภอสว่างแดนดิน อพยพเข้ามาอยู่ทำให้หมู่บ้านมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จึงได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า “บ้านเจริญศิลป์” ในปี พ.ศ. 2516 ต่อมากระทรวงมหาดไทยจึงได้ประกาศแบ่งเขตการปกครองตั้งบ้านเจริญศิลป์ขึ้นเป็นกิ่งอำเภอเจริญศิลป์ เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531 และได้ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอเจริญศิลป์ เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2537 ที่ว่าการอำเภอเจริญศิลป์ตั้งอยู่ที่บ้านเจริญศิลป์ ตำบลเจริญศิลป์ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสกลนครเป็นระยะทาง 90 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 341 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตของอำเภอเจริญศิลป์ ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอรือเสาะ จังหวัดน่าน ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ลักษณะภูมิประเทศ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูง ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย และดินลูกรัง มีแม่น้ำสำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำสงคราม ไหลผ่านบริเวณแนวติดต่อด้านทิศตะวันตก บริเวณของตำบลหนองแปน และลำน้ำขามไหลผ่านบริเวณด้านทิศตะวันออกของตำบลเจริญศิลป์ และตำบลโคกศิลา

อำเภอเจริญศิลป์แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 ตำบล 52 หมู่บ้าน มีประชากรประมาณ 41,989 คน มีเทศบาล 1 แห่ง มีองค์การบริหารส่วนตำบล 5 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเจริญศิลป์ ตำบลบ้านเหล่า ตำบลทุ่งแก ตำบลโคกศิลา และตำบลหนองแปน

คำขวัญอำเภอเจริญศิลป์ คือ “หนองทุ่งมนแสนงาม กุดนาขามเลื่องชื่อ ร่วมนับถือ หลวงพ่อองค์ดำ ไหมงามล้ำน้ำนมดี ถิ่นนี้คือ เจริญศิลป์ เจริญศีล เจริญสิน”

ภาพที่ 7 แผนที่สังเขปอำเภอเจริญศิลป์

ที่มา : ดัดแปลงจาก กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. สารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสกลนคร. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2542.) , 6.

5. อำเภอกุดบาก เดิมเป็นตำบลกุดบากอยู่ในความปกครองของอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เมื่อปี พ.ศ. 2507 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศยกฐานะตำบลกุดบากให้เป็นกิ่งอำเภอกุดบาก และได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นอำเภอกุดบาก เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2509 ที่ว่าการอำเภอกุดบากตั้งอยู่บนถนนเจริญราษฎร์ ตำบลกุดบาก อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสกลนครเป็นระยะทาง 56 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,014 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตของอำเภอกุดบาก ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอนิคมน้ำอูนและอำเภอพรรณานิคม ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอเขาวงและอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอเมืองสกลนครและอำเภอเต่างอย ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์ และอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี

ลักษณะภูมิประเทศร้อยละ 70 ของพื้นที่ทั้งหมดมีสภาพเป็นป่าและภูเขา ส่วนพื้นที่ราบที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกมีเพียงร้อยละ 30 เท่านั้น มีลำน้ำสำคัญ 2 สาย คือ ลำน้ำพุงมีต้นกำเนิดในอำเภอกุดบาก มีสภาพลาดชันในช่วงต้นน้ำ ไหลผ่านอำเภอกุดบากลงสู่เขื่อนน้ำพุงของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จากนั้นไหลผ่านอำเภอเต่างอย อำเภอโคกศรีสุพรรณ และอำเภอเมือง แล้วไหลลงสู่หนองหาน ลำน้ำสำคัญอีกสายหนึ่ง คือ ลำน้ำอูน เป็นลำน้ำขนาดกลาง มีต้นกำเนิดอยู่ที่เทือกเขาภูพานในเขตอำเภอกุดบาก ไหลลงสู่เขื่อนกั้นลำน้ำอูนซึ่งเป็นเขื่อนขนาดใหญ่ที่สุดของจังหวัดสกลนคร สามารถกักเก็บน้ำได้ประมาณ 520 ล้านลูกบาศก์เมตร แล้วไหลผ่านอำเภอพังโคน อำเภอพรรณานิคม ไปบรรจบกับแม่น้ำสงครามที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ลำน้ำอูนนี้เป็นลำน้ำที่ได้พัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุดเนื่องจากมีปริมาณน้ำมากไหลผ่านพื้นที่ราบซึ่งเป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดสกลนคร และได้พัฒนาให้มีการกระจายน้ำชลประทานในระดับแปลงนา การจัดรูปที่ดินพื้นที่ประมาณ 164,574 ไร่ เขตพื้นที่อำเภอพังโคน อำเภอพรรณานิคม และอำเภอเมือง นอกจากจะมีการส่งเสริมให้เกษตรกรทำนาตามฤดูกาลแล้วยังมีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจในช่วงฤดูแล้งอีกด้วย

อำเภอกุดบากมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 ตำบล 37 หมู่บ้าน มีประชากรประมาณ 31,827 คน มีเทศบาล 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลกุดบาก องค์การบริหารส่วนตำบล 3 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลกุดบาก ตำบลนาม่องและตำบลกุดไฮ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม หัตถกรรม และปศุสัตว์ นอกจากนั้นยังประกอบอาชีพเสริม ได้แก่ การทอผ้า การแปรรูปอาหาร การขายของเบ็ดเตล็ด และหาของป่า

คำขวัญอำเภอกุดบาก คือ “ดินแดนแห่งที่ราบหุบเขา แหล่งปลูกข้าวปลูกหวายหลากหลายวัฒนธรรม ชุมชนผู้นำเสรีไทย ระเบิดไกลหมูกี่ ถิ่นผู้ดีเผ่ากะเลิง ”

ภาพที่ 8 แผนที่สังเขปอำเภออุดรบาก

ที่มา : ดัดแปลงจาก กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. สารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสกลนคร. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2542.), 6.

ความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทในจังหวัดสกลนครและระบบเสียง

ภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนครมี 5 ภาษา คือ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโย้ย ภาษาลาว หรือไทยอีสาน และภาษากะเลิง ผู้พูดภาษาไทถิ่นเหล่านี้ได้อพยพย้ายถิ่นฐานจากแหล่งต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และได้เข้ามาอยู่ในจังหวัดสกลนคร จนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มชาติพันธุ์ญ้อและระบบเสียง

ถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวญ้อ เดิมอยู่แคว้นสิบสองปันนาหรือยูนนาน ต่อมาอพยพลงมาตามลำน้ำโขงมาตั้งเมืองหงสา แขวงไชยบุรี ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ชัยมงคล จินดาสมุทร มปป : 31) ในตอนนั้นชาวญ้อได้แยกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีหัวหน้าชื่อ ท้าวหม้อและนางสุนันทาได้พาบุตรและบ่าวไพร่ประมาณ 100 คนล่องแพมาตามลำน้ำโขงเนื่องจากถูกเจ้าเมืองหงสาเนรเทศ เมื่อมาถึงนครเวียงจันทน์เจ้าอนุวงศ์อนุญาตให้พาครอบครัวและบ่าวไพร่ไปตั้งเมืองที่ปากแม่น้ำสงครามซึ่งอยู่ฝั่งขวาของแม่น้ำโขง แล้วแต่งตั้งท้าวหม้อให้เป็นพระยาหงสาวดีขึ้นตรงต่อนครเวียงจันทน์ อีกกลุ่มหนึ่งมีขุนบรมเป็นผู้นำได้ตั้งเมืองอยู่ที่เมืองคำเกิดขึ้นตรงต่อเมืองเวียงจันทน์อีกเช่นกัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2369 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เจ้าอนุวงศ์เป็นกบฏหนีการจับกุมไปอยู่เมืองญวนพระยาหงสาวดี ก็พาครอบครัวและบ่าวไพร่อพยพข้ามไปยังฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง และตั้งเมืองใหม่ชื่อ “เมืองหลวงปู่ดิ่ง” ขึ้นตรงต่อเมืองญวน เมื่อพ.ศ. 2371 เจ้าอนุวงศ์กลับจากเมืองญวนมานครเวียงจันทน์และคิดกบฏต่อกรุงเทพฯ อีกครั้ง แม่ทัพไทยตามจับตัวเจ้าอนุวงศ์มาได้ เมื่อสงครามสงบลงก็ได้เกลี้ยกล่อมชาวเมืองคำเกิดคำมวนให้ข้ามฝั่งแม่น้ำโขงมาตั้งภูมิลำเนาอยู่เมืองไชยบุรี และให้เมืองไชยบุรีขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ ตามอย่างหัวเมืองลาว และโปรดเกล้าฯ ให้เมืองหนองหาน เมืองนครพนม และเมืองหนองคาย เป็นเขตแดนเมืองไชยบุรี เมื่อพ.ศ. 2376 เจ้าเมืองปู่ดิ่งก็พาครอบครัวและบ่าวไพร่อพยพมาขอสวามิภักดิ์ต่อกรุงเทพฯ และได้รับอนุญาตให้ตั้งเมือง ณ บ้านท่าอุเทนและยกฐานะขึ้นเป็นเมืองท่าอุเทนในเวลาต่อมา (สุรจิตต์ จันทรสาขา 2542 : 1586 - 1588)

ชาวญ้อที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสกลนครมีประวัติการอพยพย้ายถิ่นดังที่ สุรัตน์ วรจักรรัตน์ (2523 : 13-16) กล่าวไว้สรุปได้ว่าตามตำนานพงศาวดารเมืองสกลนครของพระยาจันทประเทศธานี ชาวญ้อเมืองสกลนครได้แยกวงศ์ตระกูลมาจากนครพนม ตั้งแต่พระบรมราชา(พรหมา)ถึงแก่กรรม พระบรมราชา (สุคตา) ซึ่งเป็นพี่ชายของภรรยาได้ขึ้นครองเมืองนครพนมแทน ทำให้ท้าวจุลณี ท้าวกิ่งหงสา และท้าวคำสวญ บุตรของพระบรมราชาพรหมาไม่พอใจจึงหนีไปตั้งเมืองใหม่ชื่อ เมืองมหาชัยกองแก้วขึ้นกับเมืองเวียงจันทน์ ในปี พ.ศ. 2347 เมื่อพระชัยเชษฐาเจ้าเมืองเวียงจันทน์

ครั้นปี พ.ศ. 2370 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เจ้าอนุวงศ์คิดกบฏต่อไทย กองทัพไทยยกทัพไปตีเมืองเวียงจันทน์แตก เจ้าอนุวงศ์หนีไปอยู่เมืองมหาชัยกองแก้วโดยยึดเอาตัวพระบรมราชา (มัง) กลับเมืองนครพนมและถอดพระบรมราชา (มัง) ออกจากตำแหน่งแล้วส่งนางจวงภรรยาราชวงศ์ (คำ) และนางเทพภรรยาทำวอินพร้อมบ่าวไพร่ไปอยู่เมืองพนัสนิคมตามคำขอของพระอินอาษาเจ้าเมืองพนัสนิคม ต่อมาในปีพ.ศ. 2378 โปรดเกล้าฯ ให้นางจวง นางเทพ พร้อมบ่าวไพร่กลับมาตั้งบ้านเรือนที่เมืองสกลทวาปีกับอุปฮาดดีเจา (คำสา) ราชวงศ์ (คำ) ที่เมื่อครั้งเกิดสงครามได้หลบหนีไปตามป่าเขาไม่ได้หนีไปเมืองญวนและได้ข้ามแม่น้ำโขงไปเกลี้ยกล่อมกวาดต้อนครอบครัวเมืองมหาชัยกองแก้วข้ามแม่น้ำโขงมาตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองสกลทวาปี ราชบุตร (คำ) เมืองกาฬสินธุ์เป็นราชบุตรเมืองสกลทวาปี

ต่อมาปีพ.ศ. 2381 โปรดเกล้าฯ ให้ราชวงศ์ (คำ) เป็นพระยาประเทศธานี ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองและเปลี่ยนชื่อเมืองจาก “สกลทวาปี” เป็นเมือง “สกลนคร” ให้ราชวงศ์กาฬสินธุ์เป็นอุปฮาดเมืองสกลนคร ให้ทำวอิน บุตรของอุปฮาด (กิ่งหงสา) เป็นราชวงศ์ ให้ราชบุตรกาฬสินธุ์มาเป็นราชบุตรเมืองสกลนคร

ชาวญ้อมีขนบธรรมเนียมประเพณีคล้ายกลุ่มชาติพันธุ์ลาวหรือชาวอีสาน เช่น ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ สมัยก่อนชาวญ้อไม่นิยมแต่งงานข้ามเผ่าพันธุ์เพราะเชื่อว่าเผ่าพันธุ์ของตนมีตระกูลสูงกว่าเผ่าพันธุ์อื่น ๆ และมีความเชื่อถือผีมหัศจรรย์หรือผีหลักเมือง โดยจะมีพิธีกรรมหนึ่งที่เรียกว่า “พิธีลงทอ” ซึ่งจะจัดขึ้นทุกปีละ 3 ครั้ง คือ วันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 วันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 6 และวันแรม 1 ค่ำ เดือน 12 พิธีกรรมจะเป็นการเชิญผีมาเข้าทรง โดยผู้ที่เข้าทรงนั้นจะเป็นผู้หญิงที่เรียกกันว่า “นางเทียม” การเลือกนางเทียมนั้นผีจะเป็นผู้เลือกเอง เมื่อผีเข้าทรงแล้วนางเทียมจะประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ที่ศาลาพิธีริมแม่น้ำโขง

ชาวญ้อมีรูปร่างสันทนต์ ผิวขาวอมเหลือง การพูดจาสำเนียงอ่อนหวาน การแต่งกายในอดีตนิยมใช้ผ้าข้อมครามเย็บเป็นเสื้อคอกลมไม่มีปก แต่ปัจจุบันสวมเสื้อแขนกระบอกเก็บชายคาดทับด้วยเข็มขัดเงิน ส่วนผ้าซิ่นที่นุ่งมีลักษณะเป็นซิ่นต่อเชิงเช่นเดียวกับชาวผู้ไทและนิยมข้อมสีเปลือกอ้อยคันด้วยสีเขียว สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน ชาวญ้อนิยมการค้าขายและมีฝีมือในด้านการเย็บปักถักร้อย การทอเสื่อกกและการทำอาหาร ซึ่งอาหารที่ขึ้นชื่อของชาวญ้อ คือ แกงหน่อไม้ (ชัยมงคล จินดาสมุทร ม.ป.ป. : 32)

จากแผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย ของ สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ (2547 : 40 , 61 และ 127) สามารถสรุปได้ว่า ในประเทศไทยมีประชากรที่พูดภาษาญ้อ ประมาณ 400,000 คน อาศัยอยู่ในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เช่น จังหวัดสกลนคร นครพนม หนองคาย กาฬสินธุ์ และบางจังหวัดในภาคตะวันออก เช่น จังหวัดสระแก้ว ส่วนที่ จังหวัดสกลนครนั้นมีจำนวนผู้พูดภาษาญ้อประมาณ 160,000 คน ซึ่งมากเป็นอันดับ 3 ของผู้พูด ภาษาต่าง ๆ ในจังหวัดสกลนคร รองจากภาษาลาวหรือภาษาอีสานและภาษาผู้ไทตามลำดับ ผู้พูด ภาษาญ้ออาศัยอยู่แทบทุกอำเภอในจังหวัดสกลนคร ได้แก่ อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอภูพาน อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอเต่างอย อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอกุดบาก อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอพรรณานิคม อำเภอพังโคน อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอเจริญศิลป์ อำเภอวานรนิวาส อำเภอส่องดาว และอำเภออากาศอำนวย ยกเว้นอำเภอคำตากล้า อำเภอบ้านม่วง และอำเภอวาริชภูมิที่ไม่พบผู้พูดภาษาญ้อ

ระบบเสียงภาษาญ้อ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ระบบเสียงภาษาญ้อ ที่ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2551 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะ

ภาษาญ้อที่ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีหน่วยเสียงพยัญชนะ 19 หน่วยเสียง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาญ้อ

ลักษณะ ของเสียง	ฐานกรณ์ คุณสมบัติ ของเสียง	ริมฝีปาก ทั้งคู่	ริมฝีปาก ฟัน	ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	คอ หอย
กัก หรือ ระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม	p		t		k	ʔ
	ไม่ก้อง มีลม	p ^h		t ^h		k ^h	
	ก้อง	b		d			
กึ่งเสียดแทรก					c		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง			s			h
นาสิก	ก้อง	m		n	ญ	ญ	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
กึ่งสระ	ก้อง	w			j		

หน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 19 หน่วยเสียงในตารางข้างต้นนี้ สามารถปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ทั้งหมด คือ /p, p^h, b, d, t, t^h, k, k^h, ʔ, c, s, h, m, n, ญ, l, w, j/ แต่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายได้ 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, t, k, ʔ, m, n, ญ, w, j/ และมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 3 หน่วยเสียง คือ /kw, k^hw และ sw/

หน่วยเสียงสระ

ภาษาญ้อที่ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง คือ /i, i:, e, e:, ɛ, ɛ:, ɨ, ɨ:, ɔ, ɔ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:/ และหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง คือ /ia, ia, ua/ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงหน่วยเสียงสระในภาษาไทย

ตำแหน่งของลิ้น ลักษณะของ ริมฝีปาก ระดับลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า ไม่ห่อริมฝีปาก	ลิ้นส่วนกลาง ไม่ห่อริมฝีปาก	ลิ้นส่วนหลัง ห่อริมฝีปาก
สูง	i i:	ɪ ɪ̃	u u:
กลาง	e e:	ə ə̃	o o:
ต่ำ	ɛ ɛ:	a a:	ɔ ɔ:
สระประสม	ia	ia	ua

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ภาษาไทยที่ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง คือ

- ว. 1 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำขึ้น (24)
- ว. 2 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางขึ้น (34)
- ว. 3 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางตก (31)
- ว. 4 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงขึ้นตก (452)
- ว. 5 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงระดับ (44)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยทั้ง 5 หน่วยเสียงดังกล่าวมีการแตกตัวเป็น 3 ทางและมีลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแตกตัวในภาษาญ้อ

	A	B	C	DL	DS
1					
2			ว. 3 (31)		
3	ว.1 (24)	ว. 3 (31)		ว. 2 (34)	ว. 5 (44)
4			ว. 5 (44)		
	ว.2 (34)	ว. 4 (452)		ว. 4 (452)	ว. 3 (31)

2. กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทและระบบเสียง

ชาวผู้ไทแต่เดิมนั้นตั้งบ้านเรือนอยู่แถบสิบสองจุไท คือบริเวณลาวตอนเหนือ บางส่วนของเวียดนามตอนเหนือ และทางตอนใต้ของจีน โดยมีเมืองไลและเมืองแงเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเมืองแงในปัจจุบันคือเมืองเดียนเบียนฟู ประเทศเวียดนาม (ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ 2526 : 1) เมืองแงมีเมืองในปกครอง 7 เมือง คือ เมืองควาย เมืองคุง เมืองม่วย เมืองลา เมืองโมะ เมืองหวัด และเมืองซาง ส่วนเมืองไลมีเมืองในปกครอง 3 เมือง ได้แก่ เมืองเจียน เมืองมุน และเมืองบาง ต่อมาชาวผู้ไทในเมืองแงและเมืองไลได้แบ่งแยกวัฒนธรรมออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเมืองแงเรียกว่า “ผู้ไทดำ” ส่วนกลุ่มเมืองไลเรียกว่า “ผู้ไทขาว” โดยมีความแตกต่างที่ภาษาพูดและการแต่งกาย (สมใจ คำรงสกุล 2546 : 6)

เนื่องจากพื้นที่เมืองแงและเมืองไลเป็นป่าเขาไม่อุดมสมบูรณ์ประกอบกับต้องตกอยู่ในอำนาจของประเทศใหญ่ 3 ประเทศคือ ลาว จีน และญวน อีกทั้งยังมีโจรผู้ร้ายมาปล้นบ้านเมืองทำให้ชาวผู้ไทจากสิบสองจุไทต้องอพยพลงมายู่บริเวณฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงและได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ซึ่งมีอยู่ 3 ครั้งใหญ่ๆ ด้วยกัน ดังที่ อรรถพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ (2536 : 5) เรียบเรียงไว้พอสรุปได้ว่า การอพยพครั้งที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2322 ตรงกับสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี กองทัพไทยตีเมืองทันและเมืองม่วยซึ่งเป็นเมืองของพวกผู้ไทดำและกวาดต้อนพวกผู้ไทดำมาไว้ที่เมืองเพชรบุรี

สุวิทย์ ชีรสวัสดิ์ และ ณรงค์ อุปัญญา (2538 : 155 - 156) กล่าวถึงการอพยพในครั้งที่ 3 ว่าถือเป็นครั้งที่ใหญ่ที่สุดเนื่องจากมีกลุ่มผู้ไทที่อพยพมากมาถึง 8 กลุ่มด้วยกัน โดย 5 กลุ่มแรกนั้น อพยพมาจากเมืองวัง โดยกลุ่มที่ 1 มาตั้งเมืองที่อำเภอสหพันธ์และอำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มที่ 2 มาตั้งเมืองภูพานารายณ์และเมืองภูแล่นช้าง ปัจจุบันคืออำเภอภูพานารายณ์และอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มที่ 3 มาตั้งเมืองพรรณานิคม ขึ้นกับเมืองสกลนคร กลุ่มที่ 4 มีผู้ไทจากเมืองคำ อ้อรวมอยู่ด้วย มาตั้งเมืองหนองสูง ปัจจุบันคืออำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร กลุ่มที่ 5 มาตั้งเมืองเรณูนคร จังหวัดนครพนม กลุ่มที่ 6 และกลุ่มที่ 7 อพยพมาจากเมืองเซโปน มาตั้งเมืองเสนานิคมและเมืองคำเชื่อนแก้ว จังหวัดอำนาจเจริญ ตามลำดับ และกลุ่มที่ 8 อพยพมาจากเมืองกะปอง มาตั้งเมืองวาริชภูมิ ปัจจุบันคือ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

เกี่ยวกับชาวผู้ไทเมืองวาริชภูมินั้นจากหนังสือประวัติจังหวัดสกลนคร (2528 : 33 - 34) พอจะสรุปได้ว่า ชาวผู้ไทที่อำเภอวาริชภูมิเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ผู้ไทกะปอง หรือ ภูไทกะปอง” อพยพมาจากเมืองน่าน้อยอ้อยหนูในแคว้นสิบสองจุไทในสมัยเจ้าราชนิกุลเป็นเจ้าเมือง ทราบว่าฝั่งประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์จึงได้พาครอบครัวพร้อมบ่าวไพร่ชาวผู้ไทประมาณ 400 ครอบครัวอพยพมุ่งหน้ามาทางตะวันตกผ่านเมืองมหาชัยกองแก้วข้ามแม่น้ำโขงมาขึ้นฝั่งไทยที่จังหวัดนครพนม แล้วมาตั้งบ้านเมืองขึ้นที่เมืองสกลนคร ซึ่งตรงกับปี พ.ศ.2387 ในสมัยพระยาประจันตประเทศธานี เป็นเจ้าเมือง ทั้งนี้ท้าวราชนิกุลและชาวผู้ไทเมืองกะปองได้อัญเชิญเจ้าปู่มเหศักดิ์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองมาด้วย ท้าวราชนิกุลและไพร่พลตั้งบ้านเรือนพักอาศัยอยู่เมืองสกลนครได้ระยะหนึ่งก็เกิดกระอักกระอ่วนใจเนื่องจากชาวผู้ไทนั้นตกอยู่ในฐานะของผู้อาศัย จะคิดทำการสิ่งใดก็ลำบาก จึงได้รวบรวมชาวผู้ไทกะปองที่สมัครใจอพยพเคลื่อนย้ายมุ่งหน้ามาทางตะวันตกเรื่อยมา จนพบดินแดนแห่งใหม่เป็นที่ลุ่มมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำนาและมีหนองน้ำที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยปลา จึงได้หยุดพักอาศัยและตั้งบ้านเรือนขึ้น ณ ที่แห่งนั้นโดยตั้งชื่อว่า “บ้านหนองหอย” ซึ่งก็คือพื้นที่อำเภอวาริชภูมิในปัจจุบัน

ชาวผู้ไทมีวัฒนธรรมการแต่งกายที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ คือ ผ้าฝ้ายข้อมคราม และผ้าไหมแพรวา สังคมผู้ไทให้ความสำคัญกับผู้ชายเป็นใหญ่ในสืบสายตระกูลฝ่ายชาย ผู้หญิงจะแสดงความนับถือสามีด้วยการทำสมาธิโดยการกราบสามีก่อนนอนในวันพระ ส่วนลูกชายก็จะให้บวชเรียนก่อนแต่งงานเพื่อเป็นการทดแทนคุณพ่อแม่ที่เลี้ยงดูมา ชาวผู้ไทมีความเชื่อเรื่องบุญเรื่องกรรมและมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก มักพบผู้สูงอายุทั้งชายหญิงหมั่นไปทำบุญตักบาตร รักษาศีลทุกวันพระ อีกทั้งยังมีความเชื่อเรื่องผีจนเกิดเป็นประเพณีและพิธีกรรมที่สำคัญ ๆ คือ ประเพณีการเลี้ยงผีบรรพบุรุษและการเลี้ยงผีหมอเหยา (สมใจ ดำรงสกุล 2546 : 10 - 13 , 26-27) นอกจากนั้นยังมีศิลปะการฟ้อนรำที่เรียกว่าฟ้อนผู้ไท ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวผู้ไทจังหวัดสกลนคร การฟ้อนผู้ไทนั้นแต่เดิมทั้งหญิงและชายจะต้องสวมกรวยนิ้วมือปลายเรียวทั้ง 10 นิ้ว แต่ปัจจุบันจะสวมเฉพาะผู้หญิงเท่านั้นและบางครั้งก็สวมเพียง 8 นิ้ว การสวมกรวยนิ้วมือนี้นับเป็นลักษณะเด่นของการฟ้อนผู้ไทในจังหวัดสกลนครซึ่งแตกต่างจากผู้ไทที่จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดกาฬสินธุ์ (ชัยมงคล จินดาสมุทร ม.ป.ป. : 29)

จากแผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย ของ สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ (2547 : 50 , 63 และ 127) สามารถสรุปได้ว่าในประเทศไทยมีประชากรที่พูดภาษาผู้ไทประมาณ 470,000 คน อาศัยอยู่ในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เช่น จังหวัดกาฬสินธุ์ สกลนคร นครพนม มุกดาหาร เป็นต้น ในจังหวัดสกลนครนั้นมีจำนวนผู้พูดภาษาผู้ไทประมาณ 170,000 คน ซึ่งมากเป็นอันดับ 2 ของผู้พูดภาษาต่าง ๆ ในจังหวัดสกลนครรองจากภาษาลาวหรือภาษาอีสาน ผู้พูดภาษาผู้ไทอาศัยอยู่แทบทุกอำเภอในจังหวัดสกลนคร ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอเต่างอย อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอภูพาน อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอกุดบาก อำเภอส่องดาว อำเภอพรรณานิคม อำเภอพังโคน อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอเจริญศิลป์ อำเภอวานรนิวาส อำเภอบ้านม่วง อำเภอคำตากล้า และอำเภวาริชภูมิ ยกเว้นอำเภออากาศอำนวยที่ไม่พบผู้พูดภาษาผู้ไท

ระบบเสียงภาษาผู้ไท

ผู้วิจัยวิเคราะห์ระบบเสียงภาษาผู้ไท ที่ตำบลวาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2551 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะ

ภาษาผู้ไทที่ตำบลวาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร มีหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาผู้ไท

ลักษณะ ของเสียง	ฐานกรณ์ คุณสมบัติ ของเสียง	ริมฝีปาก ทั้งคู่	ริมฝีปาก ฟัน	ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	คอ หอย
กัก หรือ ระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม	p		t		k	ʔ
	ไม่ก้อง มีลม	p ^h		t ^h		k ^h	
	ก้อง	b		d			
กึ่งเสียดแทรก					c		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง		f	s			h
นาสิก	ก้อง	m		n	ñ	ŋ	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
กึ่งสระ	ก้อง	w			j		

หน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 20 หน่วยเสียงในตารางข้างต้นนี้ สามารถปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ทั้งหมด คือ /p, p^h, b, d, t, t^h, k, k^h, ʔ, c, f, s, h, m, n, ñ, ŋ, l, w, j / แต่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายได้ 9 หน่วยเสียงได้แก่ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w, j / และมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 4 หน่วยเสียง คือ /kw, k^hw, sw และ hw /

หน่วยเสียงสระ

ภาษาผู้ไทที่ตำบลวาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร มีหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง คือ /i, iː, e, eː, ɛ, ɛː, i, iː, ɔ, ɔː, a, aː, u, uː, o, oː, ɔ, ɔː / แต่ไม่ปรากฏหน่วยเสียงสระประสม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แสดงหน่วยเสียงสระในภาษาไทย

ตำแหน่งของลิ้น ลักษณะของ ริมฝีปาก ระดับลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า ไม่ห่อริมฝีปาก	ลิ้นส่วนกลาง ไม่ห่อริมฝีปาก	ลิ้นส่วนหลัง ห่อริมฝีปาก
สูง	i i:	ɪ ɪ̃	u u:
กลาง	e e:	ə ə̃	o o:
ต่ำ	ɛ ɛ:	a a:	ɔ ɔ:
สระประสม	-	-	-

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ภาษาไทยที่ตำบลวาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง คือ

- ว. 1 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำขึ้น (24)
- ว. 2 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางระดับ (33)
- ว. 3 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงตก (41)
- ว. 4 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงขึ้นตก (453)
- ว. 5 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงระดับ (44)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยทั้ง 5 หน่วยเสียงดังกล่าวมีการแตกตัวเป็น 2 ทางและมีลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 แสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแตกตัวในภาษาไทย

	A	B	C	DL	DS
1					
2	ว. 1 (24)	ว. 3 (41)	ว. 4 (453)	ว. 2 (33)	ว. 5 (44)
3					
4	ว. 2 (33)		ว. 5 (44)	ว. 3 (41)	ว. 3 (41)

3. กลุ่มชาติพันธุ์โย้ยและระบบเสียง

ชาวโย้ยเป็นอีกกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่ปรากฏอยู่ในจังหวัดสกลนคร โดยเฉพาะบริเวณอำเภออากาศอำนวยมีกลุ่มชาวไทโย้ยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากกว่าบริเวณอื่น ๆ พรรณอร อุสุภาพ (2538 :1-5) กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชาวโย้ยพอสรุปได้ว่า ชาวโย้ยเป็นกลุ่มชนที่อพยพมาจากปากน้ำเมืองฮ่อมท้าวฮูเซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้ามາตั้งถิ่นฐานบริเวณบ้านม่วงริมยามในสมัยรัชกาลที่ 2 จนกระทั่งในสมัยรัชกาลที่ 3 เกิดเหตุการณ์กบฏเจ้าอนุวงศ์แห่งเมืองเวียงจันทน์ ทำให้ชาวโย้ยได้แยกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีท้าวเพี้ยดิวซ้อยเป็นหัวหน้าไปขอขึ้นกับเมืองนครพนม อีกกลุ่มหนึ่งมีจาร์คำเป็นหัวหน้าไปขอขึ้นกับเมืองยโสธร ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจาร์คำเป็นหลวงประจักษ์ภูธรรักษา ให้เจ้าเมืองนพเดชเป็นอุปฮาด ยกบ้านกุดสิง แขวงเมืองยโสธรเป็นเมืองวานรนิวาสขึ้นกับเมืองยโสธรซึ่งภายหลังเปลี่ยนมาขึ้นกับเมืองสกลนครตามเดิม ส่วนกลุ่มของเพี้ยดิวซ้อยไปขอขึ้นกับเมืองนครพนม โปรดเกล้าฯ ให้หลวงพลาณกุลเป็นเจ้าเมือง

การตั้งเมืองอากาศอานวยของชาวโย้ยในช่วงแรกที่บ้านม่วงริมยมนั้น ได้มีการข้อยแย้ง ผู้คนระหว่างเจ้าเมืองนครพนมและเจ้าเมืองสกลนคร โดยมีข้ออ้างสำคัญ คือ ความต้องการของ ท้าวเพี้ยและไพร่พลเป็นสำคัญ ส่วนเหตุผลของการขอตั้งเมืองนั้น เจ้าเมืองผู้ขอพระราชทานตั้ง เมืองจะรายงานว่ามีผู้คนจำนวนมาก พื้นที่ตั้งเมืองมีทำเลกว้างขวาง มีที่นาทำมาหากินบริบูรณ์ ไม่อยู่ใกล้เขตแดนเมืองใดเมืองหนึ่งมากเกินไป โดยเฉพาะบ้านม่วงริมยมนั้นเหมาะที่จะตั้ง เมืองได้ เพราะมีที่ตั้งอยู่ระหว่าง 3 เมืองและระยะทางห่างกันไม่มากนัก คือ ไปเมืองไชยบุรีใช้เวลา 3 คืน ไปเมืองท่าอุเทนใช้เวลา 3 คืน และไปเมืองนครพนม 4 คืน (กองจดหมายเหตุแห่งชาติ 2396 อ้างในสุรัตน์ วรจักรรัตน์ 2537 : 46-47)

แม้ว่ากลุ่มชาวโย้ยส่วนใหญ่จะตั้งเมืองขึ้นที่บ้านม่วงริมยมเป็นแห่งแรก แต่ในเวลา ต่อมาเมื่อมีชาวโย้ยกลุ่มอื่นได้ตั้งเมืองขึ้นอีกหลายแห่ง เช่น ที่เมืองวานรนิวาส ในพ.ศ. 2404 และ ที่บ้านโพนสว่างหาดยาว ริมห้วยปลาหางใน พ.ศ. 2406 ทำให้ชาวโย้ยส่วนหนึ่งเคลื่อนย้ายออกจาก เมืองอากาศอานวยเพื่อหาแหล่งทำมาหากินที่อุดมสมบูรณ์กว่า ทำให้ประชากรลดลงตามลำดับ จนถึงปีพ.ศ.2457 จึงได้มีราชกิจจานุเบกษาขยับอำเภออากาศอานวยไปรวมกับอำเภอท่าอุเทน หลังจากนั้นมาอีก 1 ปี ในพ.ศ. 2458 เทศาภิบาลมณฑลออุครได้มาตรวจราชการท้องที่ที่เคยเป็นที่ตั้ง เมืองอากาศอานวย เห็นว่าการคมนาคมติดต่อไปมากับจังหวัดนครพนมไม่สะดวก จึงเสนอ กระทรวงมหาดไทยให้เปลี่ยนแปลงใหม่ โดยขยับอำเภออากาศอานวยเป็นตำบลอากาศให้ขึ้นอยู่ใน ความปกครองของอำเภอานวนิวาส จังหวัดสกลนคร (สุรัตน์ วรจักรรัตน์ 2537 : 47)

จนกระทั่งถึง ปี พ.ศ.2506 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีใน ขณะนั้น ได้มาตรวจราชการที่ภาคอีสานและได้พิจารณาเห็นว่า ตำบลอากาศ ตำบลวาใหญ่ ตำบล โพนงาม และตำบลโพนแพง รวม 4 ตำบล ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอานวนิวาส ทำให้การ ติดต่อไปมาของราษฎรระหว่างตำบลกับที่ว่าการอำเภอไม่สะดวก อีกทั้ง 4 ตำบลนี้มีบ้านเรือน ราษฎรตั้งอยู่หนาแน่นพอที่จะตั้งเป็นเมืองได้และอีกประการหนึ่งคือท้องที่ดังกล่าวมีผู้ก่อการร้ายอยู่ เป็นจำนวนมาก สมควรจะมีเจ้าหน้าที่บ้านเมืองออกไปควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด จึงได้ยกฐานะขึ้น เป็นกิ่งอำเภออากาศอานวยขึ้นกับอำเภอานวนิวาส เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2506 และต่อมาจึง ได้ยกฐานะเป็นอำเภอ เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2508 (องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2528 : 45)

พงษ์จันทร์ อรุณกมล (2538 : 5) ได้เรียบเรียงเรื่องวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวโย้ย พอสรุปได้ว่า ชาวโย้ย มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ก่อนช้างมฤตย์ สมณะ ขยัน มีความสุขุม เยือกเย็นเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความสามัคคีในกลุ่ม และเคารพผู้อาวุโส อาชีพหลัก คือ การทำนาทำไร่ และยังมีอาชีพเสริม คือ การทอผ้าที่นอกจากเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวได้สวมใส่แล้วยังสามารถ จำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ได้อีกด้วย ผ้าทอที่ขึ้นชื่อของชาวโย้ย คือ ผ้าไหมมัดหมี่ นอกจากนั้นแล้ว

การแต่งกายของชาวโย้ย ผู้ชายสวมเสื้อผ้าฝ้ายข้อมกลมแขนสั้นหรือแขนยาว มีผ้าจะม้าคาดพุง สวมกางเกงขาสั้นเรียกว่าส่งฮั่ง บ้างก็นุ่งผ้าสะโพรง คนหนุ่มนิยมตัดผมทรง พระจันทร์ครึ่งซีก คนสูงอายุมักตัดสั้นเกรียน ส่วนผู้หญิงสวมเสื้อแขนกะบัง เสื้อพวงหรือเสื้อต่อม ข้อมด้วยคราม นุ่งผ้าชิ้นมัดหมี่ต่อหัวต่อตีน สวมนิยมไว้มวยยาว ส่วนคนสูงอายุไว้ทรงดอกท่ม กลมรอบศีรษะ ชาวโย้ยที่อำเภออากาศอำนวย ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ของชนเผ่าได้อย่างเหนียวแน่นและเข้มแข็งกว่าชาวโย้ยที่อำเภอานานิวาสและอำเภอสว่างแดนดิน ซึ่งได้มีการผสมผสานกับวัฒนธรรมที่เข้ามาใหม่ตามยุคสมัย (ชัยมงคล จินดาสมุทร ม.ป.ป. : 34) ทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์โย้ยไป

จากแผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย ของ สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ (2547 : 53 , 64 และ 127) สามารถสรุปได้ว่าในประเทศไทยมีประชากรที่พูดภาษาโย้ย ประมาณ 50,000 คน อาศัยอยู่ในจังหวัดสกลนคร ซึ่งมีจำนวนผู้พูดภาษาโย้ยมากเป็นอันดับ 4 ของผู้พูดภาษาต่าง ๆ ในจังหวัดสกลนครรองจากภาษาลาวหรือภาษาอีสาน ภาษาผู้ไท และภาษาญ้อ ตามลำดับ ผู้พูดภาษาโย้ยอาศัยอยู่ในหลายอำเภอในจังหวัดสกลนคร ได้แก่ อำเภออากาศอำนวย อำเภอภูพาน อำเภอพังโคน อำเภอเจริญศิลป์ อำเภอานานิวาส และอำเภวาริชภูมิ ส่วนที่อำเภอ เมือง อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอเต่างอย อำเภอส่องดาว อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอกุศบาก อำเภอพรรณานิคม อำเภอบ้านม่วง และอำเภอคำตากล้า ที่ไม่พบผู้พูดภาษาโย้ย

ระบบเสียงภาษาโย้ย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ระบบเสียงภาษาโย้ย ที่ตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2551 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะ

ภาษาไทยที่ตำบลอากาศ อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี มีหน่วยเสียงพยัญชนะ 19 หน่วยเสียง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

ลักษณะ ของเสียง	ฐานกรณ์ คุณสมบัติ ของเสียง	ริมฝีปาก ทั้งคู่	ริมฝีปาก ฟัน	ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	คอ หอย
กัก หรือ ระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม	p		t		k	ʔ
	ไม่ก้อง มีลม	p ^h		t ^h		k ^h	
	ก้อง	b		d			
กึ่งเสียดแทรก					c		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง			s			h
นาสิก	ก้อง	m		n	ญ	ญ	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
กึ่งสระ	ก้อง	w			j		

หน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 19 หน่วยเสียงในตารางข้างต้นนี้ สามารถปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ทั้งหมดคือ /p, p^h, b, d, t, t^h, k, k^h, ʔ, c, s, h, m, n, ญ, l, w, j/ แต่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายได้ 9 หน่วยเสียง คือ /p, t, k, ʔ, m, n, ญ, w, j/ และมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 4 หน่วยเสียง คือ /kw, k^hw, hw และ sw/

หน่วยเสียงสระ

ภาษาไทยที่ตำบลอากาศ อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี มีหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง ได้แก่ /i, iː, e, eː, ɛ, ɛː, ɨ, ɨː, ɔ, ɔː, a, aː, u, uː, o, oː, ɔ, ɔː/ และมีหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง คือ /ia, ia, ua/ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 แสดงหน่วยเสียงสระในภาษาไทย

ตำแหน่งของลิ้น ลักษณะของ ริมฝีปาก ระดับลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า ไม่ห่อริมฝีปาก	ลิ้นส่วนกลาง ไม่ห่อริมฝีปาก	ลิ้นส่วนหลัง ห่อริมฝีปาก
สูง	i i:	ɪ ɪ:	u u:
กลาง	e e:	ə ə:	o o:
ต่ำ	ɛ ɛ:	a a:	ɔ ɔ:
สระประสม	ia	ia	ua

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ภาษาไทยที่คำบาลาภาศ อำเภอลาภาศอำนวย จังหวัตสกลนกร
มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง คือ

- ว. 1 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำขึ้น (24)
- ว. 2 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางขึ้น (35)
- ว. 3 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำตก (21)
- ว. 4 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงขึ้นตก (452)
- ว. 5 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางสูงตก (353)
- ว. 6 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางตก (31)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยทั้ง 6 หน่วยเสียงดังกล่าวมีการแตกตัว
เป็น 3 ทางและมีลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 แสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแตกตัวในภาษาไทย

	A	B	C	DL	DS
1	จ.1 (24)	จ. 3 (21)	จ. 5 (353)	จ. 2 (35)	จ. 5 (353)
2					
3					
4	จ.2 (35)	จ. 4 (452)	จ. 6 (31)	จ. 4 (452)	จ. 3 (21)

4. กลุ่มชาติพันธุ์ลาว

กลุ่มชาติพันธุ์ลาวหรือคนอีสานตามประวัติศาสตร์ชาติไทยถือว่าเป็นคนเผ่าเดียวกับคนไทยสยามในกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ไทยลานนาในภาคเหนือ และลาวทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง ได้แก่ หลวงพระบาง เวียงจันทน์ และนครจำปาศักดิ์ (นิวัฒน์ พ. ศรีสุวรรณนท์ 2529 : 2) ทั้งหมดสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน คือ ชนชาติไอลา หรืออ้ายลาว (อุดม บัวศรี 2521 : 13)

อ้ายลาว เป็นสาขาหนึ่งของชาตินองโกล เดิมอยู่ทางตอนบนของแม่น้ำแยงซีเกียงและแม่น้ำเหลืองก่อนจะอพยพเข้าครอบครองดินแดนอีสานนั้นได้รวมตัวกันตั้งเมืองสำคัญขึ้น 3 เมือง คือ นครลุง นครเจียวและนครปา ต่อมากลุ่มอ้ายลาวได้เกิดการต่อสู้เพื่อแย่งดินแดนกับจีน อ้ายลาวสู้จีนไม่ได้จึงต้องอพยพลงมายังทางใต้เรื่อย ๆ จนกระทั่งมาตั้งอาณาจักรอยู่บริเวณมณฑลยูนนานในปัจจุบัน แต่ก็ยังถูกจีนตามมารุกรานเพื่อแย่งดินแดนอีก อ้ายลาวจึงต้องอพยพอีกครั้งเพื่อมาตั้งอาณาจักรใหม่ คือ อาณาจักรหนองแส มีขุนบรมเป็นผู้ปกครอง มีเมืองในปกครอง 7 เมือง ได้แก่ เมืองชาวหรือหลวงพระบาง เมืองหอเตหรือสิบสองพันนา เมืองปะกันหรือหัวพันทั้งห้าทั้งหก เมืองสุวรรณโคมคำ เมืองโยชยาหรือสุโขทัย เมืองมอญหรือหงสาวดีและเมืองเชียงขวางหรือเมืองพวน (อภิศักดิ์ โสมอินทร์ 2540 : 70)

ต่อมาชนชาติอ้ายลาวหรือไทลาวได้อพยพอีกครั้งหนึ่งมุ่งหน้าสู่ดินแดนสุวรรณภูมิ การอพยพครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังที่ นิวัฒน์ พ. ศรีสุวรรณันท์ (2529 : 10-11) เรียบเรียงไว้พอสรุปได้ว่า กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มไทใหญ่ ที่เรียกไทใหญ่เพราะมีผู้คนจำนวนมาก พวกนี้อพยพลงไปตามลำน้ำโขงหรือแม่น้ำสาละวินมาตั้งอาณาจักรสิบเก้าเจ้าฟ้า ต่อมาถูกพม่าขับไล่พวกหนึ่งอพยพไปมณฑลฮกตัมของอินเดีย เรียกว่า ไทอาหม อีกพวกหนึ่งอพยพไปทางตะวันตกของพม่า เรียกว่า พวกเงี้ยว หรือฉาน กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มไทน้อย ที่เรียกไทน้อยเพราะมีผู้คนจำนวนน้อย พวกนี้อพยพลงใต้มาตามลำน้ำโขง ได้แก่ สยามอาณาจักรโยธยา มีสุโขทัยเป็นราชธานี ลาวเชียงอาณาจักรล้านนา มีเชียงใหม่เป็นราชธานี และลาวเวียงอาณาจักรล้านช้าง มีกรุงศรีสัตนาคนหุตเป็นราชธานี กลุ่มที่ 3 คือ พวกญวนหรือแกว พวกนี้อพยพไปทางตะวันออกตามสายแม่น้ำแดงลงสู่แคว้นตังเกี๋ย พวกนี้อยู่ใกล้ชิดกับจีนมากจนมีวัฒนธรรมที่ค่อนข้างคล้ายจีน

สำหรับกลุ่มที่น่าจะเกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ลาวในภาคอีสาน คือ กลุ่มลาวเชียงอาณาจักรล้านนา และกลุ่มลาวเวียง อาณาจักรล้านช้าง ในพุทธศตวรรษที่ 17-18 เริ่มตั้งแต่สร้างเมืองขวาทหรือหลวงพระบาง มีกษัตริย์ปกครองติดต่อกัน 22 พระองค์ หนึ่งในนั้นคือพระเจ้าฟ้ารุ่ง จันทรงขึ้นครองราชย์เมื่อปี พ.ศ. 1896 ในช่วงนั้นอาณาจักรสุโขทัยมีพระมหาธรรมราชาลิไทเป็นกษัตริย์ พระเจ้าฟ้ารุ่งทรงเป็นกษัตริย์ที่มีพระปรีชาสามารถในการรบ ได้แผ่ขยายอำนาจไปถึงดินแดนญวนลงมาถึงเขมรตอนล่างและเข้ามาสู่ดินแดนอีสาน (อภิศักดิ์ โสมอินทร์ 2540 : 70) เดิมพื้นที่ภาคอีสานชนชาติละว้า ข่า ขมุ ได้เข้ามาปกครองก่อนพวกขอม มีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ในอาณาจักรศรีโคตรบูรมีเมืองนครพนมเป็นราชธานี (นิวัฒน์ พ. ศรีสุวรรณันท์ 2529 : 38) พระเจ้าฟ้ารุ่งขับไล่พวกขอมไปและกวาดต้อนผู้คนจากเมืองเวียงจันทน์มาอยู่ที่ภาคอีสานบริเวณหนองหานหลวง ต่อมาพระเจ้าฟ้ารุ่งก็จะได้แผ่แสนยานุภาพเข้าครอบครองกรุงศรีอยุธยาทำให้พระเจ้าอู่ทองต้องเจรจาย้ายเสียดินแดน โดยอ้างความเป็นญาติร่วมขุนบรมเดียวกันและตกลงแบ่งปันอาณาเขตโดยให้บริเวณคงพญาไฟไปจดภูพระยาฝ่อและแดนเมืองนครไทยให้เป็นของลาว ส่วนที่อยู่เลยคงพญาไฟลงมาเป็นของอยุธยา (อภิศักดิ์ โสมอินทร์ 2540 : 70)

ดินแดนภาคอีสานส่วนใหญ่ตกอยู่ในอำนาจ ของพระเจ้าฟ้ารุ่งเรื่อยมาจนถึงสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชระหว่าง พ.ศ.2091 - พ.ศ.2114 ได้ย้ายเมืองหลวงจากหลวงพระบางมาอยู่เวียงจันทน์ และได้ทำสัญญาพันธมิตรกับสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา กษัตริย์ทั้งสองได้สร้างพระธาตุศรีสองรักที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เพื่อเป็นเขตแดนระหว่างสองอาณาจักร ต่อมาในปี พ.ศ. 2250 เกิดการแย่งชิงอำนาจขึ้นในลาวทำให้ลาวถูกแบ่งออกเป็น 2 อาณาจักร มีหลวงพระบางและเวียงจันทน์เป็นศูนย์กลาง ในปีพ.ศ. 2256 เวียงจันทน์ถูกแบ่งแยกโดยเจ้าหน่อกษัตริย์ตั้งนครจำปาศักดิ์เป็นเมืองหลวงและสังหารเจ้าแก้วมาเป็นเจ้าเมืองทุ่งในเขตอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

การตั้งบ้านเมืองในดินแดนอีสานตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 24 - 25 หรือตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายจนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์มีเมืองใหม่เกิดขึ้นมากกว่า 100 เมือง โดยมีแบบแผนการปกครองตามแบบหลวงพระบาง เวียงจันทน์และจำปาศักดิ์ คือ มีตำแหน่งอาชญาสิทธิ์ ได้แก่ เจ้าเมือง อุปฮาด ราชวงศ์ และราชบุตร ส่วนเมืองในเขตอีสานตอนใต้ คือ นครราชสีมาและหัวเมืองปาดัง (สุรินทร์ สังขะ ศรีสะเกษ ขุขันธ์) ได้ใช้แบบแผนการปกครองแบบกรุงเทพ ฯ คือ มีเจ้าเมือง ปลัดเมือง ยกกระบัตรเมือง และผู้ช่วยราชการเมือง (อภิศักดิ์ โสมอินทร์ 2540 : 71)

ชุมชนอีสานเป็นสังคมเกษตรกรรมที่สืบทอดมายาวนาน มีความผูกพันกับธรรมชาติอย่างแน่นแฟ้น มีการสั่งสมความคิด ภูมิปัญญา และความเชื่อหลายรูปแบบ เช่น ความเชื่อเรื่องบุญบาป ความเชื่อเรื่องขวัญ ความเชื่อเรื่องผีหรือเทวดา เป็นต้น ผีที่ชาวอีสานให้ความเคารพนับถือมากคือ ผีปู่ตา ซึ่งถือว่าเป็นวิญญาณของบรรพชนประจำหมู่บ้านที่จะคอยคุ้มครองให้หมู่บ้านมีความร่มเย็นเป็นสุข (บุญยงค์ เกศเทศ 2538 : 17) โดยพิธีการเช่นไหว้ผีปู่ตาของชาวบ้านนั้นต้องมีสื่อกลางที่เรียกว่าเต่าจ้ำ เป็นผู้ประกอบพิธี นอกจากความเชื่อเรื่องผีปู่ตาแล้วชาวอีสานยังมีประเพณีที่สำคัญ เรียกว่า ฮีตสิบสองคองสิบสี่ ที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ชาวอีสานมีวิถีความเป็นอยู่เรียบง่าย ชอบอยู่เป็นครอบครัวใหญ่คล้ายคนไทยภาคกลาง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาปลูกข้าวและบริโภคข้าวเหนียวเป็นอาหารหลัก

ชาวอีสานมีความผูกพันกับการทอผ้าฝ้ายและผ้าไหมเพราะนอกจากจะใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มแล้วยังนำไปแลกเปลี่ยนสิ่งที่ตนเองต้องการ เช่น ข้าวเกลือ หรืออาหารป่า เป็นต้น แต่จะให้ความสำคัญกับผ้าไหมมากกว่าผ้าฝ้าย เนื่องจากผ้าไหมเป็นผ้าที่เกิดจากการสร้างสรรค์ ลวดลายจากภูมิปัญญาอีสานและมีคุณภาพคงทนกว่าผ้าฝ้าย การแต่งกายของชาวอีสานผู้ชายสวมกางเกงขาก๊วย เสื้อทรงกระบอก มีผ้าชะม้านาคาดพุง ส่วนผู้หญิงสวมเสื้อแขนสั้นหรือแขนยาวห่ม

จากแผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย ของ สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ (2547 : 59, 65 และ 127) สามารถสรุปได้ว่าในประเทศไทยมีประชากรที่พูดภาษาลาวหรือภาษาอีสานประมาณ 14,000,000 คน อาศัยอยู่ทั่วไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในจังหวัดสกลนครนั้นมีจำนวนผู้พูดภาษาลาวหรือภาษาอีสานมากเป็นอันดับ 1 ของผู้พูดภาษาทั้งหมด รองลงมาคือ ภาษาผู้ไท ภาษาญ้อ ภาษาโซ้ย และภาษากะเลิง ตามลำดับ ผู้พูดภาษาลาวหรือภาษาอีสานอาศัยอยู่ทุกอำเภอในจังหวัดสกลนคร ได้แก่ อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอดงหลวง อำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอภูพาน อำเภอพังโคน อำเภอเจริญศิลป์ อำเภอนิคมน้ำอูน อากาศอำนวย อำเภอมารathon อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอกุดชุมาฬย์ อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอกุดบาก อำเภอส่องดาว อำเภอพรหมนิคม อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอบ้านม่วง และอำเภอคำตาก้า

ระบบเสียงภาษาลาว

ผู้วิจัยวิเคราะห์ระบบเสียงภาษาลาว ที่ตำบลโคกศิลา อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2551 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะ

ภาษาลาวที่ตำบลโคกศิลา อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร มีหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาลาว

ลักษณะ ของเสียง	ฐานกรณ์ คุณสมบัติ ของเสียง	ริมฝีปาก ทั้งคู่	ริมฝีปาก ฟัน	ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	คอ หอย
กัก หรือ ระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม	p		t		k	ʔ
	ไม่ก้อง มีลม	p ^h		t ^h		k ^h	
	ก้อง	b		d			
กึ่งเสียดแทรก					c		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง		f	s			h
นาสิก	ก้อง	m		n	ญ	ญ	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
กึ่งสระ	ก้อง	w			j		

หน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 20 หน่วยเสียงในตารางข้างต้นนี้ สามารถปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ทั้งหมด คือ /p, p^h, b, d, t, t^h, k, k^h, ʔ, c, f, s, h, m, n, ญ, l, w, j / แต่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายได้ 9 หน่วยเสียงได้แก่ /p, t, k, ʔ, m, n, ญ, w, j / และไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ

หน่วยเสียงสระ

ภาษาลาวที่ตำบลโคกศิลา อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร มีหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง ได้แก่ /i, iː, e, eː, ɛ, ɛː, iː, ɔ, ɔː, a, aː, u, uː, o, oː, ɔ, ɔː / และมีหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง คือ /ia, ia, ua / ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 แสดงหน่วยเสียงสระในภาษาลาว

ตำแหน่งของลิ้น ลักษณะของ ริมฝีปาก ระดับลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า ไม่ห่อริมฝีปาก	ลิ้นส่วนกลาง ไม่ห่อริมฝีปาก	ลิ้นส่วนหลัง ห่อริมฝีปาก
สูง	i i:	ɨ ɨ:	u u:
กลาง	e e:	ə ə:	o o:
ต่ำ	ɛ ɛ:	a a:	ɔ ɔ:
สระประสม	ia	ia	ua

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ภาษาลาวที่ตำบลโคกศิลา อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง คือ

- ว. 1 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำขึ้น (24)
- ว. 2 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางตก (32)
- ว. 3 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางขึ้น (35)
- ว. 4 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางระดับ (33)
- ว. 5 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำตก (21)
- ว. 6 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงขึ้นตก (452)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวทั้ง 6 หน่วยเสียงดังกล่าวมีการแตกตัวเป็น 3 ทางและมีลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 แสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแตกตัวในภาษาลาว

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 (24)	ว. 4 (33)	ว. 5 (21)	ว. 4 (33)	ว. 1 (24)
2	ว.2 (32)		ว. 6 (452)		
3					
4	ว.3 (35)			ว. 6 (452)	ว. 3 (35)

5. กลุ่มชาติพันธุ์กะเลิง

เชมเบอร์เลน (Chamberlain 2527 อ้างในกอบกุล มาเวียง 2533 : 14 - 15) กล่าวว่า เชฟเฟอร์ (Schafer) เป็นผู้สันนิษฐานและอธิบายความหมายที่มาของคำว่า “กะเลิง” ตามหลัก นิรุกติศาสตร์ว่า แต่เดิมนั้นชาวจีนเขียนถึงชาวเขมรและจามว่า “คุนลุน” (k'un - lun) หรือ “กูรุง” (kurung) ซึ่งปรากฏในชื่อกษัตริย์ของจาม คือ กษัตริย์โปะลุง (Po Kloung) นอกจากนี้เชฟเฟอร์ ยังได้ระบุถึงถิ่นเดิมของชาวกะเลิงว่าอยู่ทางทิศตะวันตกของเทือกเขาอาค(Pu Khaw Ak)ในประเทศ เวียดนาม เมื่อ พ.ศ. 2428 ได้มีชาวกะเลิงบางกลุ่มอพยพโยกย้ายมาอยู่ที่เมืองคำม่วน เนื่องจากเกิด ความวุ่นวายในราชสำนักเวียดนาม ซึ่งเมืองคำม่วนนี้เดิมเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านช้าง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวปัจจุบัน

เมื่อ พ.ศ. 2377 ได้มีการกวาดต้อนไพร่พลในเวียงจันทน์มาอยู่ในภาคอีสานจำนวนมาก และในช่วงพ.ศ. 2427 - พ.ศ. 2429 เกิดความวุ่นวายเนื่องจากศึกฮ่อญวนจึงเป็นสาเหตุให้ชาวกะเลิง อพยพโยกย้ายครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง โดยข้ามฝั่งแม่น้ำโขงมายังจังหวัดนครพนม ที่บ้านนาทราย บ้านกรุก บ้านนาแก เป็นต้น และจังหวัดสกลนคร ที่บ้านโพนงาม บ้านนาข่อย บ้านดงมะไฟ เป็นต้น (สุรัตน์ วรศักดิ์รัตน์ 2530 : 3 และ 2524 : 108)

ชาวกะเลิงมีมีลักษณะรูปร่างสันทัด สูงประมาณ 155-170 เซนติเมตร ผิวดำแดงใบหน้า รูปเหลี่ยม ผมดำเหยียดตรง อุปนิสัยร่าเริง ยิ้มง่าย รักสงบและมีน้ำใจโอบอ้อมอารี (วิระพงศ์ มีสถาน 2548 : 9) อาชีพของชาวกะเลิงคือการทำเกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกข้าวไร่ เลี้ยงหมู และการหาของป่า ได้แก่ เห็ด หน่อไม้ จิงหรีด จักจั่น แมลงทับ เป็นต้น ชาวกะเลิงมีความเชื่อ และเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ชาวบ้านนิยมตักบาตรในตอนเช้าการทำบุญนี้เป็นการมุ่งหวังที่จะ ได้รับผลตอบแทนในชาติใหม่ ความเชื่อดังกล่าวทำให้สังคมของชาวกะเลิงมีความสงบเรียบร้อย ไม่ประพฤติผิดศีลธรรม สามารถปล่อยบ้านเรือนทิ้งไว้ได้โดยไม่ต้องใส่กุญแจหรือมีคนเฝ้า สิ่งนี้นับเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยพบในสังคมที่มีความเจริญสมัยใหม่ (สุรัตน์ วารงรัตน์ ม.ป.ป. : 11-25)

การแต่งกายของชาวกะเลิงผู้หญิงจะสวมเสื้อป่านย้อมครามที่ทำจากผ้าพื้นขึ้นเดียว หน้ากว้างประมาณศอกเศษ นำมาพับทบเย็บด้านข้างโดยเหลือช่องไว้สอดแขนแล้วแหวกช่อง ตรงรอยทบเพื่อเป็นคอเสื้อ เรียกว่าเสื้อกระสอบ ถ้าเป็นหญิงสูงวัยจะเปลี่ยนท่อนบนหรือใช้ผ้าแถบ พันรอบอก นุ่งผ้าถุงสีดำโพกหัวด้วยผ้าด้ายดิบสีขาวหรือสีดำ หากไปทำบุญที่วัดก็จะห่มทับด้วย สไบหรือผ้าเปี่ยงเพื่อความสุภาพ นิยมเจาะหูแล้วประดับด้วยงาช้างหรือไม้กลึงขนาดเล็ก ๆ หากเป็นหัวหน้าหรือคนทรง อำนาจอาจมีเครื่องประดับที่ทำด้วยเงิน ส่วนผู้ชายนุ่งผ้าแพรวาสีดำหรือสีคราม โดยปล่อยลอยชาย หรือรวชายไปเหนือศีรษะ สวมเสื้อกระสอบคล้ายของผู้หญิงหรือไม่สวมเสื้อเลยก็มี หากไปธุระ นอกบ้านอาจโพกหัวด้วยผ้าสีดำเพื่อกันลมกันแดด การแต่งกายลักษณะดังกล่าวนี้สอดคล้องกับชนเผ่าอื่น ๆ ในอดีตที่ผู้คนมักจะหาหรือพลิกแพลงสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาทำเป็นเครื่องประดับ ต่อมาเมื่อมีการค้นพบวิทยาการถลุงเงิน เงินจึงเป็นโลหะธาตุอย่างหนึ่งที่หลายเผ่านิยมยกย่องว่ามีค่าแล้วนำมาทำเครื่องประดับ (วิระพงศ์ มีสถาน 2548 : 12-13)

จากแผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย ของ สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ (2547 : 37, 61 และ 27) สามารถสรุปได้ว่าในประเทศไทยมีประชากรที่พูดภาษากะเลิง ประมาณ 70,000 คน อาศัยอยู่ในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เช่น จังหวัดสกลนคร นครพนม หนองคาย เป็นต้น ในจังหวัดสกลนครมีจำนวนผู้พูดภาษากะเลิงประมาณ 40,000 คน ซึ่งมากเป็นอันดับ 5 ของผู้พูดภาษาต่าง ๆ ในจังหวัดสกลนครรองจากภาษาลาวหรือภาษาอีสาน ภาษาผู้ไท ภาษาญ้อ และภาษาโฮ้ย ตามลำดับ ผู้พูดภาษากะเลิงกระจายตัวอยู่ในหลายอำเภอใน จังหวัดสกลนคร ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอเต่างอย อำเภอภูพาน อำเภอกุดบาก อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอเจริญศิลป์ อำเภอนวนนิวาส อำเภอคำตากล้า

ระบบเสียงภาษากะเลิง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ระบบเสียงภาษากะเลิง ที่ตำบลกุดบาก อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะ

ภาษากะเลิงที่ตำบลกุดบาก อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร มีหน่วยเสียงพยัญชนะ 19 หน่วยเสียง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 14 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษากะเลิง

ลักษณะ ของเสียง	ฐานกรณ์ คุณสมบัติ ของเสียง	ริมฝีปาก ทั้งคู่	ริมฝีปาก ฟัน	ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	คอ หอย
กัก หรือ ระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม	p		t		k	ʔ
	ไม่ก้อง มีลม	p ^h		t ^h		k ^h	
	ก้อง	b		d			
กึ่งเสียดแทรก					c		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง			s			h
นาสิก	ก้อง	m		n	ญ	ญ	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
กึ่งสระ	ก้อง	w			j		

หน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 19 หน่วยเสียงในตารางข้างต้นนี้ สามารถปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ทั้งหมด คือ /p, p^h, b, d, t, t^h, k, k^h, ʔ, c, s, h, m, n, ญ, l, w, j / แต่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายได้ 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, t, k, ʔ, m, n, ญ, w, j / และมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 3 หน่วยเสียง คือ /kw, k^hw และ sw /

หน่วยเสียงสระ

ภาษากะเลิงที่ตำบลกุดบาก อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร มีหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง ได้แก่ /i, i:, e, e:, ε, ε:, i, i:, o, o:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:/ และมีหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง คือ /ia, ia, au/ ดังตารางต่อไปนี้ต่อไป

ตารางที่ 15 แสดงหน่วยเสียงสระในภาษากะเลิง

ตำแหน่งของลิ้น ลักษณะของ ริมฝีปาก ระดับลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า ไม่ห่อริมฝีปาก	ลิ้นส่วนกลาง ไม่ห่อริมฝีปาก	ลิ้นส่วนหลัง ห่อริมฝีปาก
สูง	i i:	i i:	u u:
กลางสูง	e e:	ə ə:	o o:
กลางต่ำ	ε ε:		ɔ ɔ:
ต่ำ		a a:	
สระประสม	ia	ia	ua

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ภาษากะเลิงที่ตำบลกุดบาก อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง คือ

- ว. 1 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำขึ้น (24)
- ว. 2 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางขึ้น (35)
- ว. 3 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางขึ้นตก (343)
- ว. 4 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางระดับ (33)
- ว. 5 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำตก (21)
- ว. 6 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงขึ้นตก (452)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษากะเลิงทั้ง 6 หน่วยเสียงดังกล่าวมีการแตกตัวเป็น 3 ทางและมีลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 16 แสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแตกตัวในภาษากะเลิง

	A	B	C	DL	DS
1			ว. 5 (21)		
2	ว.1 (24)	ว. 3 (343)		ว. 4 (33)	ว. 2 (35)
3					
4	ว.2 (35)	ว. 4 (33)	ว. 6 (452)	ว. 6 (452)	ว. 3 (343)

ภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนครทั้ง 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโฮ้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง มีระบบเสียงโดยสรุปดังนี้

ภาษาญ้อ มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 19 หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 3 หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระเดี่ยว 3 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง

ภาษาผู้ไท มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 20 หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 4 หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระเดี่ยว 3 หน่วยเสียง แต่ไม่มีหน่วยเสียงสระประสม และมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง

ภาษาโฮ้ย มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 19 หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 4 หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระเดี่ยว 3 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง

ภาษาลาว มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 20 หน่วยเสียง แต่ไม่ปรากฏหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระเดี่ยว 3 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง

ภาษากะเลิง มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 19 หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 3 หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระเดี่ยว 3 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง

ตารางที่ 17 สรุประบบเสียงของภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาในจังหวัดสกลนคร

จำนวนหน่วยเสียง ภาษา	พยัญชนะ ต้นเดี่ยว	พยัญชนะ ต้นควบกล้ำ	พยัญชนะ ท้าย	สระ เดี่ยว	สระ ประสม	วรรณยุกต์
ภาษาญ้อ	19	3	9	18	3	5
ภาษาผู้ไท	20	4	9	18	-	5
ภาษาโซ้ย	19	4	9	18	3	6
ภาษาลาว	20	-	9	18	3	6
ภาษากะเลิง	19	3	9	18	3	6

จากระบบเสียงดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์คำศัพท์ของภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาว่าเป็นคำศัพท์ร่วมแท้ คำศัพท์ร่วมเสียงปฏิภาค หรือเป็นคนละคำศัพท์ โดยอาศัยเสียงปฏิภาคและกฎการแปรเสียง ดังจะได้กล่าวในบทต่อไป

บทที่ 3

การวิเคราะห์คำศัพท์

หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์คำศัพท์

การวิเคราะห์คำศัพท์ภาษาไทยทั้ง 5 ภาษาว่าเป็นคำศัพท์เดียวกันหรือคนละคำศัพท์นั้นมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอยู่ 2 ประการ คือ เกณฑ์การพิจารณาด้านเสียงและเกณฑ์การพิจารณาด้านคำศัพท์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เกณฑ์การพิจารณาด้านเสียง

เกณฑ์การพิจารณาด้านเสียง หมายถึง การอธิบายการแปรรูปคำของคำศัพท์เดียวกันโดยพิจารณาจากความแตกต่างด้านสัทศาสตร์ของหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระในคำที่นำมาเปรียบเทียบกัน ส่วนความแตกต่างเรื่องหน่วยเสียงวรรณยุกต์นั้น นับเป็นเรื่องปกติของภาษาตระกูลไท

การพิจารณาด้านเสียงในครั้งนี้ผู้วิจัยจะพิจารณาความแตกต่างเรื่องหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระที่มีลักษณะทางสัทศาสตร์แตกต่างกัน ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะที่มีลักษณะทางสัทศาสตร์แตกต่างกัน คือ คำ 2 คำในหน่วยวรรตเดียวกัน แต่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต่างกัน อาจเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ หรือหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายก็ตาม ส่วนหน่วยเสียงสระจะเหมือนหรือต่างกันได้ หากสามารถอธิบายความแตกต่างดังกล่าวนี้ได้ด้วยเกณฑ์การแปรเสียงจะถือว่าเป็นคำศัพท์เดียวกัน

หน่วยเสียงพยัญชนะที่มีลักษณะทางสัทศาสตร์แตกต่างกันแบ่งเป็น 3 ชนิดย่อย คือ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวแตกต่างกัน หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำต่างกันและหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายแตกต่างกัน ผู้วิจัยขอกล่าวถึงการแปรเสียงของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ทั้งนี้เพราะการแปรเสียงของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวมีลักษณะคล้ายคลึงกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย และจากข้อมูลหน่วยวรรตทั้งหมดพบว่าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายมีการแปรน้อยกว่าหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายของคำในภาษาไทยทั้ง 5 ภาษา ที่มีการแปรตามเกณฑ์การแปรเสียง ผู้วิจัยจัดให้เป็นคำศัพท์เดียวกัน

1.1.1 การแปรเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือพยัญชนะท้าย* สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

ก. ความแตกต่างเรื่องฐานกรณ์ ได้แก่ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือพยัญชนะท้ายที่มีฐานกรณ์ต่างกัน แต่มีลักษณะของเสียงและคุณสมบัติของเสียงเหมือนกัน เช่น

/p/ ~ /k/

/p/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีลม ริมฝีปากทั้งคู่

/k/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีลม เพดานอ่อน

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘ตุ้กแก’ ในภาษาญ้อและภาษาโซ้ย

ภาษาญ้อ	ภาษาโซ้ย	ความหมาย
---------	----------	----------

kap ⁵ ke: ⁵	kak ⁵ ke: ⁵	‘ตุ้กแก’
-----------------------------------	-----------------------------------	----------

/m/ ~ /n/

/m/ เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง ริมฝีปากทั้งคู่

/n/ เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง ปุ่มเหงือก

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘จั้งจก’ ในภาษากะเลิงและภาษาโซ้ย

ภาษากะเลิง	ภาษาโซ้ย	ความหมาย
------------	----------	----------

k ^h i: ⁵ kiam ⁶	kak ⁵ kian ⁵	‘จั้งจก’
--	------------------------------------	----------

/m/ ~ /ŋ/

/m/ เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง ริมฝีปากทั้งคู่

/ŋ/ เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง เพดานอ่อน

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘คอฟอก’ ในภาษาลาวและภาษาโซ้ย

ภาษาลาว	ภาษาโซ้ย	ความหมาย
---------	----------	----------

k ^h o: ³ ʔo: ³ m ²	k ^h o: ³ ʔo: ³ ŋ ²	‘คอฟอก’
--	--	---------

* เสียงที่ขีดเส้นใต้คือเสียงที่มีการแปร โดยผู้วิจัยจะเลือกยกตัวอย่างบางภาษาเพื่อเป็นตัวแทนในการอธิบายการแปรเสียงในประเด็นนั้น ๆ

/ŋ̃/ ~ /ŋ/

/ŋ̃/ เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง เพดานแข็ง

/ŋ/ เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง เพดานอ่อน

ได้แก่ หน่วยอรรถ ‘ผักแขยง’ ในภาษาลาวและภาษาผู้ไท

ภาษาลาว	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
p ^h ak ¹ sa ⁵ ŋ̃ɛ:ŋ ³	p ^h ak ⁵ sa ² ŋɛ:ŋ ²	‘ผักแขยง’

/n/ ~ /ŋ/

/n/ เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง ปุ่มเหงือก

/ŋ/ เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง เพดานอ่อน

เช่น หน่วยอรรถ ‘นกพิราบ’ ในภาษาไทยและภาษาผู้ไท

ภาษาไทย	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
nok ³ kɛ:ŋ ¹ kɛ: ¹	nok ⁴ kɛ:ŋ ¹ kɛ: ¹	‘นกพิราบ’

หน่วยอรรถ ‘ดอกกระดังงา’ ในภาษาญ้อและภาษาผู้ไท

ภาษาญ้อ	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
ka ² dan ¹ ŋa: ²	ka ² dan ¹ ŋa: ²	‘ดอกกระดังงา’

/p^h/ ~ /k^h/

/p^h/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง มีลม ริมฝีปากทั้งคู่

/k^h/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง มีลม เพดานอ่อน

ได้แก่ หน่วยอรรถ ‘ดอกพุท’ ในภาษาญ้อและภาษาไทย

ภาษาญ้อ	ภาษาไทย	ความหมาย
p ^h ut ³	k ^h ut ³	‘ดอกพุท’

/p^h/ ~ /t^h/

/p^h/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง มีลม ริมฝีปากทั้งคู่

/t^h/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง มีลม ปุ่มเหงือก

ได้แก่ หน่วยอรรถ ‘ผิวปาก’ ในภาษาผู้ไทและภาษาลาว

ภาษาผู้ไท	ภาษาลาว	ความหมาย
p ^h iw ¹	t ^h iw ¹	‘ผิวปาก’

/ɰ/ ~ /t/

/ɰ/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง

/t/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีลม ปุ่มเหงือก

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘คำแทนตัวเมื่อพูดกับเพื่อน’ ในภาษาผู้ไท
และภาษาลาว

ภาษาผู้ไท ภาษาลาว ความหมาย

ɰe:ŋ¹ tɰe:ŋ² ‘คำแทนตัวเมื่อพูดกับเพื่อน’

ข. ความแตกต่างเรื่องลักษณะของเสียง ได้แก่ หน่วยเสียง
พยัญชนะต้นเดี่ยวที่มีลักษณะของเสียงแตกต่างกัน แต่มีฐานกรณ์และคุณสมบัติของเสียงเหมือนกัน
เช่น

/m/ ~ /b/

/m/ เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง ริมฝีปากทั้งคู่

/b/ เป็นพยัญชนะกัก ก้อง ริมฝีปากทั้งคู่

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘แม่’ ในภาษาโซ้ยและภาษากะเลิง

ภาษาโซ้ย ภาษากะเลิง ความหมาย

ʔi:¹ meʔ³ ʔi:¹ beʔ⁵ ‘แม่’

/d/ ~ /n/

/d/ เป็นพยัญชนะกัก ก้อง ปุ่มเหงือก

/n/ เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง ปุ่มเหงือก

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘จ๊กจี้’ ในภาษาญ้อและภาษาลาว

ภาษาญ้อ ภาษาลาว ความหมาย

nak⁵ kʰi:³ ɲiam¹ nak¹ ka⁴ ɲiam² ‘จ๊กจี้’

/d/ ~ /l/

/d/ เป็นพยัญชนะกัก ก้อง ปุ่มเหงือก

/l/ เป็นพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง ปุ่มเหงือก

เช่น หน่วยยรรธ ‘ดาว’ ในภาษาญ้อและภาษากะเลิง

ภาษาญ้อ	ภาษากะเลิง	ความหมาย
<u>da</u> :w ¹	<u>la</u> :w ¹	‘ดาว’

หน่วยอรรถ ‘ไปเที่ยว’ ในภาษาผู้ไทและภาษากะเลิง		
ภาษาผู้ไท	ภาษากะเลิง	ความหมาย
paj ¹ <u>di</u> n ³	paj ¹ <u>li</u> n ³	‘ไปเที่ยว’

/ɽ/ ~ /h/

/ɽ/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง

/h/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง

ได้แก่ หน่วยอรรถ ‘ทำ’ ในภาษาผู้ไทและภาษาญ้อ		
ภาษาผู้ไท	ภาษาญ้อ	ความหมาย
<u>ɽ</u> et ³	<u>h</u> et ³	‘ทำ’

/t/ ~ /s/

/t/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีลม ปุ่มเหงือก

/s/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง ปุ่มเหงือก

ได้แก่ หน่วยอรรถ ‘ตะกร้า’ ในภาษาลาวและภาษากะเลิง		
ภาษาลาว	ภาษากะเลิง	ความหมาย
ka ⁴ <u>ta</u> : ⁴	ka ⁴ <u>sa</u> : ⁴	‘ตะกร้า’

ก. ความแตกต่างเรื่องฐานกรณ์และลักษณะของเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวที่มีฐานกรณ์และลักษณะของเสียงต่างกัน แต่มีคุณสมบัติของเสียงเหมือนกัน ได้แก่

/k/ ~ /h/

/k/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีลม เพดานอ่อน

/h/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง

ได้แก่ หน่วยอรรถ ‘มะกรูด’ ในภาษาญ้อและภาษาลาว

ภาษาญ้อ	ภาษาลาว	ความหมาย
ma:k ² <u>ku</u> :t ²	ma:k ⁴ <u>hu</u> :t ⁴	‘มะกรูด’

/w/ ~ /ŋ/

/w/ เป็นพยัญชนะกึ่งสระ ก้อง ริมฝีปากทั้งคู่

/ŋ/ เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง เพดานอ่อน

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘พระอาทิตย์’ ในภาษาลาวและภาษาผู้ไท

ภาษาลาว	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
ta ⁴ <u>wen</u> ³	ta ² <u>nen</u> ²	‘พระอาทิตย์’

ง. ความแตกต่างเรื่องฐานกรณ์ ลักษณะของเสียง และปริมาณ
ลม ได้แก่ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวที่มีฐานกรณ์ ลักษณะของเสียง และปริมาณลมแตกต่างกัน
แต่มีคุณสมบัติของเสียงเหมือนกัน เช่น

/k^h/ ~ /h/

/k^h/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง มีลม เพดานอ่อน

/h/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง ช่องว่างระหว่าง
เส้นเสียง

เช่น หน่วยยรรธ ‘ฟัน’ ในภาษาไชยและภาษาผู้ไท

ภาษาไชย	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
<u>k</u> ^h ɛ:w ³	<u>h</u> ɛ:w ³	‘ฟัน’

หน่วยยรรธ ‘แขน’ ในภาษาญ้อและภาษาผู้ไท

ภาษาญ้อ	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
<u>k</u> ^h ɛ:m ¹	<u>h</u> ɛ:m ¹	‘แขน’

/k^h/ ~ /c/

/k^h/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง มีลม เพดานอ่อน

/c/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง เพดานแข็ง

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘จิ้งเหลน’ ในภาษาลาวและภาษาผู้ไท

ภาษาลาว	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
<u>k</u> ^h iː ⁵ koʔ ¹	<u>ci</u> ː ⁵ koʔ ¹	‘จิ้งเหลน’

/k^h/ ~ /s/

/k ^h /	เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง มีลม เพดานอ่อน		
/s/	เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง เพดานแข็ง		
ได้แก่	หน่วยยรรธ ‘พลับพลึง’ ในภาษาโซ้ยและภาษากะเลิง		
	ภาษาโซ้ย	ภาษากะเลิง	ความหมาย
	wam ³ <u>k</u> ^h on ⁵	wam ³ <u>s</u> on ²	‘พลับพลึง’

/p^h/ ~ /f/

/p ^h /	เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง มีลม ริมฝีปากทั้งคู่		
/f/	เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง ริมฝีปากฟัน		
เช่น	หน่วยยรรธ ‘ฝน’ ในภาษาญ้อและภาษาลาว		
	ภาษาญ้อ	ภาษาลาว	ความหมาย
	<u>p</u> ^h on ¹	<u>f</u> on ¹	‘ฝน’

หน่วยยรรธ ‘ฟ้อนรำ’ ในภาษาโซ้ยและภาษาผู้ไท		
ภาษาโซ้ย	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
<u>p</u> ^h oːm ⁵	<u>f</u> oːm ⁵	‘ฟ้อนรำ’

จ. ความแตกต่างเรื่องลักษณะของเสียงและคุณสมบัติของเสียง
ได้แก่ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่มีลักษณะของเสียงและ
คุณสมบัติของเสียงแตกต่างกัน แต่มีฐานกรณ์เดียวกัน เช่น

/p/ ~ /m/

/p/	เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีลม ริมฝีปากทั้งคู่		
/m/	เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง ริมฝีปากทั้งคู่		
ได้แก่	หน่วยยรรธ ‘เธอ’ ในภาษาผู้ไทและภาษาลาว		
	ภาษาผู้ไท	ภาษาลาว	ความหมาย
	ʔoːp ²	ʔiam ⁶	‘เธอ’

/k/ ~ /ŋ/

/k/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีลม เพดานอ่อน

/ŋ/ เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง เพดานอ่อน

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘ก้ามปู’ ในภาษาญ้อและภาษากะเลิง

ภาษาญ้อ ภาษากะเลิง ความหมาย

ka:m⁵ ka'pu:¹ ŋa:m⁵ ka'pu:¹ ‘ก้ามปู’

จ. ความแตกต่างเรื่องฐานกรณ์และคุณสมบัติของเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวที่มีลักษณะของเสียงเหมือนกัน แต่มีฐานกรณ์และคุณสมบัติของเสียงต่างกัน ได้แก่

/ɽ/ ~ /b/

/ɽ/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง

/b/ เป็นพยัญชนะกัก ก้อง ริมฝีปากทั้งคู่

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘สิบเอ็ด’ ในภาษาผู้ไทและภาษาลาว

ภาษาผู้ไท ภาษาลาว ความหมาย

sib⁵ ɽet⁵ sib¹ bet¹ ‘สิบเอ็ด’

ข. ความแตกต่างเรื่องฐานกรณ์ ลักษณะของเสียง และคุณสมบัติของเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวที่มีฐานกรณ์ ลักษณะของเสียง และคุณสมบัติของเสียง แตกต่างกัน เช่น

/h/ ~ /l/

/h/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง

/l/ เป็นพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง ปุ่มเหงือก

เช่น หน่วยยรรธ ‘วันสิ้น’ ในภาษาญ้อและภาษากะเลิง

ภาษาญ้อ ภาษากะเลิง ความหมาย

sen³ hɔ:m⁶ sen⁵ lɔ:m⁶ ‘วันสิ้น’

/h/ ~ /ɲ/

/h/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง

/ɲ/ เป็นพยัญชนะนาสิก ก้อง เพดานอ่อน

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘เหงือก’ ในภาษาลาวและภาษาผู้ไท

ภาษาลาว	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
ɲiak ⁴	hɔɯ ⁵	‘เหงือก’

/ʐ/ ~ /j/

/ʐ/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง

/j/ เป็นพยัญชนะกึ่งสระ ก้อง เพดานแข็ง

เช่น หน่วยยรรธ ‘ปลาไหล’ ในภาษาญ้อและภาษาผู้ไท

ภาษาญ้อ	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
ʐian ³	jem ³	‘ปลาไหล’

ซ. ความแตกต่างเรื่องกลุ่มลม ได้แก่ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวที่แตกต่างกันในเรื่องของกลุ่มลมแต่มีฐานกรณ์เดียวกัน ลักษณะของเสียง และคุณสมบัติของเสียงเหมือนกัน เช่น

/k^h/ ~ /k/

/k^h/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง มีลม เพดานอ่อน

/k/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีลม เพดานอ่อน

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘ขวด’ ในภาษาลาวและภาษาผู้ไท

ภาษาลาว	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
k ^h uat ⁵	ko:t ⁵	‘ขวด’

/p^h/ ~ /p/

/p^h/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง มีลม ริมฝีปากทั้งคู่

/p/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีลม ริมฝีปากทั้งคู่

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘วันพฤหัสบดี’ ในภาษาญ้อและภาษาผู้ไท

ภาษาญ้อ	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
wan ² p ^h a ² hat ⁵	wan ² pa ² hat ⁵	‘วันพฤหัสบดี’

1.1.2 การเปลี่ยนพยัญชนะต้นควบกล้ำ

ก. หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำแปรเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวโดยเสียงพยัญชนะควบกล้ำที่ 1 จะหายไป ได้แก่

/k^hw/ ~ /w/

/k^hw/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง มีลม เพดานอ่อน ควบกล้ำกับพยัญชนะกึ่งสระ ก้อง ริมฝีปากทั้งคู่

/w/ เป็นพยัญชนะกึ่งสระ ก้อง ริมฝีปากทั้งคู่

ได้แก่ หน่วยอรรถ ‘พานบายศรี’ ในภาษาญ้อและภาษาผู้ไท

ภาษาญ้อ	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
---------	-----------	----------

p ^h a: ³	<u>k^h</u> wan ¹	p ^h a: ³	<u>w</u> an ¹	‘พานบายศรี’
--------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------	--------------------------	-------------

ข. หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำแปรเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว โดยเสียงพยัญชนะควบกล้ำที่ 2 จะหายไป เช่น

/kw/ ~ /k/

/kw/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีลม เพดานอ่อน ควบกล้ำกับพยัญชนะกึ่งสระ ก้อง ริมฝีปากทั้งคู่

/k/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีลม เพดานอ่อน

เช่น หน่วยอรรถ ‘กวักมือ’ ในภาษาผู้ไทและภาษาลาว

ภาษาผู้ไท	ภาษาลาว	ความหมาย
-----------	---------	----------

<u>k</u> wak ⁵	mi: ²	<u>k</u> uak ¹	mi: ³	‘กวักมือ’
---------------------------	------------------	---------------------------	------------------	-----------

หน่วยอรรถ ‘กว้าง’ ในภาษาญ้อและภาษาลาว

ภาษาญ้อ	ภาษาลาว	ความหมาย
---------	---------	----------

<u>k</u> wa:ŋ ⁴	<u>k</u> uaŋ ⁶	‘กว้าง’
----------------------------	---------------------------	---------

/k^hw/ ~ /k^h/

/k^hw/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง มีลม เพดานอ่อน
ควบกล้ำกับพยัญชนะกึ่งสระ ก้อง ริมฝีปากทั้งคู่

/k^h/ เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง มีลม เพดานอ่อน
เช่น หน่วยอรรถ ‘ควาย’ ในภาษาโซ้ยและภาษาลาว

ภาษาโซ้ย ภาษาลาว ความหมาย

k^hwa:j² k^huaj³ ‘ควาย’

หน่วยอรรถ ‘ขวาน’ ในภาษาผู้ไทและลาว

ภาษาผู้ไท ภาษาลาว ความหมาย

k^hwa:n¹ k^huan¹ ‘ขวาน’

/sw/ ~ /s/

/sw/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง ปุ่มเหงือก
ควบกล้ำกับพยัญชนะกึ่งสระ ก้อง ริมฝีปากทั้งคู่

/s/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง ปุ่มเหงือก

เช่น หน่วยอรรถ ‘ตานขโมย’ ในภาษาผู้ไทและภาษากะเลิง

ภาษาผู้ไท ภาษากะเลิง ความหมาย

swa:ŋ² sa:ŋ³ ‘ตานขโมย’

/hw/ ~ /h/

/hw/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง ช่องว่างระหว่าง
เส้นเสียง ควบกล้ำกับพยัญชนะกึ่งสระ ก้อง ริมฝีปาก
ทั้งคู่

/h/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง ช่องว่างระหว่าง
เส้นเสียง

ได้แก่ หน่วยอรรถ ‘รำคาญ’ ในภาษาผู้ไทและภาษาญ้อ

ภาษาผู้ไท ภาษาญ้อ ความหมาย

hon¹ hwa:j¹ hon¹ huaj¹ ‘รำคาญ’

1.2 หน่วยเสียงสระที่มีลักษณะทางสัทศาสตร์แตกต่างกัน คือ คำ 2 คำ ในหน่วยอรรถเดียวกัน ที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นและหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันที่หน่วยเสียงสระ หากสามารถอธิบายความต่างนั้นด้วยเกณฑ์การแปรเสียง ผู้วิจัยจะจัดว่าเป็นคำศัพท์เดียวกันโดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1.2.1 การแปรเสียงสระเดี่ยว

คำที่จัดเป็นรูปแปรของคำศัพท์เดียวกันจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

ก. ส่วนของลิ้นต่างกัน แต่ระดับของลิ้น ความสั้นยาวของสระ และลักษณะริมฝีปากเหมือนกัน เช่น

/i:/ ~ /i:/

/i:/ สระหน้า ระดับสูง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ

/i:/ สระกลาง ระดับสูง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ

ได้แก่ หน่วยอรรถ ‘ดีจิบ’ ในภาษาลาวและภาษาโย้ย

ภาษาลาว ภาษาโย้ย ความหมาย

ma:k⁴ ʔi:⁴ ma:k² ʔi:³ ‘ดีจิบ’

/ɛ/ ~ /a/

/ɛ/ สระหน้า ระดับต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ

/a/ สระกลาง ระดับต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ

ได้แก่ หน่วยอรรถ ‘แหละ (คำลงท้าย)’ ในภาษาผู้ไทและ

ภาษาลาว

ภาษาผู้ไท ภาษาลาว ความหมาย

han³ leɿ³ han⁵ laɿ³ ‘แหละ (คำลงท้าย)’

ข. ความสั้นยาวของเสียงสระต่างกัน แต่ส่วนของลิ้น ระดับของลิ้น และลักษณะริมฝีปากเหมือนกัน เช่น

/i/ ~ /i:/

/i/ สระหน้า ระดับสูง เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ

/i:/ สระหน้า ระดับสูง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ

เช่น หน่วยวรรณ 'ฉีก' ในภาษาผู้ไทและภาษาลาว*

ภาษาผู้ไท	ภาษาลาว	ความหมาย
siŋ ³	sik ¹	'ฉีก'

หน่วยวรรณ 'กระชับ' ในภาษากะเลิงและภาษาผู้ไท

ภาษากะเลิง	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
sim ³	sim ⁵	'กระชับ'

/u/ ~ /u:/

/u/ สระหลัง ระดับสูง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ

/u:/ สระหลัง ระดับสูง เสียงยาว ริมฝีปากห่อ

ได้แก่ หน่วยวรรณ 'ลูกคนสุดท้อง' ในภาษาผู้ไทและญ้อ

ภาษาผู้ไท	ภาษาญ้อ	ความหมาย
luŋ ³ la: ³	luk ⁴ la: ³	'ลูกคนสุดท้อง'

/ɛ/ ~ /ɛ:/

/ɛ/ สระหน้า ระดับกลาง เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ

/ɛ:/ สระหน้า ระดับกลาง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ

ได้แก่ หน่วยวรรณ 'ปลาร้า' ในภาษาผู้ไทและภาษาไย

ภาษาผู้ไท	ภาษาไย	ความหมาย
pa: ¹ dɛŋ ⁵	pa: ¹ dɛ:k ²	'ปลาร้า'

* ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าคำที่ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย /k/ ตามหลังสระเสียงยาวในภาษาญ้อ ภาษาไย ภาษาลาว และภาษากะเลิง คำเดียวกันนั้นในภาษาผู้ไทจะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย /ŋ/ ซึ่งจะเกิดหลังสระเสียงสั้นเสมอ

/ɔ/ ~ /o:/

/ɔ/ สระหลัง ระดับต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ

/o:/ สระหลัง ระดับต่ำ เสียงยาว ริมฝีปากห่อ

เช่น หน่วยยรรธ ‘ซ้อสอก’ ในภาษาผู้ไทและภาษาลาว

ภาษาผู้ไท ภาษาลาว ความหมาย

he:n' sɔɯ⁵ kʰe:n' sɔ:k² ‘ซ้อสอก’

/a/ ~ /a:/

/a/ สระกลาง ระดับต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ

/a:/ สระกลาง ระดับต่ำ เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ

เช่น หน่วยยรรธ ‘ดินเหนียว’ ในภาษาผู้ไทและภาษาญ้อ

ภาษาผู้ไท ภาษาญ้อ ความหมาย

din' daɯ⁵ din' da:k² ‘ดินเหนียว’

หน่วยยรรธ ‘ปาก’ ในภาษาผู้ไทและภาษากะเลิง

ภาษาผู้ไท ภาษากะเลิง ความหมาย

paɯ⁵ pa:k⁵ ‘ปาก’

ค. ส่วนของลิ้นและลักษณะริมฝีปากต่างกัน แต่ระดับของลิ้น
ความสั้นยาวของสระเหมือนกัน ได้แก่

/i/ ~ /u/

/i/ สระกลาง ระดับสูง เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ

/u/ สระหลัง ระดับสูง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ

ได้แก่ หน่วยยรรธ ‘ฟักทอง’ ในภาษาลาวและภาษาผู้ไท

ภาษาลาว ภาษาผู้ไท ความหมาย

mak' iɯ¹ ma' ɯu¹ ‘ฟักทอง’

/e/ ~ /u:/

/e/ สระหน้า ระดับกลาง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ

/u:/ สระหลัง ระดับสูง เสียงยาว ริมฝีปากห่อ

ได้แก่	หน่วยยรรยง ‘นอนคว่ำ’ ในภาษาลาวและภาษาผู้ไท		
	ภาษาลาว	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
	me:p ⁴	mu:p ²	‘นอนคว่ำ’

ง. ส่วนของลิ้นและระดับของลิ้นแตกต่างกัน แต่ความสั้นยาวของสระและลักษณะริมฝีปากเหมือนกัน เช่น

/a/ ~ /i/

/a/	สระกลาง	ระดับต่ำ	เสียงสั้น	ริมฝีปากไม่ห่อ
/i/	สระหน้า	ระดับสูง	เสียงสั้น	ริมฝีปากไม่ห่อ
เช่น	หน่วยยรรยง ‘ตักแตน’ ในภาษาญ้อและภาษาผู้ไท			
	ภาษาญ้อ	ภาษาผู้ไท	ความหมาย	
	tak ⁵ te:n ¹	tik ⁵ te:n ¹	‘ตักแตน’	

และ หน่วยยรรยง ‘จักจั่น’ ในภาษาลาวและภาษาญ้อ

ภาษาลาว	ภาษาญ้อ	ความหมาย
ca:k ¹ can ⁴	cik ⁵ can ³	‘จักจั่น’

/a/ ~ /e/

/a/	สระกลาง	ระดับต่ำ	เสียงสั้น	ริมฝีปากไม่ห่อ
/e/	สระหน้า	ระดับกลาง	เสียงสั้น	ริมฝีปากไม่ห่อ
ได้แก่	หน่วยยรรยง ‘มันเทศ’ ในภาษาญ้อและภาษาผู้ไท			
	ภาษาญ้อ	ภาษาผู้ไท	ความหมาย	
	man ² ke:w ¹	men ² ke:w ¹	‘มันเทศ’	

จ. ระดับของลิ้นและความสั้นยาวของสระต่างกัน แต่ส่วนของลิ้นและลักษณะริมฝีปากเหมือนกัน

/e/ ~ /ɛ:/

/e/	สระหน้า	ระดับกลาง	เสียงสั้น	ริมฝีปากไม่ห่อ
/ɛ:/	สระหน้า	ระดับต่ำ	เสียงยาว	ริมฝีปากไม่ห่อ

ได้แก่	หน่วยยรรยง ‘แม่’ ในภาษาผู้ไทและภาษาญ้อ		
	ภาษาผู้ไท	ภาษาญ้อ	ความหมาย
	ʔiː² mɛ̌ʔ⁵	ʔiː² mɛ̌⁴	‘แม่’

/o/ ~ /ɔ:/

/o/	สระหลัง	ระดับกลาง	เสียงสั้น	ริมฝีปากห่อ
/ɔ:/	สระหลัง	ระดับต่ำ	เสียงยาว	ริมฝีปากห่อ
ได้แก่	หน่วยยรรยง ‘พ่อ’ ในภาษาผู้ไทและภาษาลาว			
	ภาษาผู้ไท	ภาษาลาว	ความหมาย	
	ʔiː² pʰɔ̌ʔ⁵	ʔiː² pʰɔ̌⁴	‘พ่อ’	

จ. ระดับของลิ้นแตกต่างกัน แต่ส่วนของลิ้น ความสั้นยาวของสระ และลักษณะริมฝีปาก เหมือนกัน

/a/ ~ /ə/

/a/	สระกลาง	ระดับต่ำ	เสียงสั้น	ริมฝีปากไม่ห่อ
/ə/	สระกลาง	ระดับกลาง	เสียงสั้น	ริมฝีปากไม่ห่อ
เช่น	หน่วยยรรยง ‘ใหญ่’ ในภาษาลาวและภาษากะเลิง			
	ภาษาลาว	ภาษากะเลิง	ความหมาย	
	ŋaj⁴	ŋaj³	‘ใหญ่’	

/i/ ~ /e/

/i/	สระหน้า	ระดับสูง	เสียงสั้น	ริมฝีปากไม่ห่อ
/e/	สระหน้า	ระดับกลาง	เสียงสั้น	ริมฝีปากไม่ห่อ
ได้แก่	หน่วยยรรยง ‘ไปเที่ยว’ ในภาษาไชยและภาษาลาว			
	ภาษาไชย	ภาษาลาว	ความหมาย	
	paj¹ lin³	paj² len⁵	‘ไปเที่ยว’	

/ɛː/ ~ /eː/

/ɛː/	สระหน้า	ระดับต่ำ	เสียงยาว	ริมฝีปากไม่ห่อ
/eː/	สระหน้า	ระดับกลาง	เสียงยาว	ริมฝีปากไม่ห่อ

ได้แก่	หน่วยวรรณ ‘ผลไม้สีแดงคล้ายลิ้นจี่’ ในภาษาญ้อและภาษาผู้ไท		
	ภาษาญ้อ	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
	ma:k ³ ɲɛ:w ²	ma ² ɲɛ:w ²	‘ผลไม้สีแดงคล้ายลิ้นจี่’

/ɔ:/~ /u:/

/ɔ:/	สระหลัง	ระดับต่ำ	เสียงยาว	ริมฝีปากห่อ
/u:/	สระหลัง	ระดับสูง	เสียงยาว	ริมฝีปากห่อ
ได้แก่	หน่วยวรรณ ‘ตาตุ่ม’ ในภาษาผู้ไทและภาษาโย้ย			
	ภาษาผู้ไท	ภาษาโย้ย	ความหมาย	
	pɔ:m ¹	p ^h ɔʔ ⁵	pɯ:m ¹	p ^h ia:k ² ‘ตาตุ่ม’

1.2.2 การแปรเสียงสระประสม แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1) การแปรเสียงสระประสมกับสระเดี่ยว*

ก. ส่วนของลิ้นและระดับของลิ้นต่างกัน แต่ลักษณะริมฝีปากเหมือนกัน เช่น

/ia/ ~ /e:/

/ia/	สระหน้า	ระดับสูง	ริมฝีปากไม่ห่อ	และลงท้ายด้วยสระกลาง	ระดับต่ำ	ริมฝีปากไม่ห่อ
/e:/	สระหน้า	ระดับกลาง	เสียงยาว	ริมฝีปากไม่ห่อ		
เช่น	หน่วยวรรณ ‘หาย (สิ่งของ)’ ในภาษากะเลิงและภาษาผู้ไท			ภาษากะเลิง	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
				hia ⁴	he: ⁵	‘หาย(สิ่งของ)’

* กรณีการแปรเสียงสระประสมกับสระเดี่ยวนั้น สระเดี่ยวจะใช้ส่วนของลิ้นเหมือนกับสระเสียงแรกของสระประสม และสระเดี่ยวนั้นจะเป็นสระระดับกลางเสมอ

เหมือนกัน ได้แก่ ข. ระดับของลิ้นต่างกัน แต่ส่วนของลิ้นและลักษณะริมฝีปาก

/ia/ ~ /o:/

/ia/ สระกลาง ระดับสูง ริมฝีปากไม่ห่อ และลงท้ายด้วย
สระกลาง ระดับต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ

/o:/ สระกลาง ระดับกลาง ริมฝีปากไม่ห่อ

เช่น หน่วยยรรธ ‘พื้สาว’ ในภาษาญ้อและภาษาผู้ไท
ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ความหมาย
ʔiaj⁵ ʔoj⁴ ‘พื้สาว’

หน่วยยรรธ ‘เสื่อ’ ในภาษากะเลิงและภาษาผู้ไท
ภาษากะเลิง ภาษาผู้ไท ความหมาย
sia⁵ so⁴ ‘เสื่อ’

ได้แก่ ค. ส่วนของลิ้น ระดับของลิ้น และลักษณะริมฝีปากแตกต่างกัน

/ua/ ~ /o:/

/ua/ สระหลัง ระดับสูง ริมฝีปากห่อ และลงท้ายด้วย
สระกลาง ระดับต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ

/o:/ สระหลัง ระดับกลาง เสียงยาว ริมฝีปากห่อ

เช่น หน่วยยรรธ ‘สะพาน’ ในภาษาลาวและภาษาผู้ไท
ภาษาลาว ภาษาผู้ไท ความหมาย
k^hua¹ k^ho¹ ‘สะพาน’

หน่วยยรรธ ‘ศิรีชะ’ ในภาษากะเลิงและภาษาผู้ไท
ภาษากะเลิง ภาษาผู้ไท ความหมาย
hua¹ ho¹ ‘ศิรีชะ’

2.) การแปรเสียงสระประสมกับสระประสม โดยเสียงแรกของสระประสม จะต่างกันที่ส่วนของลิ้น ได้แก่

/ia/ ~ /ia/

/ia/ สระกลาง ระดับสูง ริมฝีปากไม่ห่อ และลงท้ายด้วย
สระกลาง ระดับต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ

/ia/ สระหน้า ระดับสูง ริมฝีปากไม่ห่อ และลงท้ายด้วย
สระกลาง ระดับต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ

เช่น หน่วยอรรถ ‘เสื่อ’ ในภาษาญ้อและภาษาลาว

ภาษาญ้อ ภาษาลาว ความหมาย

sia¹ sia¹ ‘เสื่อ’

หน่วยอรรถ ‘กลับไป’ ในภาษาไชยและภาษาลาว

ภาษาไชย ภาษาลาว ความหมาย

mia² mia³ ‘กลับไป’

2. เกณฑ์การพิจารณาด้านคำศัพท์

เกณฑ์การพิจารณาด้านคำศัพท์ คือ การอธิบายการแปรรูปคำของคำศัพท์เดียวกัน โดยพิจารณาจากความแตกต่างของคำ 2 คำ จากหน่วยอรรถเดียวกันมาเปรียบเทียบกัน หากคำ 2 คำ นั้นมีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน ซึ่งอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ทางระบบคำ ผู้วิจัยจะจัดให้เป็น คำศัพท์เดียวกัน หากคำ 2 คำมีความแตกต่างกันและไม่สามารถอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัย จะจัดเป็นคนละคำศัพท์

การพิจารณาด้านคำศัพท์สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 การใช้คำศัพท์เดียวกัน

การใช้คำศัพท์เดียวกัน คือ คำ 2 คำที่มีตั้งแต่ 2 พยางค์ขึ้นไป และสามารถ อธิบายได้ว่าเป็นเรื่องของการแปรเสียง เช่น การสลับที่ของพยางค์ การเพิ่มพยางค์หรือลดพยางค์ ซึ่งถึ้นหนึ่งอาจจะเป็นการเพิ่มพยางค์และอีกถึ้นหนึ่งเป็นการลดพยางค์ ผู้วิจัยจัดคำเหล่านั้นให้เป็น รูปแปรของคำศัพท์เดียวกัน เช่น

2.1.1 การสลับที่ของพยางค์ เช่น

หน่วยอรรถ ‘ແໝນ້ອ’ ในภาษาผู้ไทและภาษากะเลิง

ภาษาผู้ไท	ภาษากะเลิง	ความหมาย
si:n ⁵ som ⁴	som ⁵ si:n ⁶	‘ແໝນ້ອ’

หน่วยอรรถ ‘ຂ້າວคัม’ ในภาษาโฮ้ยและภาษาลาว

ภาษาโฮ้ย	ภาษาลาว	ความหมาย
tom ⁵ k ^h aw ⁵	k ^h aw ⁵ tom ⁶	‘ຂ້າວคัม’

หน่วยอรรถ ‘ປລາເຟ’ ในภาษาญ้อและภาษากะเลิง

ภาษาญ้อ	ภาษากะเลิง	ความหมาย
pa: ¹ ci: ³	ci: ³ pa: ²	‘ປລາເຟ’

2.1.2 การเพิ่มพยางค์หรือลดพยางค์แต่หน่วยหลักยังมีรูปคำคงเดิม*

เช่น

หน่วยอรรถ ‘กั้งกือ’ ในภาษาลาวและภาษาผู้ไท

ภาษาลาว	ภาษาผู้ไท	ความหมาย
boŋ ⁶ ki: ²	boŋ ⁴ <u>k</u> i: ⁴ ki: ¹	‘กั้งกือ’

หน่วยอรรถ ‘จักจี้’ ในภาษาญ้อและภาษาโฮ้ย

ภาษาญ้อ	ภาษาโฮ้ย	ความหมาย
nak ² <u>k</u> i: ² niam ¹	nak ³ niam ¹	‘จักจี้’

* พยางค์ที่ขีดเส้นใต้คือพยางค์ที่มีการเพิ่มเข้ามาในภาษานั้น และ / หรืออาจเป็นการลดพยางค์ในอีกภาษาหนึ่ง

2.2 การใช้คำศัพท์ต่างกัน

การใช้คำศัพท์ต่างกัน คือ คำ 2 คำ ที่มีพยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย และ / หรือสระแตกต่างกันซึ่งไม่สามารถอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ทางด้านการแปรเสียงหรือระบบคำแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

2.2.1 คำ 2 คำ ที่ใช้แทนหน่วยอรรถเดียวกัน มีจำนวนพยางค์เท่ากัน แต่มีพยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย และ / หรือสระ แตกต่างกัน ผู้วิจัยจะจัดว่าเป็นคนละคำศัพท์ เช่น

หน่วยอรรถ ‘สอยผลไม้’ ในภาษาผู้ไทและภาษากะเลิง

ภาษาผู้ไท		ภาษากะเลิง	ความหมาย
to:j ³	≠	me:n ³	‘สอยผลไม้’

หน่วยอรรถ ‘ไม้กวาด’ ในภาษาโซ้ยและภาษาลาว

ภาษาโซ้ย		ภาษาลาว	ความหมาย
กั:n ⁴	≠	fo:j ³	‘ไม้กวาด’

หน่วยอรรถ ‘ตะปู’ ในภาษาโซ้ยและภาษาผู้ไท

ภาษาโซ้ย		ภาษาผู้ไท	ความหมาย
ta ² pu: ¹	≠	lek ¹ laj ⁴	‘ตะปู’

2.2.2 คำ 2 คำ ที่ใช้แทนหน่วยอรรถเดียวกันมีจำนวนพยางค์เท่ากัน หากมีหน่วยหลักเหมือนกัน แต่หน่วยขยายแตกต่างกัน ผู้วิจัยจะจัดว่าเป็นคนละคำศัพท์ เช่น

หน่วยอรรถ ‘อาหารกลางวัน’ ในภาษาลาวและภาษากะเลิง

ภาษาลาว		ภาษากะเลิง	ความหมาย
k ^h aw ⁵ suaj ¹	≠	k ^h aw ⁵ wen ²	‘อาหารกลางวัน’

หน่วยอรรถ ‘ผ้าจีวร’ ในภาษาญ้อและภาษาผู้ไท

ภาษาญ้อ		ภาษาผู้ไท	ความหมาย
p ^h a: ³ la:j ⁵	≠	p ^h a: ⁴ he:n ³	‘ผ้าจีวร’

หน่วยอรรถ ‘ต้นไม้’ ในภาษาผู้ไทและภาษาโซ้ย

ภาษาผู้ไท		ภาษาโซ้ย		ความหมาย
ton ⁴ maj ⁵	≠	kok ⁵ maj ⁶		‘ต้นไม้’

2.2.3 คำ 2 คำ ที่ใช้แทนหน่วยอรรถเดียวกัน แต่มีจำนวนพยางค์ต่างกัน และพยางค์ที่ต่างกันนั้นเป็นคนละหน่วยคำ ผู้วิจัยจัดว่าเป็นคนละคำศัพท์ เช่น

หน่วยอรรถ ‘น้ำพริกปลา’ ในภาษาญ้อและภาษาลาว

ภาษาญ้อ		ภาษาลาว		ความหมาย
ce:w ³ pa: ¹	≠	pon ³		‘น้ำพริกปลา’

หน่วยอรรถ ‘จาน’ ในภาษาลาวและภาษากะเลิง

ภาษาลาว		ภาษากะเลิง		ความหมาย
ca:n ²	≠	ka ¹ beŋ ²		‘จาน’

หน่วยอรรถ ‘ถ้วย’ ในภาษาโซ้ยและภาษากะเลิง

ภาษาโซ้ย		ภาษากะเลิง		ความหมาย
t ^h uaj ⁵	≠	ca ² ʔo:ŋ ¹		‘ถ้วย’

หน่วยอรรถ ‘ฟูก’ ในภาษาลาวและภาษาผู้ไท

ภาษาลาว		ภาษาผู้ไท		ความหมาย
sia ²	≠	sa ² naŋ ⁵		‘ฟูก’

จากหลักเกณฑ์การวิเคราะห์คำศัพท์ดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์คำศัพท์แต่ละหน่วยอรรถของภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโซ้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง ว่ามีการใช้คำศัพท์เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร จากนั้นจึงจัดเป็นรูปแบบของการใช้คำศัพท์ประเภทต่าง ๆ ดังจะได้กล่าวในบทต่อไป

บทที่ 4
การเปรียบเทียบคำศัพท์

จากการเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดสกลนครทั้ง 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโซ้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง จำนวนทั้งสิ้น 750 หน่วยย่อย พบว่ามีการใช้คำศัพท์ 2 ประเภท คือ การใช้คำศัพท์เหมือนกันและการใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การใช้คำศัพท์เหมือนกัน คือ ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดสกลนครทั้ง 5 ภาษาใช้คำศัพท์เหมือนกันทุกภาษา มีทั้งสิ้น 484 หน่วยย่อย แบ่งออกเป็น 2 ชนิดย่อย ดังนี้

1.1 การใช้คำศัพท์ร่วมแท้ (Common Cognate) คือ การใช้คำศัพท์เหมือนกันทั้ง 5 ภาษา ในเรื่องของพยัญชนะต้น สระ และพยัญชนะท้าย แต่ต่างกันที่เสียงวรรณยุกต์ โดยความต่างของเสียงวรรณยุกต์นั้นเป็นความต่างอย่างมีปฏิภาณของคำศัพท์ร่วมแท้ทุกคำ ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติของภาษาถิ่นตระกูลไท มีทั้งสิ้น 257 หน่วยย่อย ตัวอย่างเช่น

นอ. ภษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โซ้ย	ลาว	กะเลิง
1.กรรไกร	mi:t ⁴ tat ⁵	mi:t ³ tat ⁵	mi:t ⁴ tat ⁵	mi:t ⁶ tat ¹	mi:t ⁶ tat ²
2.ญาติ	p ^h i: ⁴ no:w ⁵	p ^h i: ³ no:w ⁵	p ^h i: ⁴ no:w ⁶	p ^h i: ⁴ no:w ⁶	p ^h i: ⁴ no:w ⁶
3.เดิน	ña:w ⁴	ña:w ³	ña:w ⁴	ña:w ⁴	ña:w ⁴
4.เปรี้ยว	som ³	som ⁴	som ⁵	som ⁵	som ⁵
5.พระสงฆ์	ña: ² k ^h u: ²	ña: ² k ^h u: ²	ña: ² k ^h u: ²	ña: ³ k ^h u: ³	ña: ³ k ^h u: ³
6.พูด	waw ⁵	waw ⁵	waw ⁶	waw ⁶	waw ⁶
7.ยี่สิบ	sa:w ²	sa:w ²	sa:w ²	sa:w ³	sa:w ²
8.รถสั้ว	no:w ⁵	no:w ⁵	no:w ⁶	no:w ⁶	no:w ⁶
9.วันพระ	wan ² si:n ¹	wan ² si:n ¹	wan ² si:n ¹	wan ³ si:n ¹	wan ² si:n ¹
10.สร้าง(บ้าน)	puk ⁵	puk ⁵	puk ⁵	puk ¹	puk ²

1.2 การใช้คำศัพท์ร่วมเสียงปรากฏ (Correspondent Cognate) คือ คำศัพท์ที่มีลักษณะของเสียงปรากฏที่ต่างกันอย่างมีระบบเพียงหน่วยเสียงใดหน่วยเสียงหนึ่งในคำศัพท์นั้น เช่น พยัญชนะหรือสระ เป็นต้น มีอยู่ทั้งสิ้น 227 หน่วยอรรถ แบ่งออกเป็น 6 ชนิดย่อย ได้แก่

1.2.1 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้นต่างกัน คือ คำศัพท์ที่มีสระและพยัญชนะท้ายเหมือนกันทั้ง 5 ภาษาแต่บางภาษามีพยัญชนะต้นแตกต่างกัน มีทั้งสิ้น 35 หน่วยอรรถ ตัวอย่างเช่น

นอ. \ ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. ก่อไฟ	daŋ¹ pʰaj²	daŋ¹ faj²	daŋ¹ pʰaj²	daŋ² faj³	daŋ¹ pʰaj²
2. เข้ม	kʰem¹	hem¹	kʰem¹	kʰem¹	kʰem¹
3. ดอกพุด	pʰut⁵	kʰut³	kʰut³	kʰut³	pʰut³
4. ตานขโมย	sa:ŋ²	swa:ŋ³	swa:ŋ²	sa:ŋ³	sa:ŋ²
5. นัน	nan⁴	nan³	han⁴	han⁶	nan⁶
6. พระ อาทิตย์	ta² wen²	ta² ŋen²	ta² wen²	ta⁴ wen³	ta² wen²
7. ทำ	het³	ʔet⁵	het³	het³	het³
8. ฟัน	kʰɛ:w³	hɛ:w⁵	kʰɛ:w⁵	kʰɛ:w⁵	kʰɛ:w⁵
9. ฟ้าผ้า	pʰa:⁵ pʰa:³	fa:⁵ pʰa:³	pʰa:⁶ pʰa:³	fa:⁶ pʰa:⁴	pʰa:⁶ pʰa:³
10. วุ้นเส้น	sen³ ho:n⁵	sen⁴ lo:n³	sen⁵ lo:n⁴	sen⁵ lo:n⁶	sen⁵ lo:n⁶

1.2.2 คำศัพท์ที่มีสระต่างกัน คือ คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายเหมือนกันทั้งหมด 5 ภาษา แต่บางภาษามีสระแตกต่างกัน มีทั้งสิ้น 49 หน่วยอรรถ ตัวอย่างเช่น

นอ. \ ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. กลมกล่อม	nua²	no:²	nua²	nua³	nua²
2. เจียด	kʰiat²	kʰe:t²	kʰiat²	kʰiat⁴	kʰiat⁵
3. เดือน	dian¹	də:n¹	dian¹	dian²	dian¹

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
4. ท้องเสีย	k ^h i: ³ hia ²	k ^h i: ⁴ he: ⁵	k ^h i: ⁵ hia ²	k ^h i: ⁵ hia ³	k ^h i: ⁵ hia ²
5. ผีเสื้อ	mɛ:ŋ ² ka ² bia ⁵	mɛ:ŋ ² ka ² bo: ⁴	mɛ:ŋ ² ka ² bia ⁵	mɛ:ŋ ³ ka ⁴ bia ⁶	mɛ:ŋ ² ka ² bia ⁶
6. ไผ่เรา	muan ⁴	mo:n ⁵	muan ⁴	muan ⁴	muan ⁴
7. รักษา	pua ¹	po: ¹	pua ¹	pua ²	pua ²
8. สิริษะ	hua ¹	ho: ¹	hua ¹	hua ¹	hua ¹
9. หมัก(ปลา)	ʔiap ²	ʔo: p ²	ʔiap ²	ʔiap ⁴	ʔiap ⁵
10. ไผ่ญู่	ŋaj ³	ŋaj ³	ŋoj ³	ŋaj ⁴	ŋoj ²

1.2.3 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้นและสระต่างกัน คือ คำศัพท์ที่มีพยัญชนะท้ายเหมือนกันทั้ง 5 ภาษา แต่บางภาษามีพยัญชนะต้นและสระแตกต่างกัน มีทั้งสิ้น 20 หน่วยยอรรด ตัวอย่างเช่น

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. กว้าง	kwa:ŋ ⁵	kwa:ŋ ⁴	kwa:ŋ ⁵	kuan ⁶	kwa:ŋ ⁶
2. ควาย	k ^h wa:j ²	k ^h wa:j ²	k ^h wa:j ²	k ^h uaj ³	k ^h wa:j ²
3. ดอกดาวเรือง	da:w ¹ lian ²	da:w ¹ ho:ŋ ²	da:w ¹ lian ²	da:w ² lian ³	la:w ¹ lian ²
4. ปลาไหล	ʔian ³	je:n ³	ʔian ³	ʔian ⁴	ʔian ³
5. ไปเที่ยว	paj ¹ len ³	paj ¹ din ⁴	paj ¹ lin ⁵	paj ² len ⁵	paj ² lin ³
6. พานบายศรี	p ^h a: ² k ^h wan ¹	p ^h a: ² wan ¹	p ^h a: ² k ^h wan ¹	p ^h a: ² k ^h uan ¹	p ^h a: ² k ^h wan ¹
7. ร้าคาญ	hon ¹ huaj ¹	hon ¹ hwaj ¹	hon ¹ hwaj ¹	hon ¹ huaj ¹	hon ¹ huaj ¹
8. ล้าง(หน้า)	suaj ³	swaj ³	suaj ³	suaj ⁴	suaj ³
9. หัวเช่า	hua ¹ k ^h aw ³	ho: ¹ haw ³	hua ¹ k ^h aw ³	hua ¹ k ^h aw ⁴	hua ¹ k ^h aw ³
10. เห็ดฟาง	het ⁵ p ^h ian ²	het ³ fə:ŋ ²	het ⁵ p ^h ian ²	het ¹ fian ³	het ³ p ^h ian ¹

1.2.4 คำศัพท์ที่มีสระและพยัญชนะท้ายต่างกัน คือ คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกันทั้ง 5 ภาษา แต่บางภาษามีสระและพยัญชนะท้ายแตกต่างกัน มีทั้งสิ้น 48 หน่วยย่อย ตัวอย่างเช่น

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. การงาน	wiak ⁴	weɿ ³	wiak ⁴	wiak ⁶	wiak ⁶
2. ทับทิม	ma:k ² p ^h i ² la: ²	ma ² p ^h i ² la: ²	ma:k ² p ^h i ² la: ²	ma:k ⁴ p ^h i ⁴ la: ³	ma:k ³ p ^h i ² la: ²
3. น้ำค้าง	na:m ⁵ mo:k ⁵	na:m ⁵ mo:ɿ ⁵	na:m ⁶ mo:k ⁴	nam ⁶ mo:k ⁴	nam ⁶ mo:k ⁵
4. เรอ	ɿiam ⁵	ɿo:p ²	ɿiam ⁵	ɿiam ⁶	ɿiam ⁶
5. ลูกคนโต	lu:k ⁴ kok ⁵	luɿ ³ kok ⁵	lu:k ⁴ kok ⁵	lu:k ⁶ kok ¹	lu:k ⁶ kok ²
6. ลูกสะใภ้	lu:k ⁴ p ^h aj ⁵	luɿ ³ p ^h o: ⁵	lu:k ⁴ p ^h aj ⁶	lu:k ⁶ p ^h aj ⁶	lu:k ⁶ p ^h aj ⁶
7. สะดือ	sa ² bi: ¹	sa:j ¹ bi: ¹	sa ² bi: ¹	sa:j ¹ bi: ²	sa ⁴ bi: ¹
8. หน้าผาก	na: ³ p ^h a:k ²	na: ⁴ p ^h aɿ ⁵	na: ⁵ p ^h a:k ³	na: ⁵ p ^h a:k ⁴	na: ⁵ p ^h a:k ⁵
9. หมอก	mo:k ⁵	mo:ɿ ⁵	mo:k ⁴	mo:k ⁴	mo:k ⁵
10. อาเจียน	ha:k ⁴	haɿ ³	ha:k ⁴	ha:k ⁶	ha:k ⁶

1.2.5 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะท้ายต่างกัน คือ คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้นและสระเหมือนกันทั้ง 5 ภาษา แต่บางภาษามีพยัญชนะท้ายต่างกัน มี 1 หน่วยย่อย คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. ดอกปีบ	ka:n ⁵ k ^h o:ɿ ¹	ka:n ⁴ k ^h o:ɿ ¹	ka:ɿ ⁵ k ^h o:ɿ ¹	ka:ɿ ⁶ k ^h o:ɿ ¹	ka:n ⁶ k ^h o:ɿ ¹

1.2.6 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้น สระและพยัญชนะท้ายต่างกัน คือ คำศัพท์ที่มีการแปรเสียงทั้งพยัญชนะต้น สระและพยัญชนะท้าย คำศัพท์ที่มีการสลับที่ของพยางค์ คำศัพท์ที่มีการลดพยางค์หรือเพิ่มพยางค์ซึ่งภาษาหนึ่งอาจเป็นการลดพยางค์และอีกภาษาหนึ่งอาจเป็นการเพิ่มพยางค์แต่หน่วยหลักของคำยังคงเดิม ผู้วิจัยถือว่าเป็นคำศัพท์เดียวกัน มีทั้งสิ้น 74 หน่วยย่อย ตัวอย่างเช่น

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. กิ่งกือ	boŋ ⁵ ki: ¹	boŋ ⁴ k ^h i: ⁴ ki: ¹	boŋ ⁵ ki: ¹	boŋ ⁶ ki: ²	boŋ ⁶ ki: ¹
2. ซ้อศอก	so:k ²	he:n ¹ so: ⁵	so:k ²	k ^h ε:n ¹ so:k ⁴	k ^h ε:n ¹ so:k ⁵
3. ซ้อน	buaŋ ⁴	bo:ŋ ³	buaŋ ³	ka ⁴ buaŋ ⁴	buaŋ ³
4. ตู้กแก	kap ⁵ ke: ⁵	tok ⁵ ke: ¹	kak ⁵ ke: ⁵	kap ¹ ke: ⁶	kap ² ke: ⁶
5. บ่อน้ำ	sa:ŋ ³	na:m ⁵ sa:ŋ ³	na:m ⁶ sa:ŋ ³	nam ⁶ sa:ŋ ⁵	sa:ŋ ⁵
6. ประตู	p ^h ak ⁵ tu: ¹	p ^h ak ⁵ tu: ¹	p ^h ak ⁵ tu: ¹	p ^h ak ¹ ka ⁴ tu: ²	p ^h ak ² ka ⁴ tu: ¹
7. พังพอน	co:n ¹ p ^h o:n ²	ka ² co:n ⁴ fo:n ²	co:n ¹ p ^h o:n ²	co:n ² fo:n ³	ka ² co:n ⁶ p ^h o:n ²
8. รักแร้	k ^h i: ³ he: ⁴	k ^h i: ⁴ he: ⁵	k ^h i: ⁵ he: ⁶	k ^h i: ⁵ ta ⁴ le: ⁶	k ^h i: ⁵ he: ⁶
9. สระแห่น	p ^h ak ² ʔi: ¹ so:m ¹	p ^h ak ⁵ ʔi: ¹ so:m ¹	p ^h ak ⁵ ʔi: ¹ so:m ¹	p ^h ak ¹ ʔi: ² so:m ¹	p ^h ak ⁵ so:m ¹
10. ห้องนอน	suam ³	ko:ŋ ¹ so:m ⁴	suam ⁵	suam ⁵	suam ⁵

2. การใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา คือ การใช้คำศัพท์ตั้งแต่ 2 ถึง 4 คำศัพท์ที่มีรูปแบบการใช้คำศัพท์เหมือนกันและแตกต่างกันบางภาษา มีทั้งสิ้น 266 หน่วยย่อย แบ่งเป็น 5 ชนิดย่อย ได้แก่

2.1 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 4 ภาษา แตกต่างกัน 1 ภาษา คือ การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 4 ภาษา 1 คำศัพท์ และอีก 1 ภาษาใช้คำศัพท์แตกต่างกัน รวมการใช้คำศัพท์ 2 คำศัพท์ต่อ 1 หน่วยย่อย มีอยู่ทั้งสิ้น 118 หน่วยย่อย แบ่งออกเป็น 5 ชนิดย่อย ได้แก่

2.1.1 (ญ = ผ = ข = ล) ≠ ก คือ คำศัพท์ภาษากะเลิงที่ใช้ต่างจากภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโย้ย และภาษาลาว มีทั้งสิ้น 26 หน่วยย่อย ตัวอย่างเช่น

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. กระชาย	ka ² sa:j ²	ka ² sa:j ²	ka ² sa:j ²	ka ⁴ sa:j ³	k ^h iŋ ¹

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
2. जान	ca:n ¹	ca:n ¹	ca:n ¹	ca:n ²	ka ⁴ beŋ ³
3. ตาเหล่	ta: ¹ siaŋ ³	ta: ¹ soŋ ³	ta: ¹ siaŋ ³	ta: ² siaŋ ⁵	ta: ¹ bian ¹
4. ถ้วย	t ^h uaj ³	t ^h oŋ ³	t ^h uaj ⁵	t ^h uaj ⁵	ca ⁴ ʔoŋ ¹
5. หุ่นนา	t ^h oŋ ⁴ na: ²	t ^h oŋ ³ na: ²	t ^h oŋ ⁴ na: ²	t ^h oŋ ⁴ na: ³	ka:ŋ ¹ na: ²
6. มะอึก	ma:k ² ʔək ⁵	ma: ² ʔək ⁵	ma:k ² ʔək ⁵	ma:k ⁴ ʔək ¹	ma:k ⁵ k ^h ia ¹ k ^h on ¹
7. ไม่นคนข้าว เหนียวหนึ่งให้เย็น	maj ⁴ ka: ² da:m ⁵	maj ⁵ ka: ² da:m ⁴	maj ⁶ ka: ² da:m ⁵	maj ⁶ ka: ⁴ da:m ⁶	maj ⁶ ka: ⁴ co:ŋ ¹
8. ลักษณะนาม ของแห	p ^h i:n ¹	p ^h i:n ¹	p ^h i:n ¹	p ^h i:n ¹	laŋ ¹
9. วิ่งเวียน	win ² hua ¹	win ² ho: ¹	win ² hua ¹	win ³	la:j ² ta: ¹
10. สวมเสื้อ	nuŋ ⁴	nuŋ ³	nuŋ ⁴	nuŋ ⁴	hom ³

2.1.2 (ญ = ย = ล = ก) ≠ ผ คือ คำศัพท์ภาษาผู้ไทที่ใช้ต่างจากภาษาญ้อ ภาษาโย้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง มีทั้งสิ้น 43 หน่วยยอรรด ตัวอย่างเช่น

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท
1. กรวย	kuaj ¹	kuaj ¹	kuaj ²	kuaj ¹	ca ² lo:j ¹
2. ข้าวคั่ว	k ^h aw ³ k ^h ua ³	k ^h aw ⁵ k ^h ua ³	k ^h aw ⁵ k ^h ua ⁵	k ^h aw ⁵ k ^h ua ⁵	k ^h aw ⁴ maj ⁴
3. ชะพลู	p ^h ak ⁴ ʔi: ¹ lə:t ⁴	p ^h ak ⁵ ʔi: ¹ lə:t ⁴	p ^h ak ¹ ʔi: ² lə:t ⁶	p ^h ak ² ʔi: ¹ lə:t ⁶	p ^h ak ⁵ kam ¹ pu: ²
4. แดคร่ม	dɛ:t ² bot ⁵	bot ⁵	bot ¹	bot ²	dɛ:t ⁶ ŋaw ³
5. ธันวาคม (เดือน)	ʔa:j ⁵	ʔa:j ⁵	ʔa:j ⁶	ʔa:j ⁶	cian ¹
6. น้องชาย ของพ่อ	ʔa:w ¹	ʔa:w ¹	ʔa:w ²	ʔa:w ¹	na: ⁵ ba:w ³
7. มุ้ง	muŋ ⁵	muŋ ⁵	muŋ ⁶	muŋ ⁶	sut ⁵

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท
8.แมลงวัน	me:ŋ² wan²	me:ŋ² wan²	me:ŋ³ wan³	me:ŋ² wan²	me:ŋ² hon⁴
9.เวลาเช้า	ña:m² mi:⁵ saw⁵	ña:m² mi:⁶ saw⁶	ña:m³ mi:⁶ saw⁶	mi:⁶ saw⁶	sa² lum¹ sa² la:w¹
10.สะดุ้ง	ti:n³	ti:n³	ti:n⁴	ti:n³	kʰa² ñok⁵

2.1.3 (ญ = ผ = ย = ก) ≠ ล คือ คำศัพท์ภาษาลาวที่ใช้ต่างจากภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโย้ย และภาษากะเลิง มีทั้งสิ้น 20 หน่วยย่อย ตัวอย่างเช่น

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง	ลาว
1.ข่วน	kʰu:t⁴	kʰu:t³	kʰu:t⁴	kʰu:t⁵	ña:ŋ¹
2.ข้าวโพด	mak² sa:² li:²	si² li:²	mak² sa:¹ li:²	mak⁵ sa:² li:²	kʰaw⁵ kʰo:t⁶
3.คนแก่	pʰu² tʰaw³	pʰu² tʰaw³	pʰu⁵ tʰaw⁴	pʰu⁵ tʰaw³	tu:⁶
4.ตลอดลูก	daj⁵ lu:k⁴	daj⁴ lu:³	daj⁵ lu:k⁴	daj⁶ lu:k⁶	ʔo:k⁴ lu:k⁶
5.ดอก กล้วยไม้	kuaj⁵ maj⁵	kuaj⁴ maj⁵	kuaj⁵ maj⁵	kuaj⁶ maj⁶	kap¹ ke:⁶
6.ดาวตก	da:w¹ sa² det⁵	da:w¹ sa² det⁵	da:w¹ sa² det⁵	la:w² sa⁴ det²	da:w² jat⁴
7.นำพริกปลา	ce:w³ pa:¹	ce:w³ pa:¹	ce:w³ pa:¹	ce:w³ pa:¹	pon⁴ pa:²
8.ฟูก	sa² naŋ⁵	sa² naŋ⁵	sa² naŋ³	sa⁴ naŋ³	sia⁴
9.ลิ้นลิ้ม	pʰa² la:t²	pʰa² la:t²	pʰa² la:t⁴	pʰa⁴ la:t⁶	mi:n⁴
10.หลังค่อม	laŋ¹ ko:m³	laŋ¹ ko:ŋ³	laŋ¹ ko:ŋ³	laŋ¹ ko:ŋ³	laŋ¹ ŋo:³

2.1.4 (ญ = ผ = ล = ก) ≠ ย คือ คำศัพท์ภาษาโย้ยที่ใช้ต่างจากภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาลาว และภาษากะเลิง มีทั้งสิ้น 18 หน่วยย่อย ตัวอย่างเช่น

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	ลาว	กะเลิง	โย้ย
1.คราด	k ^h a:t ²	k ^h a:t ³	k ^h a:t ⁶	k ^h a:t ⁶	maj ⁶ t ^h a ² la:t ⁴
2.จมน้ำ	ta:j ¹ dik ⁵ na:m ⁵	ta:j ¹ dik ⁵ na:m ⁵	ta:j ² na:m ⁶	ta:j ¹ dik ² na:m ⁶	tok ⁵ na:m ⁶
3.จักรยาน	cak ⁵ ka ² ja:n ²	sak ⁵ ka ² ñan ²	cak ¹ ka ⁴ ja:n ³	sak ² ka ⁴ ñan ²	lot ³ t ^h i:p ²
4.ดอก กระดังงา	ka ² daŋ ¹ ŋa: ²	ka ² daŋ ¹ ŋa: ²	ka ⁴ dan ² ŋa: ³	ka ² dan ¹ ŋa: ²	me: ⁴ ha:ŋ ⁴
5.ดอก หงอนไก่	hɔ:n ¹ kaj ³	hɔ:n ¹ kaj ³	hɔ:n ¹ kaj ⁴	hɔ:n ¹ kaj ³	daj ⁵ de:ŋ ¹
6.ถุงเท้า	t ^h uŋ ¹ ti:n ¹	t ^h uŋ ¹ ti:n ¹	t ^h uŋ ¹ ti:n ²	t ^h uŋ ¹ ti:n	lo:ŋ ⁴ t ^h aw ⁵
7.นกสูก	nok ³ k ^h aw ⁵	nok ³ k ^h aw ⁵	nok ³ k ^h aw ⁵	nok ³ k ^h aw ⁴	nok ³ ku: ⁵ hu:k ²
8.ปลาราก กล้วย	pa: ¹ ha:k ⁴ kuaj ⁵	pa: ¹ ha: ³ koj ⁴	pa: ² ha:k ⁶ kuaj ⁶	pa: ¹ ha:k ⁶ kuaj ⁶	pa: ¹ ca ² lo:t ²
9.ไม้กวาด	p ^h ɔ:j ²	fɔ:j ²	fɔ:j ³	maj p ^h ɔ:j ²	ñu: ⁴
10.รางน้ำ	ha:ŋ ² lin ²	ha:ŋ ² lin ²	ha:ŋ ³ lin ³	ha:ŋ ² lin ²	ko:p ²

2.1.5 (ผ = ย = ล = ก) ≠ ญ คือ คำศัพท์ภาษาญ้อที่ใช้ต่างจากภาษาผู้ไท ภาษาโย้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง มีทั้งสิ้น 11 หน่วยขอรอด ตัวอย่างเช่น

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ญ้อ
1.กระเจี๊ยบ	ka ² ce:p ⁵	ma:k ² ka ² ciap ⁶	ma:k ⁴ ka ⁴ ciap ⁴	ma:k ⁵ ka ⁴ ciap ⁶	ma:k ² som ³ p ^h ɔ: ² di: ¹
2.คางคก	k ^h an ² k ^h aŋ ³	k ^h an ² k ^h a:k ⁴	k ^h an ³ k ^h a:k ⁶	k ^h i: ⁵ k ^h an ² k ^h a:k ⁶	k ^h i: ³ ka ² tu: ³
3.ไคร	p ^h ɔ: ¹	p ^h aj ¹	p ^h aj ¹	p ^h ɔj ¹	p ^h u ² daj ¹

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ญ้อ
4.บุญเดือนสี่	bun ¹ p ^h a ² we:t ²	bun ¹ p ^h a ² we:t ²	bun ² p ^h a ⁴ we:t ⁴	bun ¹ p ^h a ⁴ we:t ²	bun ¹ k ^h a:w ³ ci: ³
5.เบื้อหน้าย	pə:t ² ʔim ³	pə:t ²	pə:t ⁴	pə:t ⁵	ʔuk ⁵ ʔaŋ ³
6.เพื่อนสนิท	se:w ³	siaw ³	siaw ⁴	siaw ³	mu: ³ hak ³
7.ไม้คาน	maj ⁵ k ^h a:n ²	maj ⁶ k ^h a:n ²	maj ⁶ k ^h a:n ³	maj ⁶ k ^h a:n ²	maj ⁵ ha:p ²
8.ร้านค้า	tik ⁵	tik ⁵	tik ¹	tik ²	la:n ⁵ k ^h a: ⁵
9.ลักษณะนาม ของก้อน	ʔan ¹	ʔan ¹	ʔan ²	ʔan ¹	da:m ⁵
10.หน้าแข้ง	na: ⁴ k ^h ɛ:ŋ ⁴	na: ⁵ k ^h ɛ:ŋ ⁴	na: ⁵ k ^h ɛ:ŋ ⁴	na: ⁵ k ^h ɛ:ŋ ⁴	san ¹ k ^h ɛ:ŋ ⁴

2.2 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา แตกต่างกัน 2 ภาษา คือ การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา 1 คำศัพท์ ส่วนอีก 2 ภาษาแต่ละภาษาใช้คำศัพท์แตกต่างกัน รวมการใช้คำศัพท์ 3 คำศัพท์ ต่อ 1 หน่วยยรรธ มีทั้งสิ้น 41 หน่วยยรรธ แบ่งออกเป็น 10 ชนิดย่อย ได้แก่

2.2.1 (ญ = ผ = ย) ≠ ล ≠ ก คือ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท และภาษาโย้ยใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาลาวใช้คำศัพท์ต่างกัน 1 คำศัพท์ และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 3 หน่วยยรรธ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1.ข้าวหมาก	k ^h aw ³ ma:k ²	k ^h aw ⁴ ma:ʔ ⁵	k ^h aw ⁵ ma:k ²	k ^h aw ⁵ wa:n ¹	law ⁵ mok ²
2.พี่เขย	ʔa:j ⁵ k ^h ə:j ¹	ʔa:j ⁴ k ^h ə:j ¹	ʔa:j ⁵ k ^h ə:j ¹	p ^h i: ⁴ ʔa:j ⁶	p ^h i: ⁴ k ^h ə:j ¹
3.พะอง	maj ⁴ ʔoŋ ¹	maj ⁵ pa ² ʔoŋ ¹	maj ⁶ pa ² ʔoŋ ¹	kə:m ²	maj ⁶ diaŋ ⁶

2.2.2 (ญ = ผ = ล) ≠ ย ≠ ก คือ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท และภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาโย้ยใช้คำศัพท์ต่างกัน 1 คำศัพท์ และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 7 หน่วยยรรธ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	ลาว	โย้ย	กะเลิง
1.แกงอ่อม	วอ:m ³	วอ:m ³	วอ:m ⁴	k ^h ua ³	วอ:ว ⁶
2.ซานเรื่อน	sa:n ²	sa:n ²	sa:n ³	ka ² pə:ŋ ¹	คอ:ง ¹
3.คูหมอ	บอ:ŋ ³ มอ:ว ²	บอ:ŋ ³ มอ:ว ²	บอ:ŋ ⁴ มอ:ว ³	la:j ⁴ ña:m ²	บอ:ŋ ³ la:j ² mi: ²
4.ไฟ	p ^h aj ¹	faj ¹	faj ¹	kiw ²	k ^h i: ⁵ me:ŋ ² wan ²
5.ลาบดิบ	คอ:ง ⁴	คอ:ง ³	คอ:ง ⁶	la:p ⁴ pa ² p ^h ai ¹	la:p ⁶ dip ²
6.แมลงปอ	me:ŋ ² na:m ⁵ muak ⁴	me:ŋ ² na:m ⁵ mo:ว ⁵	me:ŋ ³ na:m ⁶ muak ⁶	me:ŋ ² po: ¹	me:ŋ ² sa ² law ³
7.เลียม	siam ¹	se:m ¹	siam	siam ¹ lo:ง ²	siam ¹ dam ⁶

2.2.3 (ญ = ผ = ก) ≠ ย ≠ ล คือ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาโย้ยใช้คำศัพท์ต่างกัน 1 คำศัพท์ และภาษาลาวใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 6 หน่วยขอรอด คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	กะเลิง	โย้ย	ลาว
1.ปู่	pu: ³	pu: ³	pu: ³	ʔi: ¹ p ^h o:ว ⁵ ña:ง ³	p ^h o:ว ⁴ tu: ⁶
2.พ่อผัว	pu: ³	pu: ³	pu: ³	p ^h o:ว ⁴ t ^h aw ⁴	p ^h o:ว ⁴ pu: ⁴
3.แม่ผัว	ña: ⁴	ña: ³	ña: ⁴	me: ⁴ t ^h aw ⁴	me: ⁴ ña: ⁴
4.ย่า	ña: ⁴	ña: ³	ña: ⁴	ʔi: ¹ me:ว ⁵ ña:ง ³	me: ⁴ tu: ⁶
5.ลมพิษ	pen ¹ pa:m ³	pen ¹ pa:m ³	pen ¹ pa:m ³	kin ¹ p ^h it ⁵	mun ⁴ ma:n ⁴
6.วันเพ็ญ	mi: ⁵ p ^h en ²	mi: ⁵ p ^h en ²	mi: ⁶ p ^h en ²	sip ⁵ ha: ⁵ k ^h am ⁴	si:m ¹ ñaj ⁴

2.2.4 (ญ = ช = ต) $\neq$ ผ $\neq$ ก คือ ภาษาญ้อ ภาษาโย้ย และภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์ต่างกัน 1 คำศัพท์ และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 6 หน่วยย่อย คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	ลาว	ผู้ไท	กะเลิง
1. ครีปปลา	k ^h i:p ⁴ pa: ¹	k ^h i:p ⁴ pa: ¹	k ^h i:p ³ pa: ²	san ¹ ca ² k ^h i: ²	baj ² wi: ²
2. ถูงย่าม	t ^h oŋ ¹ ña:m ⁴	t ^h oŋ ¹ ña:m ⁴	t ^h oŋ ¹ ña:m ⁴	t ^h oŋ ¹ ka ² t ^h e:w ²	t ^h oŋ ¹ p ^h aj: ⁴
3. ผ้าจี้รว	p ^h a: ³ la:j ³	p ^h a: ⁵ la:j ³	p ^h a: ⁵ ha:j ⁶	p ^h a: ⁴ hem ⁵	p ^h a: ⁵ k ^h a:t ⁵
4. ฟักทอง แกงบวด	buat ² ma:k ² ʔiʔ ⁵	buat ² ma:k ² ʔiʔ ⁵	buat ⁴ ma:k ⁴ ʔiʔ ¹	ke:ŋ ¹ ma ² ʔuʔ ⁵	lo:ŋ ³ ma:k ⁵ ʔiʔ ³
5. มันแกว	man ² sam ¹ p ^h aw ²	man ² p ^h aw ²	man ³ p ^h aw ³	men ² kin ¹ dip ⁵	man ² ke:w ¹ k ^h a:w ¹
6. ลูกน้ำ	me:ŋ ² ɲoŋ ⁴ ɲeŋ ⁴	me:ŋ ² ɲoŋ ⁴ ɲeŋ ⁴	me:ŋ ³ ɲoŋ ⁶ ɲeŋ ⁶	ka ² de: ⁴	me:ŋ ² ka ² waj ²

2.2.5 (ญ = ช = ก) $\neq$ ผ $\neq$ ต คือ ภาษาญ้อ ภาษาโย้ย และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์ต่างกัน 1 คำศัพท์ และภาษาลาวใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 6 หน่วยย่อย คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	กะเลิง	ผู้ไท	ลาว
1. ขว้าง	kwe:ŋ ⁵	kwe:ŋ ³	kwe:ŋ ³	bem ⁴	wi: ³
2. ตาปลา	ta: ¹ pa: ¹	ta: ¹ pa: ¹	ta: ¹ pa: ¹	k ^h i: ⁴ to:t ²	dam ⁶
3. ที่ไหน	ju: ³ saj ¹	ju: ³ saj ¹	ju: ³ səj ¹	hə: ⁵ lə: ²	bo:n ⁴ daj ¹
4. ทำอะไร	het ³ p ^h i: ² saŋ ¹	het ³ saŋ ¹	het ³ p ^h i: ⁴ saŋ ¹	ʔet ⁵ p ^h ə: ¹	het ³ ʔi: ² ñan ¹
5. พริกขี้หนู	ma:k ² p ^h et ⁵	ma:k ² p ^h et ⁵	ma:k ⁵ p ^h et ²	ma ² k ^h it ² no:ŋ ⁵	ma:k ⁴ p ^h ik ⁴
6. สีส้ม	si: ¹ som ³	si: ¹ som ⁵	si: ¹ som ⁵	si: ¹ se:t ²	si: ¹ lian ¹

2.2.6 (ญ = ล = ก) $\neq$ ผ $\neq$ ช คือ ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษากะเลิง ใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์ต่างกัน 1 คำศัพท์ และภาษาโย้ยใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่นๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 5 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท	โย้ย
1.ชาอ่อน	k ^h a: ¹ toj ⁵	k ^h a: ¹ toj ⁶	k ^h a: ¹ toj ⁶	ʔe:p ² ʔe: ¹ k ^h a: ¹	kok ⁵ k ^h a: ¹
2.ซุมมะเจือ	nian ⁴ ma:k ² k ^h ia ¹	nian ³ ma:k ¹ k ^h ia ¹	nian ² ma:k ⁵ k ^h ia ¹	sup ³ ma ² k ^h ia ¹	ŋw:k ⁴ ma:k ² k ^h ia ¹
3.แดงไทย	ma:k ² te:ŋ ¹ kiŋ ¹	ma:k ¹ te:ŋ ² kiŋ ²	te:ŋ ¹ ciŋ ¹	te:ŋ ¹ laj ²	te:ŋ ¹ diŋ ¹
4.ทำไม	pen ¹ ñaŋ ¹	pen ² ñaŋ ¹	pen ¹ ñaŋ ¹	me:n ² p ^h ə: ¹	het ³ saŋ ¹
5.เวลา 03.00น.	ti: ¹ sa:m ¹	ti: ¹ sa:m ¹	ti: ¹ sa:m ¹	kaj ³ han ¹ ka:ŋ ¹	ŋa:m ² sa:m ¹

2.2.7 (ผ = ช = ล) $\neq$ ญ $\neq$ ก คือ ภาษาผู้ไท ภาษาโย้ย และภาษาลาว ใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาญ้อใช้คำศัพท์ต่างกัน 1 คำศัพท์ และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่นๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 2 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	ญ้อ	กะเลิง
1.คำแทนตัว เมื่อพูดกับ เพื่อน	ʔe:ŋ ¹	te:ŋ ¹	te:ŋ ²	kan ¹	ku: ¹
2.ธนู	na: ³ t ^h a ² nu: ²	na: ⁵ t ^h a ² nu: ²	t ^h a ⁴ nu: ³	na: ³ maj ⁴	lu:k ⁶ na: ⁵

2.2.8 (ผ = ช = ก) $\neq$ ญ $\neq$ ล คือ ภาษาผู้ไท ภาษาโย้ย และภาษากะเลิง ใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาญ้อใช้คำศัพท์ต่างกัน 1 คำศัพท์ และภาษาลาวใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่นๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 1 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง	ญ้อ	ลาว
1.กระโดด	ka: ² do: ^η 1	ca: ² do: ^η 1	ka: ² do: ^η 1	do: ^t 4	ten ⁶

2.2.9 (ผ = ล = ก) ≠ ญ ≠ ย คือ ภาษาผู้ไท ภาษาลาว และภาษากะเลิง ใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาญ้อใช้คำศัพท์ต่างกัน 1 คำศัพท์ และภาษาโย้ยใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 1 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	ลาว	กะเลิง	ญ้อ	โย้ย
1.แมงป่อง	me: ^η 2 ɲo: ^t 3	me: ^η 3 ɲo: ^t 6	me: ^η 2 ɲo: ^t 3	me: ^η 2 ɲaw ²	me: ^η 2 ca: ² ko: ¹

2.2.10 (ย = ล = ก) ≠ ญ ≠ ผ คือ ภาษาโย้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง ใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาญ้อใช้คำศัพท์ต่างกัน 1 คำศัพท์ และภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 4 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ญ้อ	ผู้ไท
1.โกรธ	su: ⁿ 1	su: ⁿ 1	su: ⁿ	k ^h iat ⁴	ha: ^j 5
2.พายุ	lom ² he: ^η 2	lom ³ he: ^η 3	lom ² he: ^η 2	lom ² ña: ^j 3	lom ² de: ^η 1
3.โยก(ฟัน)	k ^h uaj ²	k ^h uaj ³	k ^h uaj ²	jo: ^k 4	k ^h o: ⁿ 2
4.น้องสะใภ้	na: ⁶ p ^h aj ⁶	na: ⁶ p ^h aj ⁶	na: ⁶ p ^h aj ⁶	no: ^η 5 p ^h aj ⁵	lo: ²

2.3 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา แตกต่างกัน 3 ภาษา คือ การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา 1 คำศัพท์ ส่วนอีก 3 ภาษาแต่ละภาษาใช้คำศัพท์แตกต่างกัน รวมการใช้คำศัพท์ 4 คำศัพท์ ต่อ 1 หน่วยอรรถ มีทั้งสิ้น 12 หน่วยอรรถ แบ่งเป็น 7 ชนิดย่อย ดังนี้

2.3.1 (ญ = ผ) ≠ ย ≠ ล ≠ ก คือ ภาษาญ้อและภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์เหมือนกัน แต่ภาษาโย้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์แตกต่างกัน มี 1 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1.เท่าไร่	ha: ^w 2 daj ¹	ha: ^w 2 lo: ²	la: ^j 1 pa: ⁿ 1 daj ¹	to: ³ daj ¹	sam ³ daj ¹

2.3.2 (ญ = ย) $\neq$ ผ $\neq$ ถ $\neq$ ก คือ ภาษาญ้อและภาษาโย้ยใช้คำศัพท์เหมือนกัน แต่ภาษาผู้ไท ภาษาลาว และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์แตกต่างกัน มี 1 หน่วยยรรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	ผู้ไท	ลาว	กะเลิง
1. ตายทั้งกลม	ta:j ¹ hua ¹ lu:k ⁴	ta:j ¹ hua ¹ lu:k ⁴	ta:j ¹ p ^h aj ²	ta:j ² ho:ŋ ¹	ta:j ¹ mi: ² he:ŋ ²

2.3.3 (ญ = ถ) $\neq$ ผ $\neq$ ย $\neq$ ก คือ ภาษาญ้อและภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกัน แต่ภาษาผู้ไท ภาษาโย้ย และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์แตกต่างกัน มี 4 หน่วยยรรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ลาว	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง
1. กลอน (ประตู่)	ko:n ¹	ko:n ²	la:j ²	ka ² ce: ¹	lu:k ⁶ lat ³
2. เขียว	k ^h ε:w ³ ma: ¹	k ^h ε:w ⁵ ma: ¹	he:w ⁵ la:j ²	k ^h ε:w ⁵ mak ³ ɲε: ²	k ^h ε:w ⁵ so:n ⁶
3. แพ้	bo: ³ p ^h ε: ⁵	bo: ⁴ p ^h ε: ⁶	mi ² p ^h ε: ⁵	ŋo:m ²	k ^h i: ⁵ lo:j ³
4. แม่ของแม่	me: ⁴ tu: ⁵	me: ⁴ tu: ⁶	ʔi: ¹ na:j ²	ʔi: ¹ me: ⁵ ŋo:j ³	ʔi: ¹ be: ² t ^h aw ³

2.3.4 (ผ = ย) $\neq$ ญ $\neq$ ถ $\neq$ ก คือ ภาษาผู้ไทและภาษาโย้ยใช้คำศัพท์เหมือนกัน แต่ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์แตกต่างกัน มี 2 หน่วยยรรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	ญ้อ	ลาว	กะเลิง
1. ข้าวเกรียบ หวาน	k ^h aw ⁴ k ^h ε:p ²	k ^h aw ⁵ k ^h iap ²	k ^h aw ³ po:ŋ ³	k ^h aw ⁵ pə:t ⁴ pə:ŋ ²	k ^h aw ⁵ hu: ¹ sa:ŋ ⁶
2. ห้องครัว	ho:m ² faj ²	hian ² p ^h aj ²	k ^h i: ³ taw ¹ p ^h aj ²	k ^h ua ³ faj ³	to: ¹ p ^h aj ²

2.3.5 (ผ = ถ) $\neq$ ญ $\neq$ ย $\neq$ ก คือ ภาษาผู้ไทและภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกัน แต่ภาษาญ้อ ภาษาโย้ย และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์แตกต่างกัน มี 1 หน่วยยรรธ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	ลาว	ญ้อ	โย้ย	กะเลิง
1.ขนมเทียน	k ^h aw ⁴ nom ¹ mok ⁵	k ^h aw ⁴ nom ¹ mok ¹	k ^h aw ³ tom ⁵ nom ³ sa:w ¹	k ^h a ² nom ¹ pon ³	k ^h aw ⁵ tom ⁶ k ^h aw ¹ k ^h waj ²

2.3.6 (ย = ถ) $\neq$ ญ $\neq$ ผ $\neq$ ก คือ ภาษาโย้ยและภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกัน แต่ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์แตกต่างกัน มี 2 หน่วยยรรธ คือ

นอ. / ภาษ.	โย้ย	ลาว	ญ้อ	ผู้ไท	กะเลิง
1.ขนมไข่หงส์	k ^h a ² nom ¹ k ^h i: ⁵ ma: ⁶	k ^h a ² nom ¹ k ^h i: ⁵ ma: ⁶	k ^h a ² nom ¹ k ^h aj ³ hia ³	k ^h a ² nom ¹ k ^h aj ³ hon ¹ k ^h aj ³ ham ³	k ^h a ² nom ¹ kw:n ⁶
2.ยวง(ขนุน)	nua ²	ญาน ³	bua ¹	ญaj ²	ham ¹

2.3.7 (ถ = ก) $\neq$ ญ $\neq$ ผ $\neq$ ย คือ ภาษาลาวและภาษากะเลิง ใช้คำศัพท์เหมือนกัน แต่ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท และภาษาโย้ยใช้คำศัพท์แตกต่างกัน มี 1 หน่วยยรรธ คือ

นอ. / ภาษ.	ลาว	กะเลิง	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย
1.ฝนชา	fon ¹ k ^h aj ⁴	p ^h on ¹ k ^h aj ⁴	p ^h on ¹ sa: ²	fon ¹ sa ² wa:ŋ ³	p ^h on ¹ saw ²

2.4 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา และอีก 2 ภาษาใช้คำศัพท์เหมือนกัน คือ มีการใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา 1 คำศัพท์และอีก 2 ภาษาใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ รวมการใช้คำศัพท์ 2 คำศัพท์ต่อ 1 หน่วยยรรธ มีทั้งสิ้น 72 หน่วยยรรธ แบ่งเป็น 10 ชนิดย่อย ได้แก่

2.4.1 (ญ = ผ = ย) $\neq$ (ล = ก) คือ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท และภาษาโย้ย
ใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาลาวและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์
มี 8 หน่วยอรรถ คือ

นอ. \ ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1.กระโดน	ɲian ⁴	ɲe:ɲ ³	ɲian ⁴	ka ⁴ t ^h o:n ¹	ka ⁴ t ^h o:n ¹
2.หะอม	p ^h ak ⁴ naw ³	p ^h ak ⁵ naw ³	p ^h ak ⁵ naw ⁴	p ^h ak ¹ k ^h a: ¹	p ^h ak ² k ^h a: ³
3.ชำรุด	p ^h e: ²	p ^h e: ²	p ^h e: ²	ha:ɲ ⁶	ha:ɲ ⁶
4.ถลก	lɔ:k ⁴	lɔ:k ⁴	lɔ:k ⁴	t ^h ok ¹	t ^h ok ²
5.ทองคำ	k ^h am ²	k ^h am ²	k ^h am ²	t ^h o:ɲ ³	t ^h o:ɲ ²
6.ปลาดะเพียน	pa: ¹ pa:k ²	pa: ¹ pa: ⁵	pa: ¹ pa:k ²	pa: ² k ^h a:w ¹	pa: ¹ k ^h a:w ¹
7.แหงน	ɲe:n ¹	ɲe:n ¹	ɲe:n ¹	ɲo:ɲ ³	ɲo:ɲ ²
8.อัมพาด	pen ¹ lo:ɲ ⁴	pen ¹ lo:ɲ ³	pen ¹ lo:ɲ ⁴	pen ² pia ⁶	pen ¹ pia ⁶

2.4.2 (ญ = ผ = ล) $\neq$ (ย = ก) คือ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท และภาษาลาวใช้
คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาโย้ยและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์
มี 8 หน่วยอรรถ คือ

นอ. \ ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	ลาว	โย้ย	กะเลิง
1.ชำเลื่อง	siɲ ³ ta: ¹	siɲ ⁵ ta: ¹	siaɲ ⁵ ta: ²	liat ² ta: ¹	liat ⁵ ta: ¹
2.ตะกรุด	ka ² tut ⁵	ka ² tut ⁵	ka ² tut ¹	lo:t ²	lo:t ⁵
3.เถาะ (คำลงท้าย)	lo:t ⁴	lo:t ³	lo:t ⁶	t ^h o: ⁵	t ^h o: ²
4.ทวารหนัก	hu: ² k ^h i: ³	hu: ² k ^h i: ⁴	hu: ³ k ^h i: ⁵	hu: ² da:k ²	hu: ² da:k ⁵
5.ยุบ	ɲup ³	ɲup ³	ɲup ³	hiaw ³	hiaw ³
6.ลับมีด	p ^h on ¹	fon ¹	fon ¹	lap ⁵	lap ³
7.วันแรม	mi: ⁵ dap ⁵	mi: ⁵ dap ¹	mi: ⁶ dap ¹	mi: ⁶ he:m ²	mi: ⁶ he:m ²
8.สอยผลไม้	to:ɲ ³	to:ɲ ³	to:ɲ ⁴	me:n ³	me:n ³

2.4.3 (ญ = ผ = ก) $\neq$ (ย = ล) คือ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท และภาษากะเลิง ใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาโย้ยและภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ มี 8 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	กะเลิง	โย้ย	ลาว
1. กลับไป	lop ⁵	lop ⁵	lop ²	mia ²	mia ³
2. จี๊ได้	k ^h i: ³ ka ² บว: ^๓	k ^h i: ⁴ ka ² บว: ^๓	ka ⁴ บว: ^๓	k ^h i: ⁵ tok ⁵	k ^h i: ⁵ tok ¹
3. ดอกราตรี	hɔ: ^m dək ⁵	hɔ: ^m dək ⁵	hɔ: ^m dək ²	la: ² ti: ¹	la: ³ ti: ²
4. ผักตำลึง	p ^h ak ⁵ tam ¹ liŋ ²	p ^h ak ⁵ tam ¹ liŋ ²	p ^h ak ² tam ¹ liŋ ²	p ^h ak ⁵ tam ¹ nin ²	p ^h ak ¹ tam ² nin ³
5. แต้งลูก	luŋ ⁵ lu:k ⁴	luŋ ⁵ luŋ ³	luŋ ³ lu:k ⁶	lɔ:t ² lu:k ⁴	lɔ:t ⁴ lu:k ⁶
6. มัคนายก	p ^h ɔ: ⁴ ɔ: ^๖ k ² k ^h am ⁵	p ^h ɔ: ³ ɔ: ^๖ ŋ ⁵ k ^h am ⁵	p ^h ɔ: ⁴ ɔ: ^๖ k ⁵ k ^h am ⁶	sa: ¹ la ² wat ³	sa: ¹ la ⁴ wat ³
7. ยัด	ŋat ³	ŋat ³	ŋat ³	dɛ:k ²	dɛ:k ⁴
8. สงสาร	ʔi: ¹ du: ¹	ʔi: ¹ du: ¹	jɔŋ ³ du: ¹	li ³ to:n ¹	li ³ to:n ²

2.4.4 (ญ = ย = ล) $\neq$ (ผ = ก) คือ ภาษาญ้อ ภาษาโย้ย และภาษาลาว ใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาผู้ไทและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ มี 4 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	ลาว	ผู้ไท	กะเลิง
1. กรอกน้ำ	haj ³ na:m ⁵	haj ³ na:m ⁶	haj ⁴ nam ⁶	hi:n ² na:m ⁵	hi:n ² nam ⁶
2. นะ (คำลงท้าย)	noŋ ⁵	noŋ ⁵	noŋ ⁵	dɔ: ⁴	dɔ: ⁶
3. ประจำเดือน	la ² du: ¹	la ² du: ¹	la ² du: ¹	lɔ:t ³	liat ⁶
4. ยก	ŋɔ: ²	ŋɔ: ²	ŋɔ: ³	ŋok ³	ŋok ³

2.4.5 (ญ = ช = ก) ≠ (ผ = ล) คือ ภาษาญ้อ ภาษาโย้ย และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาผู้ไทและภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ มี 6 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	กะเลิง	ผู้ไท	ลาว
1. ก้อนเมฆ	k ^h i: ³ me:k ⁴	me:k ⁴	k ^h i: ⁵ me:k ⁶	k ^h i: ⁴ fa: ⁵	k ^h i: ⁵ fa: ⁵
2. แขน	ho:j ³	ho:j ³	ho:j ⁵	k ^h we:n ¹	k ^h e:n ¹
3. จิ้งหรีด	ci: ² lo: ⁴	ci: ² lo: ⁴	ci: ² lo: ⁴	ci: ⁴ li:t ²	ci: ⁴ li:t ¹
4. ปลักควาย	no:ŋ ¹ k ^h wa:j ²	no:ŋ ¹ k ^h wa:j ²	no:ŋ ¹ k ^h wa:j ²	bo:k ² k ^h wa:j ²	buak ⁴ k ^h ua:j ³
5. ฟักเขียว	ma:k ² p ^h ak ³	ma:k ² p ^h ak ⁵	ma:k ⁵ p ^h ak ³	ma: ² to:n ³	ma:k ⁴ ka to:n ⁶
6. เวลา 11.00 น.	ha: ³ mo:ŋ ²	ha: ³ mo:ŋ ²	ha: ⁵ mo:ŋ ²	p ^h e:n ²	p ^h e:n ³

2.4.6 (ญ = ล = ก) ≠ (ผ = ช) คือ ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาผู้ไทและภาษาโย้ยใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ มี 7 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท	โย้ย
1. ก้น	da:k ²	da:k ⁴	da:k ⁵	kon ⁴	kon ⁵
2. เกือบ (สำหรับ)	mian ⁴	mian ⁶	mian ⁶	waj ⁵	waj ⁶
3. เช็ดหلاب	la:p ²	la:p ⁴	la:p ⁵	ci: ³	ci: ³
4. ตกใจ	ti:n ³	ti:n ⁴	ti:n ³	din ⁴	din ⁵
5. ตาตุ่ม	tum ³ k ^h o:ŋ ⁴	tum ⁴ k ^h o:ŋ ⁵	tum ³ k ^h o:ŋ ⁵	po:m ¹ p ^h o: ⁵	pu:m ¹ p ^h ia:k ²
6. (ฟัน)เขี้ยว	sə:k ⁴	sə:k ⁶	sə:k ⁴	cə:ŋ ¹	cə:ŋ ¹
7. เวลา 24.00 น.	hok ⁵ t ^h um ⁴	hok ¹ t ^h um ⁶	hok ² t ^h um ⁶	t ^h e:ŋ ³ k ^h i:n ²	t ^h ia:ŋ ⁴ k ^h i:n ²

2.4.7 (ผ = ข = ล) $\neq$ (ญ = ก) คือ ภาษาผู้ไท ภาษาโย้ย และภาษาลาว ใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาญ้อและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ มี 6 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภษ.	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	ญ้อ	กะเลิง
1. ก้นกบ	laj ² kon ⁴ kop ⁵	kon ⁵ kop ⁵	kon ⁶ kop ¹	ka ² duj ² dut ⁵	du:t ⁵ di:t ⁶
2. ชุบขนุน อ่อน	sup ² ma ² mi: ⁵	sup ³ ma:k ³ mi: ⁴	sup ³ ma:k ⁴ mi: ⁶	nian ⁴ ma:k ² mi: ⁴	nian ² ma:k ⁵ mi: ⁶
3. ตะเข็บ	k ^h i: ⁴ k ^h ep ⁵ nowj ⁵	ca ² k ^h ep ⁵ nowj ⁶	k ^h i: ⁵ k ^h ep ¹ nowj ⁶	me:ŋ ² k ^h a: ²	me:ŋ ² k ^h a: ²
4. นวดข้าว	fat ³ k ^h aw ⁴	p ^h a:t ⁴ k ^h aw ⁵	fat ⁶ k ^h aw ⁵	ti: ¹ k ^h aw ³	ti: ¹ k ^h aw ⁵
5. อาหารเช้า	k ^h aw ⁴ ɲa:j ²	k ^h aw ⁵ ɲa:j ²	k ^h aw ⁵ ɲa:j ³	k ^h aw ³ saw ⁵	k ^h aw ⁵ saw ⁶
6. มะเขือขาว	ma: ² k ^h ɔ: ¹ ña:w ²	ma:k ² k ^h ia ¹ ña:w ²	ma:k ⁴ k ^h ia ¹ ña:w ³	ma:k ² k ^h ia ¹ ham ¹ ma: ⁵	ma:k ⁵ k ^h ia ¹ ham ¹ ma: ⁶

2.4.8 (ผ = ข = ก) $\neq$ (ญ = ล) คือ ภาษาผู้ไท ภาษาโย้ย และภาษากะเลิง ใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาญ้อและภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ มี 6 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภษ.	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง	ญ้อ	ลาว
1. น่อง	k ^h a ² now ³	k ^h a ² now ⁴	k ^h a ⁴ now ⁴	bi: ² k ^h e:ŋ ⁴	bi: ² k ^h e:ŋ ⁴
2. นะ (คำลงท้าย)	now ⁴	now ⁶	now ⁶	hiɽ ⁵	hiɽ ³
3. ปลาแรด ทรงเครื่อง	pa: ¹ deɽ ⁵ bow ¹	pa: ¹ de:k ² bow ¹	pa: ¹ le:k ⁵ bow ¹	ce:w ³ bow ¹	ce:w ⁴ bow ²
4. พ่อของแม่	p ^h ɔ: ³ t ^h aw ³	p ^h ɔ: ⁴ t ^h aw ⁴ ñej ³	p ^h ɔ: ⁴ t ^h aw ³	p ^h ɔ: ⁴ tu: ⁵	p ^h ɔ: ⁴ tu: ⁶
5. ไม้สอยผลไม้	maj ⁵ me:n ³	maj ⁶ me:n ³	maj ⁵ me:n ³	maj ⁴ sa:w ³	maj ⁶ sa:w ⁵
6. ร้อนใน	pen ¹ ka:ŋ ¹	pen ¹ ka:ŋ ¹	pen ¹ ka:ŋ ¹	hɔ:n ⁵ naj ²	hɔ:n ⁶ naj ³

2.4.9 (ผ = ถ = ก) ≠ (ญ = ย) คือ ภาษาผู้ไท ภาษาลาว และภาษากะเลิง ใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาญ้อและภาษาโย้ยใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ มี 5 หน่วยอรรถ คือ

นอ. \ ภาษ.	ผู้ไท	ลาว	กะเลิง	ญ้อ	โย้ย
1. งูสวัด	pen ¹ wat ⁵	pen ² wat ³	pen ¹ wat ³	lo:ŋ ⁴ ke:w ⁵	lo:ŋ ⁴ ke:w ⁵
2. จอบ	ma ² cok ⁵	mak ¹ cok ¹	ma:k ⁵ cok ²	siam ¹ cok ⁵	siam ¹ cok ⁵
3. ตะปู	lek ⁵ laj ²	lek ¹ laj ³	lek ¹ laj ²	ta ² pu: ¹	ta ² pu: ¹
4. ปลาเนื้ออ่อน	pa: ¹ so:m ²	pa: ² siam ³	pa: ¹ siam ²	pa: ¹ na:ŋ ²	pa: ¹ na:ŋ ²
5. เหงือก	ho? ⁵	ŋiak ⁴	ŋiak ⁵	p ^h en ² k ^h e:w ³	p ^h an ² k ^h e:w ⁵

2.4.10 (ย = ถ = ก) ≠ (ญ = ผ) คือ ภาษาโย้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง ใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาญ้อและภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ มี 14 หน่วยอรรถ ตัวอย่างเช่น

นอ. \ ภาษ.	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ญ้อ	ผู้ไท
1. แก้วบน	lian ⁵	lian ⁶	lian ⁶	ke: ⁵ ba? ⁵	ke: ⁴ ba? ⁵
2. ขนมนางเล็ด	k ^h aw ⁵ k ^h o:p ²	k ^h aw ⁵ k ^h o:p ⁴	k ^h aw ⁵ k ^h o:p ⁵	k ^h aw ³ p ^h o:ŋ ²	k ^h aw ⁴ p ^h o:ŋ ²
3. ขี้	ŋi: ⁶	ŋi: ⁶	ŋi: ⁶	ni: ²	ni: ²
4. คำแทนตัวเมื่อพูดกับพระ	k ^h a: ⁵ no: ⁶	k ^h a: ⁵ no: ⁶	k ^h a: ⁵ no: ⁶	p ^h u ² k ^h a: ³	p ^h u ² k ^h a: ⁴
5. งานฉลอง	?aw ¹ bun ¹	?aw ² bun ²	?aw ¹ bun ¹	sa ² lo:ŋ ¹	sa ² lo:ŋ ¹
6. งานศพ	ŋan ² hian ² di: ¹	ŋan ³ hian ³ di: ²	ŋan ² hian ² di: ¹	ŋa:n ² sop ⁵	ŋa:n ² sop ¹
7. จอมปลวก	p ^h on ² puak ²	p ^h on ³ puak ⁴	p ^h on ² puak ⁵	co:m ¹ puak ²	co:m ¹ po? ⁵
8. น้องเขย	na: ⁶ k ^h o: ⁶	na: ⁶ k ^h o: ⁶	na: ⁶ k ^h o: ⁶	no:ŋ ⁵ k ^h o: ⁶	no:ŋ ⁵ k ^h o: ⁶
9. เนิน	mo: ²	mo: ³	mo: ²	no:n ²	no:n ²
10. รือ	ma:ŋ ⁶	ma:ŋ ⁶	ma:ŋ ⁶	hi: ⁵	hi: ⁵

2.5 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา อีก 2 ภาษาใช้คำศัพท์ต่างกันและอีก 1 ภาษาใช้คำศัพท์ต่างกัน คือ การใช้คำศัพท์ที่เหมือนกัน 2 ภาษาอยู่ 2 คู่ และที่เหลืออีก 1 ภาษาใช้คำศัพท์แตกต่างจากภาษาอื่น ๆ รวมการใช้คำศัพท์ 3 คำศัพท์ ต่อ 1 หน่วยยอรรด มีทั้งสิ้น 23 หน่วยยอรรด แบ่งเป็น 13 ชนิดย่อย ได้แก่

2.5.1 (ญ = ผ) $\neq$ (ย = ล) $\neq$ ก คือ ภาษาญ้อและภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาโย้ยและภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ ส่วนภาษากะเลิงใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 2 หน่วยยอรรด คือ

นอ. \ ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1.พบ	p ^h o: ⁵	p ^h o: ⁵	hen ¹	hen ¹	k ^h op ³
2.หวง	huan ¹	ho:ŋ ¹	p ^h ε:ŋ ²	p ^h ε:ŋ ³	k ^h i: ⁵ t ^h i: ³

2.5.2 (ญ = ผ) $\neq$ (ย = ก) $\neq$ ล คือ ภาษาญ้อและภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาโย้ยและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาลาวใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 2 หน่วยยอรรด คือ

นอ. \ ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง	ลาว
1.แคว	sa ² ne:m ²	sa ² ne:m ²	tiaŋ ¹	tiaŋ ¹	ta ² k ^h ε: ⁴
2.ลักษณะนาม ของเกวียน	lem ³	lem ³	laŋ ¹	laŋ ¹	lam ³

2.5.3 (ญ = ผ) $\neq$ (ล = ก) $\neq$ ย คือ ภาษาญ้อและภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาลาวและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาโย้ยใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 2 หน่วยยอรรด คือ

นอ. \ ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	ลาว	กะเลิง	โย้ย
1.ตุ่มน้ำ	ʔuʔ ⁵ na:m ⁵	ʔuʔ ⁵ na:m ⁵	ʔε:ŋ ⁴ nam ⁶	ʔε:ŋ ³ nam ⁶	haj ¹ na:m ⁶
2.ผ้าห่ม	p ^h a: ³ nuam ²	p ^h a: ⁴ no:m ²	p ^h a: ⁵ hom ⁴	p ^h a: ⁵ ho:m ¹	sut ⁵

2.5.4 (ญ = ย) ≠ (ผ = ถ) ≠ ก คือ ภาษาญ้อและภาษาโย้ยใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาผู้ไทและภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ ส่วนภาษากะเลิงใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 2 หน่วยยรรย คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	ผู้ไท	ลาว	กะเลิง
1. แก้อี้	taŋ³	taŋ³	kaw⁴ ʔi:⁴	kaw⁶ ʔi:⁶	toʔ² naŋ⁴
2. บุญเดือนสาม	bun¹ su:³ kʰwan¹ kʰaw³	bun¹ su:³ kʰwan¹ kʰaw⁵	bun¹ kʰaw ci:³	bun² kʰaw⁵ ci:⁴	bun¹ ko:ŋ¹ kʰaw⁵

2.5.5 (ญ = ย) ≠ (ผ = ถ) ≠ ล คือ ภาษาญ้อและภาษาโย้ยใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาผู้ไทและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาลาวใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 2 หน่วยยรรย คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	ผู้ไท	กะเลิง	ลาว
1. เขียนหมาก	ka² ta:³ ma:k²	ka² sa:⁴ kʰam² ma:k²	kʰan¹ maʔ⁵	kʰan¹ ma:k⁵	ka² tok⁴ ma:k⁴
2. ลักษณะนามของเลื่อย	da:m⁵	da:m³	ʔan¹	ʔan¹	kʰan³

2.5.6 (ญ = ย) ≠ (ล = ถ) ≠ ผ คือ ภาษาญ้อและภาษาโย้ยใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาลาวและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 2 หน่วยยรรย คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท
1. ผักชีฝรั่ง	pʰak⁵ ho:m¹ pe:¹	pʰak⁵ ho:m¹ pe:¹	pʰak¹ ho:m ho:⁵	pʰak² ho:m¹ ho:³	pʰak⁵ ho:m¹ tʰaj²
2. มะระ	ma:k² sa² laj⁴	ma:k² sa² laj³	ma:k⁴ pʰak¹ saj⁴	ma:k⁵ pʰak² saj³	ma² ʔi:¹ la:k³

2.5.7 (ญ = ถ) ≠ (ผ = ย) ≠ ก คือ ภาษาญ้อและภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาผู้ไทและภาษาโย้ยใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ ส่วนภาษากะเลิงใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 1 หน่วยยรรย คือ

นอ. / ภษ.	ญ้อ	ลาว	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง
1.นี้ (คำลงท้าย)	tua ⁵	tua ⁶	la ² wa: ⁵	wa: ⁶	de: ¹

2.5.8 (ญ = ถ) ≠ (ผ = ก) ≠ ย คือ ภาษาญ้อและภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาผู้ไทและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาโย้ยใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 3 หน่วยยรรย คือ

นอ. / ภษ.	ญ้อ	ลาว	ผู้ไท	กะเลิง	โย้ย
1.กระถิน	p ^h ak ⁵ ka ² t ^h in ¹	p ^h ak ¹ ka ⁴ t ^h in ¹	p ^h ak ⁵ ka ² se:k ³	p ^h ak ² ka ² se:t ²	ma:k ² t ^h om ⁵
2.แหมมเนื้อ	som ³ nia ⁵	som ⁵ nia ⁶	si:n ⁵ som ⁴	som ⁵ si:n ⁶	som ⁵ ɣua ²
3.สว่าง	lek ² si: ²	lek ¹ si: ³	lek ² sa ² wa:n ³	sa ² wa:n ⁴	lek ⁵ p ^h un ¹

2.5.9 (ญ = ถ) ≠ (ย = ก) ≠ ผ คือ ภาษาญ้อและภาษาลาว ใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาโย้ยและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 2 หน่วยยรรย คือ

นอ. / ภษ.	ญ้อ	ลาว	โย้ย	กะเลิง	ผู้ไท
1.นินทา	waw ⁵ p ^h i:n ⁵	waw ⁶ p ^h i:n ⁶	waw ⁶ k ^h wan ¹	waw ⁶ k ^h wan ¹	?a ² hi: ⁵
2.อาหาร กลางวัน	kin ¹ k ^h aw ³ sa: ¹	k ^h aw ⁵ suaj ¹	k ^h aw ⁵ wen ²	k ^h aw ⁵ wen ²	k ^h aw ⁴ t ^h e:ɣ ²

2.5.10 (ญ = ก) ≠ (ผ = ล) ≠ ย คือ ภาษาญ้อและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาผู้ไทและภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาโย้ยใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 1 หน่วยยรรธ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	กะเลิง	ผู้ไท	ลาว	โย้ย
1. พระจันทร์	dian ¹	dian ¹	ʔi: ¹ kə:ŋ ⁴	ʔi: ² kə:ŋ ⁶	mo:ŋ ³

2.5.11 (ผ = ย) ≠ (ล = ก) ≠ ญ คือ ภาษาผู้ไทและภาษาโย้ยใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาลาวและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาญ้อใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 2 หน่วยยรรธ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ญ้อ
1. บริเวณที่น้ำท่วมไม่ถึง	do:n ¹	do:n ¹	k ^h o:k ⁶	k ^h o:k ⁶	no:n ²
2. สุกขา (คนทั่วไป)	wet ⁵	wit ³	suam ⁵ k ^h i: ³	suam ⁵ k ^h i: ³	t ^h a:n ¹ k ^h i: ³

2.5.12 (ผ = ล) ≠ (ย = ก) ≠ ญ คือ ภาษาผู้ไทและภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาโย้ยและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาญ้อใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 1 หน่วยยรรธ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	ลาว	โย้ย	กะเลิง	ญ้อ
1. อวน	ʔo:n ¹	ʔuan ¹	mo:ŋ ² kwat ²	mo:ŋ ²	da:ŋ ¹

2.5.13 (ผ = ก) ≠ (ย = ล) ≠ ญ คือ ภาษาผู้ไทและภาษากะเลิงใช้คำศัพท์เหมือนกัน 1 คำศัพท์ ภาษาโย้ยและภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนกันอีก 1 คำศัพท์ ส่วนภาษาญ้อใช้คำศัพท์ต่างจากภาษาอื่น ๆ อีก 1 คำศัพท์ มี 1 หน่วยยรรธ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	กะเลิง	โย้ย	ลาว	ญ้อ
1. อีตุกอีใส	k ^h aj ⁴ ʔo:k ² ma:k ² maj ⁵	k ^h aj ⁵ ma:k ⁵ maj ⁶	k ^h aj ⁵ ʔo:k ² tum ⁴	k ^h aj ⁵ ʔo:k ⁴ tum ⁴	ʔo:k ² ma:k ² de:ŋ ¹

จากรูปแบบการใช้คำศัพท์ภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาในจังหวัดสกลนครข้างต้นนี้ สามารถสรุปจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของการใช้คำศัพท์ภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนครได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนหน่วยบรรดและอัตราส่วนร้อยละของการใช้คำศัพท์ภาษาไทถิ่น 5 ภาษาในจังหวัดสกลนคร

รูปแบบการใช้คำศัพท์	จำนวนหน่วยบรรด (ร้อยละ)		
1.การใช้ศัพท์เหมือนกัน	484 (64.53%)		
1.1 การใช้คำศัพท์ร่วมแท้		257 (53.10%)	
1.2 การใช้คำศัพท์ร่วมเสียงปฏิกาค		227 (46.90%)	
1.2.1 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้นต่างกัน			35 (15.42%)
1.2.2 คำศัพท์ที่มีสระต่างกัน			49 (21.58%)
1.2.3 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้นและสระต่างกัน			20 (8.81%)
1.2.4 คำศัพท์ที่มีสระ และพยัญชนะท้ายต่างกัน			48 (21.15%)
1.2.5 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะท้ายต่างกัน			1 (0.44%)
1.2.5 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้น สระและพยัญชนะท้ายต่างกัน			74 (32.60%)

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รูปแบบการใช้คำศัพท์	จำนวนหน่วยยอรรถ (ร้อยละ)		
2. การใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา	266 (35.47%)		
2.1 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 4 ภาษา แตกต่างกัน 1 ภาษา		118 (44.36%)	
2.1.1 (ญ = ผ = ย = ล) $\neq$ ก			26 (22.03%)
2.1.2 (ญ = ย = ล = ก) $\neq$ ผ			43 (36.44%)
2.1.3 (ญ = ผ = ย = ก) $\neq$ ล			20 (16.95%)
2.1.4 (ญ = ผ = ล = ก) $\neq$ ย			18 (15.25%)
2.1.5 (ผ = ย = ล = ก) $\neq$ ญ			11 (9.32%)
2.2 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา แตกต่างกัน 2 ภาษา		41 (15.41%)	
2.2.1 (ญ = ผ = ย) $\neq$ ล $\neq$ ก			3 (7.32%)
2.2.2 (ญ = ผ = ล) $\neq$ ย $\neq$ ก			7 (17.07%)
2.2.3 (ญ = ผ = ก) $\neq$ ย $\neq$ ล			6 (14.63%)
2.2.4 (ญ = ย = ล) $\neq$ ผ $\neq$ ก			6 (14.63%)
2.2.5 (ญ = ย = ก) $\neq$ ผ $\neq$ ล			6 (14.63%)

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รูปแบบการใช้คำศัพท์	จำนวนหน่วยยอรรด (ร้อยละ)	
2.2.6 (ญ = ล = ก) $\neq$ ผ $\neq$ ย		5 (12.20%)
2.2.7 (ผ = ย = ล) $\neq$ ญ $\neq$ ก		2 (4.88%)
2.2.8 (ผ = ย = ก) $\neq$ ญ $\neq$ ล		1 (2.44%)
2.2.9 (ผ = ล = ก) $\neq$ ญ $\neq$ ย		1 (2.44%)
2.2.10 (ย = ล = ก) $\neq$ ญ $\neq$ ผ		4 (9.76%)
2.3 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา แตกต่างกัน 3 ภาษา	12 (4.51%)	
2.3.1 (ญ = ผ) $\neq$ ย $\neq$ ล $\neq$ ก		1 (8.33%)
2.3.2 (ญ = ย) $\neq$ ผ $\neq$ ล $\neq$ ก		1 (8.33%)
2.3.3 (ญ = ล) $\neq$ ผ $\neq$ ย $\neq$ ก		4 (33.33%)
2.3.4 (ผ = ย) $\neq$ ญ $\neq$ ล $\neq$ ก		2 (16.67%)
2.3.5 (ผ = ล) $\neq$ ญ $\neq$ ย $\neq$ ก		1 (8.33%)
2.3.6 (ย = ล) $\neq$ ญ $\neq$ ผ $\neq$ ก		2 (16.67%)
2.3.7 (ล = ก) $\neq$ ญ $\neq$ ผ $\neq$ ย		1 (8.33%)

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รูปแบบการใช้คำศัพท์	จำนวนหน่วยยอรรด (ร้อยละ)		
2.4 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา และอีก 2 ภาษา ใช้เหมือนกัน		72 (27.07%)	
2.4.1 (ญ = พ = ย) ≠ (ล = ก)			8 (11.11%)
2.4.2 (ญ = พ = ล) ≠ (ย = ก)			8 (11.11%)
2.4.3 (ญ = พ = ก) ≠ (ย = ล)			8 (11.11%)
2.4.4 (ญ = ย = ล) ≠ (พ = ก)			4 (5.60%)
2.4.5 (ญ = ย = ก) ≠ (พ = ล)			6 (8.33%)
2.4.6 (ญ = ล = ก) ≠ (พ = ย)			7 (9.72%)
2.4.7 (พ = ย = ล) ≠ (ญ = ก)			6 (8.33%)
2.4.8 (พ = ย = ก) ≠ (ญ = ล)			6 (8.33%)
2.4.9 (พ = ล = ก) ≠ (ญ = ย)			5 (6.94%)
2.4.10 (ย = ล = ก) ≠ (ญ = พ)			14 (19.44%)
2.5 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา อีก 2 ภาษา ใช้คำศัพท์ต่างกัน และ อีก 1 ภาษา ก็ใช้คำศัพท์ต่างกัน		23 (8.65%)	
2.5.1 (ญ = พ) ≠ (ย = ล) ≠ ก			2 (8.70%)

ตารางที่ 18 (ต่อ)

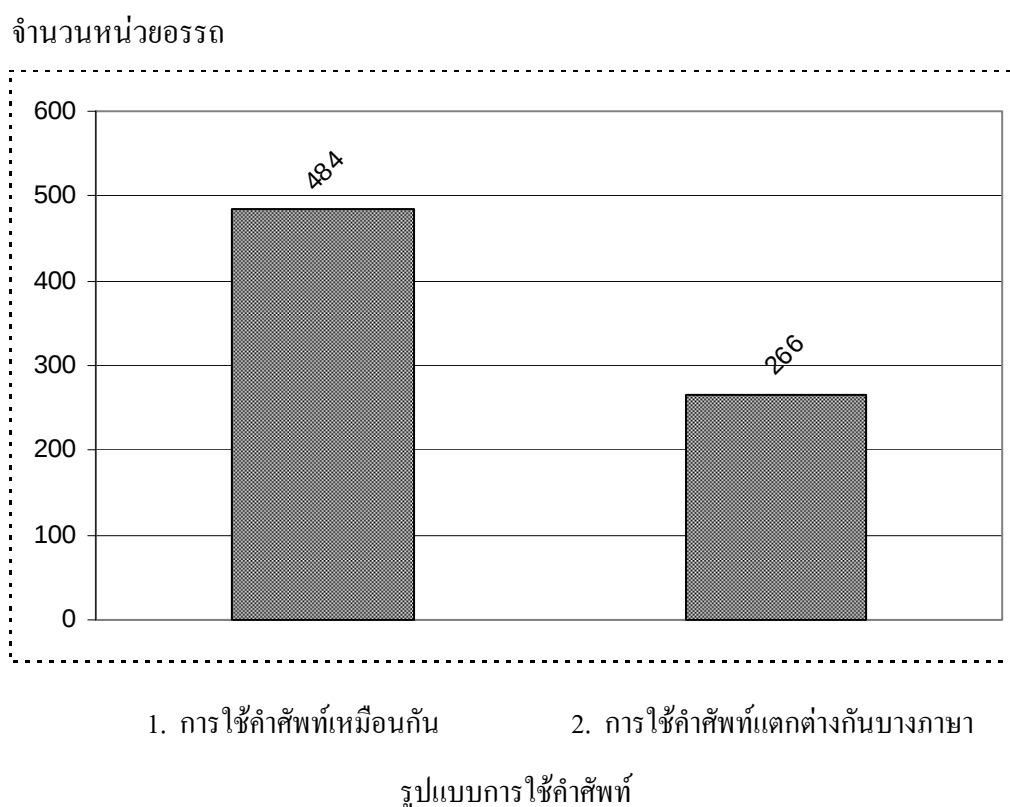
รูปแบบการใช้คำศัพท์			จำนวนหน่วยยอรรต (ร้อยละ)
2.5.2 (ญ = พ) ≠ (ย = ก) ≠ ล			2 (8.70%)
2.5.3 (ญ = พ) ≠ (ล = ก) ≠ ย			2 (8.70%)
2.5.4 (ญ = ย) ≠ (พ = ล) ≠ ก			2 (8.70%)
2.5.5 (ญ = ย) ≠ (พ = ก) ≠ ล			2 (8.70%)
2.5.6 (ญ = ย) ≠ (ล = ก) ≠ พ			2 (8.70%)
2.5.7 (ญ = ล) ≠ (พ = ย) ≠ ก			1 (4.34%)
2.5.8 (ญ = ล) ≠ (พ = ก) ≠ ย			3 (13.04%)
2.5.9 (ญ = ล) ≠ (ย = ก) ≠ พ			2 (8.70%)
2.5.10 (ญ = ก) ≠ (พ = ล) ≠ ย			1 (4.34%)
2.5.11 (พ = ย) ≠ (ล = ก) ≠ ญ			2 (8.70%)
2.5.12 (พ = ล) ≠ (ย = ก) ≠ ญ			1 (4.34%)
2.5.13 (พ = ก) ≠ (ญ = ย) ≠ ล			1 (4.34%)

จากตารางที่ 18 แสดงจำนวนหน่วยบรรณและอัตราส่วนร้อยละของการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดสกลนครทั้ง 5 ภาษา จะเห็นว่าการคำศัพท์อยู่ 2 ประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ การใช้คำศัพท์เหมือนกันและการใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา ซึ่งแต่ละประเภทยุ่่นก็จะมรูปแบบการใช้คำศัพท์ที่แบ่งย่อยแตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจะนำข้อมูลดังกล่าวมาแสดงด้วยแผนภูมิแท่งเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นดังต่อไปนี้

1. การใช้คำศัพท์เหมือนกัน มีทั้งสิ้น 484 หน่วยบรรณ คิดเป็นร้อยละ 64.53 ของการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 750 หน่วยบรรณ

2. การใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา มีทั้งสิ้น 266 หน่วยบรรณ คิดเป็นร้อยละ 35.47 ของการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 750 หน่วยบรรณ

รูปแบบการใช้คำศัพท์ทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวสามารถแสดงด้วยแผนภูมิเปรียบเทียบเพื่อความสะดวกได้ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงรูปแบบการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นทั้ง 5 ภาษาในจังหวัดสกลนคร

จากข้อ 1. การใช้คำศัพท์เหมือนกันจำนวน 484 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 64.53 ของการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 750 หน่วยบรรด แบ่งออกเป็น 2 ชนิดย่อย คือ

1.1 การใช้ศัพท์ร่วมแท้ มีทั้งสิ้น 257 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 53.10 ของการใช้คำศัพท์เหมือนกัน

1.2 การใช้คำศัพท์ร่วมเสียงปรากฏ มีทั้งสิ้น 227 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 46.90 ของการใช้คำศัพท์เหมือนกัน แบ่งออกเป็น 6 ชนิดย่อย ได้แก่

1.2.1 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้นต่างกัน มีทั้งสิ้น 35 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 15.42

1.2.2 คำศัพท์ที่มีสระต่างกัน มีทั้งสิ้น 49 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 21.58

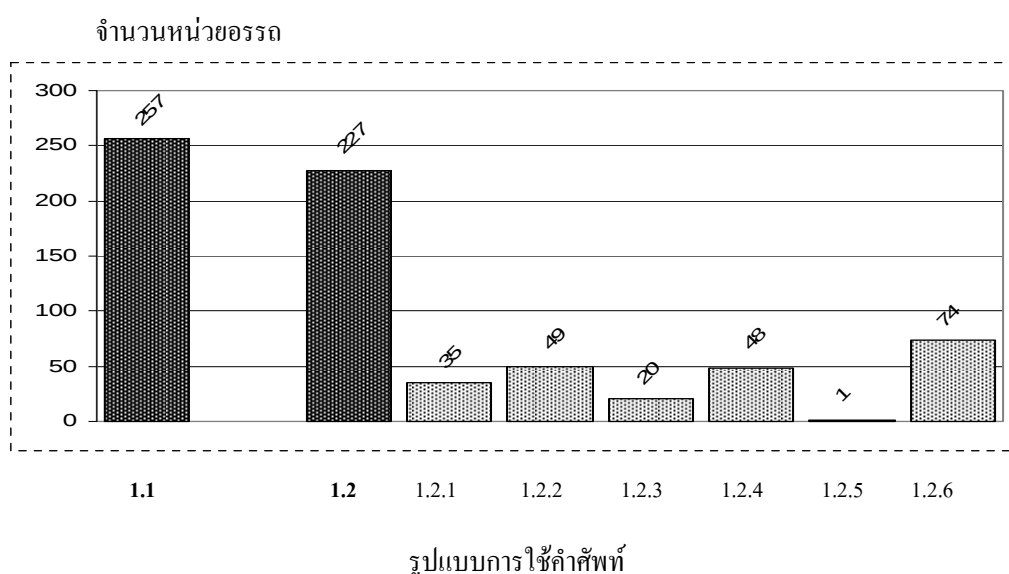
1.2.3 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้นและสระต่างกัน มีทั้งสิ้น 20 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 8.81

1.2.4 คำศัพท์ที่มีสระและพยัญชนะท้ายต่างกัน มีทั้งสิ้น 48 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 21.15

1.2.5 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะท้ายต่างกัน มี 1 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 0.44

1.2.6 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้น สระ และพยัญชนะท้ายต่างกัน มีทั้งสิ้น 74 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 32.60

รูปแบบการใช้คำศัพท์ทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวสามารถแสดงด้วยแผนภูมิเปรียบเทียบเพื่อความชัดเจนได้ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงการใช้คำศัพท์เหมือนกัน

จากข้อ 2. การใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษาจำนวน 266 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 35.47 ของการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 750 หน่วยบรรด แบ่งออกเป็น 5 ชนิดย่อย ได้แก่

2.1 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 4 ภาษา แตกต่างกัน 1 ภาษา มีทั้งสิ้น 118 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 44.36 ของการใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา

2.2 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา แตกต่างกัน 2 ภาษา มีทั้งสิ้น 41 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 15.41 ของการใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา

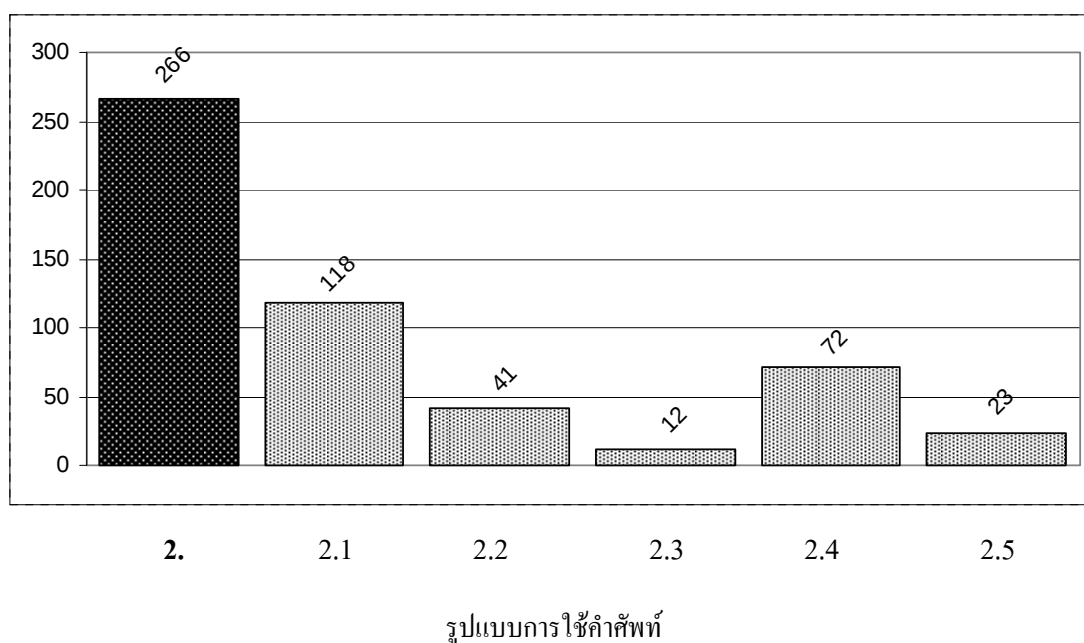
2.3 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา แตกต่างกัน 3 ภาษา มีทั้งสิ้น 12 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 4.51 ของการใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา

2.4 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษาและอีก 2 ภาษาใช้เหมือนกัน มีทั้งสิ้น 72 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 27.07 ของการใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา

2.5 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา อีก 2 ภาษาใช้คำศัพท์ต่างกันและอีก 1 ภาษา ก็ใช้คำศัพท์ต่างกัน มีทั้งสิ้น 23 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 8.65 ของการใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา

รูปแบบการใช้คำศัพท์ทั้ง 5 ลักษณะดังกล่าวสามารถแสดงด้วยแผนภูมิเปรียบเทียบเพื่อความชัดเจนได้ดังต่อไปนี้

จำนวนหน่วยบรรด

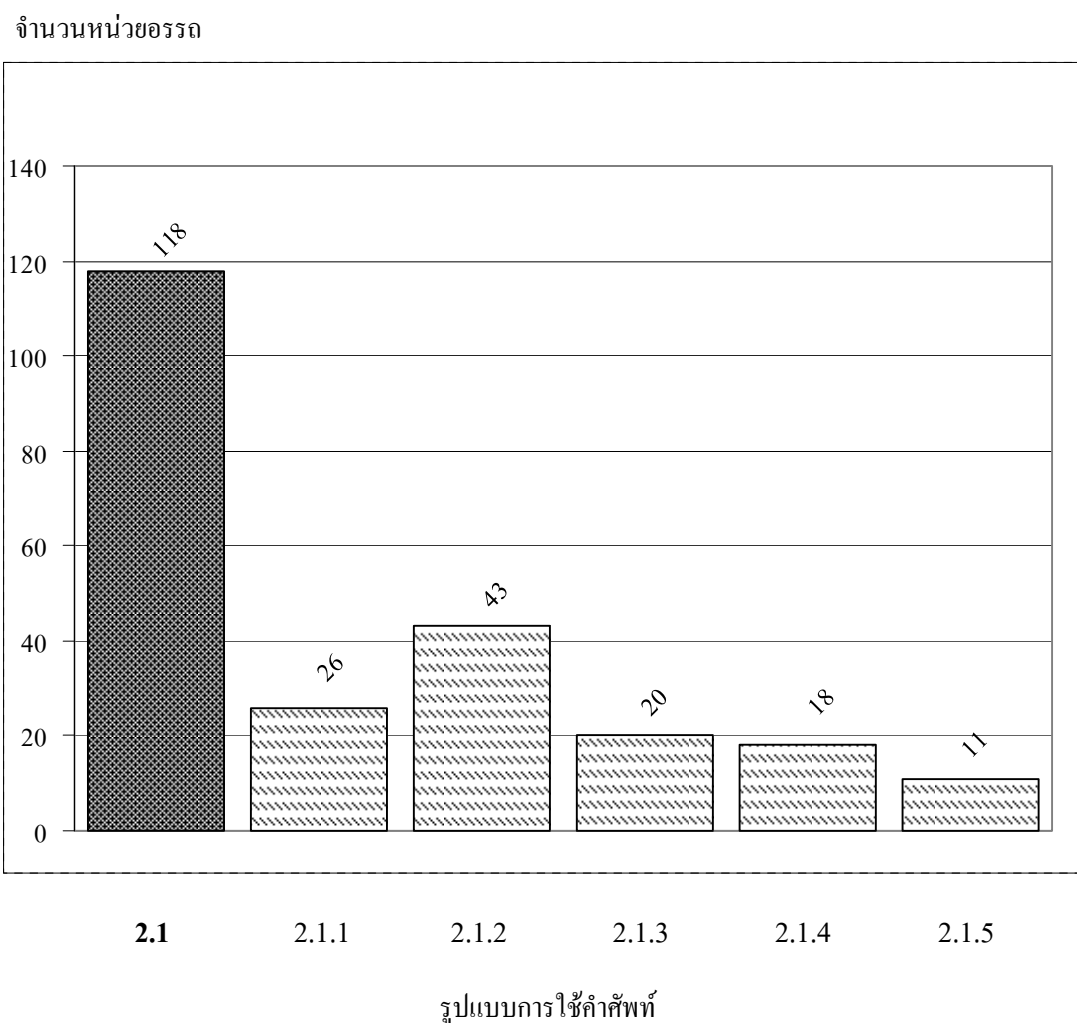

แผนภูมิที่ 3 แสดงการใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา

จากข้อ 2.1 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 4 ภาษา แตกต่างกัน 1 ภาษา จำนวน 118 หน่วยวรรณคดีเป็นร้อยละ 44.36 แบ่งออกเป็น 5 ชนิดย่อย ได้แก่

2.1.1 (ญ = พ = ข = ล) $\neq$ ก	มีทั้งสิ้น 26 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 22.03
2.1.2 (ญ = ข = ล = ก) $\neq$ พ	มีทั้งสิ้น 43 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 36.44
2.1.3 (ญ = พ = ข = ก) $\neq$ ล	มีทั้งสิ้น 20 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 16.95
2.1.4 (ญ = พ = ล = ก) $\neq$ ข	มีทั้งสิ้น 18 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 15.25
2.1.5 (พ = ข = ล = ก) $\neq$ ญ	มีทั้งสิ้น 11 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 9.32

รูปแบบการใช้คำศัพท์ทั้ง 5 ลักษณะดังกล่าวสามารถแสดงด้วยแผนภูมิเปรียบเทียบเพื่อความชัดเจนได้ดังต่อไปนี้

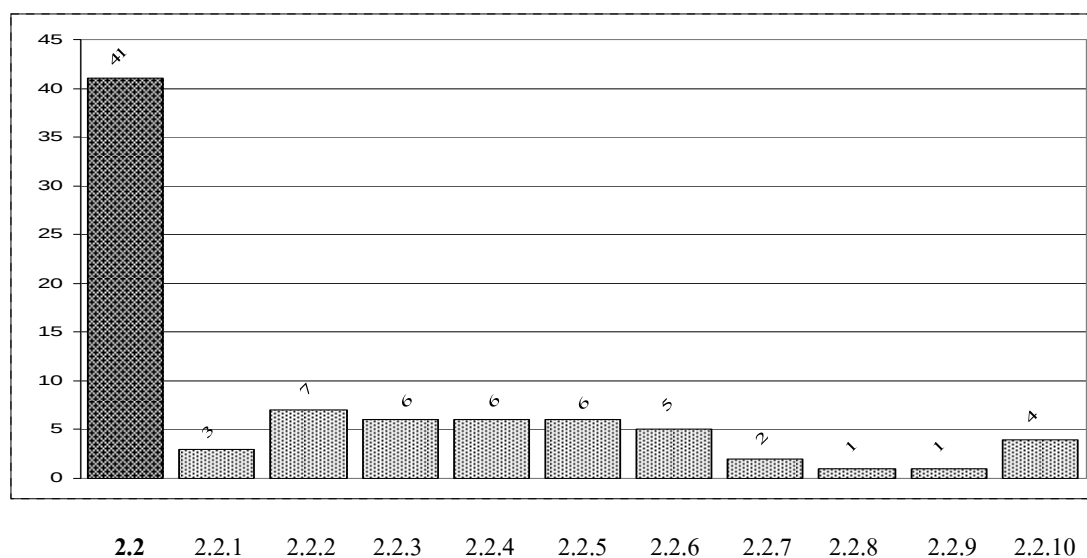
แผนภูมิที่ 4 แสดงการใช้คำศัพท์เหมือนกัน 4 ภาษา แตกต่างกัน 1 ภาษา

จากข้อ 2.2 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษาแตกต่างกัน 2 ภาษา จำนวน 41 หน่วยวรรณคดีเป็นร้อยละ 15.41 แบ่งออกเป็น 10 ชนิดย่อย ได้แก่

2.2.1 (ญ = ผ = ย) $\neq$ ล $\neq$ ก	มีทั้งสิ้น 3 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 7.32
2.2.2 (ญ = ผ = ล) $\neq$ ย $\neq$ ก	มีทั้งสิ้น 7 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 17.07
2.2.3 (ญ = ผ = ก) $\neq$ ย $\neq$ ล	มีทั้งสิ้น 6 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 14.63
2.2.4 (ญ = ย = ล) $\neq$ ผ $\neq$ ก	มีทั้งสิ้น 6 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 14.63
2.2.5 (ญ = ย = ก) $\neq$ ผ $\neq$ ล	มีทั้งสิ้น 6 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 14.63
2.2.6 (ญ = ล = ก) $\neq$ ผ $\neq$ ย	มีทั้งสิ้น 5 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 12.20
2.2.7 (ผ = ย = ล) $\neq$ ญ $\neq$ ก	มีทั้งสิ้น 2 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 4.88
2.2.8 (ผ = ย = ก) $\neq$ ญ $\neq$ ล	มีทั้งสิ้น 1 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 2.44
2.2.9 (ผ = ล = ก) $\neq$ ญ $\neq$ ย	มีทั้งสิ้น 1 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 2.44
2.2.10 (ย = ล = ก) $\neq$ ญ $\neq$ ผ	มีทั้งสิ้น 4 หน่วยวรรณคดี	คิดเป็นร้อยละ 9.76

รูปแบบการใช้คำศัพท์ทั้ง 10 ลักษณะดังกล่าวสามารถแสดงด้วยแผนภูมิเปรียบเทียบเพื่อความชัดเจนได้ดังต่อไปนี้

จำนวนหน่วยวรรณคดี

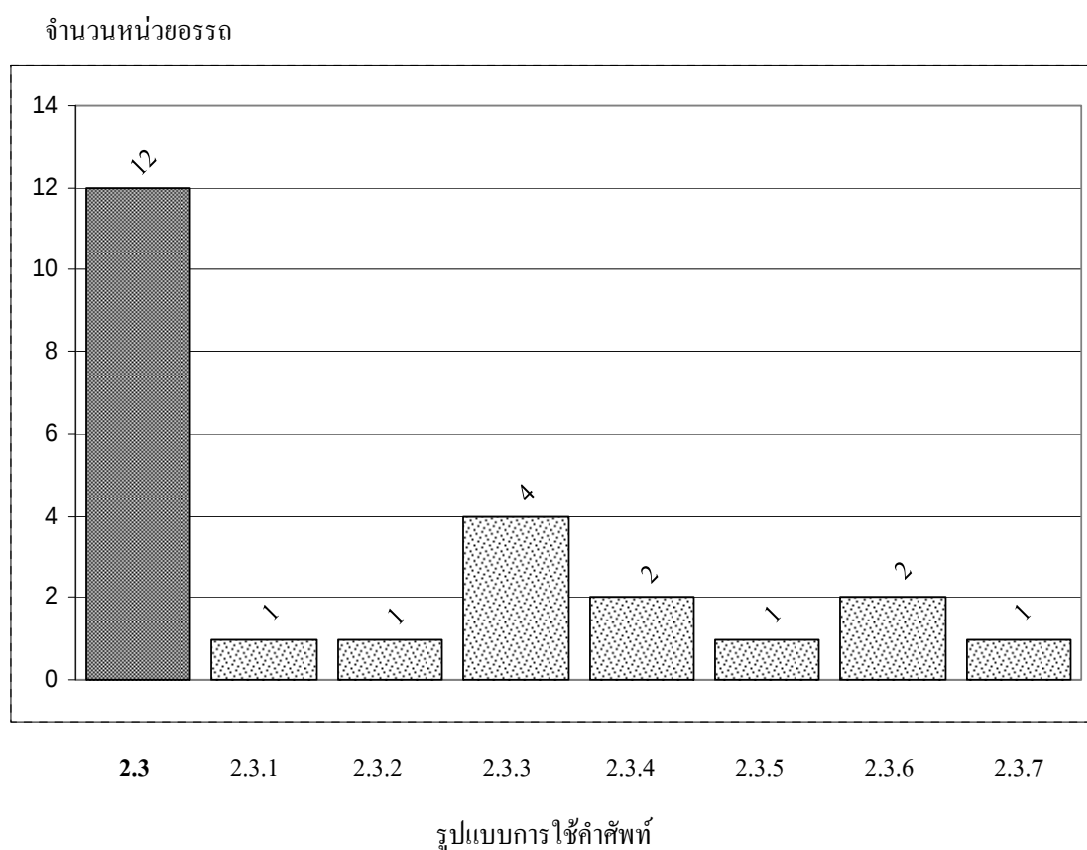
รูปแบบการใช้คำศัพท์

แผนภูมิที่ 5 แสดงการใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา แตกต่างกัน 2 ภาษา

จากข้อ 2.3 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา แตกต่างกัน 3 ภาษา จำนวน 12 หน่วยวรรณคดีเป็นร้อยละ 4.51 แบ่งออกเป็น 7 ชนิดย่อย คือ

- 2.3.1 (ญ = พ) $\neq$ ย $\neq$ ล $\neq$ ก มีทั้งสิ้น 1 หน่วยวรรณคดี คิดเป็นร้อยละ 8.33
 2.3.2 (ญ = ย) $\neq$ พ $\neq$ ล $\neq$ ก มีทั้งสิ้น 1 หน่วยวรรณคดี คิดเป็นร้อยละ 8.33
 2.3.3 (ญ = ล) $\neq$ พ $\neq$ ย $\neq$ ก มีทั้งสิ้น 4 หน่วยวรรณคดี คิดเป็นร้อยละ 33.33
 2.3.4 (พ = ย) $\neq$ ญ $\neq$ ล $\neq$ ก มีทั้งสิ้น 2 หน่วยวรรณคดี คิดเป็นร้อยละ 16.67
 2.3.5 (พ = ล) $\neq$ ญ $\neq$ ย $\neq$ ก มีทั้งสิ้น 1 หน่วยวรรณคดี คิดเป็นร้อยละ 8.33
 2.3.6 (ย = ล) $\neq$ ญ $\neq$ พ $\neq$ ก มีทั้งสิ้น 2 หน่วยวรรณคดี คิดเป็นร้อยละ 16.67
 2.3.7 (ล = ก) $\neq$ ญ $\neq$ พ $\neq$ ย มีทั้งสิ้น 1 หน่วยวรรณคดี คิดเป็นร้อยละ 8.33

รูปแบบการใช้คำศัพท์ทั้ง 7 ลักษณะดังกล่าวสามารถแสดงด้วยแผนภูมิเปรียบเทียบเพื่อความชัดเจนได้ดังต่อไปนี้

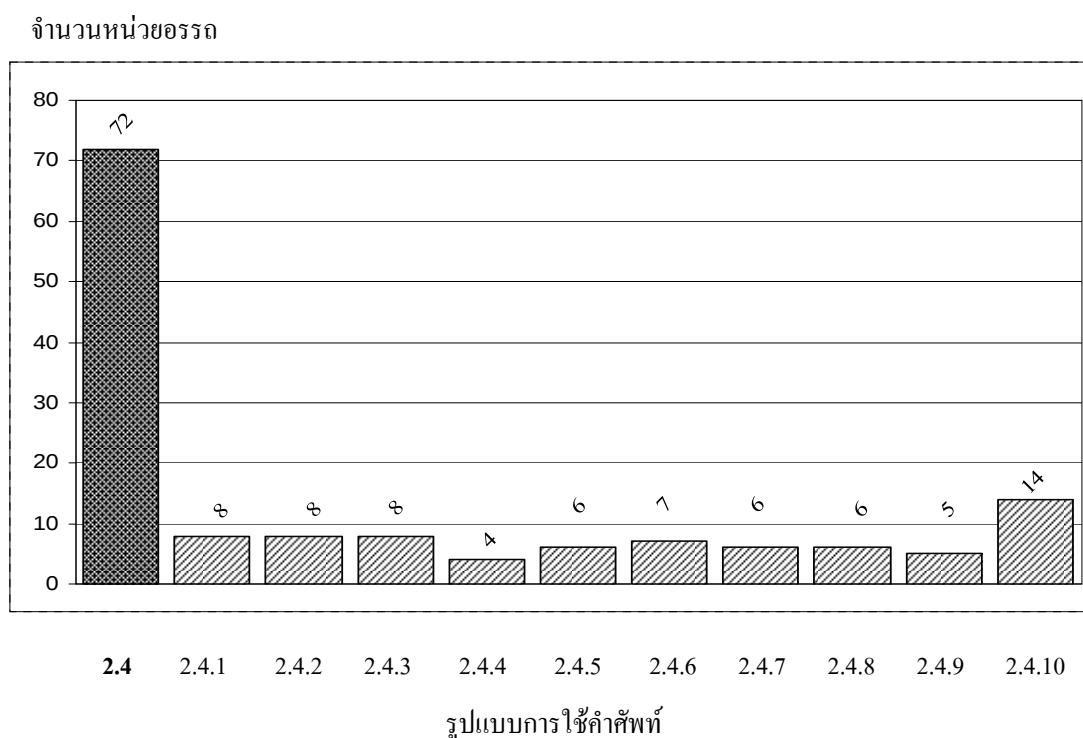

แผนภูมิที่ 6 แสดงการใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา แตกต่างกัน 3 ภาษา

จากข้อ 2.4 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา และอีก 2 ภาษา ใช้เหมือนกัน จำนวน 72 หน่วยบรรทัด คิดเป็นร้อยละ 27.07 แบ่งออกเป็น 10 ชนิดย่อย คือ

2.4.1 (ญ = ผ = ย) $\neq$ (ล = ก)	มีทั้งสิ้น 8 หน่วยบรรทัด	คิดเป็นร้อยละ 11.11
2.4.2 (ญ = ผ = ล) $\neq$ (ย = ก)	มีทั้งสิ้น 8 หน่วยบรรทัด	คิดเป็นร้อยละ 11.11
2.4.3 (ญ = ผ = ก) $\neq$ (ย = ล)	มีทั้งสิ้น 8 หน่วยบรรทัด	คิดเป็นร้อยละ 11.11
2.4.4 (ญ = ย = ล) $\neq$ (ผ = ก)	มีทั้งสิ้น 4 หน่วยบรรทัด	คิดเป็นร้อยละ 5.60
2.4.5 (ญ = ย = ก) $\neq$ (ผ = ล)	มีทั้งสิ้น 6 หน่วยบรรทัด	คิดเป็นร้อยละ 8.33
2.4.6 (ญ = ล = ก) $\neq$ (ผ = ย)	มีทั้งสิ้น 7 หน่วยบรรทัด	คิดเป็นร้อยละ 9.72
2.4.7 (ผ = ย = ล) $\neq$ (ญ = ก)	มีทั้งสิ้น 6 หน่วยบรรทัด	คิดเป็นร้อยละ 8.33
2.4.8 (ผ = ย = ก) $\neq$ (ญ = ล)	มีทั้งสิ้น 6 หน่วยบรรทัด	คิดเป็นร้อยละ 8.33
2.4.9 (ผ = ล = ก) $\neq$ (ญ = ย)	มีทั้งสิ้น 5 หน่วยบรรทัด	คิดเป็นร้อยละ 6.94
2.4.10 (ย = ล = ก) $\neq$ (ญ = ผ)	มีทั้งสิ้น 14 หน่วยบรรทัด	คิดเป็นร้อยละ 19.44

รูปแบบการใช้คำศัพท์ทั้ง 10 ลักษณะดังกล่าวสามารถแสดงด้วยแผนภูมิเปรียบเทียบเพื่อความชัดเจนได้ดังต่อไปนี้

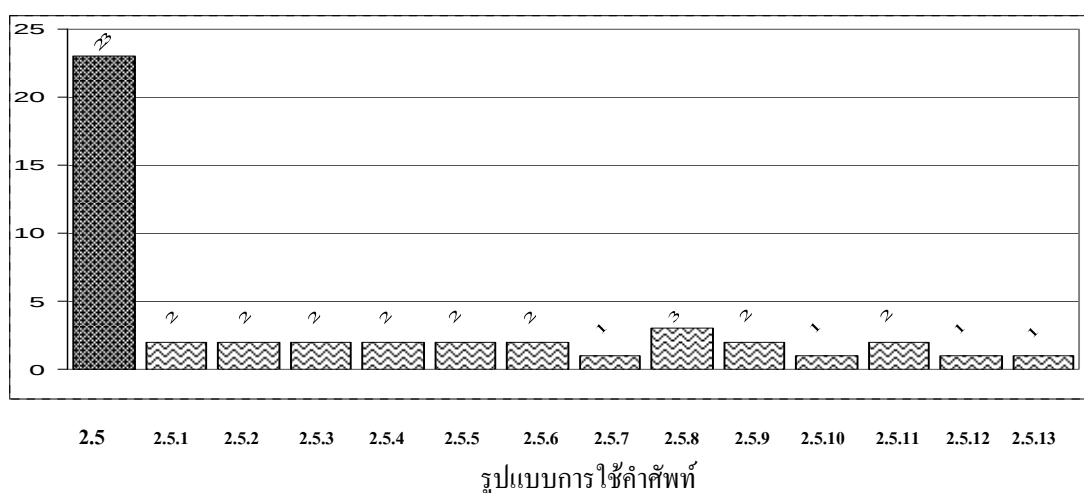
แผนภูมิที่ 7 แสดงการใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา และอีก 2 ภาษา ใช้เหมือนกัน

จากข้อ 2.5 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา อีก 2 ภาษาใช้คำศัพท์ต่างกัน และ อีก 1 ภาษาที่ใช้คำศัพท์ต่างกัน จำนวน 23 หน่วยบรรด คิดเป็นร้อยละ 8.65 แบ่งออกเป็น 13 ชนิดย่อย คือ

2.5.1	(ญ = พ) $\neq$ (ย = ล) $\neq$ ก	มีทั้งสิ้น 2	หน่วยบรรด	คิดเป็นร้อยละ 8.70
2.5.2	(ญ = พ) $\neq$ (ย = ก) $\neq$ ล	มีทั้งสิ้น 2	หน่วยบรรด	คิดเป็นร้อยละ 8.70
2.5.3	(ญ = พ) $\neq$ (ล = ก) $\neq$ ย	มีทั้งสิ้น 2	หน่วยบรรด	คิดเป็นร้อยละ 8.70
2.5.4	(ญ = ย) $\neq$ (พ = ล) $\neq$ ก	มีทั้งสิ้น 2	หน่วยบรรด	คิดเป็นร้อยละ 8.70
2.5.5	(ญ = ย) $\neq$ (พ = ก) $\neq$ ล	มีทั้งสิ้น 2	หน่วยบรรด	คิดเป็นร้อยละ 8.70
2.5.6	(ญ = ย) $\neq$ (ล = ก) $\neq$ พ	มีทั้งสิ้น 2	หน่วยบรรด	คิดเป็นร้อยละ 8.70
2.5.7	(ญ = ล) $\neq$ (พ = ย) $\neq$ ก	มีทั้งสิ้น 1	หน่วยบรรด	คิดเป็นร้อยละ 4.34
2.5.8	(ญ = ล) $\neq$ (พ = ก) $\neq$ ย	มีทั้งสิ้น 3	หน่วยบรรด	คิดเป็นร้อยละ 13.04
2.5.9	(ญ = ล) $\neq$ (ย = ก) $\neq$ พ	มีทั้งสิ้น 2	หน่วยบรรด	คิดเป็นร้อยละ 8.70
2.5.10	(ญ = ก) $\neq$ (พ = ล) $\neq$ ย	มีทั้งสิ้น 1	หน่วยบรรด	คิดเป็นร้อยละ 4.34
2.5.11	(พ = ย) $\neq$ (ล = ก) $\neq$ ญ	มีทั้งสิ้น 2	หน่วยบรรด	คิดเป็นร้อยละ 8.70
2.5.12	(พ = ล) $\neq$ (ย = ก) $\neq$ ญ	มีทั้งสิ้น 1	หน่วยบรรด	คิดเป็นร้อยละ 4.34
2.5.13	(พ = ก) $\neq$ (ญ = ย) $\neq$ ล	มีทั้งสิ้น 1	หน่วยบรรด	คิดเป็นร้อยละ 4.34

รูปแบบการใช้คำศัพท์ทั้ง 13 ลักษณะดังกล่าวสามารถแสดงด้วยแผนภูมิเปรียบเทียบ เพื่อความชัดเจนได้ดังต่อไปนี้

จำนวนหน่วยบรรด

แผนภูมิที่ 8 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา อีก 2 ภาษา ใช้คำศัพท์ต่างกัน และ อีก 1 ภาษา ก็ใช้คำศัพท์ต่างกัน

ความสัมพันธ์ของการใช้คำศัพท์ระหว่างภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา

การหาความสัมพันธ์ของการใช้คำศัพท์ระหว่างภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษานั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลเฉพาะข้อ 2 คือ การใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา จำนวน 266 หน่วยยรรธมาพิจารณา เพราะจะทำให้เห็นความสัมพันธ์ของการใช้คำศัพท์ระหว่างภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาได้อย่างชัดเจน ส่วนข้อมูลในข้อ 1.1 การใช้คำศัพท์ร่วมแท้ (Common Cognate) จำนวน 257 หน่วยยรรธและข้อ 1.2 การใช้คำศัพท์ร่วมเสียงปฏิภาค (Correspondent Cognate) จำนวน 227 หน่วยยรรธจะไม่นำมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ ทั้งนี้เพราะการใช้คำศัพท์เหมือนกันทุกภาษาไม่สามารถนำมาจัดกลุ่มภาษาเพื่อบอกความสัมพันธ์ของกลุ่มย่อยได้

ความสัมพันธ์ของการใช้คำศัพท์ระหว่างภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาในจังหวัดสกลนคร สามารถแสดงด้วยตารางได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ของการใช้คำศัพท์ระหว่างภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา

ความสัมพันธ์ของ การใช้ คำศัพท์ รูปแบบการใช้ คำศัพท์และจำนวน	ญ้อ = ผู้ไท	ญ้อ = ไชย	ญ้อ = ลาว	ญ้อ = กระเลิง	ผู้ไท = ไชย	ผู้ไท = ลาว	ผู้ไท = กระเลิง	ไชย = ลาว	ไชย = กระเลิง	ลาว = กระเลิง
2. การใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา										
2.1 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 4 ภาษา ต่างกัน 1 ภาษา										
2.1.1 (ญ = ผ = ข = ล) ≠ ก	26	26	26		26	26		26		
2.1.2 (ญ = ข = ล = ก) ≠ ผ		43	43	43				43	43	43
2.1.3 (ญ = ผ = ข = ก) ≠ ล	20	20		20	20		20		20	
2.1.4 (ญ = ผ = ล = ก) ≠ ข	18		18	18		18	18			18
2.1.5 (ผ = ข = ล = ก) ≠ ญ					11	11	11	11	11	11
2.2 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา แตกต่างกัน 2 ภาษา										
2.2.1 (ญ = ผ = ข) ≠ ล ≠ ก	3	3			3					
2.2.2 (ญ = ผ = ล) ≠ ข ≠ ก	7		7			7				

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ของ การใช้ คำศัพท์ รูปแบบการใช้ คำศัพท์และจำนวน	ญื่อ = ผู้ไท	ญื่อ = ไชย	ญื่อ = ลาว	ญื่อ = กะเลิง	ผู้ไท = ไชย	ผู้ไท = ลาว	ผู้ไท = กะเลิง	ไชย = ลาว	ไชย = กะเลิง	ลาว = กะเลิง
2.2.3 (ญ = ผ = ก) $\neq$ ข $\neq$ ล	6			6			6			
2.2.4 (ญ = ข = ล) $\neq$ ผ $\neq$ ก		6	6					6		
2.2.5 (ญ = ข = ก) $\neq$ ผ $\neq$ ล		6		6					6	
2.2.6 (ญ = ล = ก) $\neq$ ผ $\neq$ ข			5	5						5
2.2.7 (ผ = ข = ล) $\neq$ ญ $\neq$ ก					2	2		2		
2.2.8 (ผ = ข = ก) $\neq$ ญ $\neq$ ล					1		1		1	
2.2.9 (ผ = ล = ก) $\neq$ ญ $\neq$ ข						1	1			1
2.2.10 (ข = ล = ก) $\neq$ ญ $\neq$ ผ								4	4	4
2.3 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา แตกต่างกัน 3 ภาษา										
2.3.1 (ญ = ผ) $\neq$ ข $\neq$ ล $\neq$ ก	1									
2.3.2 (ญ = ข) $\neq$ ผ $\neq$ ล $\neq$ ก		1								
2.3.3 (ญ = ล) $\neq$ ผ $\neq$ ข $\neq$ ก			4							
2.3.4 (ผ = ข) $\neq$ ญ $\neq$ ล $\neq$ ก					2					
2.3.5 (ผ = ล) $\neq$ ญ $\neq$ ข $\neq$ ก						1				
2.3.6 (ข = ล) $\neq$ ญ $\neq$ ผ $\neq$ ก								2		
2.3.7 (ล = ก) $\neq$ ญ $\neq$ ผ $\neq$ ข										1
2.4 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา และอีก 2 ภาษา ใช้ เหมือนกัน										
2.4.1 (ญ = ผ = ข) $\neq$ (ล = ก)	8	8			8					8
2.4.2 (ญ = ผ = ล) $\neq$ (ข = ก)	8		8			8			8	
2.4.3 (ญ = ผ = ก) $\neq$ (ข = ล)	8			8			8	8		
2.4.4 (ญ = ข = ล) $\neq$ (ผ = ก)		4	4				4	4		

ตารางที่ 19 (ต่อ)

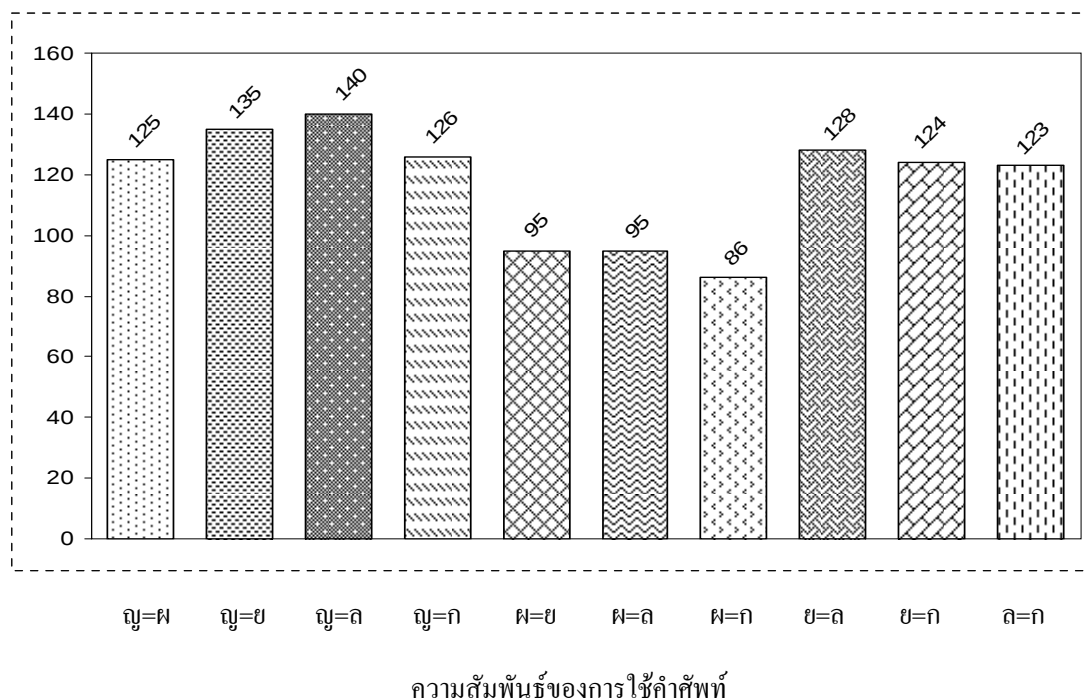
ความสัมพันธ์ของ การใช้ คำศัพท์ รูปแบบการใช้ คำศัพท์และจำนวน	ญื่อ = ผู้ไท	ญื่อ = ไชย	ญื่อ = ลาว	ญื่อ = กะเลิง	ผู้ไท = ไชย	ผู้ไท = ลาว	ผู้ไท = กะเลิง	ไชย = ลาว	ไชย = กะเลิง	ลาว = กะเลิง
2.4.5 (ญ = ข = ก) $\neq$ (ผ = ล)		6		6		6			6	
2.4.6 (ญ = ล = ก) $\neq$ (ผ = ข)			7	7	7					7
2.4.7 (ผ = ข = ล) $\neq$ (ญ = ก)				6	6	6		6		
2.4.8 (ผ = ข = ก) $\neq$ (ญ = ล)			6		6		6		6	
2.4.9 (ผ = ล = ก) $\neq$ (ญ = ข)		5				5	5			5
2.4.10 (ข = ล = ก) $\neq$ (ญ = ผ)	14							14	14	14
2.5 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา อีก 2 ภาษา ใช้คำศัพท์ ต่างกัน และ อีก 1 ภาษา ที่ใช้ คำศัพท์ต่างกัน										
2.5.1 (ญ = ผ) $\neq$ (ข = ล) $\neq$ ก	2							2		
2.5.2 (ญ = ผ) $\neq$ (ข = ก) $\neq$ ล	2								2	
2.5.3 (ญ = ผ) $\neq$ (ล = ก) $\neq$ ข	2									2
2.5.4 (ญ = ข) $\neq$ (ผ = ล) $\neq$ ก		2				2				
2.5.5 (ญ = ข) $\neq$ (ผ = ก) $\neq$ ล		2					2			
2.5.6 (ญ = ข) $\neq$ (ล = ก) $\neq$ ผ		2								2
2.5.7 (ญ = ล) $\neq$ (ผ = ข) $\neq$ ก			1		1					
2.5.8 (ญ = ล) $\neq$ (ผ = ก) $\neq$ ข			3				3			
2.5.9 (ญ = ล) $\neq$ (ข = ก) $\neq$ ผ			2						2	
2.5.10 (ญ = ก) $\neq$ (ผ = ล) $\neq$ ข				1		1				
2.5.11 (ผ = ข) $\neq$ (ล = ก) $\neq$ ญ					2					2
2.5.12 (ผ = ล) $\neq$ (ข = ก) $\neq$ ญ						1			1	
2.5.13 (ผ = ก) $\neq$ (ญ = ข) $\neq$ ล		1					1			
รวม (มีทั้งสิ้น 266 หน่วยย่อย)	125	135	140	126	95	95	86	128	124	123

จากตารางข้างต้นแสดงความสัมพันธ์ของการใช้คำศัพท์ระหว่างภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาในจังหวัดสกลนคร มีการใช้คำศัพท์เหมือนกันดังนี้

ภาษาญ้อใช้คำศัพท์เหมือนภาษาผู้ไท	มีจำนวน	125	หน่วยบรรด
ภาษาญ้อใช้คำศัพท์เหมือนภาษาโซ้ย	มีจำนวน	135	หน่วยบรรด
ภาษาญ้อใช้คำศัพท์เหมือนภาษาลาว	มีจำนวน	140	หน่วยบรรด
ภาษาญ้อใช้คำศัพท์เหมือนภาษากะเลิง	มีจำนวน	126	หน่วยบรรด
ภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์เหมือนภาษาโซ้ย	มีจำนวน	95	หน่วยบรรด
ภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์เหมือนภาษาลาว	มีจำนวน	95	หน่วยบรรด
ภาษาผู้ไทใช้คำศัพท์เหมือนภาษากะเลิง	มีจำนวน	86	หน่วยบรรด
ภาษาโซ้ยใช้คำศัพท์เหมือนภาษาลาว	มีจำนวน	128	หน่วยบรรด
ภาษาโซ้ยใช้คำศัพท์เหมือนภาษากะเลิง	มีจำนวน	124	หน่วยบรรด
ภาษาลาวใช้คำศัพท์เหมือนภาษากะเลิง	มีจำนวน	123	หน่วยบรรด

จากความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถแสดงเป็นแผนภูมิเปรียบเทียบเพื่อความชัดเจนได้ดังต่อไปนี้

จำนวนหน่วยบรรด

แผนภูมิที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ของการใช้คำศัพท์ระหว่างภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา

ความสัมพันธ์ของการใช้คำศัพท์ระหว่างภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโย้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง ในแผนภูมิข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่า

1. ภาษาญ้อและภาษาลาว มีการใช้คำศัพท์เหมือนกันมากที่สุด จำนวน 140 หน่วยยรรยง รองลงมาคือ ภาษาญ้อและภาษาโย้ย จำนวน 135 หน่วยยรรยง และภาษาโย้ย และภาษาลาว จำนวน 128 หน่วยยรรยง

2. ภาษาผู้ไทและภาษากะเลิง มีการใช้คำศัพท์เหมือนกันน้อยที่สุด จำนวน 86 หน่วยยรรยง

3. ภาษาญ้อมีความสัมพันธ์กับภาษาลาวและภาษาโย้ย มากกว่าภาษากะเลิงและภาษาผู้ไท โดยพิจารณาจากผลรวมของจำนวนหน่วยยรรยงของ ภาษาญ้อ = ภาษาลาว, ภาษาญ้อ = ภาษาโย้ย และภาษาโย้ย = ภาษาลาว คือ $140 + 135 + 128 = 403$ มีอัตราสูงกว่าผลรวมของจำนวนหน่วยยรรยงภาษาญ้อ = ภาษาผู้ไท, ภาษาญ้อ = ภาษากะเลิง และภาษาผู้ไท = ภาษากะเลิง คือ $125 + 126 + 86 = 337$

4. ภาษากะเลิงมีความสัมพันธ์กับภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโย้ย มากกว่าภาษาผู้ไท โดยพิจารณาจากผลรวมของจำนวนหน่วยยรรยงภาษากะเลิงที่ใช้เหมือนกับ ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโย้ย คือ $126 + 123 + 124 = 373$ มีอัตราสูงกว่าผลรวมของจำนวน หน่วยยรรยงภาษาผู้ไทที่ใช้เหมือนกับภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโย้ย คือ $125 + 95 + 95 = 315$

ดังนั้น ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโย้ย จึงเป็นกลุ่มภาษาที่มีความสัมพันธ์ด้าน คำศัพท์ใกล้เคียงกันมากที่สุด ภาษากะเลิงเป็นภาษาที่มีความสัมพันธ์ด้านคำศัพท์ใกล้เคียงกับ 3 ภาษาแรกในลำดับรองลงมา ส่วนภาษาผู้ไทเป็นภาษาที่มีความสัมพันธ์ด้านคำศัพท์ใกล้เคียงกับ ภาษาอื่น ๆ น้อยที่สุด

หรืออาจกล่าวได้ว่า ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโย้ย มีความสัมพันธ์ด้าน คำศัพท์มากที่สุด รองลงมาคือ ภาษากะเลิง และภาษาผู้ไท

ความสัมพันธ์ด้านคำศัพท์ของภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโย้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง จึงแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1 คือ ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโย้ย
- กลุ่มที่ 2 คือ ภาษากะเลิง
- กลุ่มที่ 3 คือ ภาษาผู้ไท

ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงตรงตามสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ที่ว่า คำศัพท์ ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโย้ย มีความสัมพันธ์กันมากกว่าคำศัพท์ภาษากะเลิงและภาษาผู้ไท

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดสกลนคร จำนวน 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาญ้อที่ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง ภาษาผู้ไทที่ตำบลวาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ ภาษาโซ้ยที่ตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย ภาษาลาวที่ตำบลโคกศิลา อำเภอเจริญศิลป์และภาษากะเลิงที่ตำบลกุดบาก อำเภอกุดบาก โดยมีสมมติฐานว่าภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโซ้ย มีความสัมพันธ์กันมากกว่าภาษากะเลิงและภาษาผู้ไท

ผู้วิจัยสร้างรายการคำศัพท์จำนวน 800 หน่วยย่อย แบ่งออกเป็น 18 หมวด แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ภาษาละ 4 คน ซึ่งได้คัดเลือกไว้โดยควบคุมตัวแปรทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และภูมิลำเนา เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกเฉพาะหน่วยย่อยที่มีความหมายชัดเจน ผู้บอกภาษาทุกคนรู้จักดี และตัดหน่วยย่อยที่มีความหมายคลุมเครือออก เหลือหน่วยย่อยจำนวนทั้งสิ้น 750 หน่วยย่อย จากนั้นนำหน่วยย่อยทั้ง 750 หน่วยย่อยนี้มาวิเคราะห์คำศัพท์ตามเกณฑ์ทางภาษาศาสตร์ในด้านเสียงและคำศัพท์และนำคำศัพท์ที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วมาจัดเป็นกระสวนหรือรูปแบบต่าง ๆ ของการใช้คำศัพท์ เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ได้อย่างชัดเจน

จากผลการศึกษาพบว่าการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดสกลนคร มี 2 ประเภท คือ

1. การใช้คำศัพท์เหมือนกัน มีทั้งสิ้น 484 หน่วยย่อย คิดเป็นร้อยละ 64.53 ของการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 750 หน่วยย่อย แบ่งเป็น 2 ชนิดย่อย คือ

1.1 การใช้ศัพท์ร่วมแท้ มีทั้งสิ้น 257 หน่วยย่อย คิดเป็นร้อยละ 53.10 ของการใช้คำศัพท์เหมือนกัน

1.2 การใช้คำศัพท์ร่วมเสียงปฏิภาค มีทั้งสิ้น 227 หน่วยย่อย คิดเป็นร้อยละ 46.90 ของการใช้คำศัพท์เหมือนกัน

2. การใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา มีทั้งสิ้น 266 หน่วยย่อย คิดเป็นร้อยละ 35.47 ของการใช้คำศัพท์ทั้งสิ้น 750 หน่วยย่อย

ภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาในจังหวัดสกลนคร ได้แก่ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโซ้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง มีความสัมพันธ์ด้านการใช้คำศัพท์ ดังนี้

1. การใช้คำศัพท์เหมือนกัน พบการใช้คำศัพท์ร่วมแท้มากที่สุด จำนวน 257 หน่วยยรรยง รองลงมาคือการใช้คำศัพท์ร่วมเสียงปฏิภาค จำนวน 227 หน่วยยรรยง ซึ่งการใช้คำศัพท์ร่วมเสียงปฏิภาคนั้นพบคำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้น สระ และพยัญชนะท้าย ต่างกันมากที่สุด จำนวน 74 หน่วยยรรยง รองลงมาคือคำศัพท์ที่มีสระต่างกัน จำนวน 49 หน่วยยรรยง และคำศัพท์ที่มีสระและพยัญชนะท้ายต่างกัน 48 หน่วยยรรยง ส่วนคำศัพท์ที่มีพยัญชนะท้ายต่างกันพบน้อยที่สุด จำนวน 1 หน่วยยรรยง

2. การใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา พบการใช้คำศัพท์เหมือนกัน 4 ภาษา แตกต่างกัน 1 ภาษา หรือการใช้คำศัพท์เฉพาะถิ่นใดถิ่นหนึ่งมากที่สุด จำนวน 118 หน่วยยรรยง รองลงมาคือ การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา และอีก 2 ภาษาใช้คำศัพท์เหมือนกัน จำนวน 72 หน่วยยรรยง ส่วนการใช้คำศัพท์แตกต่างกันทุกภาษานั้นไม่ปรากฏ

3. ภาษาผู้ไทมีการใช้คำศัพท์เฉพาะถิ่นเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษากะเลิง ภาษาลาว ภาษาโซ้ย และภาษาญ้อ ตามลำดับ

4. ภาษาญ้อ มีการใช้คำศัพท์เฉพาะถิ่นเป็นจำนวนน้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ภาษาญ้อมีการใช้คำศัพท์เหมือนกับภาษาลาวและภาษาโซ้ยเป็นจำนวนมาก อีกทั้งภาษาญ้อและ ภาษาโซ้ยยังมีความสัมพันธ์ด้านระบบเสียง ได้แก่ เสียงพยัญชนะต้น สระ และพยัญชนะท้าย จะแตกต่างกันเพียงหน่วยเสียงวรรณยุกต์เท่านั้น

5. ภาษาญ้อและภาษาลาวมีการใช้คำศัพท์เหมือนกันมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษาญ้อและภาษาโซ้ย ส่วนภาษากะเลิงและภาษาผู้ไทมีการใช้คำศัพท์เหมือนกันน้อยที่สุด

6. ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโซ้ย มีการใช้คำศัพท์เหมือนกันมากกว่า ภาษากะเลิงและภาษาผู้ไท ดังนั้น ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโซ้ย จึงมีความสัมพันธ์ทางด้าน คำศัพท์มากกว่าภาษากะเลิงและภาษาผู้ไท

สรุปความสัมพันธ์ทางด้านคำศัพท์ของภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาในจังหวัดสกลนคร สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 คือ ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโซ้ย

กลุ่มที่ 2 คือ ภาษากะเลิง

กลุ่มที่ 3 คือ ภาษาผู้ไท

ข้อสรุปดังกล่าวตรงกับสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ คือ คำศัพท์ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโซ้ย มีความสัมพันธ์กันมากกว่าคำศัพท์ภาษากะเลิงและภาษาผู้ไท

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยและข้อสรุปดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังพบความสัมพันธ์ด้านระบบเสียงและด้านคำศัพท์ของภาษาไทยถิ่นทั้ง 5 ภาษาดังนี้

ด้านระบบเสียง

1. ภาษาผู้ไทและภาษาลาวมีความสัมพันธ์ในด้านหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว กล่าวคือ ทั้งสองภาษามีจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน 20 หน่วยเสียงเท่ากันในขณะที่ภาษาญ้อ ภาษาโซ้ย และภาษากะเลิง มี 19 หน่วยเสียง โดยหน่วยเสียง /f/ ในภาษาผู้ไทและภาษาลาวจะเป็นปฏิภาคกับหน่วยเสียง /p^h/ ในภาษาญ้อ ภาษาโซ้ยและภาษากะเลิง เช่น หน่วยยรรด ‘ฟ้อนรำ’, หน่วยยรรด ‘(น้ำ) เค็ด’, หน่วยยรรด ‘ก่อไฟ’, หน่วยยรรด ‘ฟ้าแลบ’ เป็นต้น นอกจากนั้นภาษาลาวเป็นเพียงภาษาเดียวที่ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ

2. ภาษาญ้อ ภาษาโซ้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง มีความสัมพันธ์ในด้านหน่วยเสียงสระประสม คือ มีจำนวน 3 หน่วยเสียงเท่ากัน ได้แก่ /ia, ia, ua/ ในขณะที่ภาษาผู้ไทไม่ปรากฏหน่วยเสียงสระประสม โดยคำที่ประกอบด้วยสระประสม /ia, ia, ua/ ในภาษาญ้อ ภาษาโซ้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง จะเป็นปฏิภาคกับสระเดี่ยว /e, ə, o:/ ในภาษาผู้ไทตามลำดับ นอกจากนั้นคำที่ประกอบด้วยสระเสียงยาวและพยัญชนะท้าย /-k/ ในภาษาญ้อ ภาษาโซ้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง จะกลายเป็นสระเสียงสั้นและพยัญชนะท้าย /-ʔ/ ในภาษาผู้ไท

3. ภาษาผู้ไทและภาษาลาวไม่มีการแตกตัวของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B กล่าวคือ B = 1234 ลักษณะการไม่แตกตัวของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B นี้ เจมส์ อาร์ เชมเบอร์เลน จัดว่าเป็นภาษากลุ่มลาว

ส่วนการแตกตัวของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C พบว่าภาษาญ้อ ภาษาโซ้ย ภาษาลาว และภาษากะเลิง มีการแตกตัวแบบ C 1-234 ลักษณะการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ระหว่าง C 1 กับ C 2 หรือ C 1 ≠ C 2 ถือเป็นลักษณะพิเศษของภาษากลุ่มลาวตามแนวคิดของ มาร์วิน บราวน์

อนึ่ง การแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ช่อง B กับ DL นั้น พบว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาผู้ไทและภาษาลาวมีการแตกตัวเหมือนกันคือ B 1234 และ DL 123-4 เป็นภาษากลุ่มลาว ลักษณะเช่นนี้ตรงกับที่ เจมส์ อาร์ เชมเบอร์เลน ได้เสนอผลของการใช้เกณฑ์ทางเสียงวรรณยุกต์ในการพิจารณากลุ่มของภาษา โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B และ DL ว่าภาษากลุ่มลาวจะมีความสัมพันธ์แบบ B ≠ DL ส่วนภาษาที่ไม่ใช่กลุ่มลาวจะมีความสัมพันธ์แบบ B = DL

จากผลการศึกษาระบบเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาในงานวิจัยครั้งนี้พบว่า ทุกภาษาจัดอยู่ในภาษากลุ่มลาวตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งของเชมเบอร์เลนและบราวน์ ซึ่งได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของพจน์ ศรีธรรมาภรณ์ (2526) ที่พบว่าภาษาผู้ไทที่อำเภอคำตาคล้า อำเภอบ้านม่วง อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอวาริชภูมิ อำเภอพังโคน อำเภอพรรณานิคม และอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จัดเป็นภาษากลุ่มลาวเนื่องจากมีความสัมพันธ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B และ DL เป็นแบบ $B \neq DL$

อย่างไรก็ตาม การที่ภาษาผู้ไทจัดอยู่ในภาษากลุ่มลาวด้วยเกณฑ์ดังกล่าวนี้ ไม่สอดคล้องกับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาผู้ไทดั้งเดิมที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ช่อง $*BCD = 123-4$ และ $B=DL$ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของอรพันธ์ อุณกรสวัสดิ์ (2536) ที่พบว่าภาษาผู้ไทไม่ใช่ภาษากลุ่มลาว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอรพันธ์เก็บข้อมูลภาษาผู้ไทที่อำเภอภูพานารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ แต่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาษาผู้ไทที่อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร การที่ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกันนั้นทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างของพื้นที่วิจัยและมิติของเวลา ตลอดจนการได้รับอิทธิพลของภาษาที่อยู่ใกล้เคียง

ด้านคำศัพท์

1. คำศัพท์ภาษาผู้ไทมีลักษณะเด่นและมีความน่าสนใจเป็นพิเศษ เนื่องจากการใช้คำศัพท์เฉพาะถิ่นเป็นจำนวนมาก เช่น /ciaŋ¹/ ‘(เดือน)ธันวาคม’, /kʰaw¹ maj¹/ ‘ข้าวคั่ว’, /naː¹ ba:w¹/ ‘น้องชายของพ่อ’, /ca¹ loj¹/ ‘กรวย’, /sut¹/ ‘มุ้ง’, /ʔa:ŋ¹/ ‘หน้าอก’, /pʰiː¹ pʰuŋ¹ pʰiː¹ pʰa:ŋ¹/ ‘รุ่งกินน้ำ’ เป็นต้น ซึ่งคำศัพท์เหล่านี้จะแตกต่างจากภาษาไทถิ่นอื่นอีก 4 ภาษาอย่างชัดเจน

2. คำศัพท์ภาษากะเลิงเป็นอีกภาษาหนึ่งที่มีลักษณะเด่นและมีความน่าสนใจเนื่องจากการใช้คำศัพท์เฉพาะถิ่นมากเป็นอันดับ 2 รองจากภาษาผู้ไท นอกจากนั้นผู้วิจัยสังเกตว่าคำศัพท์ /ka¹ beʔ¹/ ‘จาน’ ในภาษากะเลิงนั้นไม่น่าจะเป็นคำศัพท์ของภาษาตระกูลไท ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าคำศัพท์ดังกล่าวอาจได้รับอิทธิพลจากภาษาข่า ภาษากะโสี หรือบ้างก็เรียกรวมกันว่าข่ากะโสี ซึ่งเป็นภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก โดยพบคำว่า /ka breʔ¹/ ในภาษาข่า มีความหมายว่า ‘ขัน’ (กฤษสิทธิ์ วงศ์จำปา 2524 : 24) ทั้งนี้อาจเกิดการกลายเสียงและกลายความหมายไปในภาษากะเลิง

3. จากคำศัพท์ในหมวดเครือญาติของภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา แสดงให้เห็นว่าภาษาญ้อ ภาษาลาวและภาษากะเลิง ใช้คำศัพท์เรียกเครือญาติฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่แยกกันอย่างชัดเจนแต่ภาษาผู้ไทและภาษาไย้อไม่มีการแยกระหว่างคำศัพท์ที่ใช้เรียกญาติฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ ได้แก่ คำศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรพบุรุษ ‘น้องชายของพ่อ’, ‘น้องชายของแม่’ และ ‘น้องสาวของพ่อ’, ‘น้องสาวของแม่’

4. จากการใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษาของภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะที่น่าสนใจอีกบางประการหนึ่ง คือ มีคำศัพท์ที่ออกเสียงเหมือนกันแต่มีความหมายต่างกัน ในอีกภาษาหนึ่ง ได้แก่

คำว่า /sut⁵/ ในภาษาผู้ไทหมายถึง มุ้ง แต่ /sut⁵/ ในภาษาโซ้ยจะหมายถึงผ้าห่ม

คำว่า /biŋ⁵/ ในภาษาญ้อ, /biŋ⁵/ ในภาษาโซ้ย, /biŋ⁶/ ในภาษาลาว และ /biŋ⁶/ ในภาษากะเลิงจะหมายถึงค้ำควาเล็ก แต่ในภาษาผู้ไท /biŋ⁴/ จะหมายถึงค้ำควาใหญ่

คำว่า /cia¹/ ในภาษาญ้อ, /cia¹/ ในภาษาโซ้ย, /cia²/ ในภาษาลาว และ /cia²/ ในภาษากะเลิงจะหมายถึงค้ำควาใหญ่ แต่ในภาษาผู้ไท /ce:¹/ จะหมายถึงค้ำควาเล็ก

การใช้คำศัพท์แตกต่างกันในลักษณะเช่นนี้อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดในการสื่อสารระหว่างกันได้ ดังนั้นงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องติดต่อสื่อสารกับกลุ่มคนที่พูดภาษาไทถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดสกลนคร เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและทราบวิวัฒนาการของคำหรือความหมายด้วย

5. จากข้อสรุปของงานวิจัยครั้งนี้ที่ว่า คำศัพท์ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโซ้ย มีความสัมพันธ์กันมากกว่าภาษากะเลิงและภาษาผู้ไทนั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัทธภรณ์ เสวตสุวรรณ (2530) ที่เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาถิ่นอีสานที่ไม่ร่วมเผ่าพันธุ์ภาษาไทยกลางกับภาษาตระกูลไท” พบว่าภาษาถิ่นอีสานมีความสัมพันธ์กับภาษาโซ้ยมากที่สุด รองลงมาคือภาษาญ้อและภาษากะเลิง ซึ่งช่วยยืนยันให้เห็นชัดเจนว่าทั้ง 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาญ้อ ภาษาลาวหรือภาษาอีสาน และภาษาโซ้ย เป็นภาษาที่มีความสัมพันธ์ด้านคำศัพท์อย่างใกล้ชิด

6. การที่ภาษาญ้อ ภาษาลาว และภาษาโซ้ย มีความสัมพันธ์ด้านคำศัพท์กันอย่างใกล้ชิดนั้นหากย้อนกลับไปดูประวัติศาสตร์เกี่ยวกับถิ่นฐานเดิมของคนทั้งสามกลุ่มนั้นจะเห็นว่าอยู่ในบริเวณเมืองต่าง ๆ ของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ส่วนกลุ่มผู้ไทเดิมอยู่บริเวณสิบสองจุไทและกลุ่มกะเลิงนั้นอยู่บริเวณตะวันตกของเทือกเขาอาวกในประเทศเวียดนาม การอพยพย้ายถิ่นของกลุ่มคนจากบริเวณที่แตกต่างกันย่อมทำให้มีความสัมพันธ์ทางภาษาด้านการใช้คำศัพท์น้อยกว่ากลุ่มคนที่อพยพมาจากที่เดียวกันหรือใกล้เคียงกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นทั้ง 5 ภาษาในจังหวัดสกลนครแยกประเภทตามหมวดคำ เช่น หมวดคำลักษณนาม หมวดคำเครือญาติ หมวดคำลงท้าย เป็นต้น เพื่อให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นทั้ง 5 ภาษา ในจังหวัดสกลนครจากผู้บอกภาษา 3 ระดับอายุ เพื่อแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่กำลังดำเนินอยู่และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาและอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นต่างๆ ให้คงอยู่ตลอดไป ตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นทั้ง 5 ภาษาในจังหวัดสกลนครซ้ำอีกครั้งเมื่อเวลาผ่านไป เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างที่เกิดขึ้น
3. ศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาถิ่นตระกูลไทในจังหวัดอื่น ๆ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความหลากหลายทางภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นต้น เพื่อเป็นการขยายองค์ความรู้ด้านภาษาตระกูลไท
4. ศึกษาภาษาโย้ยและภาษากะเลิงในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านหมวดคำหรือการเลือกใช้คำศัพท์เพื่อสื่อสารกับคนต่างกลุ่ม เป็นต้น เนื่องจากในปัจจุบันมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทั้ง 2 ภาษาดังกล่าวนั้นน้อยมาก อีกทั้งจะเป็นการช่วยอนุรักษ์ไม่ให้ภาษาสูญไปตามกาลเวลา
5. ศึกษาแนวคิดและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสกลนครจากคำศัพท์ในหมวดต่าง ๆ โดยใช้ทฤษฎีบรรพชีวินวิทยา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กนิษฐา รัตนโกเศศ. “ลักษณะคำซ้ำในภาษากะเลิง บ้านกรูคู นครพนม.” ปริญญาณิพนธ์
มหาวิทยาลัย สาขาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม, 2533.

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. สารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จังหวัดสกลนคร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด, 2542.

กอบกุล มาเวียง. “คำลักษณนามในภาษากะเลิง บ้านดงมะไฟ จังหวัดสกลนคร.” วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2533.

กันทิมา วัฒนะประเสริฐ และ สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. รายงานการวิจัยเรื่องระบบเสียงภาษาลาว
ของกลุ่มน้ำท่าจีน. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2531.

กัยสิทธิ์ วงศ์จำปา. ภาษาข่า. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม, 2524.

กาญจนา คูวัฒนะศิริ. “วรรณยุกต์ในภาษาญ้อ.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชา
ภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

คุณทลีย์ ไวทยะวนิช. “การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาถิ่นใต้จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส.”
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524.

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ. วัฒนธรรม
พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดสกลนคร. ม.ป.ท. , 2543.

ชัยมงคล จินดาสมุทร. ผ้าทอขอมสีภูมิปัญญาท้องถิ่นสกลนคร. สกลนคร : พรศิริการพิมพ์, มปป.
เดิม วิชาคย์พจนกิจ. ประวัติศาสตร์อีสาน. เล่ม 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาคมสังคมสงเคราะห์
ศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2513.

ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ. ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์, 2526.

ทองคูณ หงส์พันธุ์. “กลุ่มชาติพันธุ์และภาษาแถบกลุ่มน้ำโขงของประเทศไทย.” ใน ประมวล
บทความเกี่ยวกับวัฒนธรรมเนื่องในนิทรรศการ “มุลมังอีสาน”. สกลนคร : สกลนคร การ
พิมพ์, 2522.

_____. ภาษาถิ่นแถบภูพาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2519.

นันทพร นิลจินดา. “การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาญ้อในจังหวัดสกลนคร ปราจีนบุรี และนครพนม.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

นิวัฒน์ พ. ศรีสุวรรณนท์. ประวัติศาสตร์ไทยลาว อีสาน. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์, 2529.

บุญยงค์ เกศเทศ. “ปู่ตา : ฝั่ผู้นุรักษ์ทรัพยากรชุมชน.” ใน ชีวิตไทยชุดบูชาพญาแถน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2538.

เบญจวรรณ ตานนท์. “การศึกษาเปรียบเทียบคำสอนภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นอีสาน” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.

ประภาพรรณ เสนิตันติกุล. “การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาถิ่นใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และ สุราษฎร์ธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ปราณี กุลละวณิชย์, วิทยา จิโรจน์กุล และ ม.ร.ว. คัลยา ดิงศักดิ์. ศัพท์ไท 6 ภาษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

ปิ่นกนก คำเรืองศรี. “การแบ่งกลุ่มภาษาญ้อในภาคอีสานโดยใช้ระบบเสียงวรรณยุกต์.” รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.

ฟองจันทร์ อรุณกมล. “วิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยโย้ยบ้านอากาศ ตำบลอากาศ อำเภอบ้านนาถ จังหวัดสกลนคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (เน้นสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2541.

พจณี ศรีธรรมราช. “การศึกษาเปรียบเทียบวรรณยุกต์ภาษาถิ่นผู้ไทยใน 3 จังหวัด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.

พรสวรรค์ นามวัง. “วรรณยุกต์ภาษาอีสาน (ลาว) ที่พูดโดยคนอีสาน ผู้ไทยและโซ่ ในชุมชนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.

พรรณอร อุสุภาพ. ลักษณะชาติพันธุ์ไทยโย้ยบ้านอากาศ อำเภอบ้านนาถ จังหวัดสกลนคร. สกลนคร : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2538.

- พระมหาณัฐพล โพไพ. “วิเคราะห์คำศัพท์เครือญาติของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในภาคอีสาน.” รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (กลุ่มมนุษยศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2543.
- พัชรภรณ์ เสวตสุวรรณ. “การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาถิ่นอีสานที่ไม่ร่วมเผ่าพันธุ์ภาษาไทยกลางกับภาษาตระกูลไท.” ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม, 2530.
- มุกดินทร์ ลักษณะวงษ์. “การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาผู้ไทและภาษากะเลิง ในจังหวัดสกลนคร.” รายงานวิชา 411407 สัมมนางานวิจัยภาษาไทยตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2550. (อัดสำเนา)
- เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์. ภาษาถิ่นตระกูลไท. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย , 2531.
- _____. “การศึกษาความสัมพันธ์ของภาษาถิ่นโดยอาศัยคำศัพท์.” ภาษาและวัฒนธรรม 7, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2531) : 64-80.
- โรชนี คนหาญ. “คำพื้นฐานภาษาผู้ไท : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์เชิงประวัติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.
- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. ภาษาผู้ไท. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520.
- _____. ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ : วิวัฒนาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- วีระพงศ์ มีสถาน. สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย “กะเลิง”. กรุงเทพฯ : เอกพิมพ์ไทยจำกัด, 2548.
- เสฐียร โกเศศ. นิรุกติศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2517.
- สมใจ ดำรงสกุล. สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ “ผู้ไท”. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหธรรมมิก, 2548.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น. กรุงเทพฯ : บริษัทเอกพิมพ์ไทยจำกัด, 2543.
- สมิทธิชา พุมมา. “การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดราชบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.
- สร้อยญา เสวตมัลย์. การแบ่งกลุ่มภาษาตามแนวภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้างและเชิงประวัติ. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา, 2542.

- สุรจิตต์ จันทรสาขา. สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคอีสาน. เล่ม 5. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2542
- สุรพล นาอะพินธุ. “ชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” ใน อีสานเหนือ กองวิชาประวัติศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2532.
- สุรัตน์ วรจักรรัตน์. “คนอีสานมาจากไหน : ศึกษากรณีกุ่มชาติพันธุ์ทางภาษา.” ใน อีสานศึกษา. มหาสารคาม : วิทยาลัยครูมหาสารคาม, 2532.
- _____. การศึกษากรณีกุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2530.
- _____. ตำนานพงสาวดารเมืองสกลนคร ฉบับพระยาประจันตประเทศธานี (โง่นคำ พรหมสาขา ณ สกลนคร). สกลนคร : โรงพิมพ์สกลนครการพิมพ์, 2523.
- _____. ประวัติศาสตร์สกลนคร. สกลนคร : โรงพิมพ์สกลนครการพิมพ์, 2537.
- สุริยา รัตนกุล. น่านภาษาในเอเชียอาคเนย์ ภาค 1. นครปฐม : ศูนย์วิจัยวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
- สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ และ กันทิมา วัฒนะประเสริฐ. รายงานการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้คำและการแปรของภาษาของคนสามระดับอายุในชุมชนภาษาลาวลุ่มน้ำท่าจีน. พิมพ์ครั้งที่ 2 นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2539.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. แผนที่ภาษาของกรณีกุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2547.
- สุวิทย์ ชีรสอวต และ ณรงค์ อุปัญญา. รายงานการวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงวิถีครอบครัวและชุมชนอีสาน : กรณีผู้ไทย. ขอนแก่น : ภาควิชาประวัติศาสตร์และโบราณคดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.
- สำนักงานจังหวัดสกลนคร. บรรยายสรุปจังหวัดสกลนคร. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. แผนที่แสดงเขต อำเภอ ตำบล เทศบาล และข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2549.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด. ประวัติจังหวัดสกลนคร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จินดาสาส์น, 2528.
- อภิศักดิ์ โสมอินทร์. “ครอบครัวกับการเปลี่ยนแปลงกรณีกุ่มชาติพันธุ์ลาว.” ใน วัฒนธรรมกับการพัฒนา : ทางเลือกของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2540.

- อรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์. “การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาผู้ไทกับภาษาลาวโซ่ง.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2536.
- อุดมพร บัวศรี. วัฒนธรรมอีสาน. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2531.
- อุทัย เทพสิทธิ์. ความเป็นมาของไทลื้อ. กรุงเทพฯ : เปรมชัย, 2516.

สัมภาษณ์

- นายชัยมงคล จินดาสมุทร. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนธาตุนารายณ์วิทยา
จังหวัดสกลนคร และ นักวิชาการกลุ่มภูพานลุ่มน้ำโขง. สัมภาษณ์ , 5 มกราคม 2551.

ภาษาอังกฤษ

- Areeluck Tisapong. “A Phonological Description of the Kaloeng Language at Ban dong ma fai
Sakonnakorn” M.A. Thesis Faculty of Graduate studies of Mahidol University,
1985.
- Chamberlain , James R. “A new Look at the History and Classification of the Tai Language.”
In Study in Tai Linguistics in Honor of William J. Gedney. Ed by Jimmy G.
Harris and other. Bangkok : Central Institute of English Language , 1975.
- Thepbangon Boonsner. “ A Phonological Description of Yooy.” M.A. Thesis Faculty of
Graduate studies of Mahidol University, 1985.
- Wirat Pimpa. “ A tonal comparison of Northeastern Thai dialects in Khon Kaen province.”
M.A. Thesis Faculty of Graduate studies of Mahidol University, 1986.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบเสียงวรรณยุกต์

ภาคผนวก ก
แบบทดสอบเสียงวรรณยุกต์

การวิเคราะห์หาหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นทั้ง 5 ภาษาในจังหวัดสกลนครครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นของ ศาสตราจารย์ วิลเลียม เจ. เก็ดนีย์ (William J. Gedney) คำแรกในแต่ละช่องของแบบทดสอบ คือคำที่ใช้เป็นหลักในการเปรียบเทียบ และทดสอบเสียงวรรณยุกต์ ส่วนคำอื่น ๆ จะใช้ยืนยันลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ในแต่ละช่อง ดังตารางต่อไปนี้

พยัญชนะต้น ดั้งเดิม	เสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมในภาษาไทย				
	พยางค์เป็น			พยางค์ตาย	
	A	B	C	DL	DS
กลุ่มที่ 1	หู	ไข่	ข้าว	ขาด	หมัด
	ขา	ฝา	เสือ	เหงือก	สุก
	หัว	เข้า	ไข่	หาบ	ผัก
กลุ่มที่ 2	ปี	ป่า	ป่า	ปอด	กบ
	ตา	ไก่	กล้า	ปีก	ดับ
	กิน	แก่	ต้ม	ตอก	เจ็บ
กลุ่มที่ 3	บิน	บ้า	บ้า	แดด	เบ็ด
	แดง	บ่าว	บ้าน	อาบ	ดิบ
	ดาว	ดำ	อ้า	ดอก	อก
กลุ่มที่ 4	มือ	พี่	น้ำ	มิด	นก
	ควาย	พ่อ	น้อง	ตุก	มัด
	นา	ไร่	ม้า	เลือด	ลัก

ตารางทดสอบเสียงวรรณยุกต์นี้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างเสียงวรรณยุกต์กับเสียงพยัญชนะต้นของคำตลอดจนลักษณะโครงสร้างของพยางค์ โดยกำหนดให้คำในตารางเป็นคำพยางค์เดียวและมีลักษณะดังนี้

แถวที่ 1 คำที่มีเสียงพยัญชนะต้นดังนี้ /p^h, t^h, k^h, c^h, f, s, h, m, n, ñ, ɲ, r, l, w และj/ เสียงเหล่านี้สามารถแทนได้ด้วยอักษรสูง <ผ ถ ฐ ข จ ฬ ศ ษ ส ห> และอักษรต่ำที่มี ห นำ คือ <หม หน หง หล หร หว หย และ ญ> ในการเขียนภาษาไทยมาตรฐาน พยัญชนะในแถวที่ 1 นี้ มีลักษณะทางสัทศาสตร์ในภาษาไทยดั้งเดิมเป็นเสียงไม่ก้อง มีลม หรือ เสียงเสียดแทรก

แถวที่ 2 คำที่มีเสียงพยัญชนะต้นดังนี้ /p, t, k และ c/ เสียงเหล่านี้สามารถแทนได้ด้วย อักษรกลาง <ป ต ก และ จ> ในการเขียนภาษาไทยมาตรฐาน พยัญชนะแถวที่ 2 นี้มีลักษณะ ทางสัทศาสตร์ในภาษาไทยดั้งเดิมเป็นเสียงไม่ก้อง ไม่มีลม

แถวที่ 3 คำที่มีเสียงพยัญชนะต้นดังนี้ /b, d, และ ʔ/ เสียงเหล่านี้สามารถแทนได้ด้วย อักษรกลาง <บ ด และ อ> ในการเขียนภาษาไทยมาตรฐาน พยัญชนะแถวที่ 3 นี้มีลักษณะ ทางสัทศาสตร์ในภาษาไทยดั้งเดิมเป็นเสียงคอดหอยกักหรือคอดหอยกักร่วม

แถวที่ 4 คำที่มีเสียงพยัญชนะต้นดังนี้ /p^h, t^h, k^h, c^h, f, s, h, m, n, ñ, ɲ, r, l, w และj/ เสียงเหล่านี้สามารถแทนได้ด้วยอักษรต่ำ <พ ภ ท ฑ ฒ ฑ ค ฌ ช ฬ ฌ ฮ ม น ง ล ร ว ย และ ญ> ในการเขียนภาษาไทยมาตรฐาน พยัญชนะในแถวที่ 4 นี้ มีลักษณะทางสัทศาสตร์ ในภาษาไทยดั้งเดิมเป็นเสียงก้อง

แถว A คือ พยางค์หรือคำที่เป็นที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับในการเขียน ภาษาไทยมาตรฐาน

แถว B คือ พยางค์หรือคำที่เป็นที่มีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับในการเขียน ภาษาไทยมาตรฐาน

แถว C คือ พยางค์หรือคำที่เป็นที่มีรูปวรรณยุกต์โทกำกับในการเขียน ภาษาไทยมาตรฐาน

แถว DL คือ พยางค์หรือคำตายที่ประสมด้วยสระเสียงยาว

แถว DS คือ พยางค์หรือคำตายที่ประสมด้วยสระเสียงสั้น

ภาคผนวก ข

การเปรียบเทียบคำศัพท์

ภาคผนวก ข
การเปรียบเทียบคำศัพท์

การเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทอื่นทั้ง 5 ภาษา

1. การใช้ศัพท์เหมือนกัน มีทั้งสิ้น 484 หน่วยย่อย แบ่งออกเป็น 2 ชนิดย่อย ดังนี้

1.1 การใช้คำศัพท์ร่วมแท้ (Common Cognate) คือมีการใช้คำศัพท์เหมือนกันทั้ง 5 ภาษาในเรื่องพยัญชนะต้น สระ และพยัญชนะท้าย มีทั้งสิ้น 257 หน่วยย่อย คือ

นอ. / ภาษ.	อู้อะ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1.กบ	kop ⁵	kop ⁵	kop ⁵	kop ¹	kop ³
2.กรกฏาคม (เดือน)	pe:t ²	pe:t ²	pe:t ²	pe:t ⁴	pe:t ⁵
3.กรรไกร	mi:t ⁴ tat ⁵	mi:t ³ tat ⁵	mi:t ⁴ tat ⁵	mi:t ⁶ tat ¹	mi:t ⁶ tat ²
4.กระจก	we:n ⁴	we:n ³	we:n ⁴	we:n ⁴	we:n ⁴
5.กระโปรง	ka ² po:ŋ ¹	ka ² po:ŋ ¹	ka ² po:ŋ ¹	ka ⁴ po:ŋ ²	ka ⁴ po:ŋ ²
6.กระดิ่งเลี้ยง ไหม	co: ³	co: ³	co: ³	co: ⁴	co: ³
7.กระโดดยาง	ten ⁵ ja:ŋ ²	ten ⁴ ja:ŋ ²	ten ⁵ ja:ŋ ²	ten ⁶ ja:ŋ ⁴	ten ⁶ ja:ŋ ²
8.กระต่ายขูด มะพร้าว	ka ² ta:j ³	ka ² ta:j ³	ka ² ta:j ³	ka ⁴ ta:j ⁴	ka ⁴ ta:j ³
9.กราบ	ka:p ²	ka:p ²	ka:p ²	ka:p ⁴	ka:p ⁵
10.กล้วย	ja:n ⁴	ja:n ³	ja:n ⁴	ja:n ⁶	ja:n ⁶
11.ก้อนเส้า	k ^h o:n ⁵ saw ³	k ^h o:n ⁴ saw ⁴	k ^h o:n ⁵ saw ⁵	k ^h o:n ⁶ saw ⁵	k ^h o:n ⁶ saw ⁵
12.กันยายน (เดือน)	sip ⁵	sip ⁵	sip ⁵	sip ¹	sip ²

นอ. / ภษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
34.ข้าว	k ^h aw ³	k ^h aw ⁴	k ^h aw ⁵	k ^h aw ⁵	k ^h aw ⁵
35.ชี้เกี๋ยง	k ^h i: ³ k ^h a:n ⁵	k ^h i: ⁴ k ^h a:n ⁵	k ^h i: ⁵ k ^h a:n ⁵	k ^h i: ⁴ k ^h a:n ⁶	k ^h i: ⁵ k ^h a:n ⁶
36.ชี้เหนียว	k ^h i: ³ t ^h i: ³	k ^h i: ⁴ t ^h i: ³	k ^h i: ⁵ t ^h i: ³	k ^h i: ⁵ t ^h i: ⁴	k ^h i: ⁵ t ^h i:
37.เข่งก้าว กระโดด	ma:k ² ka ² lo:k ²	ma:k ² ka ² lo:k ²	ma:k ² ka ² lo:k ²	ma:k ⁴ ka ⁴ lo:k ⁴	ma:k ⁵ ka ⁴ lo:k ⁵
38.ครกตำข้าว	k ^h ok ⁵ มอ:ŋ ²	k ^h ok ⁵ มอ:ŋ ²	k ^h ok ³ มอ:ŋ ²	k ^h ok ³ มอ:ŋ ³	k ^h ok ³ มอ:ŋ ²
39. ค้อน	k ^h o:n ⁵	k ^h o:n ⁵	k ^h o:n ⁶	k ^h o:n ⁶	k ^h o:n ⁶
40.คัคนูก	tan ¹ daŋ ¹	tan ¹ daŋ ¹	tan ¹ daŋ ¹	tan ² daŋ ²	tan ¹ daŋ ¹
41.คาง	k ^h a:ŋ ²	k ^h a:ŋ ²	k ^h a:ŋ ²	k ^h a:ŋ ³	k ^h a:ŋ ²
42.คำเรียกคน ที่อายุเท่ากัน บุรุษที่ 2	miŋ ²	miŋ ²	miŋ ²	miŋ ³	miŋ ²
43.คำเรียกคน ที่อายุเท่ากัน บุรุษที่ 3	man ²	man ²	man ²	man ³	man ²
44.คำเรียก ชายที่สึกแล้ว	t ^h it ⁵	t ^h it ⁵	t ^h it ³	t ^h it ³	t ^h it ³
45.คิดถึง	k ^h it ³ ho:t ⁴	k ^h it ³ ho:t ³	k ^h it ³ ho:t ⁴	k ^h it ³ ho:t ⁶	k ^h it ³ ho:t ⁶
46.คิ้ว	k ^h iw ⁵	k ^h iw ⁵	k ^h iw ⁶	k ^h iw ⁶	k ^h iw ⁶
47.ฤดูทะราด	k ^h i: ³ t ^h u:t ⁴	k ^h i: ⁴ t ^h u:t ³	k ^h i: ⁵ t ^h u:t ⁴	k ^h i: ⁵ t ^h u:t ⁶	k ^h i: ⁵ t ^h u:t ⁶
48.เค็ม	k ^h em ²	k ^h em ²	k ^h em ²	k ^h em ³	k ^h em ²
49.เครื่องเงิน	ŋən ²	ŋən ²	ŋən ²	ŋən ³	ŋən ²
50. เคลื่อน ไห	ti:ŋ ¹	ti:ŋ ¹	ti:ŋ ¹	ti:ŋ ²	ti:ŋ ¹

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
51.เคี้ยว	ñam ³	ñam ³	ñam ⁶	ñam ⁵	ñam ⁶
52.โคลน	k ^h i: ³ tom ¹	k ^h i: ⁴ tom ¹	k ^h i: ⁴ tom ¹	k ^h i: ⁵ tom ²	k ^h i: ⁵ tom ¹
53.จอบ	kup ⁵	kup ⁵	kup ⁵	kup ¹	kup ²
54.งาน แต่งงาน	kin ¹ do:ŋ ¹	kin ¹ do:ŋ ¹	kin ¹ do:ŋ ¹	kin ² do:ŋ ²	kin ¹ do:ŋ ¹
55. จดจำ	ci: ³	ci: ³	ci: ³	ci: ⁴	ci: ³
56.จุมูกี้	daŋ ¹ me:p ²	daŋ ¹ me:p ²	daŋ ¹ me:p ²	daŋ ¹ me:p ²	daŋ ¹ me:p ⁵
57.จระเข้	k ^h ɛ: ³	k ^h ɛ: ³	k ^h ɛ: ³	k ^h ɛ: ⁵	k ^h ɛ: ⁵
58.จามจุรี	sam ¹ sa: ¹	sam ¹ sa: ¹	sam ¹ sa: ¹	sam ¹ sa: ¹	sam ¹ sa: ¹
59.จืด	ca:ŋ ¹	ca:ŋ ¹	ca:ŋ ¹	ca:ŋ ²	ca:ŋ ¹
60.เจ็ด (จำนวนนับ)	cet ⁷	cet ⁵	cet ⁵	cet ¹	cet ²
61.ชกมวย	ti: ¹	ti: ¹	ti: ¹	ti: ⁴	ti: ¹
62.ชนะ	p ^h ɛ: ⁵	p ^h ɛ: ⁵	p ^h ɛ: ⁶	p ^h ɛ: ⁵	p ^h ɛ: ⁵
63.ช่วยเหลือ	sɔj ⁴	sɔj ³	sɔj ⁴	sɔj ⁴	sɔj ⁴
64.ชอบ	mak ³	mak ³	mak ³	mak ³	mak ²
65.ช้าง	sa:ŋ ⁵	sa:ŋ ⁵	sa:ŋ ⁶	sa:ŋ ⁶	sa:ŋ ⁶
66.ชายเข้า ห้องหญิง	lo:n ¹	lo:n ¹	lo:n ¹	lo:n ¹	lo:n ¹
67.เชือด	pa:t ²	pa:t ²	pa:t ²	pa:t ⁴	pa:t ²
68. แะ (ข้าวเหนียว)	ma: ³	ma: ³	ma: ³	ma: ⁴	ma: ³
69.ซุบ หน่อไม้	sup ³ no: ³ maj ⁵	sup ³ no: ³ maj ⁵	sup ³ no: ³ maj ⁶	sup ³ no: ⁴ maj ⁶	sup ³ no: ³ maj ⁶
70.ไซ	saj ²	saj ²	saj ²	saj ³	saj ²

นอ. / กษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
71. ญาติ	p ^h i: ⁴ นว: ^๕	p ^h i: ³ นว: ^๕	p ^h i: ⁴ นว: ^๖	p ^h i: ⁴ นว: ^๖	p ^h i: ⁴ นว: ^๖
72. ดวงตา	ta: ¹	ta: ¹	ta: ¹	ta: ²	ta: ¹
73. ดอกแก้ว	kɛ:w ^๕	kɛ:w ⁴	kɛ:w ^๕	kɛ:w ^๖	kɛ:w ^๖
74. ดอกแค	k ^h ɛ: ²	k ^h ɛ: ²	k ^h ɛ: ²	k ^h ɛ: ³	k ^h ɛ: ²
75. ดอก มหาหงส์	sa ² le: ² te: ¹	sa ² le: ² te: ¹	sa ² le: ² te: ¹	sa ⁴ le: ³ te: ²	sa ² le: ² te: ¹
76. ดอกมะลิ	so:n ^๕	so:n ^๕	so:n ^๖	so:n ^๖	so:n ^๖
77. ดอกกรัก	hak ³	hak ³	hak ³	hak ³	hak ³
78. ดอกลีลาวดี	cam ¹ pa ¹	cam ¹ pa ¹	cam ¹ pa ¹	cam ² pa ²	cam ¹ pa ¹
79. ด้านซ้าย	sa:j ^๕	sa:j ^๕	sa:j ^๖	sa:j ^๖	sa:j ^๖
80. ด้าย	da:j ^๕	da:j ⁴	da:j ^๕	da:j ^๖	da:j ^๖
81. คุ	bəŋ ³	bəŋ ³	bəŋ ³	bəŋ ⁴	bəŋ ³
82. เดิน	ña:n ⁴	ña:n ³	ña:n ⁴	ña:n ⁴	ña:n ⁴
83. ต้นไผ่	ko: ¹ p ^h aj ³	ko: ¹ p ^h aj ³	ko: ¹ p ^h aj ³	ko: ² p ^h aj ⁴	ko: ¹ p ^h aj ³
84. ตรงกลาง	wa:n ³ ka:n ¹	wa:n ³ ka:n ¹	wa:n ³ ka:n ¹	wa:n ⁴ ka:n ²	wa:n ³ ka:n ¹
85. ตลาด	ta ² lat ²	ta ² lat ²	ta ² lat ²	ta ² lat ⁴	ta ² lat ^๕
86. ตะกวด	le:n ²	le:n ²	le:n ²	le:n ³	le:n ²
87. ตะเขียน	k ^h ɛ:n ²	k ^h ɛ:n ²	k ^h ɛ:n ²	k ^h ɛ:n ³	k ^h ɛ:n ¹
88. ตะพานน้ำ	pa: ¹ p ^h a: ¹	pa: ¹ p ^h a: ¹	pa: ¹ p ^h a: ¹	pa: ² p ^h a: ¹	pa: ¹ p ^h a: ¹
89. ตับ	tap ^๕	tap ^๕	tap ^๕	tap ¹	tap ²
90. ตัวไร	haj ²	haj ²	haj ²	haj ³	haj ²
91. ตัวหมัด	mat ^๕	mat ^๕	mat ^๕	mat ¹	mat ²
92. ตัวไหม	mo:n ^๕	mo:n ^๕	mo:n ^๕	mo:n ^๖	mo:n ^๖

นอ. / ภษ.	อู๋	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
93. ต้าปูกรอง เอาน้ำไปแกง	ในว ⁵ ka ² pu: ¹	ในว ⁵ ka ² pu: ¹	ในว ³ ka ² pu: ¹	ในว ¹ ka ⁴ pu: ²	ในว ³ ka ⁴ pu: ¹
94. ตู้	tu: ⁵	tu: ⁴	tu: ⁵	tu: ⁶	tu: ⁶
95. ถอนหญ้า	lok ³	lok ⁵	lok ⁵	lok ⁴	lok ²
96. ทอผ้า	tam ³	tam ³	tam ³	tam ⁴	tam ³
97. เท้า	ti:n ¹	ti:n ¹	ti:n ¹	ti:n ²	ti:n ¹
98. นกกระปูด	nok ³ kot ⁵	nok ³ kot ⁵	nok ³ kot ⁵	nok ³ kot ¹	nok ³ kot ²
99. นกเค้าแมว	nok ³ k ^h aw ¹	nok ³ k ^h aw ¹	nok ³ k ^h aw ⁶	nok ³ k ^h aw ⁶	nok ³ k ^h aw ⁶
100. น้องชาย	นอ:ง ⁴ sa:j ²	นอ:ง ⁵ sa:j ²	นอ:ง ⁶ sa:j ²	นอ:ง ⁶ sa:j ³	นอ:ง ⁶ sa:j ²
101. น้องชาย ของแม่	na: ⁵ ba:w ³	na: ⁵ ba:w ³	na: ⁶ ba:w ³	na: ⁶ ba:w ⁴	na: ⁶ ba:w ³
102. น้องสาว	นอ:ง ⁴ sa:w ¹	นอ:ง ⁵ sa:w ¹	นอ:ง ⁶ sa:w ¹	นอ:ง ⁶ sa:w ¹	นอ:ง ⁶ sa:w ¹
103. น้องสาว ของแม่	na: ⁵ sa:w ¹	na: ⁵ sa:w ¹	na: ⁶ sa:w ¹	na: ⁶ sa:w ¹	na: ⁶ sa:w ¹
104. นะ (คำลงท้าย)	də: ⁵	də: ⁴	də: ⁵	də: ⁶	də: ⁶
105. นุ่นไ	han ³ de: ¹	han ³ de: ¹	han ³ de: ¹	han ⁵ de: ¹	han ³ de: ¹
106. นีว้วน	niw ⁵ kut ⁵	niw ⁵ kut ⁵	niw ⁶ kut ⁵	niw ⁶ kut ¹	niw ⁶ kut ²
107. นี	ni: ⁴	ni: ³	ni: ⁴	ni: ⁶	ni: ⁶
108. บ่น	com ³	com ³	com ³	com ⁴	com ³
109. บุญเดือน เก้า	bun ¹ k ^h aw pa ² dap ⁵ din ¹	bun ¹ k ^h aw ⁴ pa ² dap ⁵ din ¹	bun ¹ k ^h aw ⁵ pa ² dap ⁵ din ¹	bun ² k ^h aw ⁵ pa ⁴ dap ¹ din ²	bun ¹ k ^h aw ⁵ pa ⁴ dap ² din ¹
110. บุญเดือน แปด	bun ¹ k ^h aw ³ p ^h an ² sa: ¹	bun ¹ k ^h aw ⁴ p ^h an ² sa: ¹	bun ¹ k ^h aw ³ p ^h an ² sa: ¹	bun ² k ^h aw ⁵ p ^h an ³ sa: ¹	bun ¹ k ^h aw ³ p ^h an ² sa: ¹

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
131. ผักขม	p ^h ak ⁵ hom ¹	p ^h ak ⁵ hom ¹	p ^h ak ⁵ hom ¹	p ^h ak ¹ hom ¹	p ^h ak ² hom ¹
132. ผักชี	p ^h ak ⁵ si: ²	p ^h ak ⁵ si: ²	p ^h ak ⁵ si: ²	p ^h ak ¹ si: ³	p ^h ak ⁵ si: ²
133. ผักคอง	som ³ p ^h ak ⁵	som ⁴ p ^h ak ⁵	som ⁵ p ^h ak ⁵	som ⁵ p ^h ak ¹	som ⁵ p ^h ak ²
134. ผ้าถุง	sin ³	sin ⁴	sin ⁵	sin ⁵	sin ⁵
135. ผึ่งเล็ก	mim ⁵	mim ⁵	mim ⁶	mim ⁶	mim ⁶
136. ผึ่งใหญ่	p ^h o: ^η ⁵	p ^h o: ^η ⁴	p ^h o: ^η ³	p ^h o: ^η ⁵	p ^h o: ^η ⁵
137. พระสงฆ์	ñar: ² k ^h u: ²	ñar: ² k ^h u: ²	ñar: ² k ^h u: ²	ñar: ³ k ^h u: ³	ñar: ² k ^h u: ²
138. พรุ่งนี้	mi: ⁵ ʔi:n ³	mi: ⁵ ʔi:n ³	mi: ⁵ ʔi:n ³	mi: ⁶ ʔi:n ⁴	mi: ⁶ ʔi:n ³
139. พุศิจิ กายน(เดือน)	sip ⁵ so: ^η ¹	sip ⁵ so: ^η ¹	sip ⁵ so: ^η ¹	sip ¹ so: ^η ¹	sip ² so: ^η ¹
140. พฤษภา คม (เดือน)	hok ⁵	hok ⁵	hok ⁵	hok ¹	hok ²
141. พ่อม่าย (ภรรยาตาย)	p ^h o: ⁴ maj: ³	p ^h o: ³ maj: ³	p ^h o: ⁴ maj: ³	p ^h o: ⁴ maj: ⁵	p ^h o: ⁴ maj: ⁵
142. พ่อม่าย (ภรรยาหย่า)	p ^h o: ⁴ ha: ^η ⁵	p ^h o: ³ ha: ^η ⁵	p ^h o: ⁴ ha: ^η ⁴	p ^h o: ⁴ ha: ^η ⁶	p ^h o: ⁴ ha: ^η ⁶
143. พ่อเลี้ยง	p ^h o: ⁴ na: ⁵	p ^h o: ³ na: ⁵	p ^h o: ⁴ na: ⁶	p ^h o: ⁴ na: ⁶	p ^h o: ⁴ na: ⁶
144. พัด	wi: ²	wi: ²	wi: ²	wi: ³	wi: ²
145. พี่ชาย	ʔaj: ⁵	ʔaj: ⁴	ʔaj: ⁵	ʔaj: ⁶	ʔaj: ⁶
146. พี่ชาย ของแม่	luŋ ²	luŋ ²	luŋ ²	luŋ ³	luŋ ²
147. พี่สาว ของแม่	pa: ⁵	pa: ⁴	pa: ⁵	pa: ⁶	pa: ⁶
148. พุด	waw ⁵	waw ⁵	waw ⁵	waw ⁶	waw ⁶
149. เพื่อน	mu: ³	mu: ³	mu: ³	mu: ⁴	mu: ³

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
150. ฟันผุ	me:ŋ ²	me:ŋ ²	me:ŋ ²	me:ŋ ³	me:ŋ ²
151. ฟันหลอ	wo:ŋ ³	wo:ŋ ³	wo:ŋ ³	wo:ŋ ⁴	wo:ŋ ³
152. ภูเขา	p ^h u: ²	p ^h u: ²	p ^h u: ²	p ^h u: ³	p ^h u: ²
153. มกราคม (เดือน)	ŋi: ⁴	ŋi: ³	ŋi: ⁴	ŋi: ²	ŋi: ⁴
154. มด	mot ³	mot ³	mot ³	mot ⁶	mot ³
155. มะรืนนี้	mi: ⁵ hi: ²	mi: ⁵ hi: ²	mi: ⁵ hi: ²	mi: ⁶ hi: ³	mi: ⁶ hi: ²
156. ม้า	ma: ⁵	ma: ⁵	ma: ⁶	ma: ⁶	ma: ⁶
157. มาก	la:j ¹	la:j ¹	la:j ¹	la:j ¹	la:j ¹
158. ม้าม	ma:m ⁵	ma:m ⁵	ma:m ⁶	ma:m ⁵	ma:m ⁵
159. มิถุนายน (เดือน)	ce: ⁵	ce: ⁵	ce: ⁵	ce: ¹	ce: ²
160. มิดโกน	mi:t ⁴ t ^h e: ¹	mi:t ³ t ^h e: ¹	mi:t ⁴ t ^h e: ¹	mi:t ⁶ t ^h e: ¹	mi:t ⁶ t ^h e: ¹
161. มีนาคม (เดือน)	si: ³	si: ³	si: ⁴	si: ⁴	si: ⁴
162. มุมห้อง	ce: ¹	ce: ¹	ce: ¹	ce: ²	ce: ²
163. เมษายน (เดือน)	ha: ³	ha: ⁴	ha: ⁵	ha: ⁵	ha: ⁵
164. แมงดา	me:ŋ ² da: ¹	me:ŋ ² da: ¹	me:ŋ ² da: ¹	me:ŋ ³ da: ²	me:ŋ ² da: ¹
165. แมงมุม	me:ŋ ² mum ²	me:ŋ ² mum ²	me:ŋ ² mum ²	me:ŋ ³ mum ³	me:ŋ ² mum ²
166. แม่ม้าย (สามีตาย)	me: ⁴ ma:j ³	me: ³ ma:j ³	me: ⁴ ma:j ³	me: ⁴ ma:j ⁵	me: ⁴ ma:j ⁵

นอ. / กษ.	อู้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
167.แม่มี๋ย (สามี่ห่ย)	me: ⁴ ha:ŋ ⁵	me: ³ ha:ŋ ⁵	me: ⁴ ha:ŋ ⁴	me: ⁴ ha:ŋ ⁶	me: ⁴ ha:ŋ ⁶
168.แมงกว่าง	me:ŋ ² k ^h a:m ²	me:ŋ ² k ^h a:m ²	me:ŋ ² k ^h a:m ²	me:ŋ ³ k ^h a:m ³	me:ŋ ² k ^h a:m ²
169.แมลงทับ	me:ŋ ² k ^h ap ³	me:ŋ ² k ^h ap ³	me:ŋ ² k ^h ap ³	me:ŋ ³ k ^h ap ⁶	me:ŋ ² k ^h ap ²
170.แม่เลี้ยง	me: ⁴ na: ⁵	me: ³ na: ⁵	me: ⁴ na: ⁶	me: ⁴ na: ⁶	me: ⁴ na: ⁶
171.ไม้ กระดาน	pe:n ⁵	pe:n ⁴	pe:n ⁵	pe:n ⁶	pe:n ⁶
172.ไม้ดีด ฝ้าย	k ^h an ² to:ŋ ⁵	k ^h an ² to:ŋ ⁴	k ^h an ² to:ŋ ⁵	k ^h an ³ to:ŋ ⁶	k ^h an ² to:ŋ ⁶
173.ยี่สิบ (จำนวนนับ)	sa:w ²	sa:w ²	sa:w ²	sa:w ³	sa:w ²
174.ยุง	ŋuŋ ²	ŋuŋ ²	ŋuŋ ²	ŋuŋ ³	ŋuŋ ²
175.ยั้งข้าว	law ⁵ k ^h aw ³	law ⁵ k ^h aw ⁴	law ⁶ k ^h aw ⁵	law ⁶ k ^h aw ⁵	law ⁶ k ^h aw ⁵
176.แย่ง	ŋa:t ⁴	ŋa:t ³	ŋa:t ⁴	ŋa:t ⁶	ŋa:t ²
177.รถเด็ก	sa:j ¹ he: ³	sa:j ¹ he: ³	sa:j ¹ he: ²	sa:j ¹ he: ³	sa:j ¹ he: ³
178.รถสัตว์	no:ŋ ⁵	no:ŋ ⁵	no:ŋ ⁶	no:ŋ ⁶	no:ŋ ⁶
179.รถชน	tam ¹	tam ¹	tam ¹	tam ²	tam ¹
180.รองเท้า	kə:p ²	kə:p ²	kə:p ²	kə:p ⁴	kə:p ⁵
181.ร้องไห้	haj ³	haj ⁴	haj ⁵	haj ⁵	haj ⁵
182.รัก (ชาย-หญิง)	mak ³	mak ³	mak ³	mak ³	mak ³
183.รัก (ญาติพี่น้อง)	hak ³ p ^h e:ŋ ²	hak ³ p ^h e:ŋ ²	hak ³ p ^h e:ŋ ²	hak ³ p ^h e:ŋ ³	hak ³ p ^h e:ŋ ²
184.รังเกียจ	saŋ ²	saŋ ²	saŋ ²	saŋ ³	saŋ ²

นอ. / ภาษ.	ฮ่อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
185.เรา(2คน)	haw ²	haw ²	haw ²	haw ³	haw ²
186.ไร่	haj ⁴	haj ³	haj ⁴	haj ⁴	haj ⁴
187.ลม	lom ²	lom ²	lom ²	lom ³	lom ²
188.ลี้ว,ควัก	cok ⁵	cok ⁵	cok ⁵	cok ¹	cok ²
189.ลอคช่อง	k ^h aw ³ lo:t ⁴ so:ŋ ⁴	k ^h aw ⁴ lo:t ³ so:ŋ ³	k ^h aw ⁵ lo:t ⁴ so:ŋ ⁴	k ^h aw ⁵ lo:t ⁶ so:ŋ ⁴	k ^h aw ⁵ lo:t ⁶ so:ŋ ⁴
190.ลักษณ นามของฟืน	don ⁵	don ⁴	don ⁵	don ⁶	don ⁶
191.ลักษณ นามของฟืน	lem ³	lem ³	lem ³	lem ⁵	lem ⁵
192.ลักษณ นามของวัน	mi: ⁵	mi: ⁵	mi: ⁶	mi: ⁵	mi: ⁵
193.ลักษณ นามของ สามเณร	ʔoŋ ¹	ʔoŋ ¹	ʔoŋ ¹	ʔoŋ ¹	ʔoŋ ¹
194.ลักษณ นามของ พระสงฆ์	ʔoŋ ¹	ʔoŋ ¹	ʔoŋ ¹	ʔoŋ ¹	ʔoŋ ¹
195.ลักษณ นามของ มะพร้าว (ทะเลาย)	se:ŋ ²	se:ŋ ²	se:ŋ ²	se:ŋ ³	se:ŋ ²
196.ลักษณ นามของ รองเท้า (2ข้าง)	k ^h u: ⁴	k ^h u: ³	k ^h u: ⁴	k ^h u: ⁴	k ^h u: ⁴

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
197. ล้าง (ล้างของ)	la:ŋ ⁵	la:ŋ ⁵	la:ŋ ⁶	la:ŋ ⁶	la:ŋ ⁶
198. ลาบ	la:p ⁴	la:p ³	la:p ⁴	la:p ⁶	la:p ²
199. ลืมตา	mi:n ²	mi:n ²	mi:n ²	mi:n ³	mi:n ²
200. เลิกกัน (สามี-ภรรยา)	paʔ ⁵	paʔ ⁵	paʔ ⁵	paʔ ¹	paʔ ²
201. วัด	wat ³	wat ⁵	wat ³	wat ³	wat ³
202. วันก่อน วันพระ 1 วัน	si:n ¹ no:ŋ ⁵	si:n ¹ no:ŋ ⁵	si:n ¹ no:ŋ ⁶	si:n ¹ no:ŋ ⁵	si:n ¹ no:ŋ ⁵
203. วันจันทร์	wan ² can ¹	wan ² can ¹	wan ² can ¹	wan ³ can ²	wan ² can ¹
204. วันนี้	mi: ⁵ ni: ⁵	mi: ⁵ ni: ⁵	mi: ⁵ ni: ⁶	mi: ⁶ ni: ⁶	mi: ⁶ ni: ⁶
205. วันพระ	wan ² si:n ¹	wan ² si:n ¹	wan ² si:n ¹	wan ³ si:n ¹	wan ² si:n ¹
206. วันพุธ	wan ² p ^h ut ⁵	wan ² p ^h ut ³	wan ² p ^h ut ²	wan ³ p ^h ut ³	wan ² p ^h ut ³
207. วันศุกร์	wan ² suk ⁵	wan ² suk ⁵	wan ² suk ⁵	wan ³ suk ¹	wan ² suk ²
208. วันเสาร์	wan ² saw ¹	wan ² saw ¹	wan ² saw ¹	wan ³ saw ¹	wan ² saw ¹
209. วันอังคาร	wan ² k ^h a:n ²	wan ² k ^h a:n ²	wan ² k ^h a:n ²	wan ³ k ^h a:n ³	wan ² k ^h a:n ²
210. วัน อาทิตย์	wan ² t ^h it ³	wan ² t ^h it ⁵	wan ² t ^h it ⁶	wan ³ t ^h it ³	wan ² t ^h it ²
211. ว่ายน้ำ	lo:ŋ ² na:m ⁵	lo:ŋ ² na:m ⁵	lo:ŋ ² na:m ⁶	lo:ŋ ³ na:m ⁶	lo:ŋ ² na:m ⁶
212. วึ่ง	le:n ⁴	le:n ³	le:n ⁴	le:n ⁴	le:n ⁴
213. เวลา 06.00น.	hok ⁵ mo:ŋ ² saw ⁵	hok ⁵ mo:ŋ ² saw ⁵	hok ⁵ mo:ŋ ² saw ⁶	hok ¹ mo:ŋ ³ saw ⁵	hok ² mo:ŋ ² saw ⁶
214. เวลา 07.00น.	mo:ŋ ² niŋ ²	mo:ŋ ² niŋ ³	mo:ŋ ² niŋ ³	mo:ŋ ³ niŋ ⁴	mo:ŋ ² niŋ ³
215. สร้อยคอ	sai:ŋ ¹ so:ŋ ³	sai:ŋ ¹ so:ŋ ³	sai:ŋ ¹ so:ŋ ⁵	sai:ŋ ¹ so:ŋ ³	sai:ŋ ¹ so:ŋ ³

นอ. / ภษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
216.สร้าง	puk ²	puk ⁵	puk ⁵	puk ¹	puk ²
217.สวม (กางเกง)	nun ⁴	nun ³	nun ⁴	nun ⁴	nun ⁴
218.สอง (จำนวนนับ)	sov ¹	sov ¹	sov ¹	sov ¹	sov ¹
219.สวย	ɲa:m ²	ɲa:m ²	ɲa:m ²	ɲa:m ³	ɲa:m ²
220.สะเดา	p ^h ak ⁵ ka ² daw ¹	p ^h ak ⁵ ka ² daw ¹	p ^h ak ⁵ ka ² daw ¹	p ^h ak ¹ ka ⁴ daw ²	p ^h ak ² ka ² daw ¹
221.สาม (จำนวนนับ)	sa:m ¹	sa:m ¹	sa:m ¹	sa:m ¹	sa:m ¹
222.สำหรับ อาหาร	p ^h a: ² k ^h aw ³	p ^h a: ² k ^h aw ⁴	p ^h a: ² k ^h aw ⁵	p ^h a: ³ k ^h aw ⁵	p ^h a: ² k ^h aw ⁵
223.สิงหาคม (เดือน)	kaw ⁵	kaw ⁴	kaw ⁵	kaw ⁶	kaw ⁶
224.สิ่งที่พระ ใช้ตีบอกเวลา เช้า	po:ɲ ¹	po:ɲ ¹	po:ɲ ¹	po:ɲ ²	po:ɲ ¹
225.สิ่งที่พระ ใช้ตีบอกเวลา 11.00 น.	kw:ɲ ¹ p ^h e:n ²	kw:ɲ ¹ p ^h e:n ²	kw:ɲ ¹ p ^h e:n ²	kw:ɲ ² p ^h e:n ³	kw:ɲ ¹ p ^h e:n ²
226.สิบ (จำนวนนับ)	sip ⁵	sip ⁵	sip ⁵	sip ¹	sip ²
227.สี่	siw ³	siw ³	siw ³	siw ⁴	siw ³
228.สี่	si: ³	si: ³	si: ³	si: ⁴	si: ⁴
229.สีขาว	si: ¹ k ^h a:w ¹	si: ¹ k ^h a:w ¹	si: ¹ k ^h a:w ¹	si: ¹ k ^h a:w ¹	si: ¹ k ^h a:w ¹

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
230.สี่ชมพู	si: ¹ som ² p ^h u: ²	si: ¹ som ² p ^h u: ²	si: ¹ som ² p ^h u: ²	si: ¹ som ³ p ^h u: ³	si: ¹ som ² p ^h u: ²
231.สิน้ำเงิน	si: ¹ nam ⁵ ŋin ²	si: ¹ nam ⁵ ŋin ²	si: ¹ nam ⁶ ŋin ²	si: ¹ nam ⁶ ŋin ³	si: ¹ nam ⁶ ŋin ²
232.สิน้ำตาล	si: ¹ nam ⁵ ta:n ¹	si: ¹ nam ⁴ ta:n ¹	si: ¹ nam ⁶ ta:n ¹	si: ¹ nam ⁶ ta:n ²	si: ¹ nam ⁶ ta:n ¹
233.สุขาพระ	t ^h a:n ¹	t ^h a:n ¹	t ^h a:n ¹	t ^h a:n ¹	t ^h a:n ¹
234.ส้ม	sum ³	sum ³	sum ³	sum ⁴	sum ³
235.เสื่อ	sa:t ²	sa:t ²	sa:t ²	sa:t ⁵	sa:t ⁵
236.หก (จำนวนนับ)	hok ⁵	hok ⁵	hok ⁵	hok ¹	hok ²
237.หน่อไม้	no: ³ maj ⁵	no: ³ maj ⁵	no: ³ maj ⁶	no: ⁴ maj ⁶	no: ³ maj ⁶
238.หนึ่ง (จำนวนนับ)	niŋ ³	niŋ ³	niŋ ³	niŋ ⁴	niŋ ³
239.หนึ่งพัน หนึ่งร้อย (จำนวนนับ)	p ^h an ² ʔet ⁵	p ^h an ² ʔet ⁵	p ^h an ² ʔet ⁵	p ^h an ³ ʔet ¹	p ^h an ² ʔet ²
240.หนึ่ง ร้อยเอ็ด (จำนวนนับ)	lo:j ⁴ ʔet ³	lo:j ⁵ ʔet ²	lo:j ⁵ ʔet ³	lo:j ⁶ ʔet ⁴	lo:j ⁶ ʔet ³
241.หนุ่ม เกี้ยวสาว	k ^h uj ² sa:w ¹	k ^h uj ² sa:w ¹	k ^h uj ² sa:w ¹	k ^h uj ³ sa:w ¹	k ^h uj ² sa:w ¹
242.หมอน	mo:n ¹	mo:n ¹	mo:n ¹	mo:n ¹	mo:n ¹
243.หมู	mu: ¹	mu: ¹	mu: ¹	mu: ¹	mu: ¹
244.หยุค	saw ²	saw ²	saw ²	saw ³	saw ²
245.หวาน	wa:n ¹	wa:n ¹	wa:n ¹	wa:n ¹	wa:n ¹

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
246. หวาย	wa:j ¹	wa:j ¹	wa:j ¹	wa:j ¹	wa:j ¹
247. หวี	wi: ¹	wi: ¹	wi: ¹	wi: ¹	wi: ¹
248. หอยขม	ho:j ¹ cu:p ²	ho:j ¹ cu:p ²	ho:j ¹ cu:p ²	ho:j ¹ cu:p ⁴	ho:j ¹ cu:p ⁵
249. ห้า (จำนวนนับ)	ha: ³	ha: ⁴	ha: ⁵	ha: ⁵	ha: ⁵
250. เหมือน	k ^h i: ²	k ^h i: ²	k ^h i: ²	k ^h i: ³	k ^h i: ²
251. แห	he: ¹	he: ¹	he: ¹	he: ¹	he: ¹
252. แหนม หมู	som ³ mu: ¹	som ⁴ mu: ¹	som ⁵ mu: ¹	som ⁵ mu: ¹	som ⁵ mu: ¹
253. แหวน	we:n ¹	we:n ¹	we:n ¹	we:n ¹	we:n ¹
254. อร่อย	se:p ⁴	se:p ³	se:p ⁴	se:p ⁶	se:p ⁶
255. อาหาร เย็น	k ^h aw ³ le:ŋ ²	k ^h aw ⁴ le:ŋ ²	k ^h aw ⁵ le:ŋ ²	k ^h aw ⁵ le:ŋ ³	k ^h aw ⁵ le:ŋ ²
256. อี้งอ่าง	ʔiŋ ³	ʔiŋ ³	ʔiŋ ³	ʔiŋ ⁴	ʔiŋ ³
257. เอว	ʔe:w ¹	ʔe:w ¹	ʔe:w ¹	ʔe:w ²	ʔe:w ¹

1.2 การใช้คำศัพท์ร่วมเสียงปฏิภาค (Correspondent Cognate) มีทั้งสิ้น 227

หน่วยอรรถ แบ่งเป็น 6 ชนิดย่อย ได้แก่

1.2.1 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้นต่างกัน มีทั้งสิ้น 35 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. ก่อไฟ	daŋ ¹ p ^h aj ²	daŋ ¹ faj ²	daŋ ¹ p ^h aj ²	daŋ ² faj ³	daŋ ¹ p ^h aj ²
2. กำไล	ko:ŋ ⁵ k ^h e:n ¹	ko:ŋ ⁴ he:n ¹	ko:ŋ ⁵ k ^h e:n ¹	ko:ŋ ⁶ k ^h e:n ¹	ko:ŋ ⁶ k ^h e:n ¹
3. ไก่ขัน	k ^h an ¹	han ¹	k ^h an ¹	k ^h an ¹	k ^h an ¹
4. เข็ม	k ^h em ¹	hem ¹	k ^h em ¹	k ^h em ¹	k ^h em ¹

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
5.แขน	k ^h ɛ:n ¹	hɛ:n ¹	k ^h ɛ:n ¹	k ^h ɛ:n ¹	k ^h ɛ:n ¹
6.ดอกเข็ม	k ^h em ¹	hem ¹	k ^h em ¹	k ^h em ¹	k ^h em ¹
7.ดอกพุท	p ^h ut ⁵	p ^h ut ⁵	p ^h ut ⁵	k ^h ut ⁵	p ^h ut ⁵
8.ดอกเฟื่องฟ้า	ka ² da:t ²	ka ² da:t ²	ka ² da:t ²	ka ⁴ da:t ⁴	ka ² la:t ⁵
9.ดาว	da:w ¹	da:w ¹	da:w ¹	da:w ²	la:w ⁴
10.ตะกร้า	ka ² ta:r ³	ka ² ta:r ³	ka ⁴ ta:r ⁴	ka ⁴ ta:r ⁴	ka ⁴ sa:r ⁶
11.ตานขโมย	swa:ŋ ²	swa:ŋ ³	swa:ŋ ²	sa:ŋ ³	swa:ŋ ²
12.ตุลาคม (เดือน)	sip ⁵ bet ⁵	sip ⁵ ?et ⁵	sip ⁵ ?et ⁵	sip ¹ bet ¹	sip ² ?et ²
13.ท่า	het ³	?et ⁵	het ³	het ³	het ³
14.ทิศตะวันตก	t ^h it ⁵ ta ² wen ² tok ⁵	t ^h it ² ta ² ŋen ² tok ⁵	t ^h it ² ta ² wen ² tok ⁵	t ^h it ³ ta ⁴ wen ³ tok ¹	t ^h it ² ta ² wen ² tok ²
15.นั่น	nan ⁴	nan ³	nan ⁴	nan ⁶	nan ⁶
16.น้ำเดือด	p ^h ot ³	fot ³	p ^h ot ³	fot ³	p ^h ot ³
17.ปลากระดี่	pa:r ¹ ka ² dɔ:t ²	pa:r ¹ ka ² dɔ:t ²	pa:r ¹ ka ² dɔ:t ²	pa:r ² ka ⁴ dɔ:t ¹	pa:r ¹ ka ² lɔ:t ⁶
18.ปลาแขยง	pa: sa ² ŋɛ:ŋ	pa:r ¹ sa ² ŋɛ:ŋ	pa:r ¹ sa ² ŋɛ:ŋ ²	pa:r ² sa ⁴ ŋɛ:ŋ ³	pa:r ¹ sa ² ŋɛ:ŋ ²
19.ผักแขยง	p ^h ak ⁵ sa ² ŋɛ:ŋ ²	p ^h ak ⁵ sa ² ŋɛ:ŋ ²	p ^h ak ⁵ sa ² ŋɛ:ŋ ²	p ^h ak ¹ ka ⁴ ŋɛ:ŋ ³	p ^h ak ² sa ² ŋɛ:ŋ ²
20.ผิวปาก	t ^h i w ¹	p ^h i w ¹	t ^h i w ¹	p ^h i w ¹	t ^h i w ¹
21.ฝนตก	p ^h on ¹ tok ⁵	fon ¹ tok ⁵	p ^h on ¹ tok ⁵	fon ¹ tok ¹	p ^h on ¹ tok ²
22. พระอาทิตย์	ta ² wen ²	ta ² ŋen ²	ta ² wen ²	ta ⁴ wen ³	ta ² wen ²
23.พลับพลึง	wa:n ³ son ²	wa:n ³ son ⁵	wa:n ³ k ^h on ⁵	wa:n ⁵ son ³	wa:n ³ son ²

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
24. ไพล	wam ² p ^h aj ²	wam ³ faj ²	wam ³ p ^h aj ²	wam ⁵ faj ³	wam ⁵ p ^h aj ²
25. ฟ้อนรำ	p ^h o:m ⁵	fo:m ⁵	p ^h o:m ⁶	fo:m ⁶	p ^h o:m ⁶
26. ฟัน	k ^h ε:w ³	he:w ⁵	k ^h ε:w ⁵	k ^h ε:w ⁵	k ^h ε:w ⁵
27. ฟ้าผ่า	p ^h a: ⁵ p ^h a: ³	fa: ⁵ p ^h a: ³	p ^h a: ⁶ p ^h a: ³	fa: ⁶ p ^h a: ⁴	p ^h a: ⁶ p ^h a: ³
28. ฟ้าร้อง	p ^h a: ⁵ ho:ŋ ⁵	fa: ⁵ ho:ŋ ⁵	p ^h a: ⁶ ho:ŋ ⁶	fa: ⁶ ho:ŋ ⁶	p ^h a: ⁶ ho:ŋ ⁶
29. วันพฤหัสบดี	wan ² p ^h a ² hat ⁵	wan ² pa ² hat ⁵	wan ² p ^h a ² hat ⁵	wan ³ p ^h a ⁴ hat ¹	wan ² p ^h a ⁴ hat ²
30. วุ้นเส้น	sen ³ ho:m ⁵	sen ⁴ lo:n ³	sen ⁵ lo:m ⁴	sen ⁵ lo:n ⁶	sen ⁵ lo:m ⁶
31. สิบเอ็ด	sip ⁵ bet ⁵	sip ⁵ ?et ⁵	sip ⁵ ?et ⁵	sip ¹ bet ¹	sip ² ?et ²
32. สีด้า	si: ¹ dam ¹	si: ¹ dam ¹	si: ¹ dam ¹	si: ¹ dam ¹	si: ¹ lam ⁴
33. สีแดง	si: ¹ de:ŋ ¹	si: ¹ de:ŋ ¹	si: ¹ de:ŋ ¹	si: ¹ de:ŋ ²	si: ¹ le:ŋ ⁴
34. สุริยุปราคา	kop ⁵ kin ¹ ta ² wen ²	kop ⁵ kin ¹ ta ² ŋen ²	kop ⁵ kin ¹ ta ² wen ²	kop ¹ kin ² ta ⁴ wen ³	kop ² kin ¹ ta ² wen ²
35. นังสือ	naŋ ¹ si: ¹	naŋ ¹ si: ¹	laŋ ¹ si: ¹	naŋ ¹ si: ¹	laŋ ¹ si: ¹

1.2.2 คำศัพท์ที่มีสระต่างกัน มีทั้งสิ้น 49 หน่วยย่อย คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. กระชิบ	si:m ⁵	si:m ⁴	si:m ⁶	sim ³	sim ³
2. กระท่อม ปลายนา	t ^h iaŋ ¹ na: ²	t ^h e:ŋ ¹ na: ²	t ^h iaŋ ¹ na: ²	t ^h iaŋ ¹ na: ³	t ^h iaŋ ¹ na: ²
3. กระเทียม	ka ² t ^h iam ²	ka ² t ^h e:m ²	ka ² t ^h iam ²	ka ⁴ t ^h iam ³	ka ² t ^h iam ²
4. กลมกล่อม	nua ²	no: ²	nua ²	nua ³	nua ²
5. เกลือ	kia ¹	kə: ¹	kia ¹	kia ²	kia ¹
6. เกวียน	kian ¹	ke:n ¹	kian ¹	kian ²	kian ¹

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
7. ขยะแขยง	k ^h i: ³ diat ²	k ^h i: ⁴ de:t ²	k ^h i: ⁵ diat ²	k ^h i: ⁵ diat ⁴	k ^h i: ⁵ diat ⁵
8. ขอดเกล็ดปลา	k ^h ua ² pa: ¹	k ^h o: ² pa: ¹	k ^h ua ² pa: ¹	k ^h ua ³ pa: ²	k ^h ua ² pa: ¹
9. เขียด	k ^h iat ²	k ^h e:t ²	k ^h iat ²	k ^h iat ⁴	k ^h iat ⁵
10. เขียวเขียวข้าว	kiaw ³	ke:w ³	kiaw ³	kiaw ⁴	kiaw ¹
11. งานบวช	buat ²	bo:t ²	buat ²	buat ⁴	buat ⁵
12. เฌียงปลา	ɲiaŋ ⁴	ɲe:ŋ ³	ɲiaŋ ⁴	ɲiaŋ ⁴	ɲiaŋ ⁴
13. ชิม	si:m ²	si:m ²	si:m ²	sim ³	sim ²
14. ดอกบัว	bua ¹	bo: ¹	bua ¹	bua ²	bua ¹
15. ดายหญ้า	sia ¹ ña: ³	se: ¹ ña: ⁴	sia ¹ ña: ⁵	sia ¹ ña: ⁵	sia ¹ ña: ⁵
16. เดือน	dian ¹	də:n ¹	dian ¹	dian ²	dian ¹
17. ต้นหอม	p ^h ak ⁵ bua ³	p ^h ak ⁵ bo: ³	p ^h ak ⁵ bua ³	p ^h ak ¹ bua ⁴	p ^h ak ² bua ³
18. ใต้ถุน	ta ² la:ŋ ⁴	ti ² la:ŋ ³	ta ² la:ŋ ⁴	ta ⁴ la:ŋ ⁴	ta ⁴ la:ŋ ⁴
19. ท้องเสีย	k ^h i: ³ hia ⁵	k ^h i: ⁴ he: ⁴	k ^h i: ⁵ hia ⁴	k ^h i: ⁵ hia ⁴	k ^h i: ⁵ hia ⁴
20. ทิศเหนือ	t ^h it ⁵ nia ¹	t ^h it ⁵ nə: ¹	t ^h it ³ nia ¹	t ^h it ³ nia ¹	t ^h it ² nia ¹
21. นอนคว่ำ	me:p ⁴	mu:p ²	me:p ²	me:p ⁴	me:p ⁵
22. น้ำปลา	na:m ⁵ pa: ¹	na:m ⁵ pa: ¹	na:m ⁶ pa: ¹	nam ⁶ pa: ²	nam ⁶ pa: ¹
23. โน่น	p ^h u:n ⁴	p ^h u:n ⁵	p ^h u:n ⁴	p ^h un ⁶	p ^h un ⁶
24. บ้านเรือน	hian ²	hə:n ²	hian ²	hian ³	hian ²
25. ผีเสื้อ	me:ŋ ² ka ² bia ⁵	me:ŋ ² ka ² bə: ⁴	me:ŋ ² ka ² bia ⁵	me:ŋ ³ ka ⁴ bia ⁶	me:ŋ ² ka ² bia ⁶
26. พี่สาว	ʔiaj ⁵	ʔəj ⁴	ʔəj ⁵	ʔiaj ⁶	ʔəj ⁶
27. ไพเราะ	muan ⁴	mo:n ⁵	muan ⁴	muan ⁴	muan ⁴
28. ร่องน้ำฝน	to:ŋ ³ na:m ⁵	to:ŋ ³ na:m ⁵	to:ŋ ³ na:m ⁵	toŋ ⁴ nam ⁶	toŋ ³ nam ⁶

นอ.	ภษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
29.	รักษา	pua ¹	po: ¹	pua ¹	pua ²	
30.	ลักษณะนาม ของไข่	nuaj ³	no:j ³	nuaj ³	nuaj ⁴	nuaj ³
31.	ลักษณะนาม ของการกระทำ	t ^h ia ⁴	t ^h o: ³	t ^h ia ⁴	t ^h ia ⁴	t ^h ia ⁴
32.	ลักษณะนาม ของสมุด	hua ¹	ho: ¹	hua ¹	hua ¹	hua ¹
33.	ลักษณะนาม ของผลไม้	nuaj ³	no:j ³	nuaj ³	nuaj ⁴	nuaj ³
34.	วัว	ɣua ²	ɣo: ²	ɣua ²	ɣua ³	ɣua ²
35.	เวลา 12.00น.	t ^h iaŋ ⁴	t ^h e:ŋ ³	t ^h iaŋ ⁴	t ^h iaŋ ⁴	t ^h iaŋ ⁴
36.	ศิระ	hua ¹	ho: ¹	hua ¹	hua ¹	hua ¹
37.	สวน	suan ¹	so:n ¹	suan ¹	suan ¹	suan ¹
38.	สะพาน	k ^h ua ¹	k ^h o: ¹	k ^h ua ¹	k ^h ua ¹	k ^h ua ¹
39.	สี่เขี้ยว	si: ¹ k ^h iaw ¹	si: ¹ k ^h e:w ¹	si: k ^h iaw ¹	si: k ^h iaw ¹	si: k ^h iaw ¹
40.	สี่เหลี่อง	si: ¹ liaŋ ¹	si: ¹ lo:ŋ ¹	si: ¹ liaŋ ¹	si: ¹ liaŋ ¹	si: ¹ liaŋ ¹
41.	สี่	sia ¹	sə: ¹	sia ¹	sia ¹	sia ¹
42.	สี่	sia ³	sə: ⁴	sia ³	sia ³	sia ³
43.	สี่คอก กระเช้า	sia ³ p ^h uaŋ ²	sə: ⁴ p ^h o:ŋ ²	sia ⁵ p ^h uaŋ ²	sia ⁵ p ^h uaŋ ³	sia ⁵ p ^h uaŋ ²
44.	หมวก	muak ⁴	mo:k ²	muak ⁵	muak ⁴	muak ⁵
45.	หมักปลา	ɣiap ²	ɣə:p ²	ɣiap ²	ɣiap ⁴	ɣiap ⁵
46.	หอมแดง	hua ¹ p ^h ak ⁵ bua ³	ho: ¹ p ^h ak ⁵ bo: ³	hua ¹ p ^h ak ⁵ bua ³	hua ¹ p ^h ak ¹ bua ⁴	hua ¹ p ^h ak ² bua ³
47.	หายไป	hia ⁵	he: ⁴	hia ⁴	hia ⁴	hia ⁵

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
48. แหละ (คำลงท้าย)	han ³ laŋ ³	han ³ leŋ ³	han ³ leŋ ³	han ⁵ laŋ ³	han ³ laŋ ⁴
49. ใหญ่	ñaj ³	ñaj ³	ñaj ³	ñaj ⁴	ñaj ³

1.2.3 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้นและสระต่างกัน มีทั้งสิ้น 20 หน่วยยรรยง

คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. กวักมือ	kwak ⁵ mi: ²	kwak ⁵ mi: ²	kwak ⁵ mi: ²	kuak ¹ mi: ³	kwak ² mi: ²
2. กว้าง	kwa:ŋ ⁵	kwa:ŋ ⁴	kwa:ŋ ⁵	kuaŋ ⁶	kwa:ŋ ⁶
3. ขวดน้ำ	k ^h uat ²	ko:t ²	k ^h uat ²	k ^h uat ⁴	k ^h uat ⁵
4. ขวาน	k ^h wa:n ¹	k ^h wa:n ¹	k ^h wa:n ¹	k ^h uan ¹	k ^h wa:n ¹
5. ควาย	k ^h wa:j ²	k ^h wa:j ²	k ^h wa:j ²	k ^h uaj ³	k ^h wa:j ²
6. จิ้งเหลน	k ^h i: ³ koŋ ⁵	ci: ⁴ koŋ ⁵	ca ² koŋ ⁵	k ^h i: ⁵ koŋ ¹	k ^h i: ⁵ koŋ ²
7. ดอก ดาวเรือง	da:w ¹ liaŋ ²	da:w ¹ həŋ ²	da:w ¹ liaŋ ²	da:w ² liaŋ ³	la:w ¹ liaŋ ²
8. คำนวณ	k ^h wa: ¹	k ^h wa: ¹	k ^h wa: ¹	k ^h ua ¹	k ^h wa: ¹
9. เดี่ยวไก่	diaj ¹ kaj ³	diaj ¹ kaj ³	diaj ¹ kaj ³	diaj ² kaj ⁴	liaj ² kaj ³
10. ตะขบ	k ^h i: ³ k ^h ep ⁵	k ^h i: ⁴ k ^h ep ⁵	ca ² k ^h ep ⁵	k ^h i: ⁵ k ^h ep ¹	k ^h i: ⁵ k ^h ep ²
11. ปลาไหล	ʔian ³	je:n ³	ʔian ³	ʔian ⁴	ʔian ³
12. ไปเที่ยว	paj ¹ len ³	paj ¹ din ⁴	paj ¹ lin ⁵	paj ² len ⁵	paj ² lin ³
13. พาน บายศรี	p ^h a: ² k ^h wan ¹	p ^h a: ² wan ¹	p ^h a: ² k ^h wan ¹	p ^h a: ³ kuan ¹	p ^h a: ² k ^h wan ¹
14. ร้าคาญ	hon ¹ huaj ¹	hon ¹ hwa:j ¹	hon ¹ hwa:j ¹	hon ¹ huaj ¹	hon ¹ huaj ¹
15. เรือ	hia ²	hə: ²	hia ²	hia ³	lia ²

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
16.ล้างหน้า	suaj ³	swaj ³	suaj ³	suaj ⁴	suaj ³
17.สวมดำใส่ ขนมจีน	tam ¹ swa: ⁵	tam ¹ swa: ³	tam ¹ swa: ⁶	tam ² sua ⁶	tam ¹ swa: ⁶
18.หนวกหู	ja:k ² laj ³	lak ³ laj ³	lak ⁵ laj ⁴	ja:k ⁴ laj ⁴	ja:k ⁵ laj ⁴
19.หัวเข้า	hua ¹ k ^h aw ³	ho ¹ haw ³	hua ¹ k ^h aw ³	hua ¹ k ^h aw ⁴	hua ¹ k ^h aw ³
20.เห็ดฟาง	het ⁵ p ^h iaŋ ²	het ³ fəŋ ²	het ⁵ p ^h iaŋ ²	het ¹ fiaŋ ³	het ² p ^h iaŋ ²

1.2.4 คำศัพท์ที่มีสระและพยัญชนะท้ายต่างกัน มีทั้งสิ้น 48 หน่วยย่อย

คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1.กระท้อน	ma:k ² təŋ ⁵	ma ² təŋ ⁴	ma:k ² təŋ ⁵	ma:k ⁴ təŋ ⁶	ma:k ⁵ təŋ ⁶
2.การงาน	wiak ⁴	weŋ ³	wiak ⁴	wiak ⁶	wiak ⁶
3.โกหก	k ^h i: ³ tua ¹	k ^h i: ⁴ toŋ ¹	k ^h i: ⁵ tua ¹	k ^h i: ⁵ tua ¹	k ^h i: ⁵ tua ¹
4.ขนุน	ma:k ² mi: ⁴	ma ² mi: ⁵	ma:k ² mi: ⁴	ma:k ⁴ mi: ⁶	ma:k ⁵ mi: ⁴
5.จักจั่น	cik ⁵ can ³	ci: ⁴ can ³	cak ⁵ can ³	cak ¹ can ⁴	cak ² can ³
6.เขือก	siak ²	səŋ ⁵	siak ⁴	siak ⁶	siak ⁶
7.ตีจับ	ma:k ² ʔi: ³	ma ² ʔi: ³	ma:k ² ʔi: ³	ma:k ⁴ ʔi: ⁴	ma:k ⁵ ʔi: ³
8.ดอกไม้	də:k ² maj ⁵	dəŋ ⁵ maj ⁵	də:k ² maj ⁶	də:k ⁴ maj ⁶	də:k ⁵ maj ³
9.พับทิม	ma:k ² p ^h i: ² la: ²	ma ² p ^h i: ² la: ²	ma:k ² p ^h i: ² la: ²	ma:k ⁴ p ^h i: ⁴ la: ³	ma:k ⁵ p ^h i: ² la: ²

นอ. ภษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
11.นกพิราบ	nok ³ ka:ŋ ¹ ke: ¹	nok ³ ke:ŋ ¹ ke: ¹	nok ³ ke:n ¹ ke: ¹	nok ³ ke:n ³ ke: ²	nok ³ ka:ŋ ¹ ke: ¹
12.น้อยหน้า	ma:k ² k ^h iap ²	ma ² k ^h e:p ²	ma:k ² k ^h iap ²	ma:k ⁴ k ^h iap ⁴	ma:k ⁵ k ^h iap ⁵
13.น้ำค้าง	na:m ⁵ mɔ:k ⁶	na:m ⁵ mɔ:ŋ ⁵	na:m ⁶ mɔ:k ⁴	na:m ⁶ mɔ:k ⁴	na:m ⁶ mɔ:k ⁵
14.บุญเดือนสิบ	bun ¹ k ^h aw ³ sa:k ²	bun ¹ k ^h aw ⁴ sa:ŋ ²	bun ¹ k ^h aw ⁵ sa:k ²	bun ² k ^h aw ⁵ sa:k ⁴	bun ¹ k ^h aw ⁵ sa:k ⁵
15.บุญเดือนสิบ เอ็ด	bun ¹ ɔ:k ² p ^h an ² sa: ¹	bun ¹ ɔ:ŋ ⁵ p ^h an ² sa: ¹	bun ¹ ɔ:k ² p ^h an ² sa: ¹	bun ² ɔ:k ⁴ p ^h an ³ sa: ¹	bun ¹ ɔ:k ⁵ p ^h an ² sa: ¹
16.ผมหางอก	ŋɔ:k ²	ŋɔ:ŋ ⁵	ŋɔ:k ²	ŋɔ:k ⁴	ŋɔ:k ⁵
17.ผลไม้สีแดง คล้ายลิ้นจี่	ma:k ² ŋɛ:w ²	ma ² ŋɛ:w ²	ma:k ² ŋɛ:w ²	ma:k ⁴ ŋɛ:w ³	ma:k ⁵ ŋɛ:w ³
18.ผ้าขาวม้า	p ^h ɛ: ² k ^h a ² ma: ⁵	p ^h a: ⁴ k ^h a ² ma: ⁵	p ^h a: ² k ^h a ² ma: ⁶	p ^h a: ⁵ k ^h a:w ¹ ma: ⁶	p ^h a: ⁵ k ^h a:w ¹ ma: ⁶
19.พยาธิ	k ^h i: ³ ka ² ti:k ²	k ^h i: ⁴ ka ² ti:ŋ ⁵	k ^h i: ⁵ ka ² ti:k ²	k ^h i: ⁵ ka ⁴ ti:k ⁴	k ^h i: ⁵ ka ² ti:k ⁵
20.พ่อ	ʔi: ¹ p ^h ɔ: ⁴	ʔi: ¹ p ^h o:ŋ ⁵	ʔi: ¹ p ^h o:ŋ ⁵	ʔi: ² p ^h ɔ: ⁴	ʔi: ¹ p ^h o:ŋ ²
21.พ่อตา	p ^h ɔ: ⁴ t ^h aw ³	p ^h ɔ: ³ t ^h aw ³	p ^h ɔ: ⁴ t ^h aw ⁴	p ^h ɔ: ⁴ t ^h aw ⁵	p ^h o:ŋ ² t ^h aw ³
22.พุทธา	ma:k ² ka ² t ^h an ²	ma ² ka ² t ^h an ²	ma:k ² ka ² t ^h an ²	ma:k ⁴ ka ⁴ t ^h an ³	ma:k ⁵ ka ⁴ t ^h an ²
23.ฟักทอง	ma:k ² ʔi:ŋ ⁵	ma ² ʔu:ŋ ⁵	ma:k ² ʔi:ŋ ⁵	ma:k ⁴ ʔi:ŋ ¹	ma:k ⁵ ʔi:ŋ ²
24.มะเกลือ	ma:k ² kia ¹	ma ² kɔ: ¹	ma:k ² kia ¹	ma:k ⁴ kia ²	ma:k ⁵ kia ¹

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
25.มะขามเทศ	ma:k ² k ^h a:m ¹ pɛ: ¹	ma ² k ^h a:m ¹ pɛ: ¹	ma:k ² k ^h a:m ¹ pɛ: ¹	ma:k ⁴ k ^h a:m ¹ pɛ: ²	ma:k ⁵ k ^h a:m ¹ pɛ: ¹
26.มะเขือเทศ	ma:k ² k ^h ia ¹ k ^h ia ²	ma ² k ^h ə: ¹ k ^h ə: ²	ma:k ² k ^h ia ¹ k ^h ia ²	ma:k ⁴ k ^h ia ¹ k ^h ia ³	ma:k ⁵ k ^h ia ¹ k ^h ia ²
27.มะเดื่อ	ma:k ² dia ³	ma ² dɔ: ³	ma:k ² dia ³	ma:k ⁴ dia ⁴	ma:k ⁵ dia ³
28.มะตูม	ma:k ² tu:m ¹	ma ² tu:m ¹	ma:k ² tu:m ¹	ma:k ⁴ tu:m ²	ma:k ⁵ tu:m ¹
29.มะพร้าว	ma:k ² p ^h a:w ⁵	ma ² p ^h a:w ⁵	ma:k ² p ^h a:w ⁶	ma:k ⁴ p ^h a:w ⁶	ma:k ⁵ p ^h a:w ⁶
30.มะม่วง	ma:k ² muɑŋ ⁴	ma ² mo:ŋ ³	ma:k ² muɑŋ ⁴	ma:k ⁴ muɑŋ ⁴	ma:k ⁵ muɑŋ ⁴
31.มะละกอ	ma:k ² huŋ ³	ma ² huŋ ³	ma:k ² huŋ	ma:k ⁴ huŋ ⁴	ma:k ⁵ huŋ ⁵
32.แมลงปีกแข็ง อาศัยอยู่ใต้กอง มูลควาย	mɛ:ŋ ² cut ⁵ ci: ³	mɛ:ŋ ² cut ⁵ ci: ³	mɛ:ŋ ² cu: ³ ci: ³	mɛ:ŋ ² cut ¹ ci: ⁴	mɛ:ŋ ² cu: ³ ci: ³
33.แม่ยาย	mɛ: ⁴ t ^h aw ³	mɛ: ³ t ^h aw ³	mɛ: ⁴ t ^h aw ⁴	mɛ: ⁴ t ^h aw ⁵	bɛ? ² t ^h aw ³
34.เรือ	ɣiam ⁵	ɣə:p ²	ɣiam ⁵	ɣiam ⁶	ɣiam ⁶
35.ลูกคนโต	lu:k ⁴ kok ⁵	lu? ⁵ kok ⁵	lu:k ⁴ kok ⁵	lu:k ⁶ kok ¹	lu:k ⁶ kok ²
36.ลูกคน สุดท้อง	lu:k ⁴ la: ³	lu? ⁵ la: ⁴	lu:k ⁴ la: ⁵	lu:k ⁶ la: ⁵	lu:k ⁶ la: ⁵
37.ลูกสะใภ้	lu:k ⁴ p ^h aj ⁵	lu? p ^h ə: ⁵	lu:k p ^h əj	lu:k ⁶ p ^h aj ⁶	lu:k ⁶ p ^h əj ⁶
38.ลูกเห็บ	ma:k ² hep ⁵	ma ² hep ⁵	ma:k ² hep ⁵	ma:k ¹ hep ¹	ma:k ⁵ hep ³
39.เล่นซ่อนหา	ma:k ³ li: ⁴	ma ² li: ⁵	ma:k ² li: ⁶	ma:k ¹ li: ⁶	ma:k ⁵ li: ⁶

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
40. ส้มตำ	tam ¹ ma:k ² huŋ ³	tam ¹ ma ² huŋ ³	tam ¹ ma:k ² huŋ ³	tam ² ma:k ² huŋ ⁴	tam ¹ ma:k ⁵ huŋ ³
41. สะดือ	sa ² bi: ¹	saj ² bi: ¹	sa ² bi: ¹	sa: ¹ bi: ¹	sa ² bi: ¹
42. สับปะรด	ma:k ² nat ³	ma ² nat ³	ma:k ² nat ³	ma:k ⁴ nat ³	ma:k ⁵ nat ³
43. หน้าผาก	na: ³ p ^h a:k ²	na: ⁴ p ^h a:ŋ ⁵	na: ⁵ p ^h a:k ²	na: ⁵ p ^h a:k ⁴	na: ⁵ p ^h a:k ⁵
44. หมอก	mo:k	mo: ⁵	mo:k ⁴	mo:k	mo:k ⁵
45. หรอก (ค้ำลงท้าย)	do:k ²	do: ⁵	do:k ²	do:k ⁴	do:k ⁵
46. อาเจียน	ha:k ⁴	ha: ³	ha:k ⁴	ha:k ⁶	ha:k ⁶
47. อุบาสก	p ^h o: ⁴ ɰo:k ²	p ^h o: ³ ɰo: ⁵	p ^h o: ⁴ ɰo:k ²	p ^h o: ⁴ ɰo:k ⁴	p ^h o: ⁴ ɰo:k ⁵
48. อุบาสิกา	me: ⁴ ɰo:k ²	me: ³ ɰo: ⁵	me: ⁴ ɰo:k ²	me: ⁴ ɰo:k ⁴	me: ⁴ ɰo:k ⁵

1.2.5 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะท้ายต่างกัน มี 1 หน่วยยรรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. ดอกปีบ	ka:n ⁵ k ^h o:ŋ ¹	ka:n ⁴ k ^h o:ŋ ¹	ka:n ⁵ k ^h o:ŋ ¹	ka:ŋ ⁶ k ^h o:ŋ ¹	ka:n ⁶ k ^h o:ŋ ¹

1.2.6 คำศัพท์ที่มีพยัญชนะต้น สระ และพยัญชนะท้ายต่างกัน มีทั้งสิ้น

74 หน่วยยรรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. กระจำ	co:ŋ ¹	co:ŋ ¹	co:ŋ ¹	co:ŋ ²	ka ⁴ co:ŋ ¹

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
2.กระด้าง	ka ² doŋ ⁵	doŋ ⁴	doŋ ⁵	ka doŋ ⁶	ka ⁴ doŋ ⁶
3.กระเถิบ	ñap ⁵	k ^h a ² ñap ³	ñap ⁵	ñap ¹	ñap ²
4.กระท่อม	ka ² tu:p ²	ka ² tip ⁵	tu:p ²	tu:p ⁴	tu:p ⁵
5.กระป๋องดัก น้ำที่บ่อ	k ^h uŋ ³	k ^h u ² beŋ ⁵	k ^h u ³ be:k ²	k ^h uŋ ³	k ^h uŋ ³
6.กล้วย	ma:k ² kuaj ⁴	ko:j ⁴	ma:k ² kuaj ⁵	kuaj ⁶	kuaj ⁶
7.กลางวัน	ka:ŋ ¹ wen ²	ña:m ² ta ² ŋen ²	ña:m ² ka:ŋ ¹ wen ²	ka:ŋ ² wen ³	ka:ŋ ¹ wen ²
8.ก้ามปู	ka:m ⁵ ka ² pu: ¹	ka:m ⁴ pu: ¹	ka:m ⁵ pu: ¹	ka:m ⁶ pu: ²	ŋa:m ⁴ ka ² pu: ¹
9.กิ่งก่า	k ^h i: ³ ka ² pɔ:m ¹	ci: ⁵ pɔ:m ¹	ka ² pɔ:m ¹	k ^h i: ⁵ ka ⁴ pɔ:m ²	ka ² pɔ:m ²
10.กิ่งกือ	boŋ ⁵ ki: ¹	boŋ ⁴ k ^h i: ⁴ ki: ¹	boŋ ⁵ ki: ¹	boŋ ⁶ ki: ²	boŋ ⁶ ki: ¹
11.ข้อศอก	sɔ:k ²	hɛ:n ¹ sɔŋ ⁵	sɔ:k ²	k ^h ɛ:n ¹ sɔ:k ⁴	k ^h ɛ:n ¹ sɔ:k ⁵
12.จีเหล็ก	k ^h i: ³ lek ³	k ^h i: ⁴ lek ⁵	k ^h i: ⁵ lek ⁵	p ^h ak ¹ k ^h i: ⁵ lek ¹	p ^h ak ² k ^h i: ⁵ lek ²
13.ไข่น้ำ	p ^h am ¹	p ^h am ¹	ma:k ² p ^h am ¹	ma:k ⁴ k ^h aj ⁴ p ^h am ¹	p ^h am ¹
14.ครกตำ น้ำพริก	k ^h ok ⁵ ɕɛ:w ³	k ^h ok ⁵	k ^h ok ³	k ^h ok ³ ɕɛ:w ⁴	k ^h ok ³
15.จมูก	hu ² daŋ ¹	ho: ¹ daŋ	daŋ ¹	daŋ ²	daŋ ¹
16.จิกจี	nak ⁵ k ^h i: ³ niam ¹	nak ⁵ ne:m ¹	nak ⁵ niam ¹	nak ¹ ka ⁴ diam ²	lak ² ka ⁴ niam ¹
17.จิ้งจก	k ^h i: ³ kiam ⁵	ci ⁴ ke:n ⁴	ka:k ⁵ kian ⁵	k ^h i: ⁵ kiam ⁵	k ^h i: ⁵ kiam ⁶
18.ฉีก	ci:k ²	siŋ ³	ci:k ²	si:k ⁴	ci:k ⁵

นอ. / ภษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
19. ซ้อน	buaŋ ³	buaŋ ³	buaŋ ³	ka ⁴ buaŋ ⁴	buaŋ ³
20. ดอก ทานตะวัน	ta ² wen ²	ta ² ŋen ²	ta ² wen ²	tʰa:n ³ ta ² wen ³	tʰa:n ² ta ² wen ²
21. ตะไคร้	hua ¹ siŋ ¹ kʰaj ²	hua ¹ kʰi ² kʰə: ²	hua ¹ ca ² kʰaj	hua ¹ siŋ ³ kʰaj ³	hua ¹ caŋ ⁵ kʰəj ²
22. ตักแตน	tak ⁵ ka ² tɛ:n ¹	tik ⁵ tɛ:n ¹	tak ⁵ tɛ:n ¹	tak ⁴ tɛ:n ²	tak ² ka ² tɛ:n ¹
23. ตัวนึ่ง	boŋ ⁵	boŋ ⁴ kʰan	boŋ ⁵	boŋ ⁶	boŋ ⁶
24. ตำแย	ma:k ² tam ¹ ñɛ: ²	tam ¹ ñɛ: ²	ma:k ² tam ¹ ñɛ: ²	tam ² ñɛ: ³	ma:k ⁵ tum ¹ ñɛ: ²
25. ตักแก	kap ⁵ ke: ⁵	tok ⁵ ke: ¹	kak ⁵ ke: ⁵	kap ¹ ke: ⁶	kap ² ke: ⁶
26. เต้าไฟ	taw ¹ pʰaj ²	taw ¹ faj ²	taw	taw ² faj ³	taw ¹
27. แดงโม	ma:k ² tɛ:ŋ ¹ mo: ²	tɛ:ŋ ¹ mo: ²	ma:k ² tɛ:ŋ ¹ mo: ²	ma:k ⁴ tɛ:ŋ ² mo: ³	ma:k ⁵ mo: ²
28. ถั่วแระ	ma:k ³ tʰua ³ he: ²	tʰo: ³ he: ²	ma:k ² tʰua ³ he:	ma:k ⁴ tʰua ⁴ he: ³	ma:k ⁵ tʰua ³ he: ²
29. ถั่วลิสง	ma:k ² tʰua ² din ¹	tʰo: ³ din ¹	ma:k ² tʰua ³ din ¹	ma:k ⁴ tʰua ⁴ din ²	ma:k ⁵ tʰua ³ din ¹
30. ท้องอืด	ñi:ŋ ⁵	ni:ŋ ³ tʰə:ŋ ⁵	tʰə:ŋ ⁶ ñi:ŋ ³	ñi:ŋ ⁴ tʰə:ŋ ⁶	ñi:ŋ ³ tʰə:ŋ ⁶
31. ทิศ ตะวันออก	tʰit ⁵ ta ² wen ² ʔə:k ²	tʰit ² ta ² ŋen ² ʔə:ʔ ²	tʰit ² ta ² wen ² ʔə:k ²	tʰit ³ ta ⁴ wen ³ ʔə:k ⁴	tʰit ² ta ² wen ² ʔə:k ⁵
32. น้ำเต้า	ma:k ² na:m ⁵	ma ² na:m ⁵ taw ⁴	ma:k ² na:m ⁶ taw ⁵	ma:k ⁴ na:m ⁶	ma:k ⁵ na:m ⁶
33. น้ำพริก	ce:w ³	ce:w ³	ce:w ³ ma:k ² pʰet ⁵	ce:w ⁴	ce:w ³
34. บ่อน้ำ	sa:ŋ ³	na:m ⁵ sa:ŋ ³	na:m ⁶ sa:ŋ ³	nam ⁶ sa:ŋ ⁵	sa:ŋ ⁵

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
35.บอระเพ็ด	k ^h ia ² ko: ¹ ho: ²	k ^h ia ² k ^h aw ¹ ho: ²	k ^h ia ² k ^h aw ¹ ho: ²	k ^h ia ³ ko: ² ho: ³	k ^h ia ² ko: ¹ ho: ²
36.เบ็ด	k ^h an ² bet ⁵	k ^h an ² bet ⁵	k ^h an ² bet ⁵	bet ¹	bet ²
37.ใบย่านาง	ña: ³ na:ŋ ²	ña: ⁴ na:ŋ ²	bəj ¹ ña: ² na:ŋ ²	ña: ⁴ na:ŋ ³	bəj sa ² na:ŋ ²
38.ประตู่	p ^h ak ⁵ tu: ¹	p ^h ak ⁵ tu: ¹	p ^h ak ⁵ tu: ¹	p ^h ak ¹ ka ⁴ tu: ²	p ^h ak ² ka ⁴ tu: ¹
39.ปลาร้า	pa: ¹ dek ²	pa: ¹ deŋ ⁵	pa: ¹ de:k ²	pa: ² de:k ⁴	pa: ¹ le:k ⁵
40.เป็นใบ้	pa:k ² ki:k ²	paŋ ⁵ kiŋ ⁵	pa:k ² ki:k ²	pa:k ⁴ ki:k ⁴	ki:k
41.ผักกะเจด น้ำ	p ^h ak ⁵ ka ⁵ se:t ⁵	p ^h ak ⁵ ka ² sek ² na:m ⁵	p ^h ak ⁵ ka ² se:t ²	p ^h ak ¹ ka ⁴ se:t ⁴ na:m ⁶	p ^h ak ² ka ² se:t ⁵ na:m ⁶
42.พังพอน	co:n ¹ p ^h o:n ²	ka ² co:n ⁴ fo:n ²	co:m ¹ p ^h o:n ²	co:n ² fo:n ³	ka ² co:n ⁶ p ^h o:n ²
43.พี่ชายของ พ่อ	luŋ ²	luŋ ²	luŋ ²	p ^h o: ⁴ luŋ ³	luŋ ²
44.พี่สาวของ พ่อ	pa: ⁵	pa: ³	pa: ⁵	me: ⁴ pa: ⁶	pa: ⁶
45.มะกรูด	ma:k ² ku:t ²	ma ² ku:t ²	ma:k ² ku:t ²	ma:k ⁴ hu:t ⁴	ma:k ⁵ ku:t ⁵
46.มะเขือพวง	ma:k ² k ^h ε:ŋ ⁴	ma ² hε:ŋ ⁵	ma:k ² k ^h wε:ŋ ⁴	ma:k ⁴ k ^h ε:ŋ ⁶	ma:k ⁵ k ^h ε:ŋ ⁴
47.มะเฟือง	ma:k ² p ^h iaŋ ²	ma ² fε:ŋ ²	ma:k ² p ^h iaŋ ²	ma:k ⁴ fiaŋ ³	ma:k ⁵ p ^h iaŋ ²
48.มะไฟ	ma:k ² p ^h aj ²	ma ² faj ²	ma:k ² p ^h aj ²	ma:k ⁴ faj ³	ma:k ⁵ p ^h aj ²
49.มันเทศ	man ² kε:w ¹	men ² kε:w ¹	man ² kε:w ¹	man ³ kε:w ²	man ² kε:w ¹ dε:ŋ ¹
50.มิดเล็ก	mi:t ⁴	mi:t ³	mi:t ⁴	mi:t ⁶ no:j ⁶	mi:t ⁶ no:j ⁶
51.เมื่อวานนี้	mi: ⁵ wa:n ²	mi: ⁵ wa:n ² ni: ⁵	mi: ⁵ wa:n ² ni: ⁶	mi: ⁶ wa:n ³	mi: ⁵ wa:n ² ni: ⁶

นอ. / ภษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
52.แม่	ʔi: ¹ me: ⁴	ʔi: ¹ meʔ ⁵	ʔi: ¹ meʔ ⁵	ʔi: ² me: ⁴	ʔi: ¹ beʔ ²
53.ไม้ขีดไฟ	ka ² lap ⁵ p ^h aj ²	kap ⁵ faj ²	kap ⁵ p ^h aj ²	kap ¹ faj ³	kap ² p ^h aj ²
54.ไม้ตีพริก	sa:k ²	saʔ ⁵	sa:k ² ka ² bia ¹	sa:k ⁴ ka ⁴ bia ²	sa:k ⁵ ka ⁴ bia ¹
55.รักแร้	k ^h i: ³ he: ⁴	k ^h i: ⁴ he: ⁵	k ^h i: ⁵ he: ⁶	k ^h i: ⁵ ta ⁴ le: ⁶	k ^h i: ⁵ he: ⁶
56.รว	hua ⁵	ho: ⁵	hua ⁶	k ^h an ³ hua ⁶	hua ⁶
57.รำข้าว	ham ²	k ^h i: ⁴ ham ²	ham ²	ham ³	ham ²
58.ลูกสมอ	ma:k ² som ³ mo: ²	som ⁴ mo: ²	ma:k ² som ³ mo: ²	ma:k ⁴ som ⁵ mo: ³	ma:k ⁵ som ⁶ mo: ²
59.เลื่อย	liaj ⁴	le:j ³	lek ⁵ lia ²	liaj ⁴	liaj ⁴
60.เวลาใด	ña:m ² daj ¹	ña:m ² lo: ²	ña:m ² daj ¹	ña:m ³ daj ¹	ña:m ² dəj ¹
61.สไบ	p ^h a: ³ p ^h e: ² bian ³	p ^h a: ⁴ be:ŋ ³	p ^h a: ⁵ bian ³	p ^h a: ⁵ bian ⁴	p ^h a: ⁵ bian ³ ba:j ³
62.สระແໜ່	p ^h ak ² ʔi: ¹ sə:m ¹	p ^h ak ⁵ ʔi: ¹ sə:m ¹	p ^h ak ⁵ ʔi: ¹ sə:m ¹	p ^h ak ¹ ʔi: ² sə:m ¹	p ^h ak ⁵ sə:m ¹
63.ตึง	sa ² wiŋ ¹	sa ² wiŋ ¹	sa ² wiŋ ¹	wiŋ ¹	wiŋ ¹
64.สาธุ	sa: ¹ k ^h u: ²	sa: ¹ k ^h u: ²	sa: ¹ k ^h u: ²	k ^h aw ⁵ sa: ¹ k ^h u: ³	sa: ¹ k ^h u: ²
65.คู่ขวัญ	su: ² k ^h wan ¹	su: ³ k ^h wan ¹	su: ³ k ^h wan ¹	su: ⁴ k ^h uan ¹	su: ⁵ k ^h wan ¹
66.หนึ่งพัน	p ^h an ² niŋ ²	niŋ ³ p ^h an ²	p ^h an ² niŋ ³	p ^h an ³ niŋ ⁴	p ^h an ² niŋ ²
67.หนึ่งร้อย	lo:j ⁵ niŋ ²	niŋ ³ lo:j ⁵	lo:j ⁶ niŋ ³	lo:j ⁶ niŋ ⁴	lo:j ⁶ niŋ ⁴
68.ห้องนอน	suam ³	ko:ŋ ¹ so:m ⁴	suam ⁵	suam ⁵	suam ⁵
69.หัวใจ	hua ¹ caj ¹	ho: ¹ cə: ¹	ma:k ² hua ¹ cəj ¹	hua ¹ caj ²	hua ¹ cəj ¹

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
70.เห็ดโคน	het ⁵ puak ²	het poŋ ⁵	het ⁵ puak ²	het ¹ puak ⁴	het ² puak ⁵ p ^h on ²
71.เหินบชา	min ²	min ²	pen ¹ min ²	pen ² min ³	min ²
72.เห็บ(สัตว์)	hep ⁵	hep ⁵	mak ² hep ⁵	mak ⁴ hep ¹	hep ²
73.เหรือ (คำลงท้าย)	boŋ ⁵	boŋ ⁴	hoŋ ⁴	boŋ ¹	boŋ ²
74. อย่งไร	ne:w ² daj ¹	ne:w ² loŋ ²	ne:w ² daj ¹	ne:w ³ daj ¹	ne:w ² doŋ ¹

2. การใช้คำศัพท์แตกต่างกันบางภาษา มีทั้งสิ้น 266 หน่วยยรรธ แบ่งออกเป็น 5 ชนิดย่อย ได้แก่

2.1 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 4 ภาษา แตกต่างกัน 1 ภาษา มีอยู่ทั้งสิ้น 118 หน่วยยรรธ แบ่งออกเป็น 5 ชนิดย่อย ได้แก่

2.1.1 (ญ = ผ = ข = ล) ≠ ก มี 26 หน่วยยรรธ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1.กระชาย	ka ² saj ²	ka ² sa:ŋ ²	ka ² saj ²	ka ⁴ saj ³	k ^h iŋ ¹
2.กระทะ	mo:ŋ ³ k ^h a:ŋ ¹	mo:ŋ ⁴ ha:ŋ ¹	mo:ŋ ³ k ^h a:ŋ ¹	mo:ŋ ³ k ^h a:ŋ ¹	ka ⁴ baŋ ²
3.ก้อนอิฐ	din ¹ ci:ŋ ³	din ¹ ci:ŋ ³	din ¹ ci:ŋ ³	din ² ci:ŋ ⁴	ŋit ²
4.คอปอก	k ^h o:ŋ ² ʔo:m ¹	k ^h o:ŋ ² ʔo:ŋ ¹	k ^h o:ŋ ² ʔo:ŋ ¹	k ^h o:ŋ ³ ʔo:m ²	k ^h o:ŋ ² p ^h o:k ⁶
5.จันทรูปราคา	kop ⁵ kin ¹ dian ¹	kop ⁵ kin ¹ do:n ¹	kop ⁵ kin ¹ dian ¹	kop ¹ kin ² dian ²	ta ⁴ wen ² t ^h i:k ⁵ kə:ŋ ⁶
6.จาน	ca:n ¹	ca:n ¹	ca:n ¹	ca:n ²	ka ⁴ beŋ ³
7.ซี (คำลงท้าย)	nuŋ ⁵	duŋ ⁵	nuŋ ⁵	duŋ ⁶	ko:n ³ na:ŋ ²
8.ดอกขบา	sa ² ba:ŋ ¹	sa ² ba:ŋ ¹	sa ² ba:ŋ ¹	sa ⁴ ba:ŋ ²	maj ⁵
9.ดอกบาน ไม่รู้โรย	sa:m ¹ pi:ŋ ¹	sa:m ¹ pi:ŋ ¹	sa:m ¹ pi:ŋ ¹	sa:m ¹ pi:ŋ ²	bo:ŋ ⁴ hu:ŋ ⁶ lom ³

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
10. นกกระยาง	nok ³ ñaŋ ²	nok ³ ñaŋ ²	nok ³ ñaŋ ²	nok ³ ñaŋ ³	nok ³ caw ²
11. ปรอย ๆ (ฝน)	lin ²	lin ²	lin ²	lin ³	ñiŋ ³
12. ตากุ้งยิง	ta: ¹ to: ³	to: ⁴ ta: ¹	ta: ¹ to: ⁶	to: ⁶ ta: ²	ta: ¹ k ^{hi} i: ⁵ ka ² to: ^t
13. ตาเหล่	ta: ¹ siaŋ ³	ta: ¹ soŋ ³	ta: ¹ siaŋ ³	ta: ² siaŋ ⁵	ta: ¹ bian ¹
14. ถ้วย	t ^h uaj ³	t ^h oŋ ³	t ^h uaj ⁵	t ^h uaj ⁵	ca ⁴ ʔoŋ ¹
15. ทุ่งนา	t ^h oŋ ⁴ na: ²	t ^h oŋ ³ na: ²	t ^h oŋ ⁴ na: ²	t ^h oŋ ⁴ na: ³	ka:ŋ ¹ na: ²
16. ผักลัก	luak ⁴ p ^h ak ⁵	loŋ ³ p ^h ak ⁵	luak ⁴ p ^h ak ⁵	luak ⁵ p ^h ak ¹	tom ⁶ p ^h ak ²
17. ผีบรรพบุรุษ	p ^{hi} : ¹ sia ³	p ^{hi} : ¹ so: ⁴	p ^{hi} : ¹ sia ³	p ^{hi} : ¹ sia ⁶	p ^{hi} : ¹ t ^h aj ⁶
18. ฟ้าแลบ	p ^h a: ⁵ ma:p ⁴ liam ³	fa: ⁵ lo:m ³	p ^h a: ⁵ liam ³	fa: ⁶ liam ⁵	p ^h a: ⁵ ña:p ⁶
19. มะอึก	ma:k ² ʔok ⁵	ma: ² ʔok ⁵	ma:k ² ʔok ⁵	ma:k ⁴ ʔok ¹	ma:k ⁵ k ^{hi} a: ¹ k ^h on ¹
20. ไม้คันทวน เหนียวหนึ่ง ให้เย็น	maj ⁴ ka: ² da:m ⁵	maj ⁵ ka: ² da:m ⁴	maj ⁶ ka: ² da:m ⁵	maj ⁶ ka: ⁴ da:m ⁶	maj ⁶ ka: ⁴ co:ŋ ¹
21. ลักษณะนาม ของตะปู	do:k ²	do:k ²	do:k ²	do:k ⁴	lem ⁵
22. ลักษณะนาม ของแห	p ^{hi} :n ¹	p ^{hi} :n ¹	p ^{hi} :n ¹	p ^{hi} :n ¹	laŋ ¹
23. วิงเวียน	win ² hua ¹	win ² ho: ¹	win ² hua ¹	win ³	la:j ² ta: ¹
24. สวมเสื้อ	nuŋ ⁴	nuŋ ³	nuŋ ⁴	nuŋ ⁴	hom ³
25. หัวไหล่	ba: ³	ba: ³	ba: ³	ba: ⁴	hua ¹ la:j ³
26. เขี้ยว	le:w ¹	le:w ¹	le:w ¹	le:w ¹	huŋ ⁴

2.1.2 (ญ = ย = ล = ก) ≠ ผ มี 43 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. ภษ.	ญ้อ	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท
1. กรวย	kuaj ¹	kuaj ¹	kuaj ²	kuaj ¹	ca ² lo:j ¹
2. กระมัง (ค้ำลงท้าย)	bo: ⁵	bo: ⁵	bo: ⁶	bo: ⁶	la ⁴ ma: ⁵
3. กัด้วยบวชชี	buat ² kuaj ⁵	kuaj ⁵ buat ²	buat ⁴ kuaj ⁶	kuaj ⁶ buat ⁵	ke:ŋ ¹ ko:j ⁵
4. กางเกงใน	soŋ ³ naj ²	soŋ ³ naj ²	soŋ ⁵ naj ³	soŋ ⁵ naj ²	soŋ ⁴ ho: ¹ hu:t ²
5. ข้างล่าง	t ^h a:ŋ ² la:ŋ ⁴	t ^h a:ŋ ² la:ŋ ³	t ^h a:ŋ ³ la:ŋ ⁴	t ^h a:ŋ ² la:ŋ ⁴	t ^h a:ŋ ² tɔ: ⁵
6. ข้าวคั่ว	k ^h aw ³ k ^h ua ³	k ^h aw ⁵ k ^h ua ³	k ^h aw ⁵ k ^h ua ⁵	k ^h aw ⁵ k ^h ua ⁵	k ^h aw ⁴ maj ⁴
7. ค้างคาวเล็ก	biŋ ⁵	biŋ ⁵	biŋ ⁶	biŋ ⁶	ce: ¹
8. ค้างคาวใหญ่	cia ¹	cia ¹	cia ²	cia ²	biŋ ⁴
9. จิ้งหรีด	mɛ:n ² ju ² bo: ⁵	mɛ:n ² ho: ⁴	mɛ:n ³ bo: ⁶	mɛ:n ² bo: ⁶	ʔi: ¹ li: ¹ bo: ³
10. ชะพลู	p ^h ak ⁴ ʔi: ¹ lə:t ⁴	p ^h ak ⁵ ʔi: ¹ lə:t ⁴	p ^h ak ¹ ʔi: ² lə:t ⁶	p ^h ak ² ʔi: ¹ lə:t ⁶	p ^h ak ⁵ kam ¹ pu: ²
11. แดคร่ม	dɛ:t ² bot ⁵	bot ⁵	bot ¹	bot ²	dɛ:t ² ŋaw ³
12. ต้นไม้	kok ⁵ maj ⁵	kok ⁵ maj ⁶	kok ¹ maj ⁶	kok ² maj ⁶	ton ⁴ maj ⁵
13. ตะแกรง	hiŋ ³	hiŋ ³ k ^h a: ³	hiŋ ⁵	hiŋ ⁵ k ^h a: ³	ka ⁴ teŋ ⁵
14. ทะเลาะ	p ^h it ⁵	p ^h it ⁵	p ^h it ¹	p ^h it ²	t ^h e:ŋ ¹
15. ชันวาคม (เดือน)	ʔa:j ⁵	ʔa:j ⁵	ʔa:j ⁶	ʔa:j ⁶	ciaŋ ¹

นอ. ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท
16.น้องชาย ของพ่อ	ɰa:w ¹	ɰa:w ¹	ɰa:w ²	ɰa:w ¹	na: ⁵ ba:w ³
17.น้องสาว ของพ่อ	ɰa: ¹	ɰa: ¹	ɰa: ¹	ɰa: ²	na: ⁵ sa:w ¹
18.นะ (คำลงท้าย)	koɽ ⁵	koɽ ⁵	koɽ ¹	koɽ ²	hiɽ ⁵
19.นำครำ	k ^{hi:} si:k ²	k ^{hi:} si:k ²	k ^{hi:} si:k ⁴	k ^{hi:} si:k ⁵	k ^{hi:} sa:n ³
20. บ่วงบาศ	he:w ⁵	he:w ⁶	he:w ⁶	he:w ⁶	mo:ɽ ⁵
21.ปลาเผา	ci: ³ pa: ¹	ci: ³ pa: ¹	pa: ² ci: ⁴	pa: ¹ ci: ³	pa: ¹ p ^h aw ¹
22.เป็นไข่	pen ¹ k ^h aj ³	pen ¹ k ^h aj ⁵	pen ² k ^h aj ⁵	pen ¹ k ^h aj ⁵	mi ² sam ³ ba:j ¹
23.มุ้ง	muɽ ⁵	muɽ ⁵	muɽ ⁶	muɽ ⁶	sut ⁵
24.แมลงวัน	me:ɽ ² wan ²	me:ɽ ² wan ²	me:ɽ ³ wan ³	me:ɽ ² wan ²	me:ɽ ² hon ⁴
25.เมื่อไหร่	mi: ⁴ daj ¹	mi: ⁶ daj ¹	mi: ⁶ daj ¹	mi: ⁶ dəj ¹	ñā:m ² lə: ²
26.ร่ม	kaɽ ¹ hom ⁴	k ^h an ² hom ⁴	k ^h an ³ hom ⁴	kaɽ ⁶ hom ⁴	k ^h an ² co:ɽ ⁴
27. รีม ฝีปาก	k ^{hi:} sop ⁵	k ^{hi:} sop ⁵	p ^{hi:} sop ¹	k ^{hi:} sop ²	him ² su ² paɽ ⁵
28.รู้กินน้ำ	huɽ ⁴	huɽ ⁶	huɽ ⁶	huɽ ⁶	p ^{hi:} p ^h uɽ ³ p ^{hi:} p ^h a:j ²
29.เรือก	ɰo:n ⁵	ɰo:n ⁶	ɰo:n ⁶	ɰo:n ⁶	ho:ɽ ⁵
30.ลูกกบ	lu:k ⁴ huak ⁴	lu:k ⁴ huak ⁴	huak ⁶	lu:k ⁶ huak ⁶	lu ² koɽ ⁵
31.ลูกกระ เดือก	k ^h o: ² ho:j ¹	k ^h o: ² ho:j ¹	k ^h o: ³ ho:j ¹	k ^h o: ² ho:j ¹	lu ⁴ ka ⁴ dəɽ ⁵
32.เวลา 05.00น.	ti: ¹ ha: ³	ti: ¹ ha: ⁵	ti: ² ha: ⁵	ti: ¹ ha: ⁵	kaj ³ han ¹ lə:j ²

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท
33. เวลาเช้า	ña:m² mi:⁵ saw⁵	ña:m² mi:⁶ saw⁶	ña:m³ mi:⁶ saw⁶	mi:⁶ saw⁶	sa² lum¹ sa² la:w¹
34. เวลาเย็น	ña:m² mi:⁵ le:ŋ²	ña:m² mi:⁶ le:ŋ²	ña:m³ mi:⁶ le:ŋ³	ña:m² mi:⁶ le:ŋ²	sa² mo:² sa² me:²
35. สมอ	sa² มว:ŋ¹	sa² มว:ŋ¹	sa⁴ มว:ŋ¹	sa⁴ มว:ŋ¹	ka² pɔŋ¹
36. สะดุ้ง	ti:n³	ti:n³	ti:n⁴	ti:n³	kʰa² ñok⁵
37. สายสิญจน์	pʰa:ŋ³ pʰu:k² kʰɛ:n¹	pʰa:ŋ⁵ pʰu:k² kʰɛ:n¹	fa:ŋ⁵ pʰu:k² kʰɛ:n¹	pʰa:ŋ³ pʰu:k² kʰɛ:n¹	da:ŋ⁴ muŋ² kʰun²
38. สิ่งทีพระ ใช้ตีบอก เวลาเย็น	kw:ŋ¹ le:ŋ²	kw:ŋ¹ le:ŋ²	kw:ŋ² le:ŋ³	kw:ŋ¹ le:ŋ²	po:ŋ¹ le:ŋ²
39. หน้าต่าง	pɔ:ŋ³ jiam⁴	pɔ:ŋ³ ɣiam⁵	pɔ:ŋ⁴ ɣiam⁶	pɔ:ŋ³ ɣiam⁶	pʰak⁵ tu:¹ bo:ŋ⁴
40. หน้าอก	ɣək⁵	ɣək⁵	ɣək¹	ɣək²	ɣa:ŋ¹
41. หิ้งพระ	ha:n⁵ pʰaŋ³	ha:n⁶ pʰaŋ³	ha:n⁶ pʰaŋ³	ha:n⁶ pʰaŋ³	hiŋ⁴ kʰɔ:ŋ¹ lak³ sa:¹
42. เหล้าไห	law³ tʰo:²	law⁵ tʰo:²	law⁵ tʰo:²	law⁵ tʰo:²	law⁴ kɛ:p²
43. อยู่ไหน	ju:³ saj¹	ju:³ saj¹	ju:⁴ saj¹	ju:³ səj¹	ju:³ ta² lə:²

2.1.3 (ญ = ผ = ย = ก) ≠ ล มี 20 หน่วยยอรรด คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง	ลาว
1. กระดุม	ma:k² tiŋ³	ma² tiŋ³	ma:k² tiŋ³	ma:k² tiŋ³	ma:k⁴ dum²
2. ข่วน	kʰu:t⁴	kʰu:t³	kʰu:t⁴	kʰu:t⁵	ñaŋ¹
3. ข้าวโพด	ma:k² sa:² li:²	si² li:²	ma:k² sa:¹ li:²	ma:k⁵ sa:² li:²	kʰaw⁵ kʰo:t⁶

นอ. ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง	ลาว
4. คนแก่	p ^h u ² t ^h aw ³	p ^h u ² t ^h aw ³	p ^h u ⁵ t ^h aw ⁴	p ^h u ⁵ t ^h aw ³	tu: ⁶
5. คดอดลูก	daj ⁵ lu:k ⁴	daj ⁴ lu: ³	daj ⁵ lu:k ⁴	daj ⁶ lu:k ⁶	? ^ว :k ⁴ lu:k ⁶
6. ดอก กล้วยไม้	kuaj ⁵ maj ⁵	kuaj ⁴ maj ⁵	kuaj ⁵ maj ⁵	kuaj ⁶ maj ⁶	kap ¹ ke: ⁶
7. ดาวตก	da:w ¹ sa ² det ⁵	da:w ¹ sa ² det ⁵	da:w ¹ sa ² det ⁵	la:w ² sa ⁴ det ²	da:w ² ja:t ⁴
8. นำพริกปลา	ce:w ³ pa: ¹	ce:w ³ pa: ¹	ce:w ³ pa: ¹	ce:w ³ pa: ¹	pon ⁴ pa: ²
9. ฟูก	sa ² na: ⁵	sa ² na: ⁵	sa ² na: ³	sa ⁴ na: ³	sia ⁴
10. พวกเขา	sum ² k ^h aw ¹	sum ² k ^h aw ¹	sum ² k ^h aw ¹	sum ² k ^h aw ¹	mu: ⁴ k ^h aw ¹
11. พวกเรา	sum ² haw ²	sum ² haw ²	sum ² haw ²	sum ² haw ²	mu: ⁴ haw ³
12. มะม่วง กะล่อน	mak ² muaj ⁴ ka ² so: ¹	ma ² mo: ^๓ ka ² so: ¹	mak ² muaj ⁴ so: ¹	ma:k ⁵ muaj ⁴ so: ¹	mak ² muaj ⁴ no: ^๖
13. มีดพร้า	p ^h a: ⁵	p ^h a: ⁴	p ^h a: ⁶	p ^h a: ⁶	mi:t ⁶ ?i: ² to: ⁶
14. ลักษณะนาม ของขนมเงิน	hua ¹	ho: ¹	hua ¹	hua ¹	tiw ⁶
15. ลักษณะนาม ของรองเท้า (1 ข้าง)	kin ³	kin ³	kin ³	kin ³	k ^h a: ^๓
16. ถิ่นลุ่ม	p ^h a ² la:t ²	p ^h a ² la:t ²	p ^h a ² la:t ⁴	p ^h a ⁴ la:t ⁶	mi:n ⁴
17. วิตน้ำ	sa: ⁵	sa: ⁵	sa: ⁵	sa: ⁵	wit ¹
18. หลังค่อม	laŋ ¹ ko:m ³	laŋ ¹ ko: ^๓	laŋ ¹ ko: ^๓	laŋ ¹ ko: ^๓	laŋ ¹ ɲo: ³
19. สามเณร	cua ⁵	co: ¹	cua ⁵	cua ⁵	ne:n ³

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง	ลาว
20. เห็นหนู	het ⁵ ka ² tan ³	het ⁵ tan ³	het ⁵ ka ² tan ³	het ² ka ² tan ³	het ⁵ hu: ¹ nu: ³

2.1.4 (ญ = ผ = ถ = ก) ≠ ย มี 18 หน่วยยรรย คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	ลาว	กะเลิง	โย้ย
1.กะหล่ำปลี	ka ² lam ³ pi: ¹	ka ² lam ³ pi: ¹	p ^h ak ¹ ka ² lam ³	p ^h ak ² ka ² lam ³	p ^h ak ¹ ka: ² ho: ³
2.จมน้ำ	ta:j ¹ dik ⁵ na:m ⁵	ta:j ¹ dik ⁵ na:m ⁵	ta:j ² na:m ⁶	ta:j ¹ dik ² na:m ⁶	tok ⁵ na:m ⁶
3.ข้าวเดือด	p ^h ot ³	fot ³	fot ³	p ^h ot ³	ho:n ⁶
4.คราด	k ^h a:t ²	k ^h a:t ³	k ^h a:t ⁶	k ^h a:t ⁶	maj ⁶ t ^h a: ² la:t ⁴
5. จักรยาน	cak ⁵ ka ² jan ²	sak ⁵ ka ² ñan ²	cak ¹ ka ⁴ jan ³	sak ² ka ⁴ ñan ²	lot ³ t ^h i:p ²
6. ดอก กระดังงา	ka ² daŋ ¹ ŋa: ²	ka ² daŋ ¹ ŋa: ²	ka ⁴ dan ² ŋa: ³	ka ² dan ¹ ŋa: ²	me: ⁴ ha:ŋ ⁴
7.ดอกหงอนไก่	ho:n ¹ kaj ³	ho:n ¹ kaj ³	ho:n ¹ kaj ⁴	ho:n ¹ kaj ³	da:j ⁵ de:ŋ ¹
8. ดินเหนียว	din ¹ da:k ²	din ¹ da: ⁵	din ² da:k ⁴	din ¹ la:k ⁵	k ^h i: ⁵ tom ¹ niaw ¹
9.ถุงเท้า	t ^h uŋ ¹ ti:n ¹	t ^h uŋ ¹ ti:n ¹	t ^h uŋ ¹ ti:n ²	t ^h uŋ ¹ ti:n	lo:ŋ ⁴ t ^h aw ⁵
10. นกฮูก	nok ³ k ^h aw ⁵	nok ³ k ^h aw ⁵	nok ³ k ^h aw ⁵	nok ³ k ^h aw ⁴	nok ³ ku: ⁵ hu:k ²
11. ปลาราก กล้วย	pa: ¹ ha:k ⁴ kuaj ⁵	pa: ¹ ha: ³ ko:j ⁴	pa: ² ha:k ⁶ kuaj ⁶	pa: ¹ ha:k ⁶ kuaj ⁶	pa: ¹ ca ² lo:t ²
12.ผ้าถุงเย็บ เข้ารูป	sin ³ sa ² pai:j ¹	sa ² pai:j ¹	sin ⁵ sa ⁴ pai:j ²	sin ⁵ sa ⁴ pai:j ¹	sin ⁵ ka ² so:p ²

นอ. / ภษ.	ญ้อ	ผู้ไท	ลาว	กะเลิง	โย้ย
13. พลิก	pi:n ⁵	pi:n ⁴	pi:n ⁶	pi:n ⁶	p ^h ik ³
14. ภาชนะใส่ ข้าวเหนียวหนึ่ง เพื่อคนให้เย็น	ka ² bo:m ¹	ka ² ben ¹	ka ² bo:m ²	ka ⁴ bo:m ¹	ka ² to:k ² sa:j ³ k ^h aw ⁵
15. ไม้วาก	p ^h o:ŋ ²	fɔ:ŋ ²	fɔ:ŋ ³	maj p ^h o:ŋ ²	ñu: ⁴
16. ราน้ำ	ha:ŋ ² lin ²	ha:ŋ ² lin ²	ha:ŋ ³ lin ³	ha:ŋ ² lin ²	ko:p ²
17. สร้อยข้อมือ	sa:j ¹ k ^h ɛ:n ¹	sa:j ¹ hɛ:n ¹	sa:j ¹ k ^h ɛ:n ¹	sa:j ¹ k ^h ɛ:n ¹	ta ² k ^h a:p ² k ^h ɛ:n ¹
18. ไหม (คำถาม)	bo: ³	bo: ³	bo: ⁴	bo: ³	hi? ⁵

2.1.5 (ผ = ย = ล = ก) ≠ ญ มี 11 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภษ.	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ญ้อ
1. กระเจี๊ยบ	ka ² ce:p ⁵	ma:k ² ka ² ciap ⁶	ma:k ⁴ ka ⁴ ciap ⁴	ma:k ⁵ ka ⁴ ciap ⁶	ma:k ² som ³ p ^h o: ² di: ¹
2. ข้าวต้มมัด	k ^h aw ⁴ tom ⁴ k ^h o:n ⁵	k ^h aw ⁵ tom ⁵ k ^h o:m ²	k ^h aw ⁵ tom ⁶ k ^h o:m ³	k ^h aw ⁵ tom ⁶ k ^h o:m ²	k ^h aw ³ tom ⁵ la:w ²
3. คางคก	k ^h an ² k ^h aŋ ³	k ^h an ² k ^h a:k ⁴	k ^h an ³ k ^h a:k ⁶	k ^h i: ⁵ k ^h an ² k ^h a:k ⁶	k ^h i: ³ ka ² tu: ³
4. ไคร	p ^h ə: ¹	p ^h aj ¹	p ^h aj ¹	p ^h əj ¹	p ^h u: ² daj ¹
5. บุญเดือนสี่	bun ¹ p ^h a ² we:t ²	bun ¹ p ^h a ² we:t ²	bun ² p ^h a ⁴ we:t ⁴	bun ¹ p ^h a ⁴ we:t ²	bun ¹ k ^h a:w ³ ci: ³
6. เปื้อนน้ำ	pə:t ² ʔim ³	pə:t ²	pə:t ⁴	pə:t ⁵	ʔuk ⁵ ʔaŋ ³
7. เพื่อนสนิท	ser:w ³	siaw ³	siaw ⁴	siaw ³	mu: ³ hak ³

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ญ้อ
8. ไม้คาน	maj ⁵ k ^h a:n ²	maj ⁶ k ^h a:n ²	maj ⁶ k ^h a:n ³	maj ⁶ k ^h a:n ²	maj ⁵ ha:p ²
9. ร้านค้า	tik ⁵	tik ⁵	tik ¹	tik ²	lan ⁵ k ^h a: ⁵
10. ลักษณะ นามของก้อน	?an ¹	?an ¹	?an ²	?an ¹	da:m ⁵
11. หน้าแข้ง	na: ⁴ k ^h ε:ŋ ⁴	na: ⁵ k ^h ε:ŋ ⁴	na: ⁵ k ^h ε:ŋ ⁴	na: ⁵ k ^h ε:ŋ ⁴	san ¹ k ^h ε:ŋ ⁴

2.2 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา แตกต่างกัน 2 ภาษา มีทั้งสิ้น 41 หน่วยขอรด แบ่งเป็น 10 ชนิดย่อย ได้แก่

2.2.1 (ญ = ผ = ย) ≠ ล ≠ ก มี 3 หน่วยขอรด คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. ข้าวหมาก	k ^h aw ³ ma:k ²	k ^h aw ⁴ ma: ⁵	k ^h aw ⁵ ma:k ²	k ^h aw ⁵ wa:n ¹	law ⁵ mok ²
2. พี่เขย	?aj ⁵ k ^h əj ¹	?aj ⁴ k ^h əj ¹	?aj ⁵ k ^h əj ¹	p ^h i: ⁴ ?aj ⁶	p ^h i: ⁴ k ^h əj ¹
3. พะอง	maj ⁴ ?oŋ ¹	maj ⁵ pa ² ?oŋ ¹	maj ⁶ pa ² ?oŋ ¹	kə:n ²	maj ⁶ diaŋ ⁶

2.2.2 (ญ = ผ = ล) ≠ ย ≠ ก มี 7 หน่วยขอรด คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	ลาว	โย้ย	กะเลิง
1. แกงอ่อม	?ə:m ³	?ə:m ³	?ə:m ⁴	k ^h ua ³	?u: ⁶
2. ชานเรือน	sa:n ²	sa:n ²	sa:n ³	ka ² pə:ŋ ¹	kəj ¹
3. คูหมอ	bə:ŋ ³ mɔ: ²	bə:ŋ ³ mɔ: ²	bə:ŋ ⁴ mɔ: ³	la: ⁴ ña:m ²	bə:ŋ ³ la: ² mi: ²

นอ. / ภษ.	ญ้อ	ผู้ไท	ลาว	โย้ย	กะเลิง
4. ฝ	p ^h aj ¹	faj ¹	faj ¹	kiw ²	k ^h i: ⁵ me: ^η ² wan ²
5. ลาบดิบ	kwaj ⁴	kwaj ³	kwaj ⁶	lap ⁴ pa ² p ^h ai ¹	lap ⁶ dip ²
6. แผลงปอ	me: ^η ² nam ⁵ muak ⁴	me: ^η ² nam ⁵ mo: ⁷ ⁵	me: ^η ³ nam ⁶ muak ⁶	me: ^η ² po: ¹	me: ^η ² sa ² law ³
7. เสียม	siam ¹	sem ¹	siam	siam ¹ lo: ^j ²	siam ¹ dam ⁶

2.2.3 (ญ = ผ = ก) ≠ ข ≠ ล มี 6 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภษ.	ญ้อ	ผู้ไท	กะเลิง	โย้ย	ลาว
1. ปู่	pu: ³	pu: ³	pu: ³	ʔi: ¹ p ^h o: ⁷ ⁵ nǽ: ³	p ^h o: ⁴ tu: ⁶
2. พ่อสามี	pu: ³	pu: ³	pu: ³	p ^h o: ⁴ t ^h aw ⁴	p ^h o: ⁴ pu: ⁴
3. แม่ของพ่อ	ña: ⁴	ña: ³	ña: ⁴	ʔi: ¹ me: ⁷ ⁵ nǽ: ³	me: ⁴ tu: ⁶
4. แม่สามี	ña: ⁴	ña: ³	ña: ⁴	me: ⁴ t ^h aw ⁴	me: ⁴ ña: ⁴
5. ลมพิษ	pen ¹ pa:m ³	pen ¹ pa:m ³	pen ¹ pa:m ³	kin ¹ p ^h it ⁵	mun ⁴ ma:n ⁴
6. วันเพ็ญ	mi: ⁵ p ^h en ²	mi: ⁵ p ^h en ²	mi: ⁶ p ^h en ²	sip ⁵ ha: ⁵ k ^h am ⁴	si:n ¹ ñaj ⁴

2.2.4 (ญ = ข = ล) ≠ ผ ≠ ก มี 6 หน่วยขอรรถ ดังนี้

นอ. / ภษ.	ญ้อ	โย้ย	ลาว	ผู้ไท	กะเลิง
1. ครีบลดา	k ^h i:p ⁴ pa: ¹	k ^h i:p ⁴ pa: ¹	k ^h i:p ³ pa: ²	san ¹ ca ² k ^h i: ²	baj ² wi: ²

นอ. / ภษ.	ญ้อ	โย้ย	ลาว	ผู้ไท	กะเลิง
2. ญ่าม	t ^h oŋ ¹ ña:m ⁴	t ^h oŋ ¹ ña:m ⁴	t ^h oŋ ¹ ña:m ⁴	t ^h oŋ ¹ ka ² t ^h e:w ²	t ^h oŋ ¹ p ^h a:j ⁴
3. ฟ้าจี้รว	p ^h a: ³ la:j ³	p ^h a: ⁵ la:j ³	p ^h a: ⁵ hai:j ⁶	p ^h a: ⁴ he:n ⁵	p ^h a: ⁵ k ^h at ⁵
4. ฟ้าทอง แกงบวด	buat ² ma:k ² ʔiʔ ⁵	buat ² ma:k ² ʔiʔ ⁵	buat ⁴ ma:k ⁴ ʔiʔ ¹	ke:ŋ ¹ ma ² ʔuʔ ⁵	lo:ŋ ³ ma:k ⁵ ʔiʔ ³
5. มันแกว	man ² sam ¹ p ^h aw ²	man ² p ^h aw ²	man ³ p ^h aw ³	men ² kin ¹ dip ⁵	man ² ke:w ¹ k ^h a:w ¹
6. ลูกน้ำ	me:ŋ ² ɲoŋ ⁴ ɲeŋ ⁴	me:ŋ ² ɲoŋ ⁴ ɲeŋ ⁴	me:ŋ ³ ɲoŋ ⁶ ɲeŋ ⁶	ka ² de: ⁴	me:ŋ ² ka ² waj ²

2.2.5 (ญ = ข = ก) ≠ ผ ≠ ล มี 6 หน่วยขอรรด ดังนี้

นอ. / ภษ.	ญ้อ	โย้ย	กะเลิง	ผู้ไท	ลาว
1. ข้าง	kwe:ŋ ⁵	kwe:ŋ ³	kwe:ŋ ³	bem ⁴	wi: ³
2. ตาปลา	ta: ¹ pa: ¹	ta: ¹ pa: ¹	ta: ¹ pa: ¹	k ^h i: ⁴ to:t ²	da:n ⁶
3. ที่ไหน	ju: ³ saj ¹	ju: ³ saj ¹	ju: ³ səj ¹	hə: ⁵ lo: ²	bo:n ⁴ daj ¹
4. ทำอะไร	het ³ p ^h i: ² san ¹	het ³ san ¹	het ³ p ^h i: ⁴ san ¹	ʔet ⁵ p ^h ə: ¹	het ³ ʔi: ² ɲaŋ ¹
5. ปรึกษานู	ma:k ² p ^h et ⁵	ma:k ² p ^h et ⁵	ma:k ⁵ p ^h et ²	ma ² k ^h i: ² no:j ⁵	ma:k ⁴ p ^h ik ⁴
6. สีส้ม	si: ¹ som ³	si: ¹ som ⁵	si: ¹ som ⁵	si: ¹ se:t ²	si: ¹ lian ¹

2.2.6 (ญ = ล = ก) ≠ ผ ≠ ข มี 5 หน่วยขอรรด คือ

นอ. / ภษ.	ญ้อ	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท	โย้ย
1. ขาอ่อน	k ^h a: ¹ to:j ⁵	k ^h a: ¹ to:j ⁶	k ^h a: ¹ to:j ⁶	ʔe:p ² ʔe: ¹ k ^h a: ¹	kok ⁵ k ^h a: ¹

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท	โย้ย
2. ซุบมะเจือ	nian ⁴ ma:k ² k ^h ia ¹	nian ³ ma:k ¹ k ^h ia ¹	nian ² ma:k ⁵ k ^h ia ¹	sup ³ ma ² k ^h ia ¹	ñw:k ⁴ ma:k ² k ^h ia ¹
3. แต่งไทย	ma:k ² te:ŋ ¹ kiŋ ¹	ma:k ¹ te:ŋ ² kiŋ ²	te:ŋ ¹ ciŋ ¹	te:ŋ ¹ laj ²	te:ŋ ¹ diŋ ¹
4. ทำไม	pen ¹ ñaŋ ¹	pen ² ñaŋ ¹	pen ¹ ñaŋ ¹	mɛ:ŋ ² p ^h ə: ¹	het ³ saŋ ¹
5. เวลา 03.00น.	ti: ¹ sa:m ¹	ti: ¹ sa:m ¹	ti: ¹ sa:m ¹	kaj ³ han ¹ ka:ŋ ¹	ña:m ² sa:m ¹

2.2.7 (ผ = ย = ล) ≠ ญ ≠ ก มี 2 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	ญ้อ	กะเลิง
1. กำแทนตัวเมื่อ พูดกับเพื่อน	ɰe:ŋ ¹	te:ŋ ¹	te:ŋ ²	kan ¹	ku ¹
2. ธนู	na: ³ t ^h a ² nu: ²	na: ⁵ t ^h a ² nu: ²	t ^h a ⁴ nu: ³	na: ³ maj ⁴	lu:k ⁶ na: ⁵

2.2.8 (ผ = ย = ก) ≠ ญ ≠ ล มี 1 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง	ญ้อ	ลาว
1. กระโดด	ka: ² do:ŋ ¹	ca: ² do:ŋ ¹	ka: ² do:ŋ ¹	do:t ⁴	ten ⁶

2.2.9 (ผ = ล = ก) ≠ ญ ≠ ย มี 1 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	ลาว	กะเลิง	ญ้อ	โย้ย
1. แมงป่อง	mɛ:ŋ ² ɰa:t ³	mɛ:ŋ ³ ɰa:t ⁶	mɛ:ŋ ² ɰa:t ³	mɛ:ŋ ² ɰaw ²	mɛ:ŋ ² ca ² ko: ¹

2.2.10 (ย = ล = ก) ≠ ญ ≠ ผ มี 4 หน่วยขอรทด คือ

นอ. / ภษ.	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ญ้อ	ผู้ไท
1. โกรธ	su:n¹	su:n¹	su:n	kʰiat⁴	ha:j⁵
2. พายุ	lom² he:ŋ²	lom³ he:ŋ³	lom² he:ŋ²	lom² ña:j³	lom² de:ŋ¹
3. ฟันโยก	kʰuaj²	kʰuaj³	kʰuaj²	jo:k⁴	kʰw:n²
4. นื่องสะไภ้	na:⁶ pʰəj⁶	na:⁶ pʰaj⁶	na:⁶ pʰəj⁶	now⁵ pʰaj⁵	lo:²

2.3 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา แตกต่างกัน 3 ภาษา มี 12 หน่วยขอรทด แบ่งเป็น 7 ชนิดย่อย ได้แก่

2.3.1 (ญ = ผ) ≠ ย ≠ ล ≠ ก มี 1 หน่วยขอรทด คือ

นอ. / ภษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. เท้าไห่	ha:w² daj¹	ha:w² lo:²	la:j¹ pa:n¹ daj¹	to:³ daj¹	sam³ dəj¹

2.3.2 (ญ = ย) ≠ ผ ≠ ล ≠ ก มี 1 หน่วยขอรทด คือ

นอ. / ภษ.	ญ้อ	โย้ย	ผู้ไท	ลาว	กะเลิง
1. ตายทั้งกลม	ta:j¹ hua¹ lu:k⁴	ta:j¹ hua¹ lu:k⁴	ta:j¹ pʰa:j²	ta:j² ho:ŋ¹	ta:j¹ mi:² he:ŋ²

2.3.3 (ญ = ล) ≠ ผ ≠ ย ≠ ก มี 4 หน่วยขอรทด คือ

นอ. / ภษ.	ญ้อ	ลาว	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง
1. กลอน(ประตู่)	kɔ:n¹	kɔ:n²	la:j²	ka² ce:¹	lu:k⁶ lat³
2. เปี้ยว	kʰe:w³ ma:	kʰe:w⁵ ma:	he:w⁵ la:j²	kʰe:w⁵ mak³ ɲe:²	kʰe:w⁵ so:n⁶

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ลาว	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง
3. แป้ง	bo: ³ p ^h ɛ: ⁵	bo: ⁴ p ^h ɛ: ⁶	mi ² p ^h ɛ: ⁵	ni: ²	k ^h i: ⁵ loj ³
4. แม่ของแม่	me: ⁴ tu: ⁵	me: ⁴ tu: ⁶	ʔi: ¹ naj ²	ʔi: ¹ me: ⁵ ni: ³	ʔi: ¹ be: ² t ^h aw ³

2.3.4 (ผ = ย) ≠ ญ ≠ ล ≠ ก มี 2 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	ญ้อ	ลาว	กะเลิง
1. ข้าวเกรียบ หวาน	k ^h aw ⁴ k ^h ɛ:p ²	k ^h aw ⁵ k ^h iap ²	k ^h aw ³ po:ŋ ³	k ^h aw ⁵ pə:t ⁴ pə:ŋ ²	k ^h aw ⁵ hu: ¹ sa:ŋ ⁶
2. ห้องครัว	həm ² faj ²	hian ² p ^h aj ²	k ^h i: ³ taw ¹ p ^h aj ²	k ^h ua ³ faj ³	to: ¹ p ^h aj ²

2.3.5 (ผ = ล) ≠ ญ ≠ ย ≠ ก มี 1 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	ลาว	ญ้อ	โย้ย	กะเลิง
1. ขนมหัสน	k ^h aw ⁴ nom ¹ mok ⁵	k ^h aw ⁴ nom ¹ mok ¹	k ^h aw ³ tom ⁵ nom ² sa:w ¹	k ^h a ² nom ¹ pon ³	k ^h aw ⁵ tom ⁶ k ^h aw ¹ k ^h waj ²

2.3.6 (ย = ล) ≠ ญ ≠ ผ ≠ ก มี 2 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	โย้ย	ลาว	ญ้อ	ผู้ไท	กะเลิง
1. ขนมหัสน	k ^h a ² nom ¹ k ^h i: ⁵ ma: ⁶	k ^h a ² nom ¹ k ^h i: ⁵ ma: ⁶	k ^h a ² nom ¹ k ^h aj ³ hia ³	k ^h a ² nom ¹ k ^h aj ³ hoŋ ¹ k ^h aj ³ ha:n ³	k ^h a ² nom ¹ ko:n ⁶
2. ขวง(ขนุน)	nua ²	ni:ua ³	bua ¹	ni:aj ²	ham ¹

2.3.7 (ล = ก) ≠ ญ ≠ ผ ≠ ย มี 1 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ลาว	กะเลิง	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย
1. ฟนชา	fon ¹ k ^h o:ŋ ⁴	p ^h on ¹ k ^h o:ŋ ⁴	p ^h on ¹ sa: ²	fon ¹ sa: ² wa:ŋ ³	p ^h on ¹ saw ²

2.4 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 3 ภาษา และอีก 2 ภาษา ใช้เหมือนกัน มี 72 หน่วยขอรรถ แบ่งเป็น 10 ชนิดย่อย ได้แก่

2.4.1 (ญ = ผ = ย) ≠ (ล = ก) มี 8 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1. กระโถน	ŋiaŋ ⁴	ŋe:ŋ ³	ŋiaŋ ⁴	ka ⁴ t ^h o:n ¹	ka ⁴ t ^h o:n ¹
2. ชะอม	p ^h ak ⁴ naw ³	p ^h ak ⁵ naw ³	p ^h ak ⁵ naw ⁴	p ^h ak ¹ k ^h a: ¹	p ^h ak ² k ^h a: ³
3. ชำรุด	p ^h e: ²	p ^h e: ²	p ^h e: ²	ha:ŋ ⁶	ha:ŋ ⁶
4. ถลก	lɔ:k ⁴	lɔ:k ⁴	lɔ:k ⁴	t ^h ok ¹	t ^h ok ²
5. ทองคำ	k ^h am ²	k ^h am ²	k ^h am ²	t ^h o:ŋ ³	t ^h o:ŋ ²
6. ปลาตะเพียน	pa: ¹ pa:k ²	pa: ¹ pa: ⁵	pa: ¹ pa:k ²	pa: ² k ^h a:w ¹	pa: ¹ k ^h a:w ¹
7. แหวน	ŋe:n ¹	ŋe:n ¹	ŋe:n ¹	ŋo:ŋ ³	ŋo:ŋ ²
8. อัมพาด	pen ¹ lo:ŋ ⁴	pen ¹ lo:ŋ ³	pen ¹ lo:ŋ ⁴	pen ² pia ⁶	pen ¹ pia ⁶

2.4.2 (ญ = ผ = ล) ≠ (ย = ก) มี 8 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	ลาว	โย้ย	กะเลิง
1. ชำเลียง	siŋ ³ ta: ¹	siŋ ⁵ ta: ¹	siaŋ ⁵ ta: ²	liat ² ta: ¹	liat ⁵ ta: ¹
2. ตะกรุด	ka ² tut ⁵	ka ² tut ⁵	ka ² tut ¹	lo:t ²	lo:t ⁵
3. เถาะ (ค้ำลังท้าย)	lo:t ⁴	lo:t ³	lo:t ⁶	t ^h o: ⁵	t ^h o: ²

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	ลาว	โย้ย	กะเลิง
4. ทวารหนัก	hu: ² k ^h i: ³	hu: ² k ^h i: ⁴	hu: ³ k ^h i: ⁵	hu: ² da:k ²	hu: ² da:k ⁵
5. ยูป	ñup ³	ñup ³	ñup ³	hiaw ³	hiaw ³
6. ลับมิด	p ^h on ¹	fon ¹	fon ¹	lap ⁵	lap ³
7. วันแรม	mi: ⁵ dap ⁵	mi: ⁵ dap ¹	mi: ⁶ dap ¹	mi: ⁶ he:m ²	mi: ⁶ he:m ²
8. สอยผลไม้	to:j ³	to:j ³	to:j ⁴	me:n ³	me:n ³

2.4.3 (ญ = ผ = ก) ≠ (ย = ด) มี 8 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	กะเลิง	โย้ย	ลาว
1. กลับไป	lop ⁵	lop ⁵	lop ²	mia ²	mia ³
2. จี๊ได้	k ^h i: ³ ka ² bo:ŋ ¹	k ^h i: ⁴ ka ² bo:ŋ ¹	ka ⁴ bo:ŋ ¹	k ^h i: ⁵ tok ⁵	k ^h i: ⁵ tok ¹
3. ดอกกราดรี	hɔ:m ¹ dək ⁵	hɔ:m ¹ dək ⁵	hɔ:m ¹ dək ²	la: ² ti: ¹	la: ³ ti: ²
4. ตำลึง	p ^h ak ⁵ tam ¹ liŋ ²	tam ¹ liŋ ²	p ^h ak ² tam ¹ liŋ ²	p ^h ak ⁵ tam ¹ nin ²	p ^h ak ¹ tam ² nin ³
5. แท้งลูก	luŋ ⁵ lu:k ⁴	luŋ ⁵ luŋ ³	luŋ ³ lu:k ⁶	lo:t ² lu:k ⁴	lo:t ⁴ lu:k ⁶
6. มัดนาขก	p ^h o: ⁴ ʔo:k ² k ^h am ⁵	p ^h o: ³ ʔoŋ ⁵ k ^h am ⁵	p ^h o: ⁴ ʔo:k ⁵ k ^h am ⁶	sa: ¹ la ² wat ³	sa: ¹ la ⁴ wat ³
7. ยัด	ñat ³	ñat ³	ñat ³	de:k ²	de:k ⁴
8. สงสาร	ʔi: ¹ du: ¹	ʔi: ¹ du: ¹	jɔ: ³ du: ¹	li ³ to:n ¹	li ³ to:n ²

2.4.4 (ญ = ย = ด) ≠ (ผ = ก) มี 4 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	ลาว	ผู้ไท	กะเลิง
1. กรอกน้ำ	haj ³ na:m ⁵	haj ³ na:m ⁶	haj ⁴ nam ⁶	hi:n ² na:m ⁵	hi:n ² nam ⁶

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	ลาว	ผู้ไท	กะเลิง
2. นะ (คำลงท้าย)	noŋ ⁵	noŋ ⁵	noŋ ⁵	də: ⁴	də: ⁶
3. ประจำเดือน	la ² du: ¹	la ² du: ¹	la ² du: ¹	lo: ³	liat ⁶
4. ยก	ŋi: ²	ŋi: ²	ŋi: ³	ŋok ³	ŋok ³

2.4.5 (ญ = ย = ก) ≠ (ผ = ล) มี 6 หน่วยขอรทด คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	กะเลิง	ผู้ไท	ลาว
1. ก้อนเมฆ	k ^h i: ³ me:k ⁴	me:k ⁴	k ^h i: ⁵ me:k ⁶	k ^h i: ⁴ fa: ⁵	k ^h i: ⁵ fa: ⁵
2. แขนวน	ho:j ³	ho:j ³	ho:j ⁵	k ^h we:n ¹	k ^h ε:n ¹
3. จิ้งหรีด	ci ² lo: ⁴	ci ² lo: ⁴	ci ² lo: ⁴	ci ⁴ li:t ²	ci ⁴ li:t ¹
4. ปลักควาย	no:ŋ ¹ k ^h wa:j ²	no:ŋ ¹ k ^h wa:j ²	no:ŋ ¹ k ^h wa:j ²	bo:k ² k ^h wa:j ²	buak ⁴ k ^h ua:j ³
5. ฟักเขียว	ma:k ² p ^h ak ³	ma:k ² p ^h ak ⁵	ma:k ⁵ p ^h ak ³	ma ² to:n ³	ma:k ⁴ ka ⁴ to:n ⁶
6. เวลา 11.00 น.	ha: ³ mo:ŋ ²	ha: ³ mo:ŋ ²	ha: ⁵ mo:ŋ ²	p ^h ε:n ²	p ^h ε:n ³

2.4.6 (ญ = ล = ก) ≠ (ผ = ย) มี 7 หน่วยขอรทด คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท	โย้ย
1. ก้น	da:k ²	da:k ⁴	da:k ⁵	kon ⁴	kon ⁵
2. เก็บสำหรับ	mian ⁴	mian ⁶	mian ⁶	waj ⁵	waj ⁶
3. เช็ดหาลาบ	la:p ²	la:p ⁴	la:p ⁵	ci: ³	ci: ³
4. ตกใจ	ti:n ³	ti:n ⁴	ti:n ³	din ⁴	din ⁵
5. ตาตุ่ม	tum ³ k ^h o:ŋ ⁴	tum ⁴ k ^h o:ŋ ⁵	tum ³ k ^h o:ŋ ⁵	po:m ¹ p ^h ə: ⁵	pu:m ¹ p ^h iak ²
6. ฟันเหิน	sə:k ⁴	sə:k ⁶	sə:k ⁴	cə:ŋ ¹	cə:ŋ ¹

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท	โย้ย
7.เวลา24.00น.	hok ⁵ t ^h um ⁴	hok ¹ t ^h um ⁶	hok ² t ^h um ⁶	t ^h e:ŋ ³ k ^h i:n ²	t ^h iaŋ ⁴ k ^h i:n ²

2.4.7 (ผ = ย = ล) ≠ (ญ = ก) มี 6 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	ญ้อ	กะเลิง
1.ก้นกบ	laj ² kon ⁴ kop ⁵	kon ⁵ kop ⁵	kon ⁶ kop ¹	ka ² duj ² dut ⁵	du:t ⁵ di:t ⁶
2.ซุบซุน อ่อน	sup ² ma ² mi: ⁵	sup ³ ma:k ³ mi: ⁴	sup ³ ma:k ⁴ mi: ⁶	nian ⁴ ma:k ² mi: ⁴	nian ² ma:k ⁵ mi: ⁶
3.ตะเจ็บ	k ^h i: ⁴ k ^h ep ⁵ no:j ⁵	ca ² k ^h ep ⁵ no:j ⁶	k ^h i: ⁵ k ^h ep ¹ no:j ⁶	mɛ:ŋ ² k ^h a: ²	mɛ:ŋ ² k ^h a: ²
4.นวดข้าว	fat ³ k ^h aw ⁴	p ^h a:t ⁴ k ^h aw ⁵	fat ⁶ k ^h aw ⁵	ti: ¹ k ^h aw ³	ti: ¹ k ^h aw ⁵
5.อาหารเช้า	k ^h aw ⁴ ŋa:j ²	k ^h aw ⁵ ŋa:j ²	k ^h aw ⁵ ŋa:j ³	k ^h aw ³ saw ⁵	k ^h aw ⁵ saw ⁶
6.มะเขือขาว	ma: ² k ^h ə: ¹ ña:w ²	ma:k ² k ^h ia ¹ ña:w ²	ma:k ⁴ k ^h ia ¹ ña:w ³	ma:k ² k ^h ia ¹ ham ¹ ma: ⁵	ma:k ⁵ k ^h ia ¹ ham ¹ ma: ⁶

2.4.8 (ผ = ย = ก) ≠ (ญ = ล) มี 6 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง	ญ้อ	ลาว
1.น้อง	k ^h a ² no:ŋ ³	k ^h a ² no:ŋ ⁴	k ^h a ⁴ no:ŋ ⁴	bi: ² k ^h ɛ:ŋ ⁴	bi: ² k ^h ɛ:ŋ ⁴
2.นะ (คำลงท้าย)	no: ⁴	no: ⁶	no: ⁶	hiŋ ⁵	hiŋ ³
3.ปลาร้า ทรงเครื่อง	pa: ¹ deŋ ⁵ bo:ŋ ¹	pa: ¹ de:k ² bo:ŋ ¹	pa: ¹ le:k ⁵ bo:ŋ ¹	ce:w ³ bo:ŋ ¹	ce:w ⁴ bo:ŋ ²
4.พ่อของแม่	p ^h o: ³ t ^h aw ³	p ^h o: ⁴ t ^h aw ⁴ ñəj ³	p ^h o: ⁴ t ^h aw ³	p ^h o: ⁴ tu: ⁵	p ^h o: ⁴ tu: ⁶

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง	ญ้อ	ลาว
5.ไม้สอยผลไม้ม	maj ⁵ mɛ:n ³	maj ⁶ mɛ:n ³	maj ⁵ mɛ:n ³	maj ⁴ sa:w ³	maj ⁶ sa:w ⁵
6.ร้อนใน	pen ¹ ka:ŋ ¹	pen ¹ ka:ŋ ¹	pen ¹ ka:ŋ ¹	hɔ:n ⁵ naj ²	hɔ:n ⁶ naj ³

2.4.9 (ผ = ล = ก) ≠ (ญ = ข) มี 5 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	ลาว	กะเลิง	ญ้อ	โย้ย
1.งูสวัด	pen ¹ wat ⁵	pen ² wat ³	pen ¹ wat ³	lo:ŋ ⁴ kɛ:w ⁵	lo:ŋ ⁴ kɛ:w ⁵
2.จอบ	ma ² cok ⁵	mak ¹ cok ¹	ma:k ⁵ cok ²	siam ¹ cok ⁵	siam ¹ cok ⁵
3.ตะปู	lek ⁵ laj ²	lek ¹ laj ³	lek ¹ laj ²	ta ² pu: ¹	ta ² pu: ¹
4.ปลาเนื้ออ่อน	pa: ¹ sɔ:m ²	pa: ² siam ³	pa: ¹ siam ²	pa: ¹ na:ŋ ²	pa: ¹ na:ŋ ²
5.เหงือก	həʔ ⁵	ŋiak ⁴	ŋiak ⁵	p ^h en ² k ^h ɛ:w ³	p ^h an ² k ^h ɛ:w ⁵

2.4.10 (ข = ล = ก) ≠ (ญ = ผ) มี 14 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ญ้อ	ผู้ไท
1.แก๊บน	lian ⁵	lian ⁶	lian ⁶	kɛ: ⁵ baʔ ⁵	kɛ: ⁴ baʔ ⁵
2.ขนม นางเล็ด	k ^h aw ⁵ k ^h o:p ²	k ^h aw ⁵ k ^h o:p ⁴	k ^h aw ⁵ k ^h o:p ⁵	k ^h aw ³ p ^h o:ŋ ²	k ^h aw ⁴ p ^h o:ŋ ²
3.ข้าวต้ม	tom ⁵ k ^h aw ⁵	k ^h aw ⁵ tom ⁶	tom ⁶ k ^h aw ⁵	k ^h aw ³ piak ²	k ^h aw ⁴ peʔ ⁵
4.ขี้	ŋi:w ⁶	ŋi:w ⁶	ŋi:w ⁶	ŋi: ²	ŋi: ²
5.คำแทนตัว เมื่อพูดกับ พระ	k ^h a: ⁵ no:ŋ ⁶	k ^h a: ⁵ no:ŋ ⁶	k ^h a: ⁵ no:ŋ ⁶	p ^h u ² k ^h a: ³	p ^h u ² k ^h a: ⁴
6.งานฉลอง	ʔaw ¹ bun ¹	ʔaw ² bun ²	ʔaw ¹ bun ¹	sa ² lo:ŋ ¹	sa ² lo:ŋ ¹
7.งานศพ	hian ² di: ¹	ŋan ³ hian ³ di: ²	hian ² di: ¹	ŋan ² sop ⁵	ŋan ² sop ¹

นอ. / ภาษ.	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ญ้อ	ผู้ไท
8.จอมปลวก	p ^h on ² puak ²	p ^h on ³ puak ⁴	p ^h on ² puak ⁵	co:m ¹ puak ²	co:m ¹ poɿ ⁵
9.น้องเขย	na: ⁶ k ^h o:ɿ ¹	na: ⁶ k ^h o:ɿ ¹	na: ⁶ k ^h o:ɿ ¹	no:w ⁵ k ^h o:ɿ ¹	no:w ⁵ k ^h o:ɿ ¹
10.เนิน	mo: ²	mo: ³	mo: ²	no:n ²	no:n ²
11.พีสะไถ้	p ^h i: ⁴ na:ɿ ²	p ^h i: ⁴ na:ɿ ³	p ^h i: ⁴ na:ɿ ²	ɿiaj ⁵ p ^h aj ⁵	ɿo:ɿ ⁴ p ^h o: ⁵
12.เวลา 13.00น.	ba:ɿ ³ mo:ɿ ²	ba:ɿ ⁴ mo:ɿ ³	ba:ɿ ³ mo:ɿ ²	ba:ɿ ³ niɿ ³	ba:ɿ ³ niɿ ³
13.รีอ	ma:ɿ ⁶	ma:ɿ ⁶	ma:ɿ ⁶	hi: ⁵	hi: ⁵
14.เลื้อยขึ้นใน	sia ⁵ no:w ⁶	sia ⁵ no:w ⁶	sia ⁵ no:w ⁶	sia ³ ɿo:w ⁵	so: ⁴ ɿo:w ²

2.5 การใช้คำศัพท์เหมือนกัน 2 ภาษา อีก 2 ภาษา ใช้คำศัพท์ต่างกัน และอีก 1 ภาษาใช้คำศัพท์ต่างกัน มี 23 หน่วยย่อย แบ่งเป็น 13 ชนิดย่อย ได้แก่

2.5.1 (ญ = ผ) ≠ (ย = ล) ≠ ก มี 2 หน่วยย่อย คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง
1.พบ	p ^h o: ⁵	p ^h o: ⁵	hen ¹	hen ¹	k ^h op ³
2.หวง	huan ¹	ho:ɿ ¹	p ^h e:ɿ ²	p ^h e:ɿ ³	k ^h i: ⁵ t ^h i: ³

2.5.2 (ญ = ผ) ≠ (ย = ก) ≠ ล มี 2 หน่วยย่อย คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง	ลาว
1.แคว	sa ² ne:m ²	sa ² ne:m ²	tian ¹	tian ¹	ta ² k ^h e: ⁴
2.ลักษณะนาม ของเกวียน	lem ³	lem ³	lan ¹	lan ¹	lam ³

2.5.3 (ญ = พ) ≠ (ล = ก) ≠ ข มี 2 หน่วยขรรด คือ

นอ. / ญ.	ญู๋	ผู้ไท	ลาว	กะเลิง	โย้ย
1. ตุ่มน้ำ	ʔuʔ ⁵ na:m ⁵	ʔuʔ ⁵ na:m ⁵	ʔe:ŋ ⁴ nam ⁶	ʔe:ŋ ³ nam ⁶	haj ¹ na:m ⁶
2. ผ้าห่ม	p ^h a:r ³ nuam ²	p ^h a:r ⁴ no:m ²	p ^h a:r ⁵ hom ⁴	p ^h a:r ⁵ ho:m ¹	sut ⁵

2.5.4 (ญ = ย) ≠ (พ = ล) ≠ ก มี 2 หน่วยขรรด คือ

นอ. / ญ.	ญู๋	โย้ย	ผู้ไท	ลาว	กะเลิง
1. แก้ว	taŋ ³	taŋ ³	kaw ⁴ ʔi: ⁴	kaw ⁶ ʔi: ⁶	toʔ ² naŋ ⁴
2. บุญเดือนสาม	bun ¹ su: ³ k ^h wan ¹ k ^h aw ³	bun ¹ su: ³ k ^h wan ¹ k ^h aw ⁵	bun ¹ k ^h aw ⁴ ci: ³	bun ² k ^h aw ⁵ ci: ⁴	bun ¹ ko:ŋ ¹ k ^h aw ⁵

2.5.5 (ญ = ย) ≠ (พ = ก) ≠ ล มี 2 หน่วยขรรด คือ

นอ. / ญ.	ญู๋	โย้ย	ผู้ไท	กะเลิง	ลาว
1. เขียนหมาก	ka ² ta: ³ ma:k ²	ka ² sa: ⁴ k ^h am ² ma:k ²	k ^h an ¹ maʔ ⁵	k ^h an ¹ ma:k ⁵	ka ² tok ⁴ ma:k ⁴
2. ลักษณะนามของเลื่อย	da:m ⁵	da:m ³	ʔan ¹	ʔan ¹	k ^h an ³

2.5.6 (ญ = ย) ≠ (ล = ก) ≠ พ มี 2 หน่วยขรรด คือ

นอ. / ญ.	ญู๋	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท
1. ผักชีฝรั่ง	p ^h ak ⁵ ho:m ¹ pe: ¹	p ^h ak ⁵ ho:m ¹ pe: ¹	p ^h ak ¹ ho:m ¹ ho: ⁵	p ^h ak ² ho:m ¹ ho: ³	p ^h ak ⁵ ho:m ¹ t ^h aj ²

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ผู้ไท
2. มะระ	ma:k ² sa ² laj ⁴	ma:k ² sa ² laj ³	ma:k ⁴ p ^h ak ¹ saj ⁴	ma:k ⁵ p ^h ak ² saj ³	ma ² ʔi: ¹ la:k ³

2.5.7 (ญ = ล) ≠ (ผ = ย) ≠ ก มี 1 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ลาว	ผู้ไท	โย้ย	กะเลิง
1. นี (คำลงท้าย)	tua ⁵	tua ⁶	la ² wa: ⁵	wa: ⁶	de: ¹

2.5.8 (ญ = ล) ≠ (ผ = ก) ≠ ย มี 3 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ลาว	ผู้ไท	กะเลิง	โย้ย
1. กระถิน	p ^h ak ⁵ ka ² t ^h in ¹	p ^h ak ¹ ka ⁴ t ^h in ¹	p ^h ak ⁵ ka ² se:k ³	p ^h ak ² ka ² se:t ²	ma:k ² t ^h om ⁵
2. แหนมเนื้อ	som ³ nia ⁵	som ⁵ nia ⁶	si:n ⁵ som ⁴	som ⁵ si:n ⁶	som ⁵ ɲua ²
3. ส่วน	lek ² si: ²	lek ¹ si: ³	lek ² sa ² wa:n ³	sa ² wa:n ⁴	lek ⁵ p ^h un ¹

2.5.9 (ญ = ล) ≠ (ย = ก) ≠ ผ มี 2 หน่วยขอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	ลาว	โย้ย	กะเลิง	ผู้ไท
1. นินทา	waw ⁵ p ^h i:n ⁵	waw ⁶ p ^h i:n ⁶	waw ⁶ k ^h wan ¹	waw ⁶ k ^h wan ¹	ʔa ² hi: ⁵
2. อาหาร กลางวัน	k ^h aw ³ sai: ¹	k ^h aw ⁵ suaj ¹	k ^h aw ⁵ wen ²	k ^h aw ⁵ wen ²	k ^h aw ⁴ t ^h e:ɲ ²

2.5.10 (ญ = ก) ≠ (ผ = ล) ≠ ย มี 1 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ญ้อ	กะเลิง	ผู้ไท	ลาว	โย้ย
1.พระจันทร์	dian ¹	dian ¹	ʔi: ¹ kəŋ ⁴	ʔi: ² kəŋ ⁶	moŋ ³

2.5.11 (ผ = ย) ≠ (ล = ก) ≠ ญ มี 2 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	โย้ย	ลาว	กะเลิง	ญ้อ
1.บริเวณที่น้ำท่วมไม่ถึง	do:n ¹	do:n ¹	k ^h o:k ⁶	k ^h o:k ⁶	no:n ²
2.สุขา(คนทั่วไป)	wet ⁵	wit ³	suam ⁵	suam ⁵	t ^h a:n ¹ k ^h i: ³

2.5.12 (ผ = ล) ≠ (ย = ก) ≠ ญ มี 1 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	ลาว	โย้ย	กะเลิง	ญ้อ
1.อวน	ʔo:n ¹	ʔuan ¹	moŋ ² kwa:t ²	moŋ ²	da:ŋ ¹

2.5.13 (ผ = ก) ≠ (ญ = ย) ≠ ล มี 1 หน่วยอรรถ คือ

นอ. / ภาษ.	ผู้ไท	กะเลิง	โย้ย	ลาว	ญ้อ
1.อีสุกอีใส	k ^h aj ⁴ ʔo:k ² ma:k ² maj ⁵	k ^h aj ⁵ ma:k ⁵ maj ⁶	k ^h aj ⁵ ʔo:k ² tum ⁴	k ^h aj ⁵ ʔo:k ⁴ tum ⁴	ʔo:k ² ma:k ² deŋ ¹

ภาคผนวก ก

การแปลงพยัญชนะต้น สระ และการเน้นเสียงของผู้บอกภาษาบางคน
ที่พูดภาษาไทยถิ่นทั้ง 5 ภาษา

ภาคผนวก ค
การแปรเสียงพยัญชนะต้น สระ และการเน้นเสียงของผู้บอกภาษาบางคน
ที่พูดภาษาไทยถิ่นทั้ง 5 ภาษา *

1. การแปรเสียงพยัญชนะต้นในผู้บอกภาษาบางคน

หน่วยอรรถ	ภาษาญ้อ	ภาษาผู้ไท	ภาษาโซ้ย	ภาษาลาว	ภาษากะเลิง
1. ก้น					[ŋ] ~ [d]
2. ก่อไฟ					[ŋ] ~ [d]
3. ขยะแขยง					[ŋ] ~ [d]
4. ดอก กระดังงา					[ŋ] ~ [d]
5. ดอก ดาวเรือง					[ŋ] ~ [d]
6. ดาว					[ŋ] ~ [d]
7. เดือน					[ŋ] ~ [d]
8. เดือนไก่					[ŋ] ~ [d]
9. ปลากระดี่					[ŋ] ~ [d]
10. ปลาร้า					[ŋ] ~ [d]
11. พระจันทร์					[ŋ] ~ [d]
12. สีแดง					[ŋ] ~ [d]
13. สีดำ					[ŋ] ~ [d]
14. เรือ					[ŋ] ~ [h]
15. หนังสือ			[ŋ] ~ [n]		[ŋ] ~ [n]

* เสียงที่ขีดเส้นใต้คือเสียงที่ผู้วิจัยใช้ยกตัวอย่างในวิทยานิพนธ์เนื่องจากเป็นเสียงที่ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่เลือกใช้ ส่วนเสียงที่ไม่ได้ขีดเส้นใต้ คือเสียงที่มีการแปรในผู้บอกภาษาบางคน

2. การแปรเสียงสระในผู้บอกภาษาบางคน

หน่วยอรรถ	ภาษาญ้อ	ภาษาผู้ไท	ภาษาโซ้ย	ภาษาลาว	ภาษากะเลิง
1.กระซิบ				[i] ~ [i:]	[i] ~ [i:]
2.กลับไป				[ia] ~ [ia]	
3.เกลือ				[ia] ~ [ia]	
4.ชิม				[i] ~ [i:]	[i] ~ [i:]
5.เชือก				[ia] ~ [ia]	
6.นำปลา				[a] ~ [a:]	[a] ~ [a:]
7.บ้านเรือน				[ia] ~ [ia]	
8.พี่สาว				[ia] ~ [ia]	
9.ฟ้าแลบ				[ia] ~ [ia]	
10.รองน้ำฝน				[o] ~ [o:], [a] ~ [a:]	[o] ~ [o:], [a] ~ [a:]
11.ลักษณะนาม ของการกระทำ				[ia] ~ [ia]	
12.เลื้อย				[ia] ~ [ia]	
13.เรือ				[ia] ~ [ia]	
14.มะเขือเทศ				[ia] ~ [ia]	
15.มะเขือขาว				[ia] ~ [ia]	
16.มะเฟือง				[ia] ~ [ia]	
17.เห็ดฟาง				[ia] ~ [ia]	

3. การเน้นเสียงในผู้บอกภาษาบางคน

หน่วยอรรถ	ภาษาญ้อ	ภาษาผู้ไท	ภาษาโซ้ย	ภาษาลาว	ภาษากะเลิง
1.พะอง		maj ⁵ pa ² ʔoŋ ¹ ~ maj ⁵ paʔ ² ʔoŋ ¹	maj ⁶ pa ² ʔoŋ ¹ ~ maj ⁶ paʔ ² ʔoŋ ¹		

หน่วยอรรถ	ภาษาญ้อ	ภาษาผู้ไท	ภาษาโซ้ย	ภาษาลาว	ภาษากะเลิง
2. ฟุก	<u>sa</u> ² naŋ ⁵ ~ saŋ ² naŋ ⁵	<u>sa</u> ² naŋ ⁵ ~ saŋ ² naŋ ⁵	<u>sa</u> ² naŋ ³ ~ saŋ ² naŋ ³		<u>sa</u> ⁴ naŋ ³ ~ saŋ ⁴ naŋ ³
3. ตะปู	<u>ta</u> ² pu: ¹ ~ taŋ ² pu: ¹		<u>ta</u> ² pu: ¹ ~ taŋ ² pu: ¹		

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้บอกภาษา

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้บอกภาษา

รายชื่อผู้บอกภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษา

1. รายชื่อผู้บอกภาษาชั้นทดลองเก็บข้อมูล มี 5 คน ดังนี้

ผู้บอกภาษาญ้อ คือ

นางประยูร มาตย์เทพ อายุ 76 ปี อาชีพทำนา

ที่อยู่ 116 หมู่ 1 ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ผู้บอกภาษาผู้ไท คือ

นายปาน แก้วคำแสน อายุ 74 ปี อาชีพพ่อบ้าน

ที่อยู่ 143 / 1 หมู่ 1 ตำบลวาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

ผู้บอกภาษาโซ้ย คือ

นางไกรสร ค่อยไชย อายุ 78 ปี อาชีพทำนา

ที่อยู่ 53 หมู่ 9 ตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

ผู้บอกภาษาลาว คือ

นางมะลิจันทร์ พรมวัง อายุ 66 ปี อาชีพทำนา

ที่อยู่ 35 หมู่ 4 ตำบลโคกศิลา อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร

ผู้บอกภาษากะเลิง คือ

นายอู๋ กุดวงศ์แก้ว อายุ 67 ปี อาชีพทำนา

ที่อยู่ 27 หมู่ 10 ตำบลกุดบาก อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร

2. รายชื่อผู้บอกภาษาชั้นดำเนินการวิจัย มีภาษาละ 4 คน รวมมีผู้บอกภาษาทั้งหมด 20 คน ดังนี้

ผู้บอกภาษาญ้อ คือ

1. นายเรือง กุมภาศรี อายุ 61 ปี อาชีพทำนา

ที่อยู่ 102 หมู่ 1 ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

2. นายฉวีลย์ ทศกร อายุ 78 ปี อาชีพทำนา

ที่อยู่ 39 หมู่ 1 ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

3. นางสาว บุตรมน อายุ 63 ปี อาชีพทำนา
ที่อยู่ 245 หมู่ 1 ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
4. นางประยูร มาตย์เทพ อายุ 76 ปี อาชีพทำนา
ที่อยู่ 116 หมู่ 1 ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ผู้บอกภาษาผู้ไท คือ

1. นายปาน แก้วคำแสน อายุ 74 ปี อาชีพพ่อบ้าน
ที่อยู่ 143 / 1 หมู่ 1 ตำบลวาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร
2. นายเรียบ เหมะธูลิน อายุ 74 ปี อาชีพทำนา
ที่อยู่ 10 หมู่ 1 ตำบลวาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร
3. นางเบญจา แก้วคำแสน อายุ 70 ปี อาชีพแม่บ้าน
ที่อยู่ 143 / 1 หมู่ 1 ตำบลวาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร
4. นางเทวี แก้วคำแสน อายุ 79 ปี อาชีพทำนา
ที่อยู่ 177 หมู่ 1 ตำบลวาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

ผู้บอกภาษาโซ้ย คือ

1. นายศรีکان วงศ์มหา อายุ 73 ปี อาชีพ ทำนา
ที่อยู่ 22 หมู่ 11 ตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร
2. นายสมใจ วงศ์มหา อายุ 63 ปี อาชีพ ทำนา
ที่อยู่ 52 หมู่ 11 ตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร
3. นางวาทิ คิอินทิ อายุ 64 ปี อาชีพ ทำนา
ที่อยู่ 9 หมู่ 11 ตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร
4. นางไกรสร ตู่ไชย อายุ 78 ปี อาชีพทำนา
ที่อยู่ 53 หมู่ 9 ตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

ผู้บอกภาษาลาว คือ

1. นายแดง พรหมวัง อายุ 67 ปี อาชีพทำนา
ที่อยู่ 31 หมู่ 4 ตำบลโคกศิลา อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร
2. นายคำภา พรหมวัง อายุ 73 ปี อาชีพทำนา
ที่อยู่ 35 หมู่ 4 ตำบลโคกศิลา อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร

3. นางมะลิจันทร์ พรมวัง อายุ 66 ปี อาชีพทำนา
ที่อยู่ 35 หมู่ 4 ตำบลโลกศิลา อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร
4. นางโสม พรมวัง อายุ 65 ปี อาชีพทำนา
ที่อยู่ 31 หมู่ 4 ตำบลโลกศิลา อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร

ผู้บอกภาษากะเลิง คือ

1. นายอู๋ กุดวงศ์แก้ว อายุ 67 ปี อาชีพทำนา
ที่อยู่ 27 หมู่ 10 ตำบลกุดบาก อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร
2. นายแทน กุดวงศ์แก้ว อายุ 64 ปี อาชีพทำนา
ที่อยู่ 64 หมู่ 8 ตำบลกุดบาก อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร
3. นางบาน กุดวงศ์แก้ว อายุ 66 ปี อาชีพทำนา
ที่อยู่ 64 หมู่ 8 ตำบลกุดบาก อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร
4. นางกม กุดวงศ์แก้ว อายุ 70 ปี อาชีพทำนา
ที่อยู่ 27 หมู่ 10 ตำบลกุดบาก อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล
ที่อยู่

นางสาวมูจลินทร์ ลักษณะวงษ์
บ้านเลขที่ 55/4 ถนนมหาชัยคำริห์ ตำบลตลาด
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา 2548	สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ปีการศึกษา 2549	ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร